

20.09.2021

Kokousaika 20.09.2021 16:00 - 17:11

Kokouspaikka Kaupungintalon terassikabinetti / sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Vartiainen, Juhana	pormestari
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Razmyar, Nasima	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo (etänä)	apulaispormestari
Gebhard, Elisa (etänä)	
Halla-aho, Jussi (etänä)	
Iskanius, Anniina	
Koskela, Minja (etänä)	
Nuorteva, Johanna (etänä)	
Rantala, Marcus (etänä)	
Rantanen, Tuomas (etänä)	
Sarkomaa, Sari (etänä)	
Sazonov, Daniel (etänä)	apulaispormestari
Vanhanen, Reetta	
Vierunen, Maarit	

Muut

Diarra, Fatim (etänä)	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Rydman, Wille (etänä)	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Torsti, Pilvi (etänä)	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami (etänä)	kansliapäällikkö
Hyvärinen, Silja (etänä)	vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha (etänä)	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Järvenkallas, Satu (etänä)	vs. kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Laine-Hendolin, Kirsti (etänä)	hallintojohtaja
Gros, Nina (etänä)	henkilöstöjohtaja

20.09.2021

Kivelä, Liisa (etänä)	viestintäjohtaja
Kühn, Markus (etänä)	strategiajohtaja
Rope, Jenni (etänä)	kaupunginlakimies esteellinen: § 642 ja § 670
Saxholm, Tuula (etänä)	rahoitusjohtaja esteellinen: § 642
Summanen, Juha (etänä)	hallintojohtaja
von Bruun, Santtu (etänä)	yksikön päällikkö
Peltonen, Antti (etänä)	hallintopäällikkö
Hopeakunnas, Maisa	viestintäasiantuntija
Vennelä, Asta	hallintoasiantuntija
Nirkko, Saara	hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja	
Juhana Vartiainen	pormestari 636-678 §
Esittelijät	
Juhana Vartiainen	pormestari 636 §
Sami Sarvilinna	kansliapäällikkö 637-678 §
Pöytäkirjanpitäjä	
Saara Nirkko	hallintoasiantuntija 636-678 §

20.09.2021

§	Asia	
636	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
637	Asia/2	V 13.10.2021, Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite, lasten turvallisen koulunkäynnin vahvistaminen ja Helsingin huumeongelma
638	Asia/3	V 13.10.2021, Kristillisdemokraattien ja Sinisten valtuustoryhmän ryhmäaloite Helsingin palkkatakuusta
639	Asia/4	V 13.10.2021, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite paikkariippumattoman monipaikkaisen työn mahdollistamisesta
640	Asia/5	V 13.10.2021, Avoimen puolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite palveluja koordinoivasta yhteyshenkilöstä lapsiperheiden tukemiseen
641	Asia/6	V 13.10.2021, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite erityislasten palvelujen koordinoimisesta yhden luukun periaatteella
642	Asia/7	V 13.10.2021, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Kiinteistö Oy Auranlinnan sulauttamisesta Helsingin kaupungin asunnot Oy:hyn
643	Asia/8	V 13.10.2021, Valtuutettu Mia Haglundin aloite lyhennetyn työajan kokeilusta
644	Asia/9	V 13.10.2021, Valtuutettu Jenni Pajusen aloite paluumuuttajien Helsinkiin houkuttelusta
645	Asia/10	V 13.10.2021, Valtuutettu Pentti Arajärven aloite julkisen kaupunkitilan tai reitin nimeämisestä Jörn Donnerin muistoksi
646	Asia/11	V 13.10.2021, Valtuutettu Marcus Rantalan aloite kadun nimeämisestä entisen arkkiatrin ja Yliopiston rehtorin ja kanslerin Nils Oker-Blomin mukaan
647	Asia/12	V 13.10.2021, Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite lapsi- ja senioripolusta Keskuspuistoon
648	Asia/13	V 13.10.2021, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite kiusaamisvilkun pilotoinnista väkivallan torjumiseksi kouluissa
649	Asia/14	V 13.10.2021, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite Etelä-Karjalan mallin käyttöönotosta kouluissa tapahtuvien lainvastaisten tekojen käsittelyssä
650	Asia/15	V 13.10.2021, Valtuutettu Petra Malinin aloite iltapäivätoiminnan tarjoamisesta erityistä tukea tarvitsevien lasten kotiin

20.09.2021

651	Asia/16	V 13.10.2021, Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten mahdollisuudesta Ote-opetukseen
652	Asia/17	V 13.10.2021, Valtuutettu Mai Kivelän aloite maksuttomasta peruskoulujen aamupalatarjoilusta
653	Asia/18	V 13.10.2021, Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite Laajasalon lukion perustamisesta uudelleen
654	Asia/19	V 13.10.2021, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite uimapaikaksi soveltuvien rantojen kartoittamisesta
655	Asia/20	V 13.10.2021, Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite tekojääkentästä Herttoniemenrannan liikuntapuistoon
656	Asia/21	V 13.10.2021, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Harjun nuorisotalon korjaus- ja käyttösuunnitelmasta
657	Asia/22	V 13.10.2021, Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite kulttuurialan koronatyöryhmästä ja suunnitelmasta kriisin korjaamiseksi
658	Asia/23	V 13.10.2021, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite kulttuurialan toimijoiden vuokrahuojennuksista koronapandemian vuoksi
659	Asia/24	V 13.10.2021, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite yleisestä talviuintipaikasta
660	Asia/25	V 13.10.2021, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite hätämajoituksen lisäämisestä asunnottomille naisille
661	Asia/26	V 13.10.2021, Valtuutettu Jukka Järvisen aloite vaikuttavasta päihdetyöstä
662	Asia/27	V 6.10.2021 Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muuttaminen (nro 12571)
663	Asia/28	Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimus
664	Asia/29	Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden hyväksyminen yhtiölle Asunto Oy Oulunkyläntori 2
665	Asia/30	Lainan myöntäminen Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy:lle
666	Asia/31	Helsingin kaupungin jäsenen ja varajäsenen nimeäminen väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään
667	Asia/32	Luottamushenkilöjäsenen valitseminen Helsingin kaupungin Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmään

20.09.2021

668	Asia/33	Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022–2024
669	Asia/34	Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman peruskorjauksen hanke-suunnitelma
670	Asia/35	Kiinteistö Oy Auroranlinnan vuokrausehtojen muuttaminen
671	Asia/36	Valtuutettu Reetta Vanhasen toivomusponsi koronatilanteen vaikutuksista kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja kiusaamisen ennaltaehkäisystä
672	Asia/37	Valtuutettu Mari Rantasen toivomusponsi Etelä-Karjalan mallin käyttöönotosta kouluissa tapahtuvien lainvastaisten tekojen käsittelyssä
673	Asia/38	Valtuutettu Pilvi Torstin toivomusponsi selvitetään mahdollisuudet rekisteröidä tai nimetä jokaiselle syntyvälle helsinkiläiselle nimikkopuu
674	Asia/39	Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite Perhetalo Naapurin toiminnan jatkamisesta Kontulassa
675	Asia/40	Valtuutettu Dani Niskasen aloite Tehtaankadun tai sen osan nimeämisestä Boris Nemtsovin kaduksi
676	Asia/41	Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022–2024
677	Asia/42	Selvitys mielenterveyskuntoutujien eri asumismuotojen ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen riittävydestä
678	Asia/43	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

20.09.2021

Asia/1

§ 636

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Tuomas Rantasen ja Anniina Iskaniuksen sekä varatarkastajiksi Minja Koskelan ja Jussi Halla-ahon.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

20.09.2021

Asia/2

§ 637

V 13.10.2021, Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite, lasten turvallisen koulunkäynnin vahvistaminen ja Helsingin huumeongelma

HEL 2021-002927 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Viurusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Miila Lukkarinen, asiantuntija, puhelin: 36502
miila.lukkarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 03.03.2021 Sazonov Daniel Kokoomuksen ryhmäaloite lasten turvallisen koulunkäynnin vahvistamiseksi ja Helsingin huumeongelman
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto 23.8.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Helsingin tulee tiivistää yhteistyötään poliisin kanssa koulujen ja päiväkotien alueiden valvonnassa ongelma-alueilla, minkä lisäksi tärkeää on koulujen alueiden ympärivuorokautinen pihavalaistus, liikkuvan sosiaalitoimen toiminnan jatkaminen ja huumeiden käyttäjien nykyistä vahvempi ohjaaminen terveydenhoidon ja sosiaalitoimen piiriin.

Aloitteen johdosta on saatu Helsingin poliisilaitoksen, sosiaali- ja terveyslautakunnan ja kasvatusta- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Kaupunkiympäristön toimialan vastaus on sisällytetty kasvatusta- ja koulutuslautakunnan lausuntoon.

Koskien aloitteessa esitettyä valvontaan liittyvän yhteistyön tiivistämistä poliisin kanssa kaupunginhallitus viittaa Helsingin poliisilaitoksen lausuntoon ja toteaa, että poliisilaitos valvoo yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymistä koko kaupungin alueella. Poliisi partioi paitsi muun toimintansa ohella, myös erikseen suunnitellusti päiväkotien ja koulujen piha-alueilla tarkoituksenaan estää etenkin nuorten päihteiden käyttöä ja siitä aiheutuvia häiriöitä. Päihteisiin liittyviä ongelmia ei voida täysin poistaa pelkästään poliisin suorittaman valvonnan tai rakenteellisten ratkaisujen keinoin. Helsingin poliisilaitos kannattaa aloitteessakin mainittuja päihdeongelmaisten henkilöiden hoitoonohjauksen tehostamistoimenpiteitä. Poliisin toimenpiteiden kohteeksi joutuneiden henkilöiden osalta on jo tällä hetkellä käytössä päihteiden ongelmakäyttäjiin kohdennettu hoitoonohjaus-malli.

Helsingin poliisilaitoksen ja kaupungin välisen muun yhteistyön tiivistämistä koskien kaupunginhallitus viittaa asiasta saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin poliisilaitoksen ja kaupungin toimijat ovat kehittäneet yhteistyössä päihteiden käytön ennaltaehkäisyyn ja niistä aiheutuvien haittojen minimointiin liittyviä toimenpidemalleja jo useiden vuosien ajan. Sosiaali- ja terveystoimialan päihdepalveluiden henkilöstö tekee aktiivista verkostoyhteistyötä poliisin kanssa tavoitteenaan ennaltaehkäistä ja vähentää huumeongelmista johtuvia ympäristö- ja turvallisuushaittoja. Kasvatusta- ja koulutuksen toimialan turvallisuuspalvelut tekevät tiivistä, säännöllistä yhteistyötä Helsingin poliisin ennaltaestävän toiminnan yksikön kanssa, minkä lisäksi tiettyjen toimipisteiden henkilöstöt tekevät säännöllistä yhteistyötä poliisin kanssa alueellisten haastavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä ja hoitamisessa. Lausunnotsa poliisilaitos kannattaa kaikkien sellaisten uusien toimenpidemallien edistämistä, jotka ovat omiaan vahvistamaan poliisilaitoksen ja kaupungin yhteistyöverkoston toimintaa ja päihteiden väärinkäyttäjien saattamista entistä tiiviimmin erilaisten terveydenhoidon ja sosiaalitoimen tukiverkoston piiriin. Kaupunginhallitus yhtyy poliisilaitoksen näkemykseen, ja katsoo, että toimenpidemalleja on tarvittaessa mahdollista edistää olemassa olevissa yhteistyörakenteissa.

Helsingin kaupungin viimeisimmän turvallisuustutkimuksen mukaan (2018) kaupunkilaisten omalla asuinalueellaan näkemän huumeiden käytön ja asuinalueella koetun turvattomuuden välillä on yhteys. Huumeiden käyttöön ja myyntiin liittyvien havaintojen yleisyys vaihtelee Helsingissä alueellisesti merkittävästi. Koulujen ja päiväkotien henkilökunnan käytössä on kiinteistöjen sähköinen huoltokirja, jonne voi kirjata

ilmoituksen piha-alueilla havaituista ruiskuista ja neuloista. Ilmoitusten perusteella kaupunkiympäristön toimiala voi kohdentaa entistä paremmin toimenpiteitä erityisesti niihin kohteisiin, joissa esiintyy huumeiden käyttöön liittyvää roskaamista. Koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen henkilöstöä on ohjeistettu omalta osaltaan tarkastamaan piha-alueet huolellisesti päivittäin ennen ulkoilua. Huumeiden käyttövälineiden käsittelystä ja välituntivalvonnasta on laadittu henkilöstölle ohjeistuksia ja piha-alueilta poistetaan siellä mahdollisesti olevat vaaralliset esineet. Sähköisen huoltokirjan ilmoitusten avulla kiinteistöhuollon käynnit voidaan kuitenkin mahdollisuuksien mukaan ajoittaa siten, että koulujen ja päiväkotien henkilökunnan ei tarvitse huolehtia alueen siivoamisesta huumeidenkäyttöön liittyvän jätteen osalta. Ilmoitusten perusteella saadaan myös koottua tietoa siitä, miten laajasti ilmiötä esiintyy, jotta eri toimijoiden käytössä olevin keinoin voidaan puuttua asiaan tehokkaammin. Kasvatus- ja koulutustoimialan lausuntoon viitaten kaupunginhallitus katsoo, että on perusteltua kehittää kiinteistöhuollon palveluja erityisesti niiden päiväkotien, koulujen ja leikkipuistojen kohdalla, joiden ulkoilualueilta löytyy säännöllisesti huumeruiskuja ja -neuloja. Lisäksi henkilöstön osaamista turvallisuuden edistämisen taidoissa, riskitilanteiden tunnistamisessa sekä ajantasaisen ohjeistuksen ja toimintatapojen ylläpitämisessä tulee tarvittaessa vahvistaa.

Uusien päiväkotijä koulurakennusten ulkotilojen ohjeistuksessa ja suunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota valvottavuuteen, joilla voidaan parantaa lasten turvallisuutta koulun ja päiväkodin oman toiminnan aikana. Vanhemmissa kiinteistöissä ulkoalueiden turvallisuuden parantamista tarkastellaan tapauskohtaisesti. Ulkoalueiden valvottavuutta tarkastellaan myös toiminta-aikojen ulkopuolelle ajoittuvan mahdollisen epäasiallisen käytöksen varalta. Valaistus suunnitellaan siten, että se tukee alueiden valvottavuutta erityisesti ilkvallalta ja epäasialliselta käyttäytymiseltä ja huomioi sen, että myös liiallinen valaistus lisää mahdollisuutta pistettävien huumeiden käytölle.

Helsingin kaupungin turvallisuustutkimuksen mukaan päihde- ja mielenterveyspalveluiden lisääminen koetaan yhtenä eniten kaupungin turvallisuutta ja viihtyisyyttä parantavana tekijänä. Päihdepalveluihin ja asunnottomien palveluihin on lisätty liikkuvan työn resursseja sekä kuntouttavaan että haittoja vähentävään työhön. Päihdepalveluiden työntekijät arvioivat kokonaisvaltaisesti asiakkaiden palvelun ja hoidon tarvetta ja ohjaavat ja neuvovat asiakkaita myös muihin palveluihin hakeutumisessa. Myös aikuissosiaalityön etsivän lähityön toimintaa on yhenäistetty ja tehostettu kaikilla Helsingin alueilla. Etsivä lähityö toimii kauduilla, ostoskeskuksissa, asukastiloissa ja muissa julkisissa tiloissa neuvoen, ohjaten ja tarvittaessa saattaen avun tarpeessa olevia henkilöitä palvelujen piiriin.

Kaupungin päihdepalveluiden haittoja vähentävä asiakastyö sekä ympäristötyö on osoittautunut tärkeäksi asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta lisääväksi toiminnaksi. Päihteiden käyttäjille suunnatusta Sympis-päiväkeskustoiminnasta on saatu hyvää palautetta sekä asukkailta että viranomaisilta erityisesti Kontulan ostoskeskuksen alueella. Päihteidenkäyttäjille suunnattujen päiväkeskusten nykyistä pidempien aukioloaikojen mahdollistaminen olisi toimenpiteenä omiaan edistämään turvallisuudentunnetta alueilla, joilla on tunnistettu haasteita päihteidenkäytön näkyvyyteen ja lieveilmiöihin liittyen.

Uusien toimintamallien kehittämisen osalta kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kansainvälisten kokemusten mukaan huolellisesti suunnitellut ja asianmukaisesti valvotut huumeidenkäyttötilat vähentävät huumeiden käytöstä koituvia haittoja ja lieveilmiöitä. Myönteisten terveysvaikutusten lisäksi niillä voi olla suotuisia vaikutuksia myös yleiseen järjestykseen, julkisten tilojen siisteyteen ja asuinympäristöjen turvallisuuden tunteeseen. Helsingin kaupunki on tehnyt valvotuista huumeiden käyttötiloista erillisselvityksen, joka on valmistunut 1.2.2019. Selvityksessä arvioidaan käyttötilan toimintamallia ja sijoittamista sekä sen tuottamia mahdollisia etuja ja haittoja. Voimassa oleva lainsäädäntö ei salli käyttöhuoneen perustamista. Helsingin kaupunginhallitus on tehnyt kuitenkin 1.4.2019 valtioneuvostolle lainsäädäntöaloitteen ja esittänyt huumeiden käyttöhuoneen kokeilun oikeuttavan erillislain säätämistä. Säädosvalmistelua ei ole käynnistetty syksyyn 2021 mennessä sosiaali- ja terveysministeriössä. Koronapandemiasta johtuva työtehtävien priorisointi on viivästyttänyt eräiden hankkeiden valmistelua ministeriössä, eikä aloite ole vielä ollut poliittisessa käsittelyssä. Lainsäädäntöhankkeen edetessä Helsingin kaupunki tukee valmistelutyötä.

Edellä mainittuun viitaten kaupunginhallitus katsoo, että nykyiset toimintamallit ja yhteistyörakenteet mahdollistavat alueellisesti kohdennettujen toimenpiteiden tarpeellisuuden arvioimisen ja toteuttamisen. Kaupunginhallitus katsoo, että Helsingin kaupungin ja poliisilaitoksen tiivistä yhteistyötä huumeidenkäytön haittojen ja lieveilmiöiden vähentämiseksi tulee jatkaa olemassa olevissa yhteistyörakenteissa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Miila Lukkarinen, asiantuntija, puhelin: 36502
miila.lukkarinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 03.03.2021 Sazonov Daniel Kokoomuksen ryhmäaloite

2 lasten turvallisen koulunkäynnin vahvistamiseksi ja Helsingin huumeongelman
Helsingin poliisilaitoksen lausunto 23.8.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.08.2021 § 276

HEL 2021-002927 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Kokoomuksen ryhmäaloitteesta lasten turvallisen koulunkäynnin vahvistamiseksi ja Helsingin huumeongelmaan:

Aloitteessa esitetään toimenpiteitä lasten asumisympäristön ja koulunkäynnin turvallisuuden lisäämiseksi sekä huumeiden käyttäjien hoitoon pääsyn edistämiseksi ja päihteisiin liittyvien akuuttien turvallisuusongelmien ratkaisemiseksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee aktiivista yhteistyötä poliisin kanssa erilaisissa toiminnan turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Kiinteistöjen huoltoon liittyen on kaupunkiympäristön toimialan kanssa tunnistettu kohteet, joissa huumeidenkäytön aiheuttamaa ulkoalueiden roskaamista esiintyy. Uusien palvelutilojen suunnittelussa kiinnitetään huomiota ulkotilojen valvottavuuteen ja valaistukseen. Lisäksi ruiskujen ja neulojen käsittelystä ja välituntivalvonnasta on laadittu henkilöstölle ohjeita. Koulumatkojen turvalisuudesta keskustellaan oppilaiden kanssa.

Huumeiden käyttäjien hoitoon ohjaamista, neuvontaa ja hoito järjestetään kaupungin sosiaali- ja terveystalouksissa.

Toimintaympäristöt

Terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö sekä hyvinvoiva yhteisö muodostuvat hyvistä fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista olosuhteista. Erilaisten oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii kiinteistöjen huollosta ja ylläpidosta. Käytössä on kiinteistön sähköinen huoltokirja, jonka kautta toimipisteet ilmoittavat kiinteistöjen sisä- ja ulkotilojen puutteista. On tär-

keää, että piha-alueilla havaituista ruiskuista ja neuloista tehdään ilmoitus myös huoltokirjaan, jotta kaupunkiympäristön toimiala voi kohdentaa entistä paremmin huollon toimenpiteitä erityisesti niihin kohteisiin, joissa esiintyy huumeidenkäyttöön liittyvää roskaamista. Näin myös kiinteistöhuollon käynnit voidaan mahdollisuuksien mukaan ajoittaa siten, että henkilökunnan ei tarvitse huolehtia asiasta. Huoltokirjaan tehtyjen ilmoitukset perusteella saadaan myös koottua tietoa siitä, miten laajasti ilmiötä esiintyy ja voidaan eri toimijoiden tahoilla tehokkaammin puuttua asiaan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tärkeää, että toimipisteiden turvallisuussuunnitelmissa tunnistetaan riskit, jotka liittyvät ulkoalueiden turvallisuuteen. Tämä lisää henkilöstön toimintakykyä ja osaamista tilanteissa, joissa oppimisympäristöjen turvallisuuteen kohdistuu uhkia. Kouluissa välituntivalvonnasta laaditaan suunnitelma, jossa mm. arvioidaan välituntialueesta sekä lähiympäristöstä aiheutuvat merkittävät riskit. Riskienarvioinnissa huomioidaan mm. rakenteiden ja välineiden kunto, valvonnan katvealueet, valaistus, eri vuodenaikojen merkitys valvonnalle, ympäristön liikenteen tai sosiaalisen ympäristön aiheuttavat uhat, ja välineiden turvallinen käyttö.

Koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen henkilöstöä on ohjeistettu omalta osaltaan tarkastamaan piha-alueet huolellisesti päivittäin ennen ulkoilua. Esimerkiksi pihalta poistetaan sinne mahdollisesti ilmaantuneet vaaralliset esineet.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan turvallisuuspalvelut tekevät tiivistä, säännöllistä yhteistyötä Helsingin poliisin ennaltaehkäisevän yksikön kanssa. Poliisin kanssa käydään läpi toimintatapoja ja poliisi osallistuu valvontatehtäviin resurssiensa mukaan. Myös tiettyjen toimipisteiden henkilöstöllä on säännöllistä yhteistyötä poliisin kanssa alueellisten haastavien tilanteiden ennaltaehkäisyyn ja hoitamiseen.

Koulumatkan turvallisuus on tärkeää. Kouluissa käydään läpi koulumatkojen turvallisuuteen liittyviä asioita varsinkin alimmilla luokilla.

Koulujen ja oppilaitosten oppilashuollolla on omalta osaltaan tärkeä rooli lasten ja nuorten elämässä huumeiden käytön ennaltaehkäisyssä ja huumeiden käytön vaikutusten hoitamisessa lasten ja nuorten elämässä.

Ulkotilojen suunnittelu

Uusien päiväkoti- ja koulurakennusten ulkotilojen ohjeistuksessa ja suunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota valvottavuuteen, joilla voidaan parantaa oppijoiden turvallisuutta koulun ja päiväkodin oman

toiminnan aikana. Vanhemmissa kiinteistöissä ulkoalueiden turvallisuuden parantamista tarkastellaan tapauskohtaisesti.

Ulkoalueiden valvottavuutta tarkastellaan myös varsinaisten toiminta-aikojen ulkopuolella liittyvään mahdollisen epäasiallisen käytöksen varalta. Rakennusten suunnitteluratkaisuissa pyritään lisäämään turvallisuutta välttämällä erilaisten katvealueiden syntymistä, myös rakennuksen sijoittamisella tontille voidaan lisätä alueen turvallisuutta. Valaistus suunnitellaan tarkoituksenmukaisesti siten, että se tukee alueiden valvottavuutta erityisesti ilkvallalta ja epäasialliselta käyttäytymiseltä, mutta liiallinen valaistus luo paikkoja humeruiskujen käyttöön.

Yhteenveto

Kasvatuksen ja koulutuksen ensisijainen tavoite on lasten ja nuorten hyvän kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen ja turvaaminen.

Kiinteistöihin ja elinympäristöihin liittyvän turvallisuuden lisäämiseksi on tärkeä jatkaa tiivistä yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan ja poliisin kanssa ongelmien varhaisen tunnistamisen parantamiseksi ja tarvittavien toimenpiteiden järjestämiseksi.

Huumeiden käyttäjien hoitoonohjauksessa on sosiaali- ja terveystoimialalla merkittävä rooli.

Laajempi vaikuttaminen kaupunkilaisten turvallisuuteen ja hyvinvointiin on monen toimija yhteistyötä, johon on kehitetty toimintamalleja, mutta jotka varmasti vaativat jatkuvaa kehittämistä ja vaikuttavuuden arviointia. Helsingin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021 kokoaa ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaupungin eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä henkilöstön osaamisen vahvistamista turvallisuuden edistämisen taidoissa ja riskitilanteiden tunnistamisessa sekä ajantasaisen ohjeistuksen ja toimintatapojen ylläpitämistä. Lisäksi on tärkeätä, että kaupunkiympäristötoimialan kanssa kehitetään kiinteistöhuollon palveluja erityisesti niiden päiväkotien, koulujen ja leikkipuistojen kohdalla, joiden ulkoilualueilla esiintyy säännöllisesti humeruiskuja ja -neuloja.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542

20.09.2021

Asia/2

carola.harju(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.08.2021 § 147

HEL 2021-002927 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon lasten turvallisen koulunkäynnin vahvistamista ja Helsingin huumeongelmaa koskevasta kokoomuksen ryhmäaloitteesta:

”Ryhmäaloitteessa esitetään toimenpiteitä lasten asumisympäristön ja koulunkäynnin turvallisuuden lisäämiseksi sekä huumeiden käyttäjien hoitoon pääsyn edistämiseksi ja päihteisiin liittyvien akuuttien turvallisuusongelmien ratkaisemiseksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen toimipisteissä autetaan huumeita käyttäviä helsinkiläisiä ja heidän läheisiään päihteiden käyttöön liittyvissä ongelmissa. Osa palveluista on jalkautettu kaupunkilaisten asuin- ja elinympäristöihin. Kaikille huumeongelmallisille helsinkiläisille tarjotaan yksilöllisesti suunniteltua hoitoa, joka sisältää tarpeen mukaan psykososiaalista hoitoa ja lääkehoitoa. Sosiaali- ja terveystoimialan päihdepalvelut toimii aktiivisesti erilaisissa verkostoissa, joiden tavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää huumeidenkäytöstä aiheutuvia ympäristö- ja turvallisuushaittoja.

Sosiaali- ja terveystoimialan aikuisten ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön yksikön tavoitteena on vähentää helsinkiläisten päihteidenkäyttöä ja edistää mielenterveyttä. Kaupunkilaisille tuotetaan tietoa päihdehaitoista ja välineitä niiden ehkäisyyn ja hallintaan. Toiminta kohdentuu kaupunkilaisiin sekä suoraan että ammattilaisten välityksellä. Työtä edistetään verkostotyön ohella muun muassa erilaisilla kaupunkitasoisilla ohjelmilla, aineistotuotannolla ja hankkeilla.

Helsingissä päihdeongelmaisten asiakkaiden hoito aloitetaan siinä sosiaali- tai terveydenhuollon toimipisteessä, missä asia tulee esille. Asiakkaiden päihteidenkäyttöä arvioidaan ja työntekijöitä on koulutettu aktiivisesti tunnistamaan huumeidenkäyttöä erityisesti riskiryhmistä. Asiakkaalle nimetään hänen kokonaishoidostaan vastaava ammattihenkilö, joka tarvittaessa konsultoi erityistason työntekijöitä psykiatria- ja päihdepalveluista ja saattaa asiakkaan tarpeenmukaiseen jatkohoitoon.

Päihdeongelmaisia henkilöitä hoidetaan terveydenhuollossa ja päihdehuollon erityispalveluissa. Päihdepalveluihin ja asunnottomien palvelui-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

20.09.2021

hin on lisätty liikkuvaa työtä sekä kuntouttavaan että haittoja vähentävään työhön. Päihdepalvelut ohjaa ja neuvoo myös muihin palveluihin hakeutumisessa ja arvioi kokonaisvaltaisesti asiakkaiden palvelun ja hoidon tarvetta.

Myös aikuissosiaalityön etsivän lähityön toimintaa on yhtenäistetty ja tehostettu kaikilla Helsingin alueilla. Etsivä lähityö toimii kaduilla, ostoskeskuksissa, asukastiloissa ja muissa julkisissa tiloissa. Se neuvoo sekä ohjaa ja tarvittaessa saattaa avun tarpeessa olevia henkilöitä palvelujen piiriin. Lähityö tekee etsivää työtä ulkona asuvien ja palveluiden ulkopuolella olevien parissa.

Monet päihde- ja asumispalvelujen tuottajat, järjestöt ja vertaistoimijat tekevät päihdeikäyttäjien elinympäristössä liikkuvaa haittoja vähentävää työtä. Helsingissä toimii vahva kaupungin ja järjestöjen muodostama liikkuvan kenttätyön verkosto.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan päihdepalvelut toimii aktiivisesti erilaisissa kaupungin turvallisuus-, yrittäjä- ja paikallistoimijaverkostoissa sekä muissa viranomaisverkostoissa, kuten poliisin kanssa tehtävässä yhteistyössä. Verkostotyön tavoitteena on muun muassa ennaltaehkäistä ja vähentää huumeongelmista johtuvia ympäristö- ja turvallisuushaittoja. Päihdepalvelut on mukana laajasti myös erilaisissa vapaaehtois- ja ammattilaisverkostoissa, joissa ennakoidaan huumeusainetilannetta Helsingissä, muualla Suomessa ja maailmalla.

Kansainvälisten kokemusten mukaan huolellisesti suunnitellut ja oikein sijoitetut valvotut huumeidenkäyttötilat vähentävät huumehaittoja. Myönteisten terveysvaikutusten lisäksi niillä voi olla suotuisia vaikutuksia myös yleiseen järjestykseen, julkisten tilojen siisteyteen ja asuinympäristöjen turvallisuuden tunteeseen. Helsingin kaupunki on tehnyt valvotuista huumeiden käyttötiloista erillisselvityksen, joka on valmistunut 1.2.2019. Selvityksessä arvioidaan käyttötilan toimintamallia ja sijoittamista sekä sen tuottamia mahdollisia etuja ja haittoja.

Tällä hetkellä lainsäädäntö ei salli käyttöhuoneen perustamista. Helsingin kaupunginhallitus on tehnyt kuitenkin 1.4.2019 § 28 kokouksessaan valtioneuvostolle lainsäädäntöaloitteen ja esittänyt huumeiden käyttöhuoneen kokeilun oikeuttavan erillislain säätämistä. Laissa on oltava säännökset muun muassa siitä, onko huumeusainekäytön hallussapito rangaistavaa käyttöhuoneen tiloissa ja mitkä ovat henkilökunnan velvollisuudet ja oikeudet suhteessa käyttäjiin. Jos lainsäädäntöhanke aloitetaan, Helsingin kaupunki tukee valmistelutyötä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

20.09.2021

Huumeriippuvuus aiheuttaa merkittäviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia uhkia. Huumeongelman henkilön hoitaminen tulee yhteiskunnalle halvemmaksi kuin hoidotta jättäminen.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.09.2021

Asia/3

§ 638

V 13.10.2021, Kristillisdemokraattien ja Sinisten valtuustoryhmän ryhmäaloite Helsingin palkkatauusta

HEL 2021-001530 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Kristillisdemokraattien ja Sinisten ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Rosvall, johtava asiantuntija, vaikuttava palkitseminen, puhelin: 09 310 29143
juha.rosvall(a)hel.fi
Leena Sandgren, päällikkö, vaikuttava palkitseminen, puhelin: 09 310 20595
leena.sandgren(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 03.02.2021 Ebeling Mika Kristillisdemokraattien ja Sinisten ryhmäaloite Helsingin palkkatauusta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ryhmäaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki antaa palkkatauun työntekijöilleen, jotka ansaitsevat alle 3000 euroa siten, että kaupunki maksaa näille työntekijöille vähintään samaa palkkaa kuin muut Uudenmaan kunnat. Palkkatauun alkaisi 1.1.2023, mitä edeltäisi palkkavertailu em. kuntien kesken.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungilla on helmikuun palkkatiedon mukaan noin 26 000 tehtävää noin 500 eri tehtävänimikkeessä, joiden varsinainen palkka on alle 3000 euroa kuukaudessa. Varsinainen palkka sisältää mahdolliset työkokemukslisät ja hyvästä työsuorituksesta maksettavat henkilökohtaiset lisät. Varsinaisen palkan lisäksi monille ammattiryhmille maksetaan lisäksi epämukavan työajan

korvauksia, jolloin henkilön ansiotasoa muodostuu varsinaista palkkaa korkeammaksi, kuten palomiehillä ja useilla terveydenhuollon tehtävissä toimivilla.

Pääosa palkasta määrittyy tehtävän vaativuuden perusteella. Matalamman vaativuustason tehtävien palkkojen korottamiset aiheuttaisivat palkankorotuskulujen lisäksi heijastusvaikutuksia myös vaativampien tehtävien palkkoihin, koska työehtosopimusten mukaan vaativammista tehtävistä tulee maksaa korkeampaa palkkaa kuin vähemmän vaativista tehtävistä.

Helsinki seuraa palkkojen kehittymistä kunta-alalla ja pääkaupunkiseudun kuntien kesken toteutetaan aika ajoin palkkavertailuja. Merkittäviä palkkaeroja ei ole kuitenkaan havaittu. Tarkempi vertailu edellyttäisi yhtenäisen vaativuudenarviointijärjestelmän kaikissa Uudenmaan kunnissa. Saman nimikkeen tehtävät eivät ole keskenään identtisiä eri kunnissa, joten palkkojen tasaaminen ilman tarkkaa vaativuusvertailua ei olisi perusteltua. Edellä mainitun kuntien välisen yhteisen ja yhtenäisen vaativuudenarviointijärjestelmän luominen vaatisi suuren työmäärän lisäksi yhteisen tahtotilan Uudenmaan kuntien kesken.

Henkilöstön kokonaisansioon vaikuttavat lisäksi käytössä olevat palkkiojärjestelmät. Helsinki muun muassa palkitsee henkilöstöään kerta-palkkioilla.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunki on sitoutunut valtakunnallisten sopimusten mukaisiin palkkaratkaisuihin. Tämän lisäksi kaupungin omalla palkkapolitiikalla varmistetaan mahdollisimman tasarvoinen ja oikeudenmukainen palkitseminen valtakunnallisten sopimusten raameissa huomioiden myös palkkakilpailukykyhaasteet.

Kaupunginhallitus toteaa vielä, että vuoden 2021 aikana toteutettavasta palkkakehityssuunnitelmasta suunnattiin merkittäviä osia matalapalkkaisille aloille, kuten palomiehille, sosiaali- ja terveydenhuollon erilaisiin hoitotehtäviin ja varhaiskasvatukseen. Tähän on varattu valtakunnalliset sopimuskorotukset ylittävää kaupungin omaa rahoitusta.

Palkkakehityssuunnitelma perustuu henkilöstön ja henkilöryhmien palkkaukseen liittyvien keskeisten kehittämistarpeiden kartoitukseen sekä työnantajan tarpeisiin osaavan työvoiman saatavuuden varmistamisessa. Palkkakehityssuunnitelman toteutukseen on varattu vuoden 2021 talousarviossa 4,5 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että ehdotuksen mukaista palkkatakuuta ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa.

20.09.2021

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Rosvall, johtava asiantuntija, vaikuttava palkitseminen, puhelin: 09 310 29143
juha.rosvall(a)hel.fi
Leena Sandgren, päällikkö, vaikuttava palkitseminen, puhelin: 09 310 20595
leena.sandgren(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 03.02.2021 Ebeling Mika Kristillisdemokraattien ja Sinisten ryhmäaloite Helsingin palkkatakauusta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

20.09.2021

Asia/4

§ 639

V 13.10.2021, Keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloite paikkariippumattoman monipaikkaisen työn mahdollistamisesta

HEL 2021-002906 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Joonas Pikkarainen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 20506
joonas.pikkarainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 03.03.2021 Peltokorpi Terhi Keskustan ryhmäaloite paikkariippumattoman työn mahdollistamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Keskustan valtuustoryhmä esittää 3.3.2021 jätetyssä ryhmäaloitteessaan, että Helsingin kaupunki mahdollistaa kaikissa soveltuviissa työtehtävissä työmuodon valinnanvapauden. Aloitteessa esitetään, että kaupungin työntekijöiden mahdollisuutta valita, miten ja missä hän haluaa tehdä työnsä, on laajennettava. Aloitteessa esitetään, että tässä siirtymässä on myös tuettava etäjohtamista ja luotava sille pelisäännöt.

Helsingin kaupunki työllistää noin 39 000 työntekijää, joista noin 10% on työtehtävissä, joita voi tehdä etänä. Pääasiassa etätöitä voidaan tehdä kaupunkiympäristön toimialalla, kaupunginkansliassa sekä muiden toimialojen ja liikelaitosten hallinnon työtehtävissä. Etätö on ollut käytössä oleva työnteon muoto niihin sopivissa tehtävissä jo ennen koronaepidemiaa ja esimerkiksi vuonna julkaistu 2018 etätöohje mahdollisti etätöön tekemisen.

20.09.2021

Loppusyksystä 2020 Helsingin kaupunki aloitti koronasta palautumisohjelman. Osana ohjelmaa ja korona-ajan parhaita oppeja samassa yhteydessä sovittiin, että kaupunginkanslian henkilöstöosasto aloittaa kehittämistyön monipaikkaisen työn edistämiseksi. Työn tavoitteena oli jatkokehittää kaupungin etätöiden tekemisen mallia ja näin edistää työn paikkariippumattomuutta. Taustana kehittämiselle toimi myös syksyllä 2020 toteutettu Kunta10 -henkilöstötutkimus, jonka tulosten mukaan huomattiin etätöiden lisänsäen työtyytyväisyyttä.

Samassa yhteydessä selvitettiin myös esimerkiksi, miten toimitilat tukevat monipaikkaista työtä. Kevään 2021 aikana tehdyn selvityksen myötä kävi ilmi, että merkittävä osa monipaikkaiseen työhön liittyvistä toimitiloista on viime vuosien aikana uusittu niin, että ne tukevat tätä työnteon muotoa. Tästä paras esimerkki on vuonna 2020 valmistunut Kymppitalo.

Uusi monipaikkaisen työn ohje hyväksyttiin ja tuli voimaan 26.5.2021. Sen pääviesti on, että Helsingin kaupunki haluaa olla edelläkävijä työnantajana ja tarjota työhön liittyviä joustoja henkilöstölleen – mukaan lukien monipaikkainen työ tehtävissä, joihin se sopii. Monipaikkaisen työn pääperiaate on, että jos työn luonne sen sallii, työntekijät voivat valita työnteon paikkansa työtehtävien mukaan. Ohjeessa huomioidaan myös se, että esimerkiksi yhteisöllisyyden ja yhdessä kehittämisen kannalta on oleellista, että työyhteisöt tapaavat myös kasvokkain. Työyhteisöt esihenkilöiden johdolla sopivat mitkä ovat lähityötä ja kohtaamisia vaativia työtehtäviä.

Uusi monipaikkaisen työn ohje mahdollistaakin yllämainittujen reunaehdojen mukaisesti työnteon paikan valitsemisen vapaasti – mukaan lukien työn tekemisen muualta Suomesta. Monipaikkaisen työn ohje mahdollistaa myös pääsääntöisen etätöiden, mikä luo uusia mahdollisuuksia rekrytoida osaajia ympäri Suomea.

Kuten aloitteessakin mainitaan, lisääntyvä monipaikkainen työ vaatii tukea esihenkilöiden johtamistyöhön. Samanaikaisesti uuden monipaikkaisen työn ohjeen kanssa julkaistiin esihenkilöiden johtamisen huoneentaulu sekä erillinen ”Monipaikkaisen työn Helvi”-keskustelutyökalu, joka auttaa esihenkilöitä sopimaan yhdessä työyhteisön kanssa monipaikkaisen työn pelisäännöt. Lisäksi esihenkilöitä tuetaan erillisillä monipaikkaiseen työhön ja sen johtamiseen liittyvillä valmennuksilla. Valmennukset aloitettiin heti koronaepidemian alkaessa ja niitä tullaan jatkamaan syksyllä 2021.

Monipaikkainen työ korostaa myös työntekijöiden omaa vastuuta johtaa omaa työtään. Tämän takia myös työntekijöille luotiin oma monipaik-

20.09.2021

kaisen työn huoneentaulu. Henkilöstölle järjestetään myös itsensä johtamiseen liittyviä valmennuksia.

Kaupunki on siten jo kevään 2021 aikana alkanut mahdollistamaan monipaikkaisen työn kulttuuria. Kyse on matkasta, joka vaatii pitkäjänteistä kehittämistä ja tukea niin henkilöstölle kuin esihenkilöille. Puitteet tätä varten on luotu ja niitä tullaan jatkokehittämään palautteiden ja kokemusten myötä.

On myös huomioitava, että monipaikkainen työ on yksi työn teon joustoista. Muut joustot liittyvät mm. joustotyöaikaan, perhe-/opintovapaisiin ja muihin työn ja muun elämän yhdistäviin joustoihin. Yhdenvertaisen työkuulttuurin kannalta on oleellista, että työn joustoja kehitetään kokonaisuutena, jotta kaikilla työntekijöillä on niitä käytössä.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ryhmäaloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Joonas Pikkarainen, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 20506
joonas.pikkarainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 03.03.2021 Peltokorpi Terhi Keskustan ryhmäaloite paik-kariippumattoman työn mahdollistamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 640

V 13.10.2021, Avoimen puolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite palveluja koordinoivasta yhteyshenkilöstä lapsiperheiden tukemiseen

HEL 2021-006778 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Avoimen puolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Avoimen puolueen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan palveluja koordinoivaa yhteyshenkilöä lapsiperheiden tukemiseen.

Sosiaali- ja terveystoimialan perhekeskukset kokoavat jo nyt moniammatillisia palveluja yhteen ja perheillä on oma palvelutarpeen mukainen vastuutyöntekijä ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimialat kehittävät parhaillaan palveluketjuja ja lisäävät yhteistyötä, jotta lasten ja perheiden palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan.

Palveluja pyritään kohdentamaan sujuvasti, oikea-aikaisesti ja asiakkaiden erilaiset tarpeet huomioon ottaen. On tärkeää, että palvelupolut pystytään kuvaamaan selkeästi. Perhekeskuspalveluja kehitetään mm. Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa (Lape) ja Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeessa. Ammattilaisten kykyä sitoutua

20.09.2021

Asia/5

kokonaisvaltaiseen lasten ja nuorten huomioimiseen vahvistetaan kaupunkiyhteisten Common Approach (CA, Huolen tunnistaminen) ja Miten menee -mallien vakiinnuttamisella ja lisäämällä tietoa tarjolla olevista palveluista.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otettu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Avoimen puolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.08.2021 § 279

HEL 2021-006778 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Avoin puolueen ryhmäaloitteesta palveluja koordinoivasta kontaktihenkilöstä lapsiperheiden tukemiseen:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että perhepalvelut ovat kaikille helposti saavutettavissa ja asiakaslähtöisiä perhetilanteesta riippumatta. Monialaista yhteistyötä tehdään sosiaali- ja terveystoimialan vastuu/nimetty työntekijöiden kanssa vammaistyössä, lastensuojelussa ja sosiaalihuoltolain mukaisen erityisen tuen päätökseen liittyvän työntekijän kanssa. Palvelujen moninaisuus koordinoidaan systemaattisella eri toimijoiden yhteistyöllä, jossa vastuut ja toimijat on selkeästi sovittu. Perheet voivat kokea tämän moniammatillisen kokonaisuuden

20.09.2021

hajanaisena ja tällöin yhden kontaktihenkilön nimeäminen voi auttaa perhettä.

Matalan kynnyksen palvelut

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kiinteässä yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa, jossa vakiinnutetaan lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelumalleja. Perheentuki- sivustolla on tietoa perheille kaupungin tarjoamista palveluista vauvaiästä vanhemmuuteen ja parisuhteeseen. Sivustolla on tietoa mm. perhevalmennuksesta, lapsiperheiden kotipalvelusta ja nuorten harrastehausta. Perhekeskuksen sosiaalipalveluiden piiriin perheet voivat hakeutua soittamalla lapsiperheiden sosiaalineuvonnan numeroon tai täyttämällä perheentuki.fi -verkkosivulta löytyvän Tarvitsen apua -napin lomakkeen.

Yhteistyö perhekeskuksen kanssa

Perhekeskus kokoaa yhteen lasten ja perheiden palveluja ennaltaehkäisevistä terveyden- ja sosiaalihuollon palveluista tiettyihin erityispalveluihin. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen kanssa noudatetaan yhdessä sovittuja toimintatapoja asiakasohjauksen ja yhteistyön osalta. Neuvolatiimissä moniammatillinen työryhmä käsittelee asian ja miettii lapselle sekä perheelle oikeanlaisen tuen ja sopii tapauskohtaisesti kuka toimii perheen vastuuhenkilönä. Silloin kun huoli koskee jo lastensuojelun tuen piirissä olevaa lasta tai kun huoli on suuri ja lapsen kasvu ja kehitys ovat vaarassa ja mietitään lastensuojeluilmoituksen tekemistä, ollaan yhteydessä alueelliseen lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi- ja tuki työryhmään. Yhteisessä tapaamisessa tuodaan esiin huoli, sovitaan kaikkien osapuolten työskentelystä perheen tukemiseksi, sovitaan yhteydenpidosta työskentelyn aikana sekä miten ja milloin tilannetta arvioidaan seuraavan kerran.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee, että parhaiten kontaktihenkilömalli toimii perhekeskuksen palveluissa, silloin kun se perheen palvelutarpeen näkökulmasta edellyttää selkeää kokonaisuuden koordinoitua. Lapsiperheiden neuvonnan, ohjauksen ja mukanaolijuuuden toimintakäytäntöjä on tarkoituksenmukaista edelleen kehittää yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Pasi Brandt, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.08.2021 § 151

HEL 2021-006778 T 00 00 03

Esitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle koskien palveluja koordinoivaa kontaktihenkilöä lapsiperheiden tukemiseen avoimen puolueen ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että yksi kontaktihenkilö voisi koordinoida palveluita neuvolasta varhaiskasvatukseen ja kouluun. Aloitteen mukaan kontaktihenkilö voisi toimia perhekeskusten yhteydessä ja että niissä toimisi ajanvarauksettomia palveluja. Avoin valtuustoryhmä ehdottaa, että kaupunki toteuttaa ”yhden luukun” periaatteen lapsiperheiden tukemiseen siten, että asiakaspalvelijalla on tietyt asiakasperheet, joita he palvelevat yli toimialojen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on antanut lausunnon kaupunginhallitukselle 8.6.2021 § 124 avoimen puolueen valtuutettujen aloitteeseen koskien yhden luukun periaatetta erityislasten ja heidän vanhempiansa tukemiseen. Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) ja terveydenhuoltolaissa (1326/2010) määriteltyä, erityistä tukea tarvitsevalle lapselle nimetään vastuusosiaalityöntekijä, joka vastaa muun muassa palveluiden yhteensovittamisesta muiden toimijoiden tuen kanssa. Lausunnon mukaan erityislasten ja perheiden palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan paremmin kehittämällä palveluketjuja edelleen ja lisäämällä yhteistyötä muiden toimialojen sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Sama periaate soveltuu myös muiden lapsiperheiden tukemiseen.

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman (Lape) lisäksi perhekeskuspalveluja kehitetään osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanketta. Kehittämistyön tavoitteena on, että asiakas saa tarvitsemansa perustason sosiaali- ja terveyspalvelut sujuvasti, oikea-aikaisesti ja palvelujen jatkuvuus turvaten. Keskiössä on palvelujen kohdentaminen asiakkaiden erilaiset tarpeet huomioiden. Kehittämistyössä hyödynnetään olemassa olevia hyviä käytäntöjä uusien toimintamuotojen kehittämisen rinnalla.

Perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja tuen tarpeet ovat hyvin heterogeenisiä. Palvelujen kehittämisessä painopiste on siinä, miten räätälöidään lapselle ja perheelle asiakaslähtöisiä hoitopolkuja. Asiakas saa tarvittaessa oman yhteyshenkilön varmistamaan, että asiakkaan palvelukokonaisuus on tarkoituksenmukainen ja ettei asiakas putoa palvelujen väliin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että palvelupolut ovat selkeästi kuvattuja ja että tarjolla olevat palvelut vastaavat lasten ja heidän perheidensä tarpeisiin.

Perhekeskukset

Yhden luukun periaatteeseen pyritään vastaamaan perhekeskusten kautta. Lapsiperheiden sosiaalineuvonnan puhelinpalvelusta perheet ja varhaiskasvatuksen ammattilaiset saavat neuvontaa ja tukea sekä ohjausta perhekeskuksen palvelujen ja tuen piiriin hakeutumisessa.

Perhekeskus kokoaa yhteen lasten ja perheiden palveluja ennalta ehkäisevistä terveyden- ja sosiaalihuollon palveluista tiettyihin erityispalveluihin.

Yhteistyötä eri toimijoiden kesken kehitetään jatkuvasti. Hoitosuunnitelman mukaisia interventioita tarjotaan lapsille ja perheille osana perhekeskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja siten, että ne muodostavat yhteen sovitettua palvelukokonaisuuden. Perheillä on perhekeskuksissa oma palvelutarpeen mukainen vastuutyöntekijä ja perheitä tuetaan moniammatillisen tiimin palvelujen keinoin.

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkäri- ja terveydenhoitajapalvelut ovat käytössä kaiken ikäisillä kuntalaisilla Helsingin terveys- ja hyvinvointikeskuksissa.

Sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2021 käyttösuunnitelman mukaiset toimet ja tavoitteet

Sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2021 käyttösuunnitelman mukaisena toiminnan tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä muiden toimialojen kanssa kehittämällä ja ottamalla käyttöön yhteisiä palveluketjuja.

Lasten ja nuorten varhaista tukea vahvistetaan ottamalla käyttöön kaupunkiyhteinen huolen tunnistamisen työkalu eli Common Approach (CA) -malli sekä vakiinnuttamalla Miten menee -mallia. CA-mallin avulla ammattilaisten kyky sitoutua kokonaisvaltaiseen lasten ja nuorten huomioimiseen, kuulemiseen ja kohtaamiseen paranee. Miten menee -mallin käyttöä riskiryhmien etsimisessä ja tunnistamisessa vakiinnutetaan. Sen tarkoituksena on vahvistaa asiakkaiden varhaista tukea, antaa eri tahoille keinoja tunnistaa hyvinvointia ja terveyttä uhkaavia riskejä ja tuen tarpeeseen liittyviä merkkejä sekä lisätä tietoisuutta tarjolla olevista palveluista.

Sosiaali- ja terveystoimialalla vakiinnutetaan lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelumallia yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

20.09.2021

Käyttösuunnitelman mukaisesti parannetaan lasten ja nuorten mielen-terveyspalveluja perustamalla perhekeskuksen yhteyteen uusi hoidollinen tiimi alle 13-vuotiaiden mielenterveyspalveluihin ja vahvistetaan lastenpsykiatrisen työryhmän resursseja talousarvion puitteissa.

Helsinkiläinen vanhempi voi ottaa yhteyttä matalalla kynnyksellä Lapsiperheiden sosiaalineuvontaan saadakseen palveluohjausta sekä tarvittavaa apua ja tukea. Palvelu toimii puhelimitse, Tarvitsen apua -napin ja tulevaisuudessa Apotti-järjestelmän Maisa-asiakasportaalien kautta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että lasten ja perheiden palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan kehittämällä palveluketjuja edelleen ja lisäämällä yhteistyötä muiden toimialojen sekä erikoissairaanhoidon kanssa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Lasten ja heidän perheidensä hyvinvointi lisääntyy, kun he ohjautuvat oikeisiin palveluihin ja saavat oikea-aikaista ja asiantuntevaa palvelua.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi
Marja-Riitta Kilponen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43777
marja-riitta.kilponen(a)hel.fi

20.09.2021

Asia/6

§ 641

V 13.10.2021, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite erityislasten palvelujen koordinoimisesta yhden luukun periaatteella

HEL 2021-004210 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petrus Pennanen ja 23 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan yhteyshenkilön koordinoimia erityislasten ja heidän vanhempiensa palveluja ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Erityislasten ja heidän perheidensä palveluketjuja kehitetään parhailaan toimialojen ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä. Tavoitteena on ohjata eri toimijoita tunnistamaan kokonaisvaltaisesti asiakkaan elämäntilanne ja palvelutarpeen taso, jotta lapset, nuoret ja perheet saavat oikea-aikaista ja oikein kohdennettua palvelua.

Kaikilla neuropsykiatrisesti oireilevilla lapsilla tai nuorilla ei ole lastensuojelun, nuorten sosiaalityön, perhesosiaalityön tai vammaisten sosiaalityön tarvetta. Lapsen erityisyys määrittyy eri tavoin terveydenhuollon ja kuntoutuksen lainsäädännössä, sosiaalihuollon lainsäädännössä sekä varhaiskasvatusta, opetusta ja oppilashuoltoa koskevassa lainsäädännössä. Tämä vaikuttaa palvelujen pirstaleisuuteen. Lisäksi re-

kisterilainsäädännössä oppilashuollon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiedot ovat eri rekistereissä. Lapsen ja perheen kanssa työskentelevillä ammattilaisilla ei ole lähtökohtaisesti oikeutta tarkastella asiakkaan tietoja rekisterirajojen yli.

Perhekeskukset pyrkivät toimimaan yhden luukun periaatteella. Perhekeskus kokoaa yhteen lasten ja perheiden palveluja ennalta ehkäisevistä terveyden- ja sosiaalihuollon palveluista tiettyihin erityispalveluihin. Lapsille, nuorille ja perheille, joilla on paljon palvelutarpeita, tarjotaan yhteen sovitettu palvelukokonaisuus. Lapsiperheiden sosiaalivonnan puhelinpalvelusta perheet ja varhaiskasvatuksen ammattilaiset saavat neuvontaa, tukea ja ohjausta perhekeskusten palvelujen piiriin hakeutumisessa.

Lapsen oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään ensisijaisesti omassa opetusryhmässä. Varhaiskasvatuksessa tai koulussa oleva lapsi saattaa tarvita sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalveluja, jotka järjestetään kasvatuksellisen ja lääketieteellisen kuntoutuksen yhtenäisenä kokonaisuutena. Neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen ja nuoren kasvun ja mielenterveyden tukemisessa ovat ensisijaisia pedagogiset tukitoimet sekä opiskeluun liittyvät järjestelyt opiskeluhuollon palvelujen lisäksi. Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta parannetaan parhaillaan nuorisoasematoimintaa vahvistamalla.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.06.2021 § 243

HEL 2021-004210 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta valtuutettu Petrus Pennasen aloitteesta koskien yhden luukun periaatetta erityislasten ja heidän vanhempiansa tukemisessa:

Kaupunginhallitus on 30.9.2019 erityislasten ja -perheiden palvelupolkujen selvittämistä ja palvelujen parantamista koskevassa päätöksessään todennut, että palveluja selkeytetään ja edistetään koordinoitua sektorirajat ylittävää palveluyhteistyötä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että asiakaslähtöistä hoito- ja palvelupolkujen toimintatapa kehitetään edelleen. Palvelujen hajanaisuus ja koordinoimattomuus taklataan systemaattisella eri toimijoiden yhteistyöllä ja hyödyntämällä olemassa olevat palvelut nykyistä paremmin.

Yhteistyö sosiaali- ja terveystoimialan kanssa

Monialaista yhteistyötä tehdään sosiaali- ja terveystoimialan vastuu / nimetty työntekijöiden kanssa vammaistyössä, lastensuojelussa ja sosiaalihuoltolain mukaisen erityisen tuen päätökseen liittyvän työntekijän kanssa. Erityisen tuen tarve määritellään tapauskohtaisesti, eikä se edellytä tiettyä diagnoosia.

Yhden luukun periaatteeseen pyritään vastaamaan perhekeskusten kautta. Perhekeskus kokoaa yhteen lasten ja perheiden palveluja ennaltaehkäisevistä terveyden- ja sosiaalihuollon palveluista tiettyihin erityispalveluihin. Lapsille, nuorille ja perheille, joilla on paljon palvelutarpeita, tarjotaan yhteen sovitettu palvelukokonaisuus.

Varhaiskasvatuksessa, koulussa tai oppilaitoksessa oleva oppija saattaa tarvita sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalveluja kasvun ja kehityksen tueksi, jolloin pedagoginen ja lääketieteellinen kuntoutus muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kiinteässä yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa, jossa vakiinnutetaan lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelumalleja.

Oppijan oikeus tukeen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Oppijalla on oikeus saada riittävää oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppijan, että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet.

Tuki annetaan oppijalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppijan etu välttämättä edellytä hänen siirtämistä toiseen ryhmään tai yksikköön. Tavoitteena ja periaatteena toiminnan järjestämisessä on kaikkien oppijoiden kohdalla, ei vain tuen toteuttamisessa ja tukea tarvitsevan oppijan osalta, inklusiivisuuden periaatteiden toteutuminen.

Oppilashuolto liittyy läheisesti kasvatus- ja opetustehtävään ollen oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä, sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä.

Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arjessa järjestettävät pedagogiset tukitoimet sekä oppimiseen ja opiskeluun liittyvät järjestelyt ovat ensisijaisia neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen ja nuoren kasvun -ja mielen-terveyden tukemisessa.

Toimialan käytössä olevalla, noin kuuden miljoonan euron vuosittaisella myönteisen erityiskohtelun rahoituksella (PD- rahoitus) on pystytty ta-
soittamaan kaupunkirakenteesta johtuvia alueellisia hyvinvointieroja. Monikielisten ohjaajien ja kouluvalmentajien tuen kokeilu ovat lisänneet mahdollisuuksia puuttua alueellisesti painottuviin tuen tarpeisiin.

Aloitteessa mainitun hoitopolun tarkoituksena on koota lapsen tai nuoren kehitystä tukevia lastenneuvolan, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, peruskoulun, kouluterveydenhuollon, toisen asteen oppilaitosten, opiskeluterveydenhuollon, terveysaseman, perheneuvolan sekä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen, sosiaalityön ja lastensuojelun palveluja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että toimijoiden ja palvelujen suuren määrän vuoksi yhden luukun –periaatteen sijaan erityislasten ja perheiden palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan paremmin kehittämällä palveluketjuja edelleen ja lisäämällä yhteistyötä muiden toimialojen sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Lasten ja heidän perheidensä hyvinvointi lisääntyy, kun perheet ohjautuvat oikeisiin palveluihin ja saavat oikea-aikaista ja asiantuntevaa palvelua.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Pasi Brandt, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.06.2021 § 124

HEL 2021-004210 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petrus Pennasen ja 23 muun valtuutetun aloitteesta koskien yhden luukun periaatetta erityislasten ja heidän vanhempiansa tukemisessa:

”Aloitteessa esitetään, että kaupunki toteuttaa kaupunginhallituksen vuoden 2019 päätöksen tavoitteiden mukaisesti ”yhden luukun” periaatteen erityislasten ja vanhempien tukemiseen. Aloitteen mukaan tämä tarkoittaa, että heillä on yhteyshenkilö, joka koordinoi neuvolan, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, peruskoulun, kouluterveydenhuollon, toisen asteen oppilaitosten, opiskeluterveydenhuollon, terveysaseman, perheneuvolan, lapsiperheiden sosiaalihojauksen, sosiaalityön ja lastensuojelun palvelujen tuen lapselle sekä hänen vanhemmilleen heti, kun erityislapsen piirteet on tunnistettu.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että palvelupolut ovat selkeästi kuvattuja ja että tarjolla olevat palvelut vastaavat erityislasten ja heidän perheidensä tarpeisiin.

Erityisen tuen tarve

Niille lapsille ja nuorille, joilla on neuropsykiatrista oirehdintaa sekä sosiaalihuoltolain mukainen erityisen tuen päätös, nimitään vastuusosiaalityöntekijä perhesosiaalityöstä tai nuorten sosiaalityöstä. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 3 §:ssä tarkoitetaan erityistä tukea tarvitsevalla lapsella lasta, jonka kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai joka itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään tai joka on erityisen tuen tarpeessa, koska hänellä on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveysten palveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Erityisen tuen tarve määritellään tapauskohtaisesti, eikä se edellytä tiettyä diagnoosia.

Vaikeavammaisille lapsille ja nuorille, erityishuollon asiakkaille sekä autistisille asiakkaille, joilla on vammaisten sosiaalityön tarve, määritellään vastuutyöntekijä vammaisten sosiaalityöstä.

Erityisen tuen tarpeisia lapsia on myös lastensuojelupalveluissa. Lastensuojelun asiakkuus on tarpeen, jos perhe ei halua ottaa vastaan välttämättömiä sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja ja/tai tuen tarve on sen kaltainen, että siihen pystytään vastaamaan vain lastensuojelulain (417/2007) mukaisilla palveluilla. Lastensuojelun asiakkaalle on nimetty lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä vastaa palvelujen järjestämisestä palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti.

Kaikilla neuropsykiatrisesti oireilevilla lapsilla tai nuorilla ei ole lastensuojelun, nuorten sosiaalityön, perhesosiaalityön tai vammaisten sosiaalityön tarvetta, eikä omaa sosiaalityöntekijää tällöin ole edellä mainituista palveluista määritelty.

Lapsen erityisyys määrittyy eri tavoin terveydenhuollon ja kuntoutuksen lainsäädännössä, sosiaalihuollon lainsäädännössä sekä varhaiskasvatusta, opetusta ja oppilashuoltoa määrittävässä lainsäädännössä. Tämä vaikuttaa palvelujen pirstaleisuuteen.

Lisäksi rekisterilainsäädäntö jakaa oppilashuollon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiedot eri rekistereihin, eikä lapsen ja perheen kanssa työskentelevillä ammattilaisilla ole lähtökohtaisesti oikeutta tarkastella asiakkaan tietoja yli rekisterien.

Perhekeskukset

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkäri- ja terveydenhoitajapalvelut ovat käytössä kaiken ikäisillä kuntalaisilla Helsingin terveys- ja hyvinvointikeskuksissa. Perhekeskuksissa on ennaltaehkäisevän terveydenhuollon sekä sosiaalihuollon palveluja lapsiperheille.

Yhden luukun periaatteeseen pyritään vastaamaan perhekeskusten kautta. Perhekeskus kokoaa yhteen lasten ja perheiden palveluja ennalta ehkäisevistä terveyden- ja sosiaalihuollon palveluista tiettyihin erityispalveluihin. Lapsille, nuorille ja perheille, joilla on paljon palvelutarpeita, tarjotaan yhteen sovitettu palvelukokonaisuus.

Lapsiperheiden sosiaalineuvonnan puhelinpalvelusta perheet ja varhaiskasvatuksen ammattilaiset saavat neuvontaa ja tukea sekä ohjausta perhekeskuksen palvelujen ja tuen piiriin hakeutumisessa.

Varhaiskasvatus ja opiskeluhoito

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa perusopetuslaissa säädetystä lapsen oppimisen ja koulunkäynnin tuesta. Tuki on kolmiportainen; tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Tukea on annettava heti, kun tuen tarve ilmenee, ja tukea on annettava niin kauan ja sen tasoisena kuin se on tarpeen.

Varhaiskasvatuksessa tai koulussa oleva lapsi saattaa tarvita sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalveluja kasvun ja kehityksen tueksi. Ne järjestetään kokonaiskuntoutuksena siten, että kasvatuksellinen ja lääketieteellinen kuntoutus muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 4 §:n mukaan oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Opiskeluhoitoa on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto, että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto. Opiskeluhoitoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §). Nämä asiantuntijat toimivat yhteistyössä sekä yksilöiden että yhteisön kanssa.

Koulun arjessa järjestettävät pedagogiset tukitoimet sekä opiskeluun liittyvät järjestelyt ovat ensisijaisia neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen ja nuoren kasvun ja mielenterveyden tukemisessa.

Sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2021 käyttösuunnitelman mukaiset toimet ja tavoitteet

Sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2021 käyttösuunnitelman mukaan tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä muiden toimialojen sekä erikoissairaanhoidon kanssa yhteisten palveluketjujen kehittämisellä ja käyttöönotolla. Lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjun kehittämisen tavoitteena on ohjata eri toimijoita tunnistamaan kokonaisvaltaisesti asiakkaan elämäntilanne ja palvelutarpeen taso ja toimimaan siten, että raskaampien palvelujen tarve vähenee, asiakkaat ohjautuvat ennaltaehkäiseviin palveluihin ja tarve eri palveluiden yhdistelmiin tulee huomioiduksi. Mukana-ohjelman mukaisesti lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjun toimeenpano toteutetaan yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja HUSin kanssa. Tavoitteena on lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy.

Kehitysvammaisten terveystoimialan uudistetaan sosiaali- ja terveystoimialan käyttösuunnitelman mukaisesti Uudenmaan yhteisessä kehittämishankkeessa. Hankkeen keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa kehitysvammaisten terveydenhoidon hoitopolkujen ja hoidon porrastuksen suunnittelu sekä toimivien konsultaatiokäytäntöjen rakentaminen.

Lasten ja nuorten varhaista tukea vahvistetaan sosiaali- ja terveystoimialan käyttösuunnitelman mukaan ottamalla käyttöön kaupunkiyhteinen huolen tunnistamisen työkalu, eli Common Approach (CA) -malli sekä vakiinnuttamalla Miten menee -mallia. CA-malli otetaan käyttöön yhteisen kielen vahvistamiseksi ja jaetun ymmärryksen rakentamiseksi

20.09.2021

keväästä 2021 alkaen. Ammattilaisten kyky sitoutua kokonaisvaltaiseen lasten ja nuorten huomioimiseen, kuulemiseen ja kohtaamiseen parane. Miten menee -mallin käyttöä riskiryhmien etsimisessä ja tunnistamisessa vakiinnutetaan. Sen tarkoituksena on vahvistaa asiakkaiden varhaista tukea, antaa eri tahoille keinoja tunnistaa hyvinvointia ja terveyttä uhkaavia riskejä ja tuen tarpeeseen liittyviä merkkejä sekä lisätä tietoisuutta tarjolla olevista palveluista.

Sosiaali- ja terveystoimialalla vakiinnutetaan lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palvelumallia yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Näiden käyttösuunnitelmaan kirjattujen varhaista tukea vahvistavien mallien lisäksi neuropsykiatrisen valmentajan (nepsy coach) koulutuksia on järjestetty ja tullaan järjestämään muun muassa lastensuojelussa, vammaispalveluissa ja nuorisotyössä.

Käyttösuunnitelman mukaisesti parannetaan lasten ja nuorten mielen-terveyspalveluja perustamalla perhekeskuksen yhteyteen uusi hoidollinen tiimi alle 13-vuotiaiden mielen-terveyspalveluihin ja vahvistetaan lastenpsykiatrisen työryhmän resursseja talousarvion puitteissa. Yhteistyötä eri toimijoiden kesken kehitetään siten, että hoitosuunnitelman mukaisia interventioita tarjotaan lapsille osana perhekeskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Uusien rekrytointien myötä tehtävät laajenevat käsittämään kaupunkitasoisen lastenpsykiatrisen konsultaation muille lasten kanssa toimiville ammattilaisille sekä erikoissairaanhoidon kanssa sovitun työnjaon mukaisesti lastenpsykiatrisen arvioinnin, diagnostiikan ja hoito- ja kuntoutussuunnitelmien laatimisen lapsille ja perheille niissä tilanteissa, joissa lapsella on esimerkiksi neuropsykiatrisia oireita.

Toiminnan tavoitteena on pystyä vastaamaan perustason lastenpsykiatrisesta tutkimuksesta, hoidosta ja konsultaatiosta ja kehittää lastenpsykiatrista toimintaa tiiviissä yhteistyössä kaupungin muiden lasten kanssa toimivien yksiköiden ja erikoissairaanhoidon kanssa. Toiminnan alettua perheen yhteyshenkilö voi auttaa perhettä ohjautumaan palveluihin tekemällä konsultaatiolähetteen ja kutsumalla palvelun edustajan mukaan, kun lapsen asiassa tarvitaan lääketieteellistä arviota.

Nuorten mielen-terveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta parannetaan käyttösuunnitelman mukaan vahvistamalla nuorisoasematoimintaa. Uusi nuorisoasema perustetaan vuoden 2021 aikana. Lastensuojelun ja HUSin lasten- ja nuorisopsykiatrisen kanssa toteutetaan yhteinen pilotti- ja tutkimushanke. Hankkeessa luodaan 10–18-vuotiaille niin sanottuille väliinputoajalapsille ja -nuorille tutkimusperusteinen, integroitu lapsen ja nuoren kehitysympäristöä vakauttava hoito- ja palvelumalli.

20.09.2021

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että erityislasten ja perheiden palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan parhaiten kehittämällä palveluketjuja edelleen ja lisäämällä yhteistyötä muiden toimialojen sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjun kehittämisen tavoitteena on ohjata eri toimijoita tunnistamaan kokonaisvaltaisesti asiakkaan elämäntilanne ja palvelutarpeen taso, jotta lapset, nuoret ja perheet saisivat oikea-aikaista ja oikein kohdennettua palvelua.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Erityislasten ja heidän perheidensä hyvinvointi lisääntyy, kun he ohjautuvat oikeisiin palveluihin ja saavat oikea-aikaista ja asiantuntevaa palvelua.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi

Jonna Weckström, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
jonna.weckstrom(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 642

**V 13.10.2021, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Kiinteistö Oy Auro-
ranlinnan sulauttamisesta Helsingin kaupungin asunnot Oy:hyn**

HEL 2021-002925 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esteelliset: Jenni Rope ja Tuula Saxholm

Esteellisyyden syy: osallisuusjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
mii.aho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Palvelussuhdeasuntoja_koskevat_periaatteet_2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi Kiinteistö Oy Auroranlinnan sulauttamista yhteen Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) ja Kiinteistö Oy Auroranlinna (Auroranlinna) ovat kaupungin täysin omistamia yhtiöitä.

Hekan toimialana on omistaa tai vuokraoikeuden nojalla hallita tontteja sekä omistaa ja hallita tonteilla olevia tai niille rakennettavia asuinrakennuksia, joiden huoneistot vuokrataan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa, eikä se jaa osinkoa. Hekalla on noin 50 000 arahoitteista vuokra-asuntoa, joissa asuu noin 92 000 asukasta.

Auroranlinnan toimialana on osana Helsingin kaupunkikonsernia omistaa ja hankkia omistukseensa tai vuokraoikeudella hallita tontteja, omistaa ja hallita tonteilla olevia tai niille rakennettavia asuinrakennuksia sekä omistaa ja hankkia omistukseensa asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja käydä niillä kauppaa. Yhtiö antaa hallitsemansa huoneistot vuokralle. Yhtiön toimialana on lisäksi Helsingin kaupungin tai sen tytäryhtiöiden omistamien asuntojen välittäminen vuokralle ja näihin asuntoihin liittyvät hallinnointipalvelut sekä asuntojen hallinnointipalveluiden tuottaminen Helsingin kaupunkikonserniin kuuluville yhtiöille. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa.

Auroranlinnalla on noin 4200 vapaarahoitteista vuokra-asuntoa noin sadassa kohteessa eri puolilla Helsinkiä sekä yhdessä kohteessa Kirkkonummella.

Kiinteistö Oy Auroranlinnan perustamisen linjaukset vuosina 2000-2001

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 21.6.2000, § 161 asunto-ohjelmasta 2001–2005 mm. seuraavaa:

"6a Kohtuuhintaiset vapaarahoitteiset vuokra-asunnot

Selvitetään mahdollisuuksia perustaa voittoa tavoittelematon vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen tarjontaan erikoistuva kaupungin omistama yhtiö. Alkupääomaksi yhtiöön siirretään kaupungin omistamat erilliset työsuhdeasuntoyhtiöt, kaupungin omistamat valtion lyhyellä korkotuella rahoitetut vuokra-asuntoyhtiöt sekä eräitä muita vapaarahoitteisia kaupungin omistamia asuntoja. Nykyisten vuokralaisten asema turvataan."

Tämän linjauksen toteuttamiseksi perustetun vuokratyöryhmän ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti 24.10.2001, § 302 perustaa toimeksiannossa edellytetyn yhtiön Kiinteistö Oy Auroranlinnan, joka muodos-

20.09.2021

tettiin fuusioimalla siihen kaupungin silloin omistamat vapaarahoitteiset palvelussuhdeasuntoyhtiöt. Päätöksessä todettiin, että yhtiön taloudenpito noudattaa vapaarahoitteisuuden periaatteita, jolloin vuokratulot määräytyvät markkinavuokrien mukaan ja pääomarahoitusta markkinaehtoisen rahoituksen mukaan. Yhtiön talous vertautuu sellaisiin vuokratuloihin tai vuokratuloyhtiöihin, joiden rahoitukseen ei käytetä valtion aravalainoja tai sellaista valtion korkotukea, johon liittyy tulorajat ja/tai asuntojen käyttörajoituksia. Yhtiötä ei myöskään pitkäaikaisesti subventoitaisi kaupungin varoin.

Edelleen päätöksen perusteluissa todettiin, että vapaarahoitteisuuteen liittyy myös se, että asukasvalinnassa ei sovelleta tulorajoja ja että asukasvalinta on vapaasti omistajan määrättävissä. Perustamispäätöksen mukaan asunnot, joita ei tarvita työsuhteasunnoiksi, vuokrataan joko suoraan vuokralaisille yleisten vuokramarkkinoiden menettelyin tai tiettyyn kaupunginhallituksen erikseen päättämään erikoistarkoitukseen, jollainen voi olla esimerkiksi kaupungin elinkeinopolitiikan tukeminen.

Kaupungin asunto-omaisuuden järjestäminen vuodesta 2009 lähtien ja Hekan perustaminen

Helsingin kaupungin tahtotilana on ollut järjestää ja keskittää asunto-omaisuuttaan tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla osaksi kaupunkikonsernia. Mm. kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymässä strategiaohjelmassa asetettiin tavoitteeksi kaupungin omistamien asuinkiinteistöyhtiöiden yhdistäminen ja tehokkaamman hallinnon selvittäminen.

Tämän linjauksen seurauksena kaupunginvaltuusto mm. päätti 20.10.2010, § 230, että kaupungin omistamat aravarahoitteiset asuinkiinteistöyhtiöt sulautetaan perustettavaan uuteen asuinkiinteistöyhtiöön, Helsingin kaupungin asunnot Oy:hyn. Päätöksessä myös mm. linjattiin, että uuden pääomayhtiön tehtäväksi tulee vastata kaupungin omistajaohjauksen mukaisesti valtion tuella rahoitettujen kaupungin aravavuokratulojen hallinnosta. Fuusioita valmistelleen työryhmän erityisenä huomion kohteena uutta hallintomallia kehitettäessä olivat asukasdemokratian turvaaminen, mahdollisuudet kohtuullisen vuokratason hallintaan ja ylläpitämiseen, fuusioitavien yhtiöiden erilaiset ja muuttuvat pääoma- ja lainarakenteet, uudisrakentamisen toteutusmäärät sekä ylläpito- ja hallintokulut, rakennusten kunnon ja teknisen arvon ylläpitäminen ja käyttötalouden tehostaminen.

Konsernijaosto käsitteli 11.3.2013, § 52 asunto-omaisuuden järjestämisen jatkoselvitystä antaen samalla kehotuksia kaupungin asunto-omaisuuden järjestämiseksi. Päätöksen perusteluissa todettiin kaupun-

gin tahtotila ryhmitellä asunto-omaisuuden selkeyttämiseksi vapaarahoitteiset asunnot ja ara-asunnot omiksi kokonaisuuksikseen.

Päätöksessään konsernijaosto kehotti mm. selvittämään Kiinteistö Oy Helsingin Palveluasunnot Oy:n (Palveluasunnot) fuusiointia Hekaan, mikä selkeyttäisi kaupungin omistuksessa olevan ara-asuntokannan hallinnointia. Tämän osalta perusteluissa todettiin, että em. järjestelyn jälkeen merkittävin osa kaupungin ara-asuntokantaa hallinnoidaan Hekassa, mikä yhdenmukaistaa ara-asuntojen hallinnointia ja keskittää ara-asuntoja koskevan lainoitus- ja hallinnointiosaamisen yhteen yhtiöön. Päätöksen perusteluissa tuotiin myös esille, että jatkoselvityksessä oli tarkasteltu myös vaihtoehtoa, jossa Palveluasunnot siirrettäisiin Auroranlinnan tytäryhtiöksi. Tällöin oli todettu, että asuntokannan hallinnon ja omistuksen keskittämisen näkökulmasta se ei kuitenkaan tuottaisi vastaavia synergiaetuja kuin edellä mainittu Palveluasuntojen fuusiointi Hekaan. Auroranlinnan asuntokanta on kokonaisuudessaan vapaarahoitteista eikä yhtiössä ole Hekaan verrattavissa olevaa arava-asuntojen ja erityisasuntojen hallinnoinnin asiantuntemusta. Yhtiöiden erilaiset vuokranmäärityksen periaatteet eivät myöskään tue Palveluasuntojen siirtoa Auroranlinnaan. Yhtiöiden toimintaa yhdistää joiltakin osin niiden asuntojen välivuokraus sosiaalivirastolle.

Palveluasuntojen fuusio Hekaan toteutui 2015, minkä jälkeen on tapahtunut myös muita pienempiä ara-omaisuuden yhdistämisistä Hekaan.

Hekan ara-asuntojen vuokraus

Perustamispäätöksensä mukaisesti Heka vastaa Helsingin kaupungin omistajaohjauksen mukaisesti valtion tuella rahoitettujen kaupungin ara-vuokratalojen hallinnosta. Hekalla ei ole muita kuin ara-rahoitteisia asuntoja. Näihin ara-asuntoihin liittyy sosiaalinen elementti, minkä takia niihin sisältyy muista asunnoista poikkeavia rajoituksia. Rajoitukset liittyvät mm. vuokrien määräytymiseen.

Hekan asuntojen välitys hoidetaan Helsingin kaupungin vuokra-asunnon haku -palvelun kautta eikä asuntojen hakuun liittyviä asioita ei käsitellä Hekassa.

Vuokra-asunnon haku -palvelun ohjeen mukaisesti ara-vuokra-asuntojen asukkaat valitaan hakijoiden asunnontarpeen sekä hakukriteerien perusteella, ei jonotusperiaatteella. Asukasvalintaperiaatteet perustuvat aravarajoituslakiin, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeuslolin karkotuksesta annettuun lakiin sekä asukkaiden valinnasta arava- ja karkotusvuokra-asuntoihin annettuun valtioneuvoston asetukseen. Valintaperusteita ovat asunnon tarve (kiireellisyysluokat), varallisuus ja tulot. Etusijalle asetetaan asunnottomat ja muut kiireelli-

simmässä asunnontarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijat.

Auroranlinnan vapaarahoitteisten asuntojen vuokraus

Auroranlinnalla on vain vapaarahoitteisia asuntoja. Auroranlinnan asuntoja vuokrataan lähtökohtaisesti Helsingin kaupungin työsuhdeasunnoiksi, minkä lisäksi kaupunki on vuokrannut asuntoja asiakasasunnoikseen. Näissä ns. jälleenvuokratuissa asunnoissa Auroranlinna tekee vuokrasopimuksen kaupungin toimialojen tai liikelaitosten kanssa, ja asukas on tällöin vuokrasuhteessa suoraan kaupungin kanssa.

Ne Auroranlinnan asunnot, joita ei niiden vapautumishetkellä tarvita jälleenvuokrauskäyttöön, vuokrataan suoraan Helsingin kaupungin vuokra-asunnon haku -palvelun kautta. Auroranlinnan suoraan vuokraamien asuntojen vuokrasuhteeseen kuuluvat asiat hoidetaan yhtiön asuntopalvelun kanssa.

Vuokra-asunnon haku -palvelun ohjeen mukaisesti vapaarahoitteista asuntoja tarjotaan hakijoille, joilla on vuokranmaksuun riittävät ja säännölliset tulot sekä luottotiedot kunnossa. Vapaarahoitteisten asuntojen asukasvalinnoissa ei ole kiireellisyysluokitusta tai varallisuusrajoja.

Ara-rahoitettujen asuntojen käyttäminen palvelussuhdeasuntoina

Ara-asunnot on tarkoitettu niitä eniten tarvitseville ja asukasvalinnan tulee perustua sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen.

Valtioneuvoston asetuksessa asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin (166/2008) on säädetty ara-rahoitettujen asuntojen asukasvalinta-perusteista, etusijajärjestykseen asettamisesta ja asukasvalintaperusteista poikkeamisesta.

Em. asetuksen 7 §:n mukaan, kunta voi antaa luvan käyttää vuokra-asuntoa tilapäisesti, kuitenkin enintään kahden vuoden ajan kerrallaan, muiden kuin asukasvalintaperusteiden mukaan valittujen henkilöiden asuntona, kun kyseessä on yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisen ja tarpeellisten tai muutoin erittäin kiireellisten toimenpiteiden suorittaminen. Luvan antaminen ei saa oleellisesti haitata edellytykset täyttävien hakijoiden asunnonsaantia. Poikkeuslupa voi koskea vain vähäistä määrää asuntoja.

Tämän mukaisesti Hekan ara-asuntojakin on vuokrattu jonkin verran, noin 400-500 kpl, Helsingin kaupungin työntekijöille työsuhdeasunnoiksi. Lisäksi Hekan asuntoja voidaan edelleen ara-ohjeiden mukaisesti

vuokrata Hekan oman kiinteistönhuoltohenkilökunnan työsuhdeasun-
noiksi (Hekalla n. 100 kpl).

Ara-asuntojen käyttäminen kaupungin työntekijöiden työsuhdeasuntoi-
na on mahdollista vain pienissä määrin ja kaupungin määräaikaisen
poikkeusmääräyksen perusteella.

Ara-asuntojen vuokran määräytyminen

Ara-vuokra-asunnoista perittävistä vuokrista säädetään korkotukilain
(604/2001) 13 §:ssä ja aravarajoituslain (1190/1993) 7 §:ssä, jotka vas-
taavat sisällöllisesti toisiaan. Asuntojen vuokranmäärityksessä on nou-
datettava omakustannuseriaa laissa säädetyn rajoitusajan ajan.

Palvelussuhdeasuntojen vuokran määräytyminen

Kaupungin palvelussuhdeasuntoja koskee Palvelussuhdeasuntoja kos-
kevat periaatteet -ohje, jonka 29.10.2020 päivitetty versio on liitteenä 2.
Ohjetta muutettiin viimeksi kaupunginhallituksen 25.9.2019 valtuustoa-
loitteen käsittelyn yhteydessä tekemien linjausten mukaisesti (pöytäkir-
ja 15/2019, Asia/12, § 261).

Em. ohjeen mukaisesti vapaarahoitteisen palvelussuhdeasunnon vuok-
ra määräytyy Tilastokeskuksen vuosittain julkaiseman va-
paarahoitteisten vuokra-asuntojen neliövuokrien jakaumat -tilastosta
ilmenevän, alueen ja huoneluvun perusteella määräytyvän alakvartiilin
mukaisesti. Tammikuussa julkaistussa tilastossa on muista neljännes-
vuosittain ilmestyvistä tilastoista poiketen vapaarahoitteisten vuokra-
asuntojen neliövuokrien yhteenlasketut ja keskimääräiset tiedot koko
edelliseltä vuodelta.

Alakvartiililla tarkoitetaan tilastollista vuokraa, jossa Tilastokeskukselle
ilmoitetuista vuokrista 75 % on tätä tasoa kalliimpia ja 25 % tätä hal-
vempia.

Kun asuntoon tulee uusi vuokralainen, määritellään vuokra uudelleen
Tilastokeskuksen tilaston mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että vuokrat
seuraavat asuntokohtaisesti markkinavuokran kehitystä. Saman alueen
samankokoisten asuntojen neliömetrivuokrat poikkeavat toisistaan,
koska vuokrasopimukset on solmittu eri vuosina.

Edelleen em. ohjeen mukaisesti ara-vuokra-asuntojen vuokra määräy-
tyy aravalainsäädännön perusteella, joihin sovelletaan myös ara-
vuokrauksen muita ehtoja.

Muiden vapaarahoitteisten asuntojen vuokran määräytyminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Vapaa- ja vuokra-asuntojen vuokrat määräytyvät kustannusperusteisesti siten, että vapaa- ja vuokra-asuntoyhtiön tulot kattavat kaikki sen toimintaan ja rahoitukseen liittyvät kulut. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen kaupunkikonsernin yhtiölle asettamat tavoitteet huomioon ottaen.

Vapaa- ja vuokra-asuntojen vuokrien tasaus

Samanaikaisesti omistamien aravalain ja uuden korkotukilain (1.2.2002 jälkeen) nojalla lainoitettujen vuokratulojen ja -asuntojen vuokrat voidaan tasata tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta (aravara- ja vuokratilaki 7 a § ja korkotukilaki 13 a §).

Em. lait eivät kuitenkaan mahdollista aravara- tai korkotukilainoitettujen ja vapaa- ja vuokra-asuntojen vuokrien tasaamista keskenään. Näin aravara- ja vuokra-asuntoja pitää käsitellä omalla tasausryhmänään, jolloin niille määritellään oma omakustannusvuokra. Käytännössä näin myös aravara- ja vuokra-asuntojen kirjanpito on pidettävä erillään, eikä sulautumisella olisi sitä kautta vaikutusta vuokratilakseen.

Lisäksi Auroranlinnan ja Hekan useissa kohteissa on myös liiketiloja, jotka tulee kirjanpidollisesti eriyttää aravara- ja vuokratilakseen.

KKOY Helsingin Korkotukiasuntojen vuokrataso Auroranlinnaan sulautumisen jälkeen

Helsingin kaupungin omistaman KKOY Helsingin Korkotukiasuntojen korkotukirajoitukset päättyivät vuoden 2019 aikana, ja yhtiö liitettiin Auroranlinnaan 1.1.2020 alkaen. Sulautumiseen liittyvä tavoite oli asetettu Auroranlinnalle kaupungin talousarviossa vuosina 2019 ja 2020. Muutoksella kevennettiin ja yhdenmukaistetaan kaupungin kiinteistöomaisuuden hallinnointia.

Korkotukiasuntojen vuokralaiset siirtyvät Kiinteistö Oy Auroranlinnan vuokralaisiksi, ja vuokrasopimukset siirtyvät sellaisinaan Auroranlinnalle.

Vuoden 2021 alusta Auroranlinnaan sulautuneen Korkotukiasuntojen vuokrasopimukseen kohdistettujen vuokrankorotusten perustana on kiinteistöjen korjausvelka ja siihen liittyvä taloudellinen näkökulma. Maan arvolla ei ole perusteltu vaikutuksia vuokratilakseen. Vuokrasopimusten nykyisellä voimakkaasti jälkeä jääneellä vuokratilakseen kiinteistöjä ei pystytä ylläpitämään ja samalla rahoittamaan tarvittavia korjauksia. Yhtiöissä on tehty hyvin vähän korjauksia niiden reilun 20 vuoden olemassaolon aikana, josta syystä korjausvelkaa on kertynyt runsaasti, il-

man että niihin olisi taloudellisesti varauduttu. Huoneistojen vuokrasopimuksia ei olla markkinahintaistamassa, vaan vuokria korotetaan, jotta kiinteistöjä voidaan kustannusperusteisesti ylläpitää taloudellisesti kestävästi. Vuokrat ovat korotustenkin jälkeen selvästi (noin 20 %) saman alueen yleistä vuokratasoa edullisemmat.

Oy Helsingin Asuntohankinta Ab:n jakautuminen

Konsernijaoston 11.3.2013, § 52 päätöksen linjausten mukaisesti kaupungilla on pyrkimyksenä selkeyttää asunto-omaisuuden järjestämisen yhtiörakennetta ja vähentää hallinnollisia päällekkäisyyksiä sekä keskitää tiettyyn omaisuuteen liittyvää osaamista ja asiantuntemusta kaupunkikonsernin yhtiöissä. Tämän mukaisesti tarkoituksena on keskittää kaupunkikonsernin sisällä vapaarahoitteinen asunto-omaisuus kokonaisuudessaan Auroranlinnaan ja ara-rahoitteinen asunto-omaisuus Hekaan, jotta pystytään saavuttamaan skaalaetuja muun muassa kunnan omaisuuden vaatiman asiantuntemuksen osalta.

Em. tavoitteiden mukaisesti ja asuntovarallisuuden keskittämistarkoituksessa valmistellaan tällä hetkellä Oy Helsingin Asuntohankinta Ab:n jakautumista niin, että sen omistama vapaarahoitteinen asunto-omaisuus siirtyisi Auroranlinnalle sekä ara-rahoitteinen asunto-omaisuus Hekalle. Asiasta on saatu verottajalta myönteinen ennakkoratkaisu ja jakautumisjärjestely on tarkoitus tuoda yhtiökokousasiana kaupungin päätöksentekoon myöhemmin erikseen.

Lopuksi

Kaupunginhallitus toteaa, että Auroranlinnan ja Hekan jo perustamis- päätöksissä linjatut toiminnan perusteet ja rahoitusmalli poikkeavat toisistaan. Auroranlinnan lähtökohtana on vapaarahoitteisen asunto-omaisuuden ylläpitäminen lähtökohtaisesti kaupungin palvelussuhdeasuntotarpeisiin, kun taas Heka ylläpitää ara-rahoitettua asuntokantaa.

Ara-asuntojen asukasvalintaperusteista, vuokrien määräytymisestä ja vuokrien tasauksesta on säädetty lailla ja valtioneuvoston asetuksella. Ara-asuntojen asukasvalintaperusteita ovat asunnon tarve (kiireellisyysluokat), varallisuus ja tulot.

Vapaarahoitteisten asuntojen vuokraus on markkinaehtoista. Auroranlinnan vapaarahoitteisia asuntoja käytetään lähtökohtaisesti pääosin kaupungin työntekijöiden palvelussuhdeasuntoina niitä koskevien ohjeiden mukaan. Kun lain mukaan ara-asuntojen käyttö palvelussuhdeasuntoina tulisi olla kunnan poikkeusmääräyksellä tilapäistä ja määräaikaista ja vain silloin, kun kyseessä on yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisten ja tarpeellisten tai muutoin erittäin kiireellisten toimenpi-

20.09.2021

teiden suorittaminen, ei ara-asuntojen määrää palvelussuhdeasuntoina voida juurikaan kasvattaa nykyisestä.

Em. vapaarahoitteisten ja ara-rahoitettujen asuntojen vuokraukseen liittyvillä perusteilla ja koska aravalainsäädäntö ei mahdollista vapaarahoitteista ja ara-rahoitettujen asuntojen vuokrien tasaamista keskenään, Auroranlinnan fuusioimisella Hekaan ei voida saavuttaa aloitteessa tarkoitettuja vuokratason ja vuokrien tasaamiseen liittyviä tavoitteita. Kaupungin asunto-omaisuuden omistamisen ja hallinnoinnin kannalta on tarkoituksenmukaista edelleen säilyttää Helsingin kaupungin asunnot Oy ja Kiinteistö Oy Auroranlinna erillisinä yhtiöinä nykyisillä toimintaperiaatteillaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
mii.aho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Palvelussuhdeasuntoja_koskevat_periaatteet_2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

20.09.2021

Asia/8

§ 643

V 13.10.2021, Valtuutettu Mia Haglundin aloite lyhennetyn työajan kokeilusta

HEL 2021-002856 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marianne Leskinen, neuvottelupäällikkö, puhelin: 09 310 34180
marianne.leskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 03.03.2021 Haglund Mia Lyhennetyn työajan kokeilu

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Haglund ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki ennakkoluulottomasti selvittää ja ottaa käyttöön kaikki tehokkaat keinot työntekijöiden hyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantamiseksi. Aloitteessa esitetään, että Helsinki toteuttaa lyhennetyn työajan kokeilun vähintään kolmessa kaupungin yksikössä. Kokeilun tulee koskea kaikkia yksikön työntekijöitä.

Aloitteessa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan, henkilöstön hyvinvointiin. Kaupungissa seurataan tutkimuksia työhyvinvoinnista hyvin aktiivisesti ja nojataan jo nyt tutkimustietoon siitä, millä keinoin voidaan parhaiten vaikuttaa hyvään henkilöstökokemukseen, hyvinvointiin ja

työn tuottavuuteen. Kaupunki on edistänyt näitä asioita suunnitelmallisesti ja erilaisin keinoin viime vuosien aikana.

Työhyvinvointi on kokonaisuus, joka koostuu monista tekijöistä, kuten työyhteisön toimivuudesta ja hyvästä johtamisesta, työntekijän omista voimavaroista, työkyvystä ja ammattitaidosta sekä terveellisistä ja turvallisista työoloista.

Helsingin kaupunki on tehnyt pitkäjänteistä työtä muun muassa työn ja muun elämän yhteensovittamiseksi ja kaupunki kehittää tätä elementtiä edelleen. Lähtökohtana on erilaisten joustojen tarjoaminen ja joustojen käytön mahdollistaminen.

Aloitteessa esitetyssä työhyvinvoinnin kehittämisessä Helsingin kaupungin työhyvinvointiohjelma on keskeisessä roolissa ja siinä määritellään työhyvinvoinnin edistämistä koskevat tavoitteet neljän vuoden kaudelle. Nykyisellä ohjelmakaudella yhtenä kehittämisen painopisteenä on ollut ennakoiva työkyvyn johtaminen, jolla tuetaan henkilöstön työssä jaksamista. Esihenkilöiden ja HR-asiantuntijoiden työkykyjohtamisen osaamista on vahvistettu erilaisilla koulutuksilla, lisäksi esihenkilöitä on tuettu työkykyhaasteiden hoitamisessa tavoitteena pitkät työurat kaupungin palveluksessa.

Työhyvinvointihaasteita pyritään ennakolta vähentämään käymällä säännöllisiä esihenkilöiden ja työntekijöiden välisiä keskusteluja, joilla varmistetaan työn sujuvuus ja varhainen tuki. Esihenkilötyön tueksi on myös laadittu ”Kun työ ei suju” -käsikirja. Mikäli henkilöllä on työkykyhaasteita esim. terveydestä johtuvista syistä, niin työnantajana tuemme työuran jatkamista erilaisin keinoin, joista yksi on työkykyrajoitteisiin sopiva korvaava työ. Korvaavan työn käyttöä onkin lisätty kahden edellisen vuoden aikana tilanteissa, joissa henkilön työkyky on heikentynyt.

Työnantajan toimien lisäksi jokaisen henkilön oma rooli on tärkeä työhyvinvoinnista huolehtimisessa. Henkilö voi itse vaikuttaa siihen merkittävästi omilla valinnoillaan. Kaupunki on tarjonnut työntekijöilleen erilaisia koulutuksia ja valmennuksia mm. työhyvinvointia edistävään liikuntaan, ajan- ja stressinhallintaan. Viimeisten neljän vuoden aikana yhtenä painopisteenä on ollut kaupunkilaisten ja henkilöstön liikkumistottumukset, tätä on edistetty kaupungin liikkumisohjelmalla.

Kohdentamalla työhyvinvointitoimet johtamisen kehittämiseen, työyhteisöjen toiminnan tukemiseen ja yksilöiden hyvinvoinnin vahvistamiseen, vaikutetaan laajasti niihin tekijöihin, jotka vahvistavat työhyvinvoinnin kokemusta työn arjessa. Kuten aloitteessa on esitetty työhyvinvoinnin lisääminen ja työn tuottavuuden samanaikainen parantaminen eivät sulje toisiaan pois.

20.09.2021

Mikäli aloite hyväksyttäisiin, se aiheuttaisi merkittävää kustannuspainetta ja edellyttäisi merkittävää lisätyövoiman hankintaa lakisääteisten palveluiden turvaamiseksi. Jo tällä hetkellä on työvoimapula-aloja kaupungin sisällä esim. sosiaali- ja terveyssektorilla ja varhaiskasvatuksessa. Työajan lyhentäminen lisäisi siten ainakin hetkellisesti entisestään kuormitusta näille aloille ja siten vesittäisi niitä hyötyjä, joita aloitteella on tavoiteltu.

Mikäli kokeilun kohderyhmä olisi pieni ja kesto lyhyt, se taas tarkoittaisi, ettei kokeilun tuloksia saada riittävästi validoitua. Lisäksi on huomioitava, että kunnallisella sektorilla on työehtosopimuksessa valtaosin yksityistä sektoria huomattavasti pidemmät palkalliset vuosilomat sekä lyhyempi työaika. Näin ollen työhyvinvointia tuetaan jo nyt julkisella sektorilla erittäin hyvin.

Helsingin kaupunki tavoittelee koko työuran kattavaa hyvää ja laadukasta työelämää. Tässä työssä joustot ja nimenomaan työaikajoustot ovat yksi tärkeä elementti. Edellä kuvatus selosteen perusteella ei kuitenkaan ole syytä ryhtyä erillisiin toimenpiteisiin aloitteen johdosta, vaan edistää kaupunkina edellä kuvattuja toimenpiteitä jo käynnissä olevien hankkeiden yhteydessä ja myös tulevaisuudessa. Olemme parasta aikaa valmistelemassa tulevalle nelivuotiskaudelle uutta työhyvinvointiohjelmaa v. 2022 alkaen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marianne Leskinen, neuvottelupäällikkö, puhelin: 09 310 34180
marianne.leskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 03.03.2021 Haglund Mia Lyhennetyt työajan kokeilu

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

20.09.2021

Asia/9

§ 644

V 13.10.2021, Valtuutettu Jenni Pajusen aloite paluumuuttajien Helsinkiin houkuttelusta

HEL 2021-002236 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:
Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jenni Pajusen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Elina Nurmi, maahanmuuttopäällikkö, puhelin: 310 36400
elina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Pajunen Jenni Paluumuuttajat kotiin: Helsingin on houkuteltava suomalaisia huippuosaajia maailmalta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jenni Pajunen ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin tulee houkutella aktiivisesti suomalaisia huippuosaajia maailmalta etenkin työvoimapula-aloille. Aloitteen allekirjoittajat toteavat, että koronapandemia on saanut monet ulkomailla asuvat suomalaiset pohtimaan paluumuuttoa Suomeen. Moni paluumuuttaja on kuitenkin kuvailut haasteita, joita he ovat kohdanneet palattuaan Helsinkiin. Haasteita on ilmennyt muun muassa puolisoiden työllistymisessä, ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamisessa, sopivan päivähoito- tai koulupaikan löytämisessä lapsille sekä monimutkaisissa verotustilanteissa. Aloitteessa esitetään, että Helsinki laatii (1) selvityksen ulkomailta takaisin Helsinkiin muuttavien Suomen kansalaisten (ns. paluumuuttajien) kokemuksista ja heidän kohtaamistaan haasteista, (2) toimenpideohjelman palveluiden parantamiseksi sekä (3) kohdennetun, säännöllisesti päivittyvän ohjeistuksen paluumuuttajien alueelle sopeu-

tumisen helpottamiseksi. Aloitteessa esitetään lisäksi, että kaupunki käynnistää (4) kohdennettua markkinointia, jolla potentiaalisia paluumuuttajia houkutellaan Helsinkiin etenkin työvoimapula-aloille.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus pitää toimenpide-ehdotuksia (2)-(4) perusteltuina ja katsoo, että ne voidaan riittävällä tavalla huomioida osana jo käynnistyneitä tai suunnitteilla olevia toimenpiteitä, jotka on kuvattu lyhyesti alla. Lisäksi se katsoo, että toimenpide-ehdotuksessa (1) esiin tuotu selvitystarve on keväällä 2021 toteutuneiden toimien myötä olennaisilta osin poistunut.

Tietopohjan vahvistaminen

Paluumuuttajien kokemuksista ja palvelutarpeista on saatu kevään 2021 aikana paljon uutta tutkimustietoa, minkä johdosta kaupunginhallitus toteaa, ettei tarvetta aloitteen mukaisen selvityksen laatimiseen enää tällä hetkellä ole. Siirtolaisinstituutti julkaisi kesäkuussa 2021 laajan kyselytutkimuksen (Hovi, Tervonen & Latva-White 2021) maastamuutosta ja ulkосуomalaisuudesta, johon vastasi yli 3100 ulkосуomalaista 85 eri maasta. Kyselyssä kartoitettiin vastaajien elämäntilannetta, yllirajaista arkea, identiteettiä, poliittista osallistumista, uskonnollisuutta sekä palvelu- ja neuvontatarpeita. Tutkimustulokset tukevat aloitteen allekirjoittaneiden näkemystä siitä, että monet ulkосуomalaisista – erityisesti paluumuuttoa harkitsevat sekä pidempään ulkomailla asuneet – kaipaavat tukea monien käytännön asioiden hoitamisessa. Vastauksissa nousivat toistuvasti esiin erityisesti verotukseen, työllistymiseen, sosiaaliturvaan, terveydenhuoltoon, kieleen sekä lasten päivähoitoon ja koulutukseen liittyvät tarpeet. Palvelu- ja tietotarpeita liittyi lisäksi muun muassa lupa- ja eläketurva-asioihin sekä ulkomaalaistaustaisen puolison sopeutumiseen.

Kyselytutkimuksen löydökset ovat yhdenmukaisia aiemmista tutkimuksista ja selvityksistä (esim. Alves 2020, Arvola 2019 ja Uudenmaan Liitto 2012) saatujen tulosten kanssa. Ensikäden tietoa Helsinkiin muuttavien osajien ja heidän perheidensä palvelu- ja tietotarpeista on kertynyt vuodesta 2017 alkaen runsaasti myös International House Helsingin asiakaspalvelussa. International House Helsingissä asioi ennen koronapandemian alkua keskimäärin 6000-9000 asiakasta kuukaudessa. Tietoa asiakastarpeista hyödynnetään monipuolisesti palvelujen ja opasmateriaalien kehittämisessä ja oikein kohdentamisessa.

Osaajien houkuttelu

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

20.09.2021

Kaupunki on houkutellut vuodesta 2019 alkaen aktiivisesti erityisesti ICT- ja teknologia-alojen osaajia, sijoittajia sekä startup-perustajia ja -tiimejä Helsinkiin yhteistyössä valtion, alueen yritysten ja korkeakoulujen kanssa. Vuosien 2020-2021 aikana toteutettiin muun muassa Helsinki Freedom (myhelsinki.fi/en/work-and-study/helsinki-freedom) sekä 90 Day Finn -kampanjat (helsinkibusinesshub.fi/90-day-finn), jotka ovat tähän mennessä tavoittaneet yhteensä yli 122 miljoonaa ihmistä. Keväästä 2021 alkaen odotettavissa on merkittävä tasoloikka osaajien, investointien ja vierailijoiden houkuttelussa kun Helsinki Business Hubin ja Helsinki Marketingin toiminnot yhdistetään uuteen Helsinki Partners kaupunkimarkkinointi- ja invest in -yhtiöön.

Jatkossa kohdennettua markkinointiviestintää on tarkoitus suunnata myös kierto- ja paluumuuttajille osana valtion ja suurimpien kaupunkien yhteisen Talent Boost -toimenpideohjelman toteutusta. Päävastuu Talent Boost -ohjelman toimeenpanosta valtionhallinnossa on Business Finlandilla. Kaupungin omassa toiminnassa kansainvälisten osaajien (ml. paluumuuttajien), opiskelijoiden ja yritysten houkuttelu tulisi jatkossa kytkeä vielä nykyistä tiiviimmin osaksi kokonaisvaltaista brändityötä. Lisäksi tavoitteeksi tulisi asettaa paluumuuttajien ja muiden ulkosuomalaisten verkostojen tehokkaampi hyödyntäminen brändityön jalkauttamisessa.

Osaajien asettautumisen tuki

International House Helsinki ja puoliso-ohjelma

Helsinkiin saapuvien kansainvälisten osaajien ja perheiden asettautumista tukeva palveluntarjonta on ollut vuodesta 2017 alkaen keskitettyinä International House Helsinkiin. International House Helsinki (lyh. IHH) tarjoaa valtaosan maahantulon alkuvaiheen kannalta keskeisistä neuvonta- ja viranomaispalveluista saman katon alta. Apua on saatavilla muun muassa rekisteröitymis-, verotus-, eläke- ja sosiaaliturvasioiden vireillepanoon, työnhaun käynnistämiseen, asunnon etsimiseen sekä sopivien päivähoito- ja koulupaikkojen löytämiseen. Palvelut ovat kokonaisuudessaan sekä vieraskielisten maahanmuuttajien että paluumuuttajien ja heidän kanssaan Helsinkiin saapuvien perheenjäsenten hyödynnettävissä.

Lisätuen tarpeessa oleville ulkomaalaistaustaisille puolisoille kohdennettuja tukitoimia on tarjolla lisäksi muun muassa kaupunkiin tutustumiseen, sosiaaliseen verkostoitumiseen sekä työmarkkinoille kiinnittymiseen IHH:n yhteydessä toimivan puoliso-ohjelman (Spouse Program) kautta. Puoliso-ohjelmaan oli kevään 2021 loppuun mennessä ilmoittautunut yli 430 puolisoa ja 50 yrityskumppania. Paluumuuttajia Helsingissä palvelevat IHH:n ja puoliso-ohjelman lisäksi muun muassa Fami-

lia ry:n Puolison polku -palvelu sekä ulkosuomalaisten neuvonta- ja edunvalvontajärjestö Suomi-Seura.

Opasmateriaalit

Aloitteen allekirjoittajat ehdottavat, että paluumuuttajille laaditaan kohdennettu, säännöllisesti päivittyvä ohjeistus alueelle sopeutumisen helpottamiseksi. Paluumuuttajien neuvontatyössä hyödynnetään jo tällä hetkellä kaupungin yhteiskumppanien ja sidosryhmien tuottamia, räätälöityjä opasmateriaaleja, kuten Tekniikan akateemisten liiton julkaisemaa Kotimaahan palaajan opasta (2007) sekä Suomi-Seuran Seniori paluumuuttajan opasta (2020). Paluumuuttajien ja heidän perheidensä tietotarpeisiin vastaa jatkossa hyvin myös syksyn 2021 aikana julkaistava Newcomer's Guide -opas (suom. Muuttajan opas). IHH:n asiakkaita varten laadittu opas tarjoaa kattavasti tietoa erityisesti maahantulon alkuvaiheessa hoidettavaksi tulevista käytännön asioista sekä alueen palvelu- ja elämystarjonnasta. Opasmateriaalia tullaan jakamaan International House Helsingin kanavissa kaikille Helsinkiin muuttoa harkitseville sekä tänne hiljattain saapuneille. Uusia, räätälöityjä ohjeistuksia ja palveluita on luvassa jo lähiaikoina myös muille kaupungin kasvun kannalta tärkeille asiakasryhmille, kuten ulkomailta Helsinkiin saapuville startup-yrittäjille.

Osaajien työllistymisen tuki: työllisyyden kuntakokeilu ja osaamisen tunnistamisen palvelut

Paluumuuton yhteydessä ajantasaista tietoa ja konkreettista apua kävataan usein erityisesti työllistymisessä. Maaliskuusta 2021 alkaen työnhakijaksi ilmoittautuneita helsinkiläisiä paluumuuttajia on palveltu Helsingin työllisyyden kuntakokeilussa. Kokeilun asiakkaana paluumuuttajan käytössä ovat kuntien järjestämistä vastuulle maaliskuussa siirtyneiden TE-palveluiden sekä kaupungin omien palveluiden lisäksi muun muassa Metropolia Ammattikorkeakoulun ja kaupungin yhteistyönä kehitettävät osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen palvelut. Metropolia Ammattikorkeakoulun tarjoamalla palveluilla pyritään tehostamaan ulkomailta hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä nopeuttamaan siirtymiä yksilöllisille ura- ja koulutuspoluille. Nopeita siirtymiä työmarkkinoille tuetaan kuntakokeilun aikana myös muun muassa aiempaa yksilöllisemmän asiakaspalvelun, tehostettujen osaamiskartoitusten sekä työnantajille tarjottavan rekrytoinnin tuen avulla.

Kaikille yrittäjyydestä tai startup-yrittäjyydestä kiinnostuneille tarjolla on lisäksi koko NewCo Helsingin laaja palveluvalikoima, johon sisältyvät muun muassa maksuton yrityksen perustamis- ja kasvuneuvonta sekä

heinäkuussa 2021 käynnistynyt kansainvälisten tiimien Helsinkiin sijoittumisen tuki.

Työ-, opiskelu- ja yrittäjyysperusteisen maahanmuuton tiekartta

Kaupunginkanslian elinkeino-osasto käynnisti loppukeväällä 2021 valmistelun Helsingin työ-, opiskelu- ja yrittäjyysperusteisen maahanmuuton tiekartan laatimiseksi. Tiekartta määrittää kaupungin kansainvälisten osaajien houkuttelua ja alueelle sitouttamista koskevan tahtotilan sekä täsmentää toiminnan keskeiset tavoitteet ja niiden mittarit, pääkohderyhmät ja vastuutahot. Tiekartassa paluumuuttajat huomioidaan omana asiakassegmenttinään. Tiekartan on määrä valmistua syksyn 2021 aikana.

Kaupunginhallitus katsoo, että tiekartta poistaa valmistuessaan tarpeen erillisen, paluumuuttajia koskevan toimenpideohjelman laatimiseen.

Lähteet

Alves, S. (2020), Mikä ihmeen pamu: paluumuuttajan tarve kotoutumispalveluihin, Siirtolaisinstituutti:
<https://www.theseus.fi/handle/10024/334571>

Arvola, O. (2019), Siivet vievät, juuret Suomessa – Suomi-Seura ulkosuomalaisnuorten palvelujen tarjoajana: <https://suomi-seura.fi/wp-content/uploads/2019/10/Nuorisoselvityksen-raportti-2019.pdf>

Hovi T., Tervonen M. & Latvala-White H. (2021), Muuttuva ulkosuomalaisuus – kyselytutkimus maastamuutosta ja ulkosuomalaisuudesta: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/181268/Raportit_3_www.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Suomi-Seura (2020), Seniori paluumuuttajan opas: <https://suomi-seura.fi/wp-content/uploads/2020/02/Senioripaluumuuttajan-opas-2020-1.pdf>

Tekniikan akateemisten liitto TEK (2007), Kotimaahan palaajan opas: <https://www.tek.fi/fi/cm/s/brower?id=workspace%3A//SpacesStore/b0992478-c4c7-43ba-8327-d889ee342b87%3B1.0>

Uudenmaan Liitto (2012), Paluumuuttajien työllistyminen ja palvelut: https://www.uusimaaviikko.fi/files/6310/Paluumuuttajien_tyollistyminen_ja_palvelut.pdf

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

20.09.2021

Asia/9

Elina Nurmi, maahanmuuttopäällikkö, puhelin: 310 36400
elina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Pajunen Jenni Paluumuuttajat kotiin: Helsingin on houkuteltava suomalaisia huippuosajia maailmalta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.09.2021

Asia/10

§ 645

V 13.10.2021, Valtuutettu Pentti Arajärven aloite julkisen kaupunkitilan tai reitin nimeämisestä Jörn Donnerin muistoksi

HEL 2021-004207 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 31.03.2021 Arajärvi Pentti Julkisen kaupunkitilan tai reitin nimeäminen Jörn Donnerin muistoksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pentti Arajärvi ja 19 muuta valtuutettua toteavat aloitteessaan 31.3.2021 mm., että Jörn Donner oli poleeminen urbanisti ja kaupunkipoliitikko paitsi Helsingin kaupunginvaltuuston jäsenenä (1969-1976, 1985-1992, 2005-2008 ja 2017-2019) myös lukuisilla muilla areenoilla. Jörn Donnerin maailmankartalla olivat niin kotiosoite Pohjoisrannassa kuin eurooppalaiset metropolit, joita hän kirjoissaan kuvasi. Aloitteessa esitetään selvitetäväksi, missä Helsingin kaupungin alueella on luontevaa nimetä arvokas julkisen kaupunkitilan elementti Jörn Donnerin muistoksi.

Aloitteen johdosta on saatu nimistötoimikunnan lausunto 5.5.2021 ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 24.8.2021.

Nimistötoimikunta toteaa Helsingin kaupungin vakiintuneista nimeämisperiaatteista, että jonkin kohteen nimeämisestä henkilön muistoksi

voidaan harkita, mikäli henkilö on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän elämäntyön tehnyt suomalainen, tai henkilö on syntynyt tai asunut osan elämästään tai tehnyt elämäntyönsä Helsingissä, tai henkilö liittyy positiivisella tavalla nimettävään paikkaan tai edustaa sen historiallista kerrostuneisuutta. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia. Kansainvälisesti hyväksytyjen käytäntöjen mukaisesti suositellaan lisäksi noudattamaan muutaman vuoden odotusaikaa henkilön kuoleman jälkeen, ennen kuin henkilön nimeä voidaan harkita otettavaksi osaksi virallista kaavanimistöä. Helsingissä täksi aikarajaksi on vakiintunut noin viisi vuotta henkilön kuolemasta.

Kirjailija, elokuvatuottaja, kansanedustaja, professori Jörn Johan Donnerin (1933–2020) kuolemasta on kulunut valtuustoaloitteen allekirjoittamishetkellä vasta vähän yli vuosi. Nimistötoimikunta katsoo, että näin pian henkilön kuoleman jälkeen ei ole asianmukaista ottaa nimikko-paikkaa harkittavaksi Helsingin kaavanimistöön. Nimistötoimikunta katsookin, että aloitteentekijät voivat ottaa asian esille uudelleen riittävän ajan kuluttua. Omaisten suostumus nimeämishankkeen käynnistämiseksi on hyvä selvittää.

Kaavanimen sijaan voidaan harkita vaikkapa nimikkotapahtuman järjestämistä tai muita muistamisen ja tunnetuksi tekemisen tapoja, kuten muistolaattaa, nimikkopenkkiä, nimikkopuuta tai vastaavaa, tai esimerkiksi jonkin Donnerin pitkään elämäntyöhön liittyvän sisätilan, kuten vaikkapa luentosalin tai kokoushuoneen, nimeämistä Jörn Donnerin mukaan.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa nimistötoimikunnan tapaan, että Jörn Donnerin kuolemasta ei ole vielä kulunut riittävän pitkää aikaa, jotta hänen muistamistaan voitaisiin harkita Helsingin virallisessa asema-kaavanimistössä. Muunlainen sopiva muistaminen sen sijaan voisi jo nyt tulla keveämpänä muistamisena kysymykseen ja tämän lautakunta jättää aloitteentekijöiden harkintaan yhteistyössä muistettavan henkilön omaisten kanssa.

Kaupunginhallitus pitää lausunnoissa esitettyjä menettelyjä tarkoituksenmukaisina tapoina muistaa aloitteessa tarkoitettua merkittävää helsinkiläistä yhteiskunnallista ja kulttuurivaikuttajaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

20.09.2021

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 31.03.2021 Arajärvi Pentti Julkisen kaupunkitilan tai reitin nimeäminen Jörn Donnerin muistoksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 24.08.2021 § 390

HEL 2021-004207 T 00 00 03

Hankenumero 5264_200

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nimistönsuunnittelu on osa kaupunkisuunnittelua, ja nimistö suunnitellaan asemakaavojen laatimisen yhteydessä. Helsingissä on noin 7 000 paikannimeä sekä suomeksi että ruotsiksi. Noin kahdeksan prosenttia nimistä on annettu henkilöiden mukaan. Henkilönnimien käyttö nimistössä voi olla perusteltua, kun henkilö tai hänen elämäntyönsä liittyy läheisesti nimettävään paikkaan tai alueella käytettävään nimistön aihepiiriin.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kirjailija, elokuvatuottaja, kansanedustaja, professori Jörn Johan Donnerin (1933–2020) kuolemasta ei ole vielä kulunut riittävän pitkä aika, jotta hänen muistamistaan voitaisiin harkita Helsingin virallisessa asemakaavanimistössä. Nimistötoimikunta on 5.5.2021 antamassaan lausunnossaan todennut, että kansainvälisesti hyväksytyjen käytäntöjen mukaisesti suositellaan noudattamaan muutaman vuoden odotusaikaa henkilön kuoleman jälkeen, ennen kuin henkilön nimeä voidaan harkita otettavaksi osaksi kaavanimistöä. Helsingissä täksi aikarajaksi on vakiintunut tapauskohtaisesti noin viisi vuotta henkilön kuolemasta.

Asemakaavaan merkityn nimen sijasta esimerkiksi jonkin kulttuuri- tai tapahtumapaikan tai -alueen sisäisen tilan nimeäminen voisi tulla kevyempänä menettelynä kyseeseen. Myös esimerkiksi nimikkotapahtu-

20.09.2021

mat ja nimikkojulkaisut, muistopenkki, muistopuu tai muistolaatta voisivat tuoda Jörn Donnerin elämäntyötä nykykaupunkilaisten tietoisuuteen ja osaksi elävää helsinkiläistä kaupunkikuvaa. Tällaisten muistohankkeiden edistäminen voinee jäädä aloitteentekijöiden harkintaan yhteistyössä omaisten kanssa.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 05.05.2021 § 38

HEL 2021-004207 T 00 00 03

Nimistötoimikunta antoi lausunnon kaupunkiympäristölautakunnalle:

Nimistötoimikunta toteaa Helsingin kaupungin vakiintuneista nimeämisperiaatteista, että jonkin kohteen nimeämistä henkilön muistoksi voidaan harkita, mikäli henkilö on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän elämäntyön tehnyt suomalainen, tai henkilö on syntynyt tai asunut osan elämästään tai tehnyt elämäntyönsä Helsingissä, tai henkilö liittyy positiivisella tavalla nimettävään paikkaan tai edustaa sen historiallista kerrostuneisuutta. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia. Kansainvälisesti hyväksytyjen käytäntöjen mukaisesti suositellaan lisäksi noudattamaan muutaman vuoden odotusaikaa henkilön kuoleman jälkeen, ennen kuin henkilön nimeä voidaan harkita otettavaksi osaksi virallista kaavanimistöä. Helsingissä täksi aikarajaksi on vakiintunut noin viisi vuotta henkilön kuolemasta.

Kirjailija, elokuvatuottaja, kansanedustaja, professori Jörn Johan Donnerin (1933–2020) kuolemasta on kulunut valtuustoaloitteen allekirjoittamishetkellä vasta vähän yli vuosi. Nimistötoimikunta katsoo, että näin pian henkilön kuoleman jälkeen ei ole asianmukaista ottaa nimikko-paikkaa harkittavaksi Helsingin kaavanimistöön. Nimistötoimikunta ehdottaa, että aloitteentekijät voivat ottaa asian esille uudelleen riittävän ajan kuluttua. Omaisten suostumus nimeämishankkeen käynnistämiseksi on hyvä selvittää.

Nimistötoimikunta suosittaa lisäksi selvittämään kaavanimen sijaan vaikkapa nimikkotapahtuman järjestämistä tai muita muistamisen ja tunnetuksi tekemisen tapoja, kuten muistolaattaa, nimikkopenkkiä, ni-

mikkopuuta tai vastaavaa, tai esimerkiksi jonkin Donnerin pitkään elämäntyöhön liittyvän sisätilan, kuten vaikkapa luentosalin tai kokoushuoneen, nimeämistä Jörn Donnerin mukaan.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

§ 646

**V 13.10.2021, Valtuutettu Marcus Rantalan aloite kadun nimeämises-
tä entisen arkkiatrin ja Yliopiston rehtorin ja kanslerin Nils Oker-
Blomin mukaan**

HEL 2021-002235 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Rantala Marcus Kadun nimeäminen entisen
arkkiatrin ja Yliopiston rehtorin ja kanslerin Nils Oker-Blomin mukaan

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Marcus Rantala ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki nimeää kadun Suomen entisen arkkiatrin ja Helsingin Yliopiston rehtorin ja kanslerin Nils Oker-Blomin mukaan.

Aloitteen johdosta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 1.6.2021. Lausunto on annettu nimistötoimikunnan käsiteltävä asiaa 10.3.2021.

Lautakunnan mukaan nimistön suunnittelu on osa kaupunkisuunnittelua, ja nimistö suunnitellaan asemakaavojen laatimisen yhteydessä. Helsingissä on noin 7 000 paikannimeä sekä suomeksi että ruotsiksi. Noin kahdeksan prosenttia nimistä on annettu henkilöiden mukaan. Henkilönimien käyttö nimistössä voi olla perusteltua, kun henkilö tai

20.09.2021

hänen elämäntyönsä liittyy läheisesti nimettävään paikkaan tai alueella käytettävään nimistön aihepiiriin.

Lautakunta toteaa, että Suomen ensimmäinen virusopin professori, Helsingin yliopiston rehtori ja kansleri, arkkiatri Nils Oker-Blom (1919–1995) ja hänen elämäntyönsä liittyy Helsinkiin ja aivan erityisesti Helsingin yliopistoon, jossa hän työskenteli vuosikymmenten ajan. Oker-Blom oli myös syntynyt ja kuoli Helsingissä. Nils Oker-Blomin laaja ja monialainen elämänura täyttää muistonimille yleisesti asetetut kriteerit.

Nimistötoimikunta on käsitellyt Nils Oker-Blomin muistamista aiemmin vuonna 2015 Släktföreningen Oker-Blom rf:n aloitteesta. Jo tällöin nimistötoimikunta on hyväksynyt Nils Oker-Blomin nimen niin sanottuun nimipankkiin mahdollista myöhempää käyttöä varten esimerkiksi Meilahden sairaala-alueella jonkin sopivan, aiemmin nimeämättömän kohteen tullessa nimettäväksi.

Kaupunginhallitus katsoo lausuntoihin viitaten, että mahdollinen nimikopaikka voi tulla harkittavaksi juuri Meilahden sairaala-alueella tai kampuksella taikka vaihtoehtoisesti Oker-Blomin pitkäaikaisilla asuinseuduilla Lauttasaarella tai Taka-Töölössä, kun sinne avautuu uusia, hänen elämänsä liittyviä, nimettäviä paikkoja. Nimistötoimikunta on yleisesti suosittanut selvittämään myös muita muistamisen tapoja kaavanimen sijaan, kuten vaikkapa kampuksen jonkin sisätilan nimeämistä Nils Oker-Blomin mukaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Rantala Marcus Kadun nimeäminen entisen arkkiatrin ja Yliopiston rehtorin ja kanslerin Nils Oker-Blomin mukaan

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

20.09.2021

Kaupunkiympäristölautakunta 01.06.2021 § 302

HEL 2021-002235 T 00 00 03

Hankenumero 5264_198

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nimistönsuunnittelu on osa kaupunkisuunnittelua, ja nimistö suunnitellaan asemakaavojen laatimisen yhteydessä. Helsingissä on noin 7 000 paikannimeä sekä suomeksi että ruotsiksi. Noin kahdeksan prosenttia nimistä on annettu henkilöiden mukaan. Henkilönnimien käyttö nimistössä voi olla perusteltua, kun henkilö tai hänen elämäntyönsä liittyy läheisesti nimettävään paikkaan tai alueella käytettävään nimistön aihepiiriin.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Suomen ensimmäinen virusopin professori, Helsingin yliopiston rehtori ja kansleri, arkkiaatri Nils Oker-Blom (1919–1995) ja hänen elämäntyönsä liittyy Helsinkiin ja aivan erityisesti Helsingin yliopistoon, jossa hän työskenteli vuosikymmenten ajan. Oker-Blom oli myös syntynyt ja kuoli Helsingissä. Nils Oker-Blomin laaja ja monialainen elämänura täyttää muistonimille yleisesti asetetut kriteerit.

Kaupunkiympäristölautakunta jatkaa, että nimistötoimikunta on käsitellyt Nils Oker-Blomin muistamista aiemmin vuonna 2015 Släktföreningen Oker-Blom rf:n aloitteesta. Jo tällöin nimistötoimikunta on hyväksynyt Nils Oker-Blomin nimen niin sanottuun nimipankkiin mahdollista myöhempää käyttöä varten esimerkiksi Meilahden sairaala-alueella jonkin sopivan, aiemmin nimeämättömän kohteen tullessa nimettäväksi. Nimistötoimikuntaa kuultuaan kaupunkiympäristölautakunta mainitsee, että mahdollinen nimikkopaikka voi tulla harkittavaksi juurikin Meilahden sairaala-alueella tai kampuksella taikka vaihtoehtoisesti Oker-Blomin pitkäaikaisilla asuinseuduilla Lauttasaarella tai Taka-Töölössä, kun sinne avautuu uusia, hänen elämänsäareensa liittyviä nimettäviä paikkoja. Nimistötoimikunta on suosittanut myös selvittämään muita muistamisen tapoja kaavanimen sijaan, kuten vaikkapa kampuksen jonkin sisätilan nimeämistä Nils Oker-Blomin mukaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Nimistötoimikunta 10.03.2021 § 16

HEL 2021-002235 T 00 00 03

Nimistötoimikunta antoi lausunnon kaupunkiympäristölautakunnalle:

Nimistötoimikunta toteaa Helsingin kaupungin vakiintuneista nimeämisperiaatteista, että jonkin kohteen nimeämistä henkilön muistoksi voidaan harkita, mikäli henkilö on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän elämäntyön tehnyt suomalainen, tai henkilö on syntynyt tai asunut osan elämästään tai tehnyt elämäntyönsä Helsingissä, tai henkilö liittyy positiivisella tavalla nimettävään paikkaan tai edustaa sen historiallista kerrostuneisuutta. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Nimistötoimikunta on käsitellyt virusopin professori, Helsingin yliopiston rehtori ja kansleri, arkkiatri Nils Oker-Blomin (1919–1995) muistamista koskevaa aloitetta 19.8.2015 sukuseuran aloitteesta. Silloin nimistötoimikunta on hyväksynyt Nils Oker-Blomin nimen niin sanottuun nimi-pankkiin mahdollista myöhempää käyttöä varten esimerkiksi Meilahden sairaala-alueella jonkin sopivan, aiemmin nimeämättömän kohteen tullessa nimettäväksi. Sopivia nimettäviä kohteita ei ole tämän jälkeen ilmennyt, mutta jatkossa voidaan tarkastella myös Oker-Blomin pitkäaikaisia asuinseutuja, kuten Lauttasaarta ja Taka-Töölöä, mahdollisina muistamisen paikkoina.

Nimistötoimikunta suosittaa myös selvittämään vaikkapa nimikkotapah-tuman järjestämistä tai muita muistamisen ja tunnetuksi tekemisen tapoja, kuten muistolaattaa, nimikkopenkkiä, nimikkopuuta tai vastaavaa, tai esimerkiksi jonkin Meilahden sairaala-alueella tai kampuksella sijaitsevan sisätilan, kuten vaikkapa luentosalin, laboratorion tai kokoushuoneen, nimeämistä Nils Oker-Blomin mukaan.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

§ 647

V 13.10.2021, Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite lapsi- ja senioripolusta Keskuspuistoon

HEL 2021-002849 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 03.03.2021 Asko-Seljavaara Sirpa Lapsi- ja senioripolku Keskuspuistoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sirpa Asko-Seljavaara ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan 3.3.2021, että Keskuspuistosta tai muista Helsingin puistoista varattaisiin sopivasta kevyenliikenteen väylästä 1-3-km:n pätkä jalankulkijoille niin, että väylän sillä kohdalla ei sallita pyöräilyä eikä sähköpotkulautoja. Samalla rakennetaan pyöräilijöille tarkoitettuja baanoja.

Aloitteen johdosta on saatu kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan lausunto 27.4.202 ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 10.5.2021. Lausunnot on valmisteltu yhteistyössä.

Kaupunginhallitus toteaa saatuihin lausuntoihin viitaten, että lapsiperheiden ja senioreiden liikkumisen edistäminen on keskeinen osa kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja liikkumishjelman tavoitteita. Siksi on kannatettavaa, että lapsiperheille tarkoitettujen reit-

tien ja seniorireittien suunnittelua ja kehittämistä asuinalueille ja muuhun kaupunkiympäristöön edistetään.

Paloheinän länsipuolella, Hakuninmaan alueella on Keskuspuiston länsireunassa noin kahden kilometrin mittainen ympyrälenkki, joka on aikaisemmin toiminut rullasuksiratana. Lenkki on valaistu ja asfalttipintainen ja sitä ylläpidetään kaupungin liikuntapalvelujen toimesta. Reitti on luonnostaan rauhallinen metsäreitti, joka soveltuu rauhalliseen ulkoiluun. Se on jalkaisin hyvin saavutettavissa sekä Hakuninmaan ja Kunnikaantammen asuinalueilta että Paloheinän ulkoilumajalta. Reitin käyttö on osoitettu Keskuspuiston opastussuunnitelmassa kesäisin vain jalkaisin liikkumista varten eli pyöräily kielletään opastein. Tämä rauhoittaa reitin käyttöä pyöräilijöiden pysyessä aluetta sivuavalla Keskuspuiston pääulkoilureitillä. Talvisin liikuntapalvelut hoitaa sitä perinteisen hiihtotavan latuna, jolloin se mahdollistaa lapsiperheille ja senioreille rauhallisen hiihdon. Liikuntapalvelujen tarkoituksena on poistaa asfaltti määrärahojen sen salliessa. Kaupunginhallitus toteaa tähän liittyen, että mahdollisen poiston jälkeenkin päällysteen tulisi olla riittävän kantava rollaattorilla, pyörätuolilla, tai lastenvaunujen kanssa liikkuvia ajatellen.

Lausuntojen mukaan Paloheinän majalta opastetaan uusi valaistu, ympärivuotisesti kunnossapidetty reitti Hakuninmaalle, mikä omalta osaltaan lisää talvikävelyn mahdollisuuksia Paloheinän alueella. Se on kuitenkin tarkoitettu sekä jalankulkijoille että pyöräilyyn.

Edellä mainitut reitit ovat mukana Keskuspuiston opaskartassa, joka laadittiin osana Keskuspuiston uutta opastussuunnitelmaa. Keskuspuiston opastus mahdollistaa kullekin ulkoilijalle sopivien reittien löytämisen ja kävelylenkkien suunnittelun. Keskuspuiston ulkoilureittien turvallinen käyttö ja edellä mainitun kaltainen, monenlaisen ulkoilun ohjaus edellyttää opastuksen toteuttamista maastoon. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi opastuksen yleissuunnitelman vuonna 2020. Rakennussuunnitelmat ovat myös valmiina hankkeen toteuttamista varten. Opastusta toteutetaan ulkoliikunta-alueille varattujen määrärahojen puitteissa, jotta Keskuspuiston jatkuvasti kasvava ulkoilukäyttö voisi jatkua edelleen turvallisesti, kestävästi ja toimivasti.

Keskuspuistossa on jo nyt tarjolla myös purupohjaisia kuntoratoja, joilla pyöräily on kielletty. Näitä on Paloheinässä, Herttoniemessä, Maunulassa, Pirkkolassa, Laajasalossa ja Tapulikaupungissa. Kaupunginhallitus toteaa kuitenkin, että nämä soveltuvat parhaiten niille senioreille, jotka eivät tarvitse liikkumiseen apuvälineitä.

Vuonna 2010 Taliin avattu perhepolku on saanut paljon positiivista palautetta vuosien varrella. Perhepolku on esteetön ulkoilu- ja kuntoilureit-

ti (0,55 km) kaikenikäisille, ja se soveltuu erityisesti ikääntyville, toimintarajoitteisille ja lapsille. Esteettömän reitin varrella on toiminnallisia liikuntaleikkivälineitä lapsille sekä ulkokuntoiluvälineitä aikuisille ja ikääntyneille. Reitin varrella on kaksi vain lapsille tarkoitettua leikkipaikkaa, joissa on liikunnallisia kiipeilytelineitä. Tavoitteena tulisi olla tällaisten polkujen toteuttaminen eri puolille Helsinkiä. Kaupunkiympäristön toimiala ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuus ovat aloittaneet kaupungin yhteisen lähiliikuntapaikkaohjelman valmistelun, jossa on mahdollista edistää Talin liikuntapolun ja muutoinkin aloitteessa tarkoitettua kaltaisia ehdotuksia.

Lopuksi kaupunginhallitus toteaa, että Keskuspuiston reittiverkosto ei välttämättä mahdollista ikäihmisille helposti saavutettavaa erillistä reittiä, joka voitaisiin osoittaa pelkästään kävelylle tai että vastaavasti voitaisiin rakentaa erillisiä pyöräilybaanoja ilman, että se hankaloittaisi reitien yleistä käyttöä tai vähentäisi varsinaisen puiston pinta-alaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 03.03.2021 Asko-Seljavaara Sirpa Lapsi- ja senioripolku Keskuspuistoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.05.2021 § 247

HEL 2021-002849 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kulttuuri- ja vapaa-ajan liikuntapalveluiden ylläpitämä Keskuspuiston ulkoilureitistö tarjoaa monipuolisen reittiverkoston kaikenikäisille ympärivuotiseen liikuntaan. Valtuustoaloitteessa toivotaan erityisesti lapsille ja senioreille osoitetun reitin osoittamista Keskuspuiston alueelle. Kyseisellä reitillä olisi pyöräily kiellettyä, mikä mahdollistaisi rauhallisen kävelyn.

Keskuspuistossa on tarjolla kuntoratoja, joilla pyöräily on kielletty. Näitä on Paloheinässä, Maunulassa ja Pirkkolassa. Lisäksi Paloheinän länsipuolella, Hakuninmaan alueella Keskuspuiston länsireunassa on noin kahden kilometrin mittainen ympyrälenkki, joka on aikaisemmin toiminut rullasuksiratana. Lenkki on valaistu ja asfalttipintainen. Se on jalkaisin hyvin saavutettavissa sekä Hakuninmaan ja Kuninkaantammen asuinalueilta että Paloheinän ulkoilumajalta. Reitti on valaistu. Reitien käyttö on osoitettu Keskuspuiston opastussuunnitelmassa kesäisin vain jalkaisin liikkumista varten eli pyöräily kielletään opastein. Tämä rauhoittaa reitien käyttöä pyöräilijöiden pysyessä aluetta sivuavalla Keskuspuiston pääulkoilureitillä. Talvisin liikuntapalvelut hoitaa sitä perinteisen hiihtotavan latuna, jolloin se mahdollistaa lapsiperheille ja senioreille rauhallisen hiihdon. Paloheinän majalta opastetaan uusi valaistu, ympärivuotisesti kunnossapidetty kävelylenkki ja yhteys Hakuninmaalle, mikä omalta osaltaan lisää talvikävelyn mahdollisuuksia Paloheinän alueella.

Edellä mainitut reitit ovat mukana Keskuspuiston opaskartassa, joka laadittiin osana Keskuspuiston uutta opastussuunnitelmaa. Keskuspuiston opastus mahdollistaa kullekin ulkoilijalle sopivien reittien löytämisen ja kävelylenkkien suunnittelun. Keskuspuiston ulkoilureittien turvallinen käyttö ja edellä mainitun kaltainen, monenlaisen ulkoilun ohjaus edellyttää opastuksen toteuttamista maastoon. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi opastuksen yleissuunnitelman vuonna 2020. Rakennessuunnitelmat ovat myös valmiina hankkeen toteuttamista varten. Opastusta toteutetaan ulkoliikunta-alueille varattujen määrärahojen puitteissa, jotta Keskuspuiston jatkuvasti kasvava ulkoilukäyttö voisi jatkua edelleen turvallisesti, kestävästi ja toimivasti.

Lausunto on valmisteltu yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa. Valtuustoaloitteesta on pyydetty lausunto myös kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnalta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 27.04.2021 § 55

HEL 2021-002849 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Lapsiperheiden ja senioreiden liikkumisen edistäminen on keskeinen osa kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja liikumisohjelman tavoitteita. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitääkin kannatettavana lapsiperheille tarkoitettujen reittien ja seniorireittien suunnittelua ja kehittämistä soveltuvin osin kaupunkiympäristöön ja asuinalueille. Keskuspuiston reittiverkosto ei kuitenkaan välttämättä mahdollista helposti saavutettavaa erillisreittiä varsinkaan ikäihmisille.

Keskuspuistossa on kattava reittiverkosto, jonka keskelle on haasteellista löytää erillisreitti, joka voitaisiin osoittaa pelkästään kävelylle tai vastaavasti rakentaa erillisiä pyöräilybaanoja ilman, että se hankaloitaisi reittien yleistä käyttöä.

Liikuntapalvelukokonaisuus ylläpitää ns. vanhaa rullaluistelurataa Keskuspuiston pohjoisosassa. Radan pituus on noin 2 km, ja se sijaitsee sivussa Keskuspuiston reitistöstä. Rata ei ole kesäaikaan juurikaan käytössä, ja talviaikaan radalle ajetaan latu. Uuden Keskuspuiston opastussuunnitelman yhteydessä reitti opastetaan talvisin perinteisen hiihtotyylin laduksi. Kesäaikaan reitin käyttö ohjataan kävelyyh pyöräilyn kieltävin opastein. Reitti on luonnostaan rauhallinen metsäreitti, joka soveltuu rauhalliseen ulkoiluun.

Kävelyyh ja pyöräilyh opastetaan Keskuspuiston opastussuunnitelmassa uusi ympyrälenkki Paloheinän majalta.

Reitin asfaltin poisto on ollut liikuntapalvelukokonaisuuden suunnitelmassa jo vuosia. Asfaltin poistoon ei ole pystytty varaamaan määrärahaa talousarvioissa, eikä siihen ole varattu määrärahaa vuoden 2022 talousarviovalmistelun yhteydessä. Liikuntapalvelukokonaisuuden varovainen arvio on, että asfaltin poisto maksaa noin 100 000–150 000 euroa.

Liikuntapalvelukokonaisuus ylläpitää useita purupohjaisia kuntoratoja, joilla pyöräily on kielletty. Kyseiset radat sijaitsevat Paloheinässä, Herttoniemessä, Maunulassa, Pirkkolassa, Laajasalossa ja Tapulikaupungissa.

20.09.2021

Vuonna 2010 Taliin avattu perhepolku on saanut paljon positiivista palautetta vuosien varrella. Perhepolku on esteetön ulkoilu- ja kuntoilureitti (0,55 km) kaikenikäisille, se soveltuu erityisesti ikääntyville, toimintarajoitteisille ja lapsille. Esteettömän reitin varrella on toiminnallisia liikuntaleikkivälineitä lapsille sekä ulkokuntoiluvälineitä aikuisille ja ikääntyneille. Reitin varrella on kaksi vain lapsille tarkoitettua leikkipaikkaa, joissa on liikunnallisia kiipeilytelineitä.

Tarkoituksenmukaisinta olisi, että Talin perhepolun mallin mukaisia helposti saavutettavia eri kohderyhmille soveltuvia reittejä suunniteltaisiin ja kehitettäisiin eri puolille Helsinkiä. Kaupunkiympäristön toimiala ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuus ovat aloittaneet kaupungin yhteisen lähiliikuntapaikkaohjelman valmistelun, jossa pohditaan myös aloitteen kaltaisia ehdotuksia.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 648

V 13.10.2021, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite kiusaamisvilkun pilotoinnista väkivallan torjumiseksi kouluissa

HEL 2021-002230 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki pilotoi kiusaamisvilkkua valituissa kouluissa ala-asteilla ja harkinnan mukaan myös päiväkodeissa sekä selvittää sen vaikutuksia. Lisäksi aloitteen tekijät esittävät, että kaupungin tulee osana kiusaamisen vastaisen toimenpideohjelman toimeenpanoa perehtyä muihin uusiin, käytännön keinoihin kiusaamisen torjumiseksi.

Seinäjoen Törnävän koulussa on kokeiltu yhtenä käytännön keinona kiusaamisen torjumiseen kiusaamisvilkkua. Suuri osa kiusaamistilanteista tapahtuu tutkitusti välitunneilla, ja kiusaamisvilku on yksi käytännön työkalu kiusaamisen torjumiseen ja siitä ilmoittamiseen. Seinäjoen alustavat kokemukset vilkun käytöstä ovat olleet positiivisia.

Kaupunginhallitus toteaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon viitaten, että kiusaamisvilkun pilotointi on perusteltua myös Helsingissä, ja kokeilu on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti. Osana pilo-

20.09.2021

tointia on tarpeen arvioida vilkun hyötyjä käyttöönoton jälkeen esimerkiksi koululaisten kokemusten perusteella.

Kiusaamista tapahtuu myös esimerkiksi koulumatkoilla, netissä tai luokassa. Kiusaamisvilkun lisäksi onkin tarpeen toteuttaa laajasti kiusaamisen vastaisen ohjelman (KVO13) toimenpiteitä. KVO13 on otettu käyttöön varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Ohjelmassa on kaikkiaan kolmesta pääkohtaa, joista osa liittyy kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, osa päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen toimenpiteisiin kiusaamistilanteissa ja osa niihin tilanteisiin, joissa tarvitaan oman henkilökunnan ulkopuolisia toimijoita. Ohjelman toimenpiteitä on ryhdytty toteuttamaan sekä toimialan sisällä että yhteistyötahojen kanssa.

Helsingissä on ryhdytty kehittämään myös sähköisiä, laajemmin käytettäviä palautekanavia kiusaamisesta, väkivallasta, häirinnästä tai syrjinnästä ilmoittamiseen. Kiusaamisesta tulee voida ilmoittaa milloin tahansa, kaikkien asianosaisten toimesta ja nimellä tai anonymisti. Tällä hetkellä toimivin vaihtoehto on Wilmaan luotava kysymyslomake, jonka avulla lapsi, nuori tai hänen huoltajansa voi ilmoittaa edellä mainituista asioista. Tämä lomake on otettu koekäyttöön kahdessa peruskoulussa, ja sen käyttöä pyritään laajentamaan kaikkiin kouluihin ja oppilaitoksiin.

Kaupunki ottaa tarvittaessa nopeallakin aikataululla käyttöön kaikki toimivat keinot kiusaamisen torjumiseksi.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 04.05.2021 § 206

HEL 2021-002230 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Alviina Alametsän valtuustoaloitteesta kiusaamisviikun kokeilemisesta väkivallan torjumiseksi kouluissa:

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta hyväksyi lokakuussa 2019 kunnianhimoisen kiusaamisen vastaisen ohjelman eli KVO13. Ohjelma laadittiin yhdessä lasten, nuorten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Keskeistä ohjelman laatimisessa on ollut se, että lapset ja nuoret ymmärtävät suunnitelman ja ottavat sen omakseen. Ohjelmassa on kaikkiaan kolmetoista pääkohtaa, joista osa liittyy kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, osa päiväkodin/koulun/oppilaitoksen toimenpiteisiin kiusaamistilanteissa ja osa niihin tilanteisiin, joihin tarvitaan oman henkilökunnan ulkopuolisia toimijoita. Ohjelman toimenpiteitä on ryhdytty toteuttamaan sekä toimialan sisällä että yhteistyökumppanien kanssa.

Kiusaamisen vastaisen ohjelman pääkohdat ovat:

Hyvinvoinnin mittarit

Sosiaalisia- ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat

Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt

Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen

Hyvinvoinnin starttitapaamiset

Sähköiset palautekanavat

Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen

Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt

Restoratiiviset lähestymistavat

Nimikkoaikuinen paljon kiusatuksi tulleelle

Kiusaaminen on rikos. K-0 toiminta kaikki koulut kattavaksi

Tukioppilastoiminnan kehittäminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vertaistukitoiminta

Ohjelmaa laadittaessa kartoitettiin ensin kiusaamisen estämisen nykytila varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella. Seinäjoen Törnävän koulussa on kokeiltu yhtenä käytännön keinona kiusaamisen torjumiseen kiusaamisvilkkua. Suuri osa kiusaamistilanteista tapahtuu tutkitusti välitunneilla, ja kiusaamisvilkku on yksi käytännön työkalu kiusaamisen torjumiseen ja siitä ilmoittamiseen. Seinäjoen alustavat kokemukset vilkun käytöstä ovat olleet positiivisia. Kiusaamisvilkun pilotointi on perusteltua myös Helsingissä, ja se on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti. Osana pilotointia on arvioitava vilkun hyötyjä käyttöönoton jälkeen esimerkiksi koululaisten kokemusten perusteella.

Kiusaamista tapahtuu muuallakin kuin välitunneilla, esimerkiksi koulumatkoilla, netissä tai luokassa. Kiusaamisvilkun ei tule olla ainoa toimenpide kiusaamisen torjumiseen, vaan sen lisäksi tulee toteuttaa laajasti KVO13 ohjelman toimenpiteitä.

Helsingissä on ryhdytty kehittämään myös sähköisiä, laajemmin käytettäviä palautekanavia kiusaamisesta, väkivallasta, häirinnästä tai syrjinnästä ilmoittamiseen. Kiusaamisesta tulee voida ilmoittaa milloin vaan, kaikkien asianosaisten toimesta ja nimellä tai anonyymisti. Tällainen ilmoittamismahdollisuus tulee luoda tulevaan ASTI-tietohallintojärjestelmään. Tällä hetkellä toimivin vaihtoehto on luoda Wilmaan kysymyslomake, jonka avulla lapsi, nuori tai hänen huoltajansa voi ilmoittaa edellä mainituista asioista. Tämä lomake on otettu koe-käyttöön kahdessa peruskoulussa, ja ensi lukuvuoden alussa päästäneen lomakkeen käyttöön kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa.

Koulukiusaamisen vastaisia toimia kehitetään sekä valtakunnallisesti että alueellisesti Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraava alan kehitystä ja ottaa tarvittaessa nopeallakin aikataululla käyttöön kaikki toimivat keinot, joitten avulla kiusaaminen saadaan loppumaan.

Käsittely

04.05.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anu Korppi: Nyt vastauksessa sanotaan näin:

"Tässä yhteydessä arvioitiin myös kiusaamisvilkun tai vastaavan käyttöönottoa yhtenä mahdollisena toimenpiteenä. Todettiin, että kiusaamista tapahtuu muuallakin kuin välitunneilla, esimerkiksi koulumatkoilla, netissä tai luokassa. Usein on nopeampaa ilmoittaa havainnoistaan suoraan välituntia valvovalle opettajalle, kuin mennä pihan toiselle puo-

20.09.2021

lelle painamaan kiusaamisvilkkua. Huoltajat eivät voisi ilmoittaa havaintojaan tätä kautta. Lisäksi vilkkua voitaisiin painaa vain hovin vuoksi."

Ehdottaisin tämän korvaamista seuraavasti:

"Seinäjoen Törnävän koulussa on kokeiltu yhtenä käytännön keinona kiusaamisen torjumiseen kiusaamisvilkkua. Suuri osa kiusaamistilanteista tapahtuu tutkitusti välitunneilla, ja kiusaamisvilkku on yksi käytännön työkalu kiusaamisen torjumiseen ja siitä ilmoittamiseen. Seinäjoen alustavat kokemukset vilkun käytöstä ovat olleet positiivisia. Kiusaamisvilkun pilotointi on perusteltua myös Helsingissä, ja se on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti. Osana pilotointia on arvioitava vilkun hyötyjä käyttöönoton jälkeen esimerkiksi koululaisten kokemusten perusteella.

Kiusaamista tapahtuu muuallakin kuin välitunneilla, esimerkiksi koulumatkoilla, netissä tai luokassa. Kiusaamisvilkun ei tule olla ainoa toimenpide kiusaamisen torjumiseen, vaan sen lisäksi tulee toteuttaa laajasti KVO13 ohjelman toimenpiteitä.

Helsingissä on ryhdytty kehittämään myös" sähköisiä, laajemmin käytettäviä...

Kannattaja: Emma Kari

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Anu Korpin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

§ 649

V 13.10.2021, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite Etelä-Karjalan mallin käyttöönnotosta kouluissa tapahtuvien lainvastaisten tekojen käsittelyssä

HEL 2021-004204 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vierrusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 32 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupungin kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan sisällytetään Etelä-Karjalan mallin mukainen toimintatapa sekä laaditaan yhteistyössä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa selkeämmät ja suoraviivaisemmat ohjeet kiusaamiseen puuttumiselle.

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongel-

20.09.2021

maa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma (KVO 13), jonka puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Etelä-Karjalassa koulujen, poliisin, sosiaali- ja terveystieteiden edustajista koostuva ryhmä on antanut koko maakuntaan yhteisen ohjeistuksen, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan. Ohjeistuksessa on tapauskohtaisia ohjeita eri kiusaamistilanteisiin. Koulun toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa teon välitön keskeyttäminen ja ilmoitus kaikkien osapuolten huoltajille. Käytännössä Etelä-Karjalan malli tarkoittaa siis sitä, että jos alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon, asiasta tehdään rikosilmoitus. Tekijä ohjataan keskusteluryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelussa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Toimintamallilla pyritään siihen, että rikoksen tunnusmerkit täyttävät tapaukset käsitellään lainvastaisina tekoina eikä kiusaamisena.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on yksi KVO13-ohjelman toimintatapa, joka on Aseman Lapset ry:n kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyössä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia tullaan vertaamaan Etelä-Karjalan malliin ja toimintaa kehitetään eteenpäin. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteessa viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto. Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten ri-

kosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Väkivallan ja muun rikollisuuden vähentäminen

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Helsingin Poliisilaitoksen osalta nuorten tekemien rikosten ennaltaehkäisy on vastuutettu hälytys- ja valvontayksikön ennalta estävälle toiminnolle ja jo tapahtuneiden rikosten tai rikollisten tekojen tutkinta rikostorjuntayksikön nuorisoryhmälle. Rikosten ennaltaehkäisemiseksi poliisilaitos tekee päivittäistä yhteistyötä kaupungin koulujen kanssa. Koulut ovat matalalla kynnyksellä yhteydessä ennalta estävään toimintoon päivittäisten ongelmatapausten ratkaisemiseksi. Yhteydenotto on keskitetty yhteen paikkaan saavutettavuuden varmistamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia pitkäaikaisia ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Kiusaamisen vastainen työ Helsingissä

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan Helsingissä tehdään päivittäin suunnitelmallista ja tiivistä käytännön yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, järjestöjen, poliisin sekä kaupungin kesken kiusaamisen ja väkivallan vähentämiseksi kouluissa, kaduilla ja sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena on, että nuorten rikolliseen oirehintaan ja kiusaamiseen puututaan jo varhaisessa vaiheessa ja nuorten rikokset tutkitaan tehokkaasti ja viivytyksettä.

Helsingin poliisilaitos pitää lausunnossaan Helsingin yhteistyömallia Etelä-Karjalan mallia laajempänä ja monipuolisempänä. Sen mukaan Helsingin toimintamalli kohdentuu puuttumisen osalta varhaisempaan vaiheeseen. Lisäksi Helsingin mallissa kouluissa tapahtuvien rikosten

20.09.2021

tutkinta on keskitetty tietyille tutkintaryhmälle muun muassa tarvittavan asiantuntemuksen varmistamiseksi.

Kaupungin sisäisenä lastensuojelun, perhesosiaalityön sekä perusopetuksen yhteistyönä viimeistellään parhaillaan KVO13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että KVO13-ohjelma vastaa monilta osin Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista kiusaamisen vastaisessa työssä.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä Helsingin poliisilaitoksen lausunnot. Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen. Sosiaali- ja terveyslautakunta on äänin 7-5, yksi tyhjä, kannattanut kiusaamisen vastaisen KVO13-ohjelman täydentämistä siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.08.2021 § 171

HEL 2021-004204 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen ja 32 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien Etelä-Karjalan mallin hyödyntämistä lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi kouluissa:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan sisällytetään – siltä osin kuin se ei vielä sisällä – Etelä-Karjalan toimintamallin kaltainen toimintatapa yhteistyössä nykyisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi esitetään, että asiasta laaditaan yhteistyössä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa vastaava ohjeistus, jotta lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi on nykyistä selkeämmät ja suoraviivaisemmat ohjeet sekä yhteiset toimintamallit.

Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kiusaaminen

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin alueen rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin. Kiusaamisongelman ratkaisemiseksi ei ole olemassa yhtä ratkaisua, mikä toimisi kaikkialla.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteessa viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt. Kouluissa tapahtuviin pitkittyneisiin ja vakaviin kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin liittyen Ankkurissa tehdään yhteistyötä K-0 (Aseman Lapset) kanssa, mikä on hyväksi havaittu jalkautuva toimintamalli.

Virkaa tekevä Ankkurin sosiaalityöntekijä kirjaa lapsen tietoihin tilannekuvauksen tapahtumien osalta ja tekee tarvittaessa myös lastensuojeluilmoituksen.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisisosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin toimiin.

Lastensuojelulain (417/2007) 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus valmistelevat parhailaan toimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen yhteistyössä. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.”

Käsittely

31.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Korjataan Kiusaaminen-alaotsikkoa edeltävä kappale kuulumaan seuraavasti: Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kannattaja: jäsen Maaret Castrén

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 5

Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Minna Lindgren, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

20.09.2021

Ei-äänet: 7

Samuel Adouchief, Maaret Castrén, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov

Tyhjä: 1

Kati Juva

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (tyhjää 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

17.08.2021 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi
Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 040 3341703
mika.porvari(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 17.08.2021 § 257

HEL 2021-004204 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen liitteenä olevasta valtuustoa-loitteesta koskien Etelä-Karjalan mallin hyödyntämistä lainvastaisiin te-koihin puuttumiseksi kouluissa:

Aloitteessa esitetään, että Helsingin kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan sisällytetään – siltä osin kuin se ei vielä sisällä – Etelä-Karjalan toimintamallin kaltainen toimintatapa yhteistyössä nykyisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi esitetään, että asiasta laaditaan yhteistyössä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa vastaava ohjeistus, jotta lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi on nykyistä selkeämmät ja suora- viivaisemmat ohjeet sekä yhteiset toimintamallit.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 vastaa melko lailla Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä. Helsingin

oma ohjelma on kuitenkin laajempi. Kiusaamisongelmaa on Etelä-Karjalassa lähestytty aika lailla samoista lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin kuin Helsingissäkin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista.

Kiusaaminen

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin. Kuten aloitteessa todetaan: yhtä patenttiratkaisua ei ole.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma eli KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on Aseman Lasten kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyötä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia on verrattu Etelä-Karjalan malliin, eikä välitöntä muutostarvetta ilmennyt. Seuraamme sekä K-0 -mallin että Etelä-Karjalan mallin kehittymistä ja teemme tarvittavat muutokset. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteessa viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiammalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosi-

aalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisiosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus viimeistelevät parhailaan KVO 13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivalan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Käsittely

17.08.2021 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Pia Kopra: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen toimintamalli kirjataan osaksi Kvo13-ohjelmaa ja kyseinen malli otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on jo melko laaja, mutta KVO 13 ohjelmaa on syytä täydentää kirjaamalla Etelä-Karjalan toimintamalli lainvastaisissa teoissa osaksi KVO 13 ohjelmaa ja jalkauttamalla sen käyttö kouluihin ja muihin lasten ja nuorten kanssa toimiviin yhteisöihin.

Pia Kopran ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Pia Kopra jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Koulujen ja turvallisuusongelmiin; kiusaamiseen ja lainvastaisiin tekoihin ei ole kyetty puuttumaan riittävän tehokkaasti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on jo melko laaja, mutta KVO 13 ohjelmaa on syytä täydentää kirjaamalla Etelä-Karjalan toimintamalli lainvastaisissa teoissa osaksi KVO 13 ohjelmaa ja jalkauttamalla sen käyttö kouluihin ja muihin lasten ja nuorten kanssa toimi- viin yhteisöihin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Riina Ståhlberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

20.09.2021

§ 650

V 13.10.2021, Valtuutettu Petra Malinin aloite iltapäivätoiminnan tarjoamisesta erityistä tukea tarvitsevien lasten kotiin

HEL 2021-003494 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petra Malin ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tarjoaisi iltapäivätoimintaa kotiin niille erityistä tukea tarvitseville lapsille, joille ryhmätoimintaan osallistumisen ei sovellu. Lisäksi esitetään selvitettäväksi laajemmin, miten tällä hetkellä järjestettävä iltapäivätoiminta vastaa oppimisen tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin.

Nykytilanteen kuvaus

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille

tai siirretyille oppilaille. Sitä järjestetään kouluissa tai muissa koulujen lähellä olevissa lasten vapaa-ajan toimintaan soveltuvissa tiloissa.

Erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta pyritään järjestämään ensisijaisesti oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Integroituminen oman ikäkauden mukaisiin ryhmiin tukee erityistä tukea saavien oppilaiden kehitystä. Jos oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä.

Vammaisten sosiaalityössä on tunnistettu asiakkaita, jotka eivät pärjää tai jaksaa ryhmämuotoisessa iltapäivä- tai loma-ajan toiminnassa ja asiakkaita, jotka ylikuormittuvat niissä.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä säädettyä kotipalvelua koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan lasten- ja kodinhoidon järjestämisellä kotipalveluna tarkoitetaan esimerkiksi lapsiperheiden kotiin annettavia palveluja, jotka ovat tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen, ei sen puolesta toteuttaminen. Työskentely tapahtuu yhdessä muiden perheen kanssa toimivien tahojen kanssa. Palvelua on mahdollisuus saada kaupungin omana palveluna tai lyhytaikaisissa tarpeissa palvelusetelillä tuotettuna. Lapsiperheiden kotipalvelun tarkoitus ei ole lapsen iltapäivähoidon järjestäminen toistaiseksi kotiin, jotta vanhemmat voisivat käydä töissä.

Moniammatillinen suunnittelutyö

Sosiaali- ja terveystoimialalla sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kiinnitetty huomiota valtuustoaloitteessa esiin tuotuun haasteeseen ja olemassa olevaan palveluaukkoon. Tämän vuoksi on aloitettu toimialat ylittävä suunnittelutyö neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin iltapäivien ja loma-aikojen palvelutarpeisiin vastaamiseksi.

Tavoitteena on ensisijaisesti kartoittaa moniammatillisesti niitä tukkeinoja ja -muotoja, joilla lapsi tai nuori kykenisi osallistumaan ryhmämuotoiseen iltapäivähoitoon muiden lasten kanssa. Lapsen edun mukaista ei ole syrjäytyä omasta toimintaympäristöstään. Kotiin tuotavan hoidon ei tule olla päätavoite, vaan ensisijaisesti pyritään tukemaan lapsen tai nuoren paluuta omaan iltapäivähoidon toimintaympäristönsä.

Valmisteilla on malli, jossa neuropsykiatrisesti oireileville lapsille sekä vammaisten sosiaalityön asiakkaille olisi jatkossa mahdollista järjestää iltapäivähoitoa kotiin hankittavana palveluna niissä tilapäisissä tilan-

teissa, joissa iltapäivähoitoa ei voida järjestää perusopetuksen iltapäivätoimintana tai muun ensisijaisen lainsäädännön turvin.

Suunnittelu on aloitettu myös mallista, jossa suunnitellusti ja kohdenne-
tusti järjestettäisiin tilapäistä ja määräaikaista neuropsykiatrista val-
mennusosaamista hyödyntävää sosiaaliohjausta perheille niissä hetkel-
lisissä tilanteissa, joissa lapsi ei voi osallistua iltapäivähoitoon. Sosiaa-
liohjauksen tarkoituksena ei ole korvata lapsen hoitoa eikä mahdollis-
taa esimerkiksi vanhemman työssäkäyntiä, vaan työskennellä siten, et-
tä perhe saa voimavaroja ja keinoja tukea lasta. Neuropsykiatrisesti oi-
reilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin iltapäi-
visin ja loma-aikoina vastataan parhaiten kehittämällä toimintaa edellä
mainittujen periaatteiden mukaisesti.

Vaikutusten arviointi

Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta on tärkeä osa lapsen toiminnallisen
koulupäivän kokonaisuutta ja iltapäivähoidon turvaamisella on vaiku-
tuksia sekä lasten että perheiden hyvinvointiin. Palvelujen kehittämi-
sessä on huomioitava lapsen etu. Jos lapsi eristetään omasta toimin-
taympäristöstään, on siinä syrjäytymisen riski ja mahdollisuus, että rat-
kaisu vaikeuttaa lapsen arkea ja siitä selviytymistä jatkossa. Määräai-
kaisina palveluina sosiaalihuollon ja sosiaalityön palvelut turvaavat lap-
sen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia niissä tilanteissa, joissa osallistu-
minen perusopetuksen järjestämään iltapäivähoitoon ei ole tilapäisesti
mahdollista.

Järjestämällä lapsille oman ikäluokkansa mukaista aamu-, iltapäivä- ja
loma-ajan toimintaa lisätään lasten yhdenvertaista oikeutta osallistua
vapaa-ajan toimintaan. Toiminnalla vahvistetaan lasten osallisuuden
tunnetta ryhmän jäsenenä. Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta tukee omal-
ta osaltaan perheiden arjen ja työelämän yhteensovittamista.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä sosiaali- ja
terveyslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liitteet

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 25.05.2021 § 221

HEL 2021-003494 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petra Malinin liitteenä olevasta valtuustoaloitteesta iltapäivähoidon turvaamiseksi palveluiden väliin putoaville lapsille:

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa virikkeellistä ja turvallista toimintaa lapsille ennen ja jälkeen koulupäivän. Aamu- ja iltapäivätoiminnasta säädetään perusopetuslain luvussa 8 a. Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille. Kunta päättää toiminnan laajuudesta.

Mikäli mahdollista, erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Jos oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen mahdollisuuksien mukaan oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä tukee erityistä tukea saavien oppilaiden kehitystä.

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajien ja toimipaikan iltapäivätoiminnan henkilöstön kanssa sovitaan, miten erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen iltapäivätoiminnan aikana.

Iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2020-2021 noin 8 200 lasta, joista erityisen tuen oppilaita on noin 16%. Lähtökohtana on, että kaikki toimintaan hakuaikana hakeneet otetaan toimintaan. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista 90 % osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan ja

50% kesäajan lomatoimintaan. Toimintaa järjestetään pääsääntöisesti omissa pienryhmissä pidennetyin oppivelvollisuuden oppilaille.

Vammaisten sosiaalityössä on tunnistettu asiakkaita, jotka eivät pärjää tai ylikuormittuvat ryhmämuotoisessa iltapäivä- tai loma-ajan toiminnassa.

Muut erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat integroituvat kouluilla, tai niiden lähialueilla toimiviin ryhmiin. Ryhmien koko vaihtelee ja myös niihin integroitujen erityisen tuen oppilaiden määrä. Lapsia sijoitettaessa toimintaan arvioidaan olemassa olevien tilojen mahdollisuudet pienryhmätoimintaan, sekä päivittäisen ulkotoiminnan järjestämisen mahdollisuudet. Lisäksi iltapäivätoiminnan palveluntuottajien ja rehtoreiden kanssa arvioidaan ohjaajien riittävä ryhmäkohtainen resursointi, sekä ohjaajien kyky ohjata lapsiryhmää, joissa erityisen tuen lasten toiminnan ohjaaminen edellyttää erityistä osaamista.

Toimialat ylittävä suunnittelutyö

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan yhteistyönä on kiinnitetty huomiota valtuustoa- loitteessa esiintuotuun haasteeseen ja olemassa olevaan palveluaukkoon.

Tämän vuoksi on käynnistetty toimialat ylittävä suunnittelutyö neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin vastaamiseksi iltapäivien ja koulujen loma-ajan osalta. Tunnistettavissa on malli, jossa kyseisille neuropsykiatrisesti oireileville lapsille, sekä vammaisten sosiaalityön asiakkaille olisi jatkossa mahdollista järjestää hoito kotiin hankittavana palveluna. Tämä tulisi kyseenä niissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana.

Tavoitteena on ensisijaisesti pohtia moniammatillisesti niitä tukikeinoja ja muotoja, joilla lapsi taikka nuori kykenisi osallistumaan ryhmämuotoiseen iltapäivä- ja loma-ajan toimintaan muiden lasten kanssa. Lapsen edun mukaista ei ole syrjäytyä omasta toimintaympäristöstään ja kotiin tuotava palvelu ei voi olla päätavoite, vaan tavoitteena tulee aina olla, että lapsi tai nuori voi palata kohderyhmänsä toimintaympäristöön ja ensisijaiseen palveluun. Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin. Tuen kesto riippuisi lapsen tai nuoren tarpeesta ja voisi tarvittaessa olla myös pitkäaikaista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa tämän uuden tukimuodon kehittämistä palveluiden väliin putoaville lapsille ja nuorille.

Lapsivaikutusten arviointi

Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta on tärkeä osa lapsen toiminnallisen koulupäivän kokonaisuutta. Järjestämällä lapsille oman ikäluokkansa mukaista aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan toimintaa lisätään lasten yhdenvertaista oikeutta osallistua vapaa-ajan toimintaan. Toiminnalla vahvistetaan lasten osallisuuden tunnetta ryhmän jäsenenä. Iltapäivä- ja loma-ajan toiminta tukee omalta osaltaan perheiden arjen ja työelämän yhteensovittamista.

Käsittely

25.05.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Vastaehdotus: poistetaan sana "tilapäisissä" lauseesta "Tämä tulisi kyseeseen niissä tilapäisissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana", jolloin lause kuuluu:

"Tämä tulisi kyseeseen niissä tilanteissa, joissa lapsen etu ei toteudu, jos palvelua järjestetään perusopetuslain mukaisena ryhmätoimintana."

Poistetaan lause: "Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi määräaikainen tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin."

Korvataan tekstillä: "Vammaispalvelun tai lapsiperheiden kotipalvelun järjestämä hoito kotiin olisi tukitoimi lapsen tai nuoren kriittisessä elämänvaiheessa, kun iltapäivä- tai loma-ajan toimintaa ei voida järjestää muulla tavoin. Tuen kesto riippuisi lapsen tai nuoren tarpeesta ja voisi tarvittaessa olla myös pitkäaikaista".

Lisätään loppuun lause: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa tämän uuden tukimuodon kehittämistä palveluiden väliin putoaville lapsille ja nuorille."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Palve-Kaunisto, palveluvastaava, puhelin: 310 86809

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.09.2021

Asia/15

leena.palve(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 25.05.2021 § 110

HEL 2021-003494 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petra Malinin ja 18 muun valtuutetun aloitteesta koskien iltapäivähoidon turvaamista palveluiden väliin putoaville lapsille:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki turvaa jatkossa palveluissa väliin putoajiksi jääneiden lasten iltapäivätoiminnan kotiin esimerkiksi yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja lapsiperheiden kotipalvelun välillä. Aloitteessa on myös pyydetty selvittämään, miten tämänhetkinen iltapäivätoiminta vastaa niiden lasten tarpeisiin, joilla on oppimisen tuen tarvetta.

Nykytilanteen kuvaus

Perusopetuksen iltapäivätoimintaa järjestetään 1.–2.-luokkalaisille ja 3.–9.-luokkalaisille erityisen tuen oppilaille kouluissa tai muissa koulujen lähellä olevissa lasten vapaa-ajan toimintaan soveltuvissa tiloissa. Vammaisten sosiaalityössä on tunnistettu asiakkaita, jotka eivät pärjää tai jaksaa ryhmämuotoisessa iltapäivä- tai loma-ajan toiminnassa ja asiakkaita, jotka ylikuormittuvat niissä.

Vammaispalvelulain (380/1987) tavoitteena on edistää vammaisen henkilön itsenäistä selviytymistä ja vähentää vamman aiheuttamia rajoitteita tai esteitä. Vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla ja tukitoimilla edistetään myös vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä.

Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua tavanomaisista elämän toiminnoista. Vammaisten sosiaalityön asiakkaita ovat vaikeavammaiset lapset ja nuoret, erityishuollon asiakkaat sekä autistiset asiakkaat, joille vastuutyöntekijä on määritelty vammaisten sosiaalityöstä.

Vammaispalvelulaki on toissijainen laki, jonka mukaan vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kehitysvammaiset 3.–9.-luokkalaiset koululaiset voivat saada iltapäivähoitoa sekä loma-ajan hoitoa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan järjestämänä. Hoitoa järjestetään eri puolilla Helsinkiä. Erityishuoltona ei järjestetä varsinaista hoitoa, mutta mikäli palvelu sisältyy asiakkaan erityishuolto-ohjelmaan, se on asiakkaalle maksutonta.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä säädettyä kotipalvelua koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan lasten- ja kodinhoidon järjestämisellä kotipalveluna tarkoitetaan esimerkiksi lapsiperheiden kotiin annettavia palveluja, jotka ovat tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen, ei sen puolesta toteuttaminen. Työskentely tapahtuu yhdessä muiden perheen kanssa toimivien tahojen kanssa. Palvelua on mahdollisuus saada kaupungin omana palveluna tai lyhytaikaisissa tarpeissa palvelusetelillä tuotettuna. Lapsiperheiden kotipalvelun tarkoitus ei ole lapsen iltapäivähoidon järjestäminen toistaiseksi kotiin, jotta vanhemmat voisivat käydä töissä.

Sosiaali- ja terveystoimialalla tuotetaan sosiaalihuoltolain ja sosiaalityön palveluja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti ja yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan eri toimintojen kanssa.

Toimialat ylittävä suunnittelutyö

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä on kiinnitetty huomiota valtuustoaloitteessa esiintuotuun haasteeseen ja olemassa olevaan palveluaukkoon. Tämän vuoksi on aloitettu toimialat ylittävä suunnittelutyö neuropsykiatrisesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin vastaamiseksi iltapäivien ja loma-aikojen osalta.

Tavoitteena on ensisijaisesti pohtia moniammatillisesti niitä tukikeinoja ja -muotoja, joilla lapsi tai nuori kykenisi osallistumaan ryhmämuotoiseen iltapäivähoitoon muiden lasten kanssa. Lapsen edun mukaista ei ole syrjäytyä omasta toimintaympäristöstään. Kotiin tuotava hoito ei voi olla päätavoite, vaan tavoitteena tulee aina olla, että lapsi tai nuori voi palata omaan toimintaympäristöönsä.

Valmisteilla on malli, jossa neuropsykiatrisesti oireileville lapsille sekä vammaisten sosiaalityön asiakkaille olisi jatkossa mahdollista järjestää iltapäivähoitoa kotiin hankittavana palveluna niissä tilapäisissä tilanteissa, joissa iltapäivähoitoa ei voida järjestää perusopetuksen iltapäivätoimintana tai muun ensisijaisen lainsäädännön turvin.

20.09.2021

Suunnittelu on aloitettu myös mallista, jossa suunnitellusti ja kohdenne-
tusti järjestettäisiin tilapäistä ja määräaikaista neuropsykiatrista val-
mennusosaamista hyödyntävää sosiaaliohjausta perheille niissä hetkel-
lisissä tilanteissa, joissa lapsi ei voi osallistua iltapäivähoitoon. Sosiaa-
liohjauksen tarkoituksena ei ole korvata lapsen hoitoa eikä mahdollis-
taa esimerkiksi vanhemman työssäkäyntiä, vaan työskennellä siten, et-
tä perhe saa voimavaroja ja keinoja tukea lasta.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan neuropsykiatri-
sesti oireilevien ja kehitysvammaisten lasten erityisiin palvelutarpeisiin
iltapäivisin ja loma-aikoina vastataan parhaiten kehittämällä toimintaa
edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Iltapäivähoidon turvaamisella on vaikutuksia sekä lasten että perheiden
hyvinvointiin. Palvelujen kehittämisessä on huomioitava lapsen etu. Jos
lapsi eristetään omasta toimintaympäristöstään, on siinä syrjäytymisen
riski ja mahdollisuus, että ratkaisu vaikeuttaa lapsen arkea ja siitä sel-
viytymistä jatkossa. Määräaikaisina palveluina sosiaalihuollon ja sosi-
aalityön palvelut turvaavat lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia niis-
sä tilanteissa, joissa osallistuminen perusopetuksen järjestämään ilta-
päivähoitoon ei ole tilapäisesti mahdollista.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi

Monica Lindberg, neuvolan ja lapsiperheiden kotipalvelun päällikkö, puhelin: 310
58352

monica.lindberg(a)hel.fi

Jonna Weckström, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
jonna.weckstrom(a)hel.fi

20.09.2021

Asia/16

§ 651

V 13.10.2021, Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite kodin ulkopuolelle sijoitettujen nuorten mahdollisuudesta Ote-opetukseen

HEL 2021-003500 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Johanna Nuortevan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Nuorteva ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan selvitettäväksi mahdollisuutta laajentaa 7.-9.-luokkalaisten koulunkäyntiä tukeva ote-opetus myös kodin ulkopuolelle sijoitetuille nuorille. Aloitteessa todetaan, että ”koulupudokkuuden ehkäisemiseksi ja peruskoulun loppuunsaattamiseksi niille oppilaille, joilla on koulunkäynti keskeytynyt tai poissaoloja on kertynyt niin paljon, ettei opiskelu enää onnistu, ja joilla on lastensuojelun asiakkuus, on tärkeää avata oikeus Ote-opetukseen riippumatta siitä, missä he asuvat”.

Ote-toimintamalli

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Ote-toimintamalli on ollut vakiintunutta toimintaa Helsingissä vuodesta 2017. Sitä toteutetaan suomenkielisten perusopetuspalveluiden ja lastensuojelun ja perhesosiaalityön palveluiden yhteistyönä, jossa laaja-alainen erityisopettaja ja perhetyön sosiaaliohjaaja toimivat tiiviinä työparina. Näitä työpareja on Helsingissä viisi ja kullakin työparilla voi olla 8–10 oppilasta ohjauksessaan.

Ote-opetus ja tuki on suunnattu yläastetta käyville oppilaille eli 7.–9.-luokkalaisille, joiden koulunkäyntiä hankaloittavat runsaat poissaolot tai joilla koulunkäynti on kokonaan keskeytynyt, jolloin syrjäytymisen riski on suuri. Ote-opetukseen tulevilla nuorilla on muun muassa mielenterveydellisiä ongelmia ja sosiaalisten taitojen haastetta. Usein taustalta nousee esiin myös oppimisvaikeutta ja kiusatuksi tulemisen kokemuksia.

Ote-toimintamalli on väliaikainen ratkaisu, jonka ensisijaisena tavoitteena on oppilaan opiskelun käynnistäminen ja opetukseen kiinnittyminen sekä mahdollisimman pian ryhmämuotoiseen opetukseen palaaminen. Ote-mallissa oppilas säilyy oman koulunsa oppilaana.

Ote-ohjaajan antama koulunkäyntiä tukeva perhetyö pitää sisällään monenlaista toimintaa, kuten keskusteluja perheen ja nuoren kanssa, arjen käytännön ohjausta, erilaisia toiminnallisia menetelmiä, ryhmätoimintaa sekä yhdessä tekemistä. Yhteydenpito nuoren kanssa on tiivistä ja sovituille tunneille tuleminen on ensisijainen tavoite. Ote-perhetyö on tukitoimi lastensuojelun avohuollon ja perhesosiaalityön asiakkaille.

Ote-ohjaaja voi olla mukana myös tunneilla. Ote-työpari seuraa nuoren koulunkäynnin tilannetta yhdessä päivittäin sekä verkoston säännöllisissä tapaamisissa. Työskentely on muutostyötä yhdessä nuoren ja vanhempien kanssa. Työskentely sisältää nuoren arjen tukemista, perheen toimintakyvyn ja vanhemmuustaitojen sekä hyvinvoinnin vahvistamista. Sosiaaliohjaaja työskentelee lapsen ja perheen kanssa tarvelähtöisesti eli toisinaan hyvinkin tiiviisti, jotta nuoren koulunkäynnin tilannetta saadaan ratkaistua. Tavoitteena on vanhempien motivoiminen ja aktivoituminen hoitamaan ja tukemaan lapsen koulunkäyntiä. Palveluohjaus ja jatkotuen miettiminen yhteistyössä lapsen, perheen ja verkoston kanssa on osa työskentelyä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on todennut lausunnossaan, että kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukeminen edistää lasten välistä tasa-arvoa koulunkäynnissä.

Sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukeminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Huostaanotetun lapsen hoidosta ja kasvatuksesta on vastuussa sijaishuoltopaikka, joka voi olla laitos- tai perhehoito. Sijaishuoltopaikan tehtävä on yhteistyössä perusopetuksen kanssa vastata lapsen koulunkäynnin toteutumisesta. Laitoshoidossa jokaisella lapsella on nimetty omaohjaaja, joka vastaa lapsen koulun kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Erityisesti laitoshoidon sijoitetuilla lapsilla on usein koulunkäynnin haasteita. Helsingissä sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukemiseksi päädytään usein pedagogisen selvityksen kautta tehostettuun tukeen tai erityiseen tukeen, ja käytännössä esimerkiksi opetuksen tilapäiseen erityisjärjestelyyn eli OTEJ-opetukseen. OTEJ-opetuksessa oppilas voi saada esimerkiksi kuusi tuntia viikossa yksityisopetusta, mikäli oppilas saadaan lähtemään kouluun.

Sijasiperheisiin sijoitettujen lasten osalta koulunkäynnin haasteita on harvemmin. Perhehoitajat voivat tukea sijoitetun lapsen koulukäyntiä tavanomaisin vanhempien käytössä olevin keinoin.

Oikeus oppia -hankkeessa kehitetään parhaillaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan monialaista yhteistyötä ja sen osana myös koulujen ja sijaishuollon yhteistyötä.

Ote-opetuksen laajentamisen selvittäminen

Sijaishuollossakin olevat nuoret tarvitsevat toisinaan vahvaa tukea peruskoulun suorittamiseen ja koulupudokkuuden ehkäisemiseen, jolloin Ote-opetuksen intensiivinen tuki ja mahdollisuus sovittaa opinnot oppilaan tarpeita ja voimavaroja vastaavaksi, voi olla tarpeen. Sijoitus ei myöskään saa katkaista Ote-opetusta, mikäli nuori on siellä aloittanut. Sijoitettujen nuorten osalta perhetyötä voidaan suunnitella yhteistyössä sijoituspaikan kanssa ja kohdistaa tukea enemmän koulupäivään.

Kaupunginhallitus katsoo, että sijaishuollossa oleville lapsille soveltuvan yhteisen tukimuodon kehittämistä on tarpeellista jatkaa, koska Ote-toimintamalli ei sellaisenaan suoraan sovellu käyttöönotettavaksi sijaishuollossa.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnot. Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi aloitteesta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan, vastaehdotuksen mukaisen lausunnon äänestyksen jälkeen. Kaupunginhallituksen vastaus on lausuntojen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

20.09.2021

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 25.05.2021 § 220

HEL 2021-003500 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Johanna Nuortevan liitteenä olevasta valtuustoa-loitteeseen mahdollisuudesta Ote-opetukseen myös kodin ulkopuolelle sijoitetuille nuorille:

Ote on Helsingin suomenkielisten perusopetuspalveluiden ja lastensuojelun ja perhesosiaalityön palveluiden yhteistyötä, jossa Ote-opettaja ja perhetyön sosiaaliohjaaja toimivat tiiviinä työparina. Ote-opetuksella ja -perhetyöllä tuetaan 7.–9.-luokkalaisia oppilaita, joiden koulunkäyntiä hankaloittavat runsaat poissaolot tai koulunkäynti on kokonaan keskeytynyt, jolloin syrjäytymisen riski on suuri.

Ote on väliaikainen ratkaisu ja toimintamalli, jonka ensisijaisena tavoitteena on oppilaan opiskelun käynnistäminen ja opetukseen kiinnittyminen sekä mahdollisimman pian ryhmämuotoiseen opetukseen palautuminen. Ote-opetuksen tukena on aina perhetyön sosiaaliohjaaja, joka työskentelee koululla sekä nuoren toimintaympäristössä tavaten sekä nuorta että hänen vanhempiaan. Perhetyö sisältää nuoren arjen ja koulunkäynnin tukemista, perheen toimintakyvyn ja vanhemmuustaitojen sekä hyvinvoinnin vahvistamista. Perhetyön sosiaaliohjaaja työskentelee nuoren ja perheen kanssa toisinaan hyvinkin tiiviisti, jotta nuoren koulunkäynnin tilannetta saadaan ratkaistua. Ote-työparilla voi olla kerrallaan 8 – 10 nuorta, joka pitkälti määräytyy sen mukaan, mikä nuoren ja hänen perheensä kokonaistilanne on. Työparityöskentelyyn kuuluvat myös palveluohjaus ja jatkotuen miettiminen yhteistyössä lapsen, perheen ja verkoston kanssa.

Perhetyötä voidaan myöntää sosiaalihuoltolain perusteella erityistä tukea tarvitsevalle lapselle (ShL 18 §) tai lastensuojelulain perusteella

20.09.2021

lastensuojelun avohuollon asiakkaalle (LsL 36 §). Huostaanotettu lapsi on sijaishuollossa laitos- tai perhehoidossa ja sijaishuolto paikka vastaa lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Sijaishuolto paikan tehtävä on yhteistyössä perusopetuksen järjestäjän kanssa huolehtia koulunkäynnin toteutumisesta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että Ote-toimintamalli on Helsingin perusopetuspalveluiden ja lastensuojelun ja perhesosiaalityön palveluiden yhteistyötä, jossa Ote-opettaja ja perhetyön sosiaaliohjaaja toimivat tiiviinä työparina. Ote-perhetyö on tukitoimi lastensuojelun avohuollon ja perhesosiaalityön asiakkaille.

Oppilaan opetuksessa voidaan perusopetuslain 18 §:n mukaan poiketa opetuksen sisällöstä ja tuntijaosta, jolloin tarkoitetaan oppilaan opetuksen poikkeavaa järjestämistä muun opetuksen yhteydessä, erityisluokassa tai muussa soveltuvassa paikassa. Opetussuunnitelman mukaisesta tuntijaosta poikkeaminen voidaan toteuttaa kolmella eri tavalla: 1) koulupäivän lyhentäminen omassa ryhmässä 2) yksilöopetus tai Ote-opetus ja -perhetyö vuosiluokilla 7-9.

Laitoksessa asuvien nuorten osalta erityiset opetusjärjestelyt järjestetään tarvittaessa lyhennettynä koulupäivänä tai yksilöopetuksena oppilaan omassa koulussa. Koulun henkilöstön tehtävä on yhteistyössä sijaishuolto paikan kanssa sopia oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseksi yksilölliset ratkaisut.

Oikeus oppia -hankkeessa kehitetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja sosiaali- ja terveystoimialan monialaista yhteistyötä ja osana sitä myös koulujen ja sijaishuollon yhteistyötä. Sijaishuollossakin olevat nuoret tarvitsevat toisinaan vahvaa tukea peruskoulun suorittamiseen ja koulupudokkuuden ehkäisemiseen, jolloin ote-opetuksen intensiivinen tuki ja mahdollisuus sovittaa opinnot oppilaan tarpeita ja voimavaroja vastaavaksi, voi olla tarpeen ja tarjolla. Sijoitus ei myöskään saa katkaista ote-opetusta, mikäli nuori on siellä aloittanut. Sijoitettujen nuorten osalta perhetyötä voidaan suunnitella yhteistyössä sijoituspaikan kanssa ja kohdistaa tukea enemmän koulupäivään. Sijaishuollossa oleville lapsille soveltuvan yhteisen tukimuodon kehittämistä on tarpeellista jatkaa, koska Ote-toimintamalli ei sellaisenaan suoraan sovellu käyttöönotettavaksi sijaishuollossa. Sijaishuollossa oleville lapsille soveltuvan yhteisen tukimuodon kehittämistä on tarpeellista jatkaa, koska Ote-toimintamalli ei sellaisenaan suoraan sovellu käyttöönotettavaksi sijaishuollossa.

Käsittely

25.05.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

20.09.2021

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: "Oikeus oppia -hankkeessa kehitetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja sosiaali- ja terveystoimialan monialaista yhteistyötä ja osana sitä myös koulujen ja sijaishuollon yhteistyötä. LISÄYS: Sijaishuollossakin olevat nuoret tarvitsevat toisinaan vahvaa tukea peruskoulun suorittamiseen ja koulupudokkuuden ehkäisemiseen, jolloin ote-opetuksen intensiivinen tuki ja mahdollisuus sovittaa opinnot oppilaan tarpeita ja voimavaroja vastaavaksi, voi olla tarpeen ja tarjolla. Sijoitus ei myöskään saa katkaista ote-opetusta, mikäli nuori on siellä aloittanut. Sijoitettujen nuorten osalta perhetyötä voidaan suunnitella yhteistyössä sijoituspaikan kanssa ja kohdistaa tukea enemmän koulupäivään. Sijaishuollossa oleville lapsille soveltuvan yhteisen tukimuodon kehittämistä on tarpeellista jatkaa, koska Ote-toimintamalli ei sellaisenaan suoraan sovellu käyttöön otettavaksi sijaishuollossa.

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Fatim Diarran vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 25.05.2021 § 109

HEL 2021-003500 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Johanna Nuortevan ja 17 muun valtuutetun Ote-opetuksen laajentamisen selvittämistä koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että selvitetään mahdollisuutta laajentaa ote-opetus myös kodin ulkopuolelle sijoitetuille nuorille. Ote-opetusta eivät voi saada ne nuoret, jotka asuvat sijoitetuina kodin ulkopuolelle. Lisäksi aloitteessa todetaan, että "koulupudokkuuden ehkäisemiseksi ja peruskoulun loppuunsaattamiseksi niille oppilaille, joilla on koulunkäynti keskeytynyt tai poissaoloja on kertynyt niin paljon, ettei opiskelu enää onnistu, ja joilla on lastensuojelun asiakkuus, on tärkeää avata oikeus ote-opetukseen riippumatta siitä, missä he asuvat".

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Ote-opetus

Ote-toimintamalli on ollut vakiintunutta toimintaa Helsingissä vuodesta 2017. Sitä toteuttavat yhteistyönä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala (Kasko) sekä sosiaali- ja terveystoimiala (Sote). Ote-opetus ja tuki on suunnattu yläastetta käyville oppilaille eli 7.–9.-luokkalaisille, jotka ovat yleensä iältään 13–15-vuotiaita. Opettajat ovat laaja-alaisia erityisopettajia ja työparina toimivat lastensuojelun ja perhesosiaalityön sosiaaliohjaajat. Näitä työpareja on Helsingissä viisi ja kullakin työparilla voi olla 8–10 oppilasta ohjauksessaan.

Ote-opetus on erityinen perusopetuslain (628/1998) 18 §:n mukainen opetusjärjestely, josta vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Ote-perhetyö on lastensuojelulain (417/2007) 36 §:n ja sosiaalihuoltolain (1301/2014) 18 §:n mukaista perhetyön sosiaaliohjaajan antamaa koulunkäyntiä tukevaa perhetyötä, jonka edellytyksenä on lastensuojelun avohuollon tai sosiaalihuoltolain mukainen asiakkuus. Ote-opetus on väliaikainen toimintamalli oppilaan koulunkäyntikyvyn palauttamiseksi. Ote-mallissa oppilas säilyy oman koulunsa oppilaana.

Ote-opetukseen tulevilla nuorilla on muun muassa mielenterveydellisiä ongelmia ja sosiaalisten taitojen haastetta. Usein taustalta nousee esiin myös oppimisvaikeutta ja kiusatuksi tulemisen kokemuksia.

Koulunkäyntiä tukeva perhetyö lastensuojelun ja perhesosiaalityön palveluissa

Ote-ohjaajan antama koulunkäyntiä tukeva perhetyö pitää sisällään monenlaista toimintaa, kuten keskusteluja perheen ja nuoren kanssa, arjen käytännön ohjausta, erilaisia toiminnallisia menetelmiä, ryhmätoimintaa sekä yhdessä tekemistä. Yhteydenpito nuoren kanssa on tiivistä ja sovituille tunneille tuleminen on ensisijainen tavoite.

Ote-ohjaaja voi olla mukana myös tunneilla. Ote-työpari seuraa nuoren koulunkäynnin tilannetta yhdessä päivittäin sekä verkoston säännöllisissä tapaamisissa. Työskentely on muutostyötä yhdessä nuoren ja vanhempien kanssa. Työskentely sisältää nuoren arjen tukemista, perheen toimintakyvyn ja vanhemmuustaitojen sekä hyvinvoinnin vahvistamista. Sosiaaliohjaaja työskentelee lapsen ja perheen kanssa tarvelähtöisesti eli toisinaan hyvinkin tiiviisti, jotta nuoren koulunkäynnin tilannetta saadaan ratkaistua. Tavoitteena on vanhempien motivoiminen ja aktivoituminen hoitamaan ja tukemaan lapsen koulunkäyntiä. Palveluohjaus ja jatkotuen miettiminen yhteistyössä lapsen, perheen ja verkoston kanssa on osa työskentelyä.

Sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukeminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Helsingissä on kaupungin omia lastensuojelulaitoksia ja useita palveluntuottajien sijaishuoltoyksiköitä, joihin on sijoitettuna sekä helsinkiläisiä että muiden kuntien sijoittamia lapsia. Helsingissä on myös kaupungin tukemissa sijaisperheissä asuvia lapsia ja muiden kuntien tänne perhehoitoon sijoittamia lapsia.

Huostaanotetuista helsinkiläistä lapsista valtaosa on sijaishuollossa muissa kunnissa, ja heidän perusopetuksensa järjestää valtaosin kyseessä olevan kunnan perusopetus.

Vuonna 2020 kodin ulkopuolella sijoitettuna ja huostaanotettuna oli kaikkiaan 314 helsinkiläistä 13–15-vuotiasta lasta. Näistä 38 prosenttia eli 119 lasta oli sijoitettuna Helsinkiin. Laitoshoidossa oli 58 prosenttia eli 69 näistä lapsista ja perhehoidossa 42 prosenttia eli 50 lasta. Muiden kuntien Helsinkiin sijoittamat lapset eivät ole luvuissa mukana.

Huostaanotetun lapsen hoidosta ja kasvatuksesta on vastuussa sijaishuoltopaikka, joka voi olla laitos- tai perhehoito. Sijaishuoltopaikan tehtävä on yhteistyössä perusopetuksen kanssa vastata lapsen koulunkäynnin toteutumisesta. Laitoshoidossa jokaisella lapsella on nimetty omaohjaaja, joka vastaa lapsen koulun kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Erityisesti laitoshoidon sijoitetuilla lapsilla on usein koulunkäynnin haasteita. Helsingissä sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukemiseksi päädytään usein pedagogisen selvityksen kautta tehostettuun tukeen tai erityiseen tukeen, ja käytännössä esimerkiksi opetuksen tilapäiseen erityisjärjestelyyn eli OTEJ-opetukseen. OTEJ-opetuksessa oppilas voi saada esimerkiksi kuusi tuntia viikossa yksityisopetusta, mikäli oppilas saadaan lähtemään kouluun.

Sijaisperheisiin sijoitettujen lasten osalta koulunkäynnin haasteita on harvemmin. Perhehoitajat voivat tukea sijoitetun lapsen koulukäyntiä tavanomaisin vanhempien käytössä olevin keinoin.

Ote-opetuksen laajentamisen selvittäminen

Kaupunkistrategian yhtenä tavoitteena on lasten eriarvoisuuden vähentäminen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Peruskoulun suorittaminen ja jatko-opintoihin siirtyminen tukevat strategian toteutumista.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että nykyinen ote-opetuksen ja perhetyön toimintamalli on suunniteltu kotona asuville lapsille, eikä malli ole sellaisenaan suoraan kopioitavassa sijaishuoltoon. Sijoitetutkin nuoret tarvitsevat toisinaan vahvaa tukea peruskoulun suorittamiseen ja koulupudokkuuden ehkäisemiseen, jolloin ote-opetuksen intensiivinen tuki voi olla tarpeen. Sijoitus ei myöskään saa katkaista ote-opetusta, mikäli nuori on siellä aloittanut. Perheisiin sijoitettujen nuorten

20.09.2021

osalta toimintaa tulee suunnitella yhdessä opetuksentoimen kanssa ja myös laitokseen sijoitettujen osalta toimintaa tulee kohdistaa tukea enemmän koulupäivään. Sosiaali- ja terveyslautakunta näkee tarkoituksenmukaisena, että lastensuojelu ja perusopetus jatkavat yhteistyötä uusien ratkaisujen löytämiseksi, jotta sijaishuoltoon sijoitettujen lasten oikeus koulunkäyntiin toteutuisi.

Kaskon vetämässä Oikeus oppia -hankkeessa kehitetään Kaskon ja Soten monialaista yhteistyötä ja osana sitä myös koulujen ja sijaishuollon yhteistyötä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukeminen edistää lasten välistä tasa-arvoa koulunkäynnissä.

Käsittely

25.05.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja Sanna Vesikansa poistui kokouksesta ennen tämän asian käsittelyn aloittamista ja varapuheenjohtaja Karita Toijonen toimi puheenjohtajana loppukokouksen ajan.

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Kohdan "Ote-opetuksen laajentamisen selvittäminen" keskimmäisen kappaleen ensimmäisen virkkeen "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että nykyinen ote-opetuksen ja perhetyön toimintamalli on suunniteltu kotona asuville lapsille, eikä malli ole sellaisenaan suoraan kopioitavassa sijaishuoltoon" jälkeen lisätään: "Sijoitetutkin nuoret tarvitsevat toisinaan vahvaa tukea peruskoulun suorittamiseen ja koulupudokkuuden ehkäisemiseen, jolloin ote-opetuksen intensiivinen tuki voi olla tarpeen. Sijoitus ei myöskään saa katkaista ote-opetusta, mikäli nuori on siellä aloittanut. Perheisiin sijoitettujen nuorten osalta toimintaa tulee suunnitella yhdessä opetuksentoimen kanssa ja myös laitokseen sijoitettujen osalta toimintaa tulee kohdistaa tukea enemmän koulupäivään." Tämän jälkeen kappale jatkuu kuten aiemmin: "Sosiaali- ja terveyslautakunta näkee tarkoituksenmukaisena, että lastensuojelu ja perusopetus jatkavat yhteistyötä uusien ratkaisujen löytämiseksi, jotta sijaishuoltoon sijoitettujen lasten oikeus koulunkäyntiin toteutuisi."

Kannattaja: jäsen Touko Niinimäki

1 äänestys

20.09.2021

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena.

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 3

Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Ulla-Marja Urho

Ei-äännet: 9

Katju Aro, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Kati Juva, Touko Niinimäki, Alekski Niskanen, Sanna-Mari Oranen, Reko Ravela, Karita Toijonen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Sanna Vesikansa

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 9 - 3 (poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439

saila.nummikoski(a)hel.fi

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401

maarit.sulavuori(a)hel.fi

Marja-Riitta Kilponen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43777

marja-riitta.kilponen(a)hel.fi

§ 652

V 13.10.2021, Valtuutettu Mai Kivelän aloite maksuttomasta peruskoulujen aamupalatarjoilusta

HEL 2021-002852 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mai Kivelä ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tarjoaa jatkossa perusopetuksen oppilaille maksuttoman aamupalan kouluissa oppilaiden välisten sosioekonomisten erojen tasaamiseksi sekä koulupäivien rauhoittamiseksi. Lisäksi aloitteessa esitetään, että maksuttoman aamupalan tarjoamisen vaikutuksia oppilaiden jaksamiseen ja hyvinvointiin seurataan.

Perusopetuksessa tarjotaan perusopetuslain mukaan oppilaille päivittäin lakisääteinen maksuton lounasateria ja iltapäivätoimintaan osallistuville toimintamaksuun sisältyvä välipala. Maksuttoman aamupalan tarjoaminen kaikille oppilaille ei kuulu lakisääteisiin kouluaterioihin.

Kouluissa on tunnistettu aamupalan merkitys oppilaiden jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta. Ravitseva aamupala vaikuttaa vireystilaan posi-

tiivisesti ja edistää oppimista. Koululaisten hyvinvointia tukee säännöllinen ateriaritmi, mutta osa oppilaista ei syö aamupalaa kotona ennen koulupäivää. Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan Helsingissä aamupalan jättää syömättä yhden tai useamman kerran viikossa noin 25 % 4.-5.-luokkalaisista ja noin 43 % 8.-9.-luokkalaisista. Aterioiden väliin jättäminen tai korvaaminen epäterveellisillä vaihtoehdoilla voivat johtaa terveydellisiin ongelmiin, väsymykseen ja sitä kautta huonoon keskittymiskykyyn ja oppimisen vaikeuksiin.

Vaikka muissa kunnissa maksuttomasta aamupalatarjoilusta on kokemusta, Helsingin kaupungin kaikissa peruskoulussa vastaavan toiminnan järjestelyt olisivat paljon laajemmat. Tarjoilun järjestäminen vaatisi kouluilta aamupalatarjoilun organisoinnin koulupäivän alkuun ja henkilöstöresurssin lisäämisen aamuun ruokailutilanteen valvontaan. Aamupala tulisi järjestää koulun ruokasalissa ennen opetuksen alkua, esim. puolen tunnin ajan alkaen klo 7.45 tai 8.15. Ruokailutilannetta on valvottava ja opettajien käyttämisestä valvontaan aiheutuu lisäkustannuksia. Nykyiset keittiöiden ja ruokasalien tilat ja laitteet mahdollistavat aamupalatarjoilun toteuttamisen, ja aamupalojen valmistus ja tarjoilu olisi mahdollista tilata koulujen ruokapalveluntuottajilta erillisen sopimuksen mukaan. Maksuton aamupalatarjonta ei kuitenkaan sisälly nykyisiin palvelukuvauksiin.

Helsingin peruskouluissa on vuonna 2021 noin 46 000 lasta ja vuoden 2021 tulosbudjetissa peruskoulujen ruokapalveluiden hankintaan on varattu noin 19 miljoonaa euroa. Jos 50 % oppilaista tulisi joka aamu syömään koulun tarjoaman aamupalan, siitä aiheutuvat kustannukset olisivat esimerkiksi seuraavat:

1. Aamupuuron, tuoresoseen ja maidon tarjoaminen kaikissa kouluissa 4 560 000 €/vuosi . Jos lisäksi tarjottaisiin myös voileipä, levite ja leivänpäällinen 7 420 000 €/vuosi. Lisäksi ruokailutilanteen valvontaan opettajien toimesta noin 333 000 €/vuosi.
2. Aamupalan tarjoaminen positiivisen diskriminaation rahoitusta saavissa kouluissa, joissa aamupalan tarjoaminen voisi parantaa oppilaiden hyvinvointia eniten, aamupuurokokonaisuuden tarjoaminen 2 280 000 €/vuosi, leivän kanssa 3 710 000 €/vuosi. Valvonta 167 000 €/vuosi.
3. Neljässä erikseen valitussa 500 oppilaan koulussa tehtävä pilotointi 202 000 €/vuosi, leivän kanssa 330 000 €/vuosi. Valvonta 13 300 €/vuosi.

Aamupalan merkitys niiden oppilaiden jaksamiseen, jotka eivät syö aamupalaa kotona, on tunnustettu. Lisäksi lautakunta korostaa, että

20.09.2021

koulut tiivistäisivät yhteistyötä erityisesti niiden vanhempien kanssa, joiden kotona lapsi ei syö aamupalaa.

Palvelukeskusliikelaitos on lausunnossaan todennut, että Palvelukeskuksella on edellytykset tuottaa ko. palvelu hoitamisessaan koulukohteissa, mikäli aamupala päätetään tilata peruskouluissa tarjottavaksi.

Aloitteesta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan lausunnot. Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on äänin 11-2 kannattanut maksuttoman aamupalatarjoilun edistämistä neljässä erikseen valittavassa 500:n oppilaan koulussa tehtävänä pilotointina em. kohdan 3 mukaisesti. Valittavien koulujen tulee olla positiivisen diskriminaation rahoitusta saavia kouluja. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää kaupunginvaltuuston lautakunnan käyttöön osoittaman, noin 1,3 miljardin euron määrärahan tarkemmasta kohdentamisesta toimialan vuoden 2022 tulosbudjetissa ja toimintasuunnitelmassa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 17.08.2021 § 260

HEL 2021-002852 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Mai Kivelän valtuustoaloitteesta maksuttomasta aamupalatarjoilusta peruskouluihin:

Kouluruokailun suunnittelua ja toteutusta ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä-kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Perusopetuksessa tarjotaan perusopetuslain mukaan oppilaille päivittäin lakisääteinen maksuton lounasateria ja iltapäivätoimintaan osallistuville toimintamaksuun sisältyvä välipala. Maksuttoman aamupalan tarjoaminen kaikille oppilaille ei kuulu lakisääteisiin kouluaterioihin.

Ravitseva aamupala vaikuttaa vireystilaan positiivisesti ja edistää oppimista. Koululaisten hyvinvointia tukee säännöllinen ateriaritmi, mutta osa oppilaista ei syö aamupalaa kotona ennen koulupäivää. Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan Helsingissä aamupalan jättää syömättä yhden tai useamman kerran viikossa 24,7 % 4.-5.-luokkalaisista ja 43,4 % 8.-9.-luokkalaisista. Aterioiden väliin jättäminen tai korvaaminen epäterveellisillä vaihtoehdoilla voivat johtaa terveydellisiin ongelmiin, väsymykseen ja sitä kautta huonoon keskittymiskykyyn ja oppimisen vaikeuksiin.

Vaikka muissa kunnissa maksuttomasta aamupalatarjoilusta on kokeusta, Helsingin kaupungin kaikissa peruskouluissa vastaavan toiminnan järjestelyt olisivat paljon laajemmat. Tarjoilun järjestäminen vaatisi kouluilta aamupalatarjoilun organisoinnin koulupäivän alkuun ja henkilöstöressin lisäämisen aamuun ruokailutilanteen valvontaan. Aamupala tulisi järjestää koulun ruokasalissa ennen opetuksen alkua, esim. 30 minuutin ajan alkaen klo 7.45 tai 8.15. Ruokailutilannetta on valvottava. Koulunkäyntiavustajien käyttämisestä valvontaan aiheutuu lisäkustannuksia ja se tulee huomioida työvuorosuunnittelussa. Nykyiset keittiöiden ja ruokasalien tilat ja laitteet mahdollistavat aamupalatarjoilun toteuttamisen, ja toimialan olisi mahdollista tilata aamupalojen valmistus ja tarjoilu koulujen ruokapalveluntuottajilta erillisen sopimuksen mukaan. Maksuton aamupalatarjonta ei kuitenkaan sisälly nykyisiin palvelukuvauksiin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan peruskouluissa on vuonna 2021 noin 46 000 lasta ja vuoden 2021 talousarviossa peruskoulujen ruokapalveluiden hankintaan on varattu noin 19 miljoonaa euroa. Siinä on huomioitu nykyisen palvelutason turvaaminen, eikä aamupalatarjonnan kustannukset sisälly nykyiseen budjettiin.

Aamupalatarjoilun lisäkustannukset koostuisivat ateriakustannuksista ja valvontaan käytettävästä henkilöstöressistä mutta kokonaiskustannusten arviointi tarkasti etukäteen on vaikeaa. Arvioiden, että 50 % op-

pilaista tulisi joka aamu syömään koulun tarjoaman aamupalan, aamupalatarjonta vaatisi merkittävää korotusta kokonaismenoissa, esim.

- Aamupuuron, tuoresoseen ja maidon tarjoaminen kaikissa kouluissa edellyttäisi noin 4 560 000 euroa/vuosi korotusta kokonaismenoissa. Jos lisänä tarjottaisiin myös voileipä, levite ja leivänpäällinen, korotus olisi 7 420 000 euroa/vuosi.
- Aamupalan tarjoaminen positiivisen diskriminaation rahoitusta saavissa kouluissa, joissa aamupalan tarjoaminen voisi parantaa oppilaiden hyvinvointia eniten, aamupuurokokonaisuuden tarjoaminen vaatisi 2 280 000 euroa/vuosi, leivän kanssa 3 710 000 euroa/vuosi.
- Neljässä erikseen valitussa 500 oppilaan koulussa tehtävä pilotointi vaatisi 202 000 €/vuosi, leivän kanssa 330 000 euroa/vuosi.
- Valvonnan järjestäminen kaikissa kouluissa lisää kustannuksia sadoilla tuhansilla euroilla. Neljässä pilottikohteessa kaksi koulun avustajaa valvomassa aamupalaa kustantaa arvioilta 32 000 euroa/vuosi.

Aamupalan merkitys oppilaiden jaksamiseen on tunnistettu. Tarvittavia resursseja aamupalatarjoilun järjestämiseen ei ole varattu budjetissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttoman aamupalatarjoilun edistämistä lausuntoehdotuksessa mainitussa neljässä erikseen valittavassa 500 oppilaan koulussa tehtävänä pilotointina ja tähän riittävien resurssien varaamista osana kaupungin ensi vuoden budjettia. Valittavien koulujen tulee olla positiivisen diskriminaation rahoitusta saavia kouluja.

Käsittely

17.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään päätösehdotukseen kohdan (7) jälkeen:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttoman aamupalatarjoilun edistämistä lausuntoehdotuksessa mainitussa neljässä erikseen valittavassa 500 oppilaan koulussa tehtävänä pilotointina ja tähän riittävien resurssien varaamista osana kaupungin ensi vuoden budjettia. Valittavien koulujen tulee olla positiivisen diskriminaation rahoitusta saavia kouluja."

Kannattaja: Emma Kari

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään päätösehdotukseen kohdan (7) jälkeen: "Kasva-

20.09.2021

tus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttoman aamupalatarjoilun edistämistä lausuntoehdotuksessa mainitussa neljässä erikseen valittavassa 500 oppilaan koulussa tehtävänä pilotointina ja tähän riittävien resurssien varaamista osana kaupungin ensi vuoden budjettia. Valittavien koulujen tulee olla positiivisen diskriminaation rahoitusta saavia kouluja."

Jaa-äännet: 2

Pia Kopra, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 11

Ted Apter, Jussi Chydenius, Veli-Pekka Dufva, Nora Grotenfelt, Emma Kari, Vesa Korkkula, Sini Korpinen, Petra Malin, Markku Rantahalvari, Nasima Razmyar, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Vesa Korkkulan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 11 - 2.

15.06.2021 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 10.06.2021 § 19

HEL 2021-002852 T 00 00 03

Lausunto

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta antoi lausunnon:

Palvelukeskus Helsinki on Helsingin kaupungin omistama liikelaitos, joka tuottaa kaupungin järjestämistä ruokapalveluista tällä hetkellä yli 75 prosenttia etupäässä päiväkoteihin, kouluihin, oppilaitoksiin ja hoitoalan kohteisiin

Palvelukeskus Helsinki tuottaa ruokapalveluja Helsingin kaupungin koulutuksen ja kasvatuksen toimialalle tilaaja - tuottajamallin mukaan. Toimintaamme ohjaa yhteistyöasiakirja, jossa on määritelty tilaajan ja

20.09.2021

tuottajan vastuut, sekä kuvattu palvelun sisältö.

Mikäli Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tilaa Palvelukeskus Helsingiltä aamupalan oppilaille, on Palvelukeskuksella edellytykset tuottaa ko. palvelu hoitamissaan koulukohteissa.

Nykyiset tilat, laitteet, välineet sekä toiminnan organisointi mahdollistavat palvelun käynnistämisen sopimuksen mukaan. Osallistumme myös mielellämme aamupalan tarjoamisen vaikutusten seurantaan yhteistyössä kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Olemme antaneet Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle hinta- arvion aamupalasta kustannusten vaikutusten laskemiseksi.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Anne Koskinen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 36983
anne.koskinen(a)hel.fi

§ 653

V 13.10.2021, Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite Laajasalon lukion perustamisesta uudelleen

HEL 2021-002859 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:
Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite
- 2 Lukion ennuste ja tilapaikat toukokuussa 2021
- 3 Lukiot kartalla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuomas Rantanen ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuudet perustaa Laajasalon lukio uudelleen. Lukion uudelleen perustamista perustellaan mm. alueen voimakkaan täydennysrakentamisen myötä lisääntyvällä asukasmäärällä, nykyisten lähialueen lukioiden korkeilla sisäänkäyntirajoilla sekä Laajasalon raitiotieyhteyden rakentamisen myötä parantuvalla alueen saavutettavuudella.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvavaan lukioiden opiskelijamäärään pystytään vastaamaan nykyisten lukioiden käyttöön valmistuvilla uusilla tiloilla sekä vuokraamalla lisää tiloja lukioiden päätoimipaikkojen läheisyydestä. Laajasalon lukiota ei ole tarpeen perustaa uudelleen.

Kasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta ja paikkojen riittävyyttä seurataan säännöllisesti alue- ja kaupunkitasolla. Palveluverkon suunnittelussa on otettu huomioon rakenteilla ja olemassa oleva tilakapasiteetti. Suunnittelussa on huomioitu koko palvelualueen pitkän tähtäimen kehitys, väestöennuste, asuin- ja liikerakentaminen sekä liikennejärjestelyt.

Lukiosuunnittelun lähtökohtana ovat elinvoimaiset ja riittävän suuret lukiot, jotta myös tulevaisuudessa Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa voidaan turvata laadukas opetus ja monipuolinen opintojaksotarjonta kohtuullisin kustannuksin. Perusopetuksen päättävästä ikäluokasta 60 %:lle taataan lukiopaikka.

Lukioverkkoa on tarkasteltu koko Helsingin alueella kokonaisuutena, sillä lukiokoulutukseen on vapaa hakeutumisoikeus. Helsingissä on 12 suomenkielistä kaupungin lukiota, joista yksi on aikuislukio. Nuorten lukiosta seitsemällä on erityistehtävä ja viidessä lukiossa on painotettu opetussuunnitelma. Lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta järjestetään kahdessa nuorten lukiossa. Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijamäärä oli 7 713 syyskuussa 2020.

Helsingissä on 23 yksityistä, säätiön tai valtion ylläpitämää sekä erikoiskoulun lukiota, joista kaksi on aikuislukiota. Yksityisissä ja valtion lukioissa nuorten suomenkielisessä lukiokoulutuksessa oli 6 085 opiskelijaa Helsingissä syyskuussa 2020.

Lukioiden kokonaisopiskelijamäärään vaikuttavat aloituspaikkojen määrä, kolmessa vuodessa valmistuvien opiskelijoiden määrä, pidempään kuin kolme vuotta opiskelevien määrä sekä koulutuksesta eronneiden määrä.

Liitteessä 2 on kuvattu lukioiden opiskelijamäärän kehitystä ja ennustetta Helsingin kaupungin ja yksityisissä suomenkielisissä lukioissa.

Väestöennuste ja lukiopaikat

Väestöennusteen mukaiseen kasvavaan opiskelijamäärään on varauduttu lukioissa. Yksityisten lukioiden osalta tilapaikat on laskettu 16–18-vuotiaiden opiskelijoiden määrällä, joka on vakioitu koko ennustekauden ajaksi (noin 5 000). Tällä hetkellä suunnitelluilla lukioiden perusrannus- ja uudisrakennushankkeilla arvioidaan tilojen riittävän opetuksen järjestämiseen vuoteen 2025 asti, jos kaikki hankkeet toteutuvat aikataulussa.

Vuosien 2021–2023 aikana valmistuvat uudet tilat Helsingin kielilukion ja Helsingin luonnontiedelukion käyttöön. Lisäksi luonnontiedelukiolle vuokrataan lisätiloja Helsingin yliopiston Kumpulan kampukselta. Vastavalmistunut Vuosaaren lukion uudisrakennus otettiin käyttöön luku-

vuoden alussa. Etu-Töölön lukiossa, Mäkelänrinteen lukiossa sekä Kallion lukiossa tehdään perusparannus. Näiden tilahankkeiden myötä lukioihin saadaan arviolta 1 030 uutta tilapaikkaa.

Helsingin kuvataidelukiolle ja Kallion lukiolle on tarkoitus vuokrata lisätilaa nykyisten tilojen läheisyydestä. Lisätilojen vuokraamista koskeva asia on tulossa kasvatus- ja koulutuslautakunnan käsittelyyn syksyn aikana. Kallion lukion ja kuvataidelukion vuokratilat mahdollistavat noin 250–300 lisäpaikkaa.

Edellä mainituilla tilaratkaisuilla kaupungin lukioihin saadaan yhteensä noin 1 300 lisäpaikkaa. On arvioitu, että vuodesta 2026 alkaen lukioiden tilatarpeisiin voidaan vastata vuokraamalla lisätiloja nykyisten tilojen läheisyydestä. Tilatarpeisiin saattaa tulevaisuudessa vaikuttaa digitalisaation laajeneminen, etä- ja lähiopetuksen käyttö opetusjärjestelyissä sekä tavoite käyttää yhä laajemmin toimialan ja koko kaupungin tiloja yhteiskäytössä.

Yhteistyö muiden koulutustoimijoiden kanssa

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että perustettava lukio voisi tehdä alueellista yhteistyötä Stadin ammattiopiston kanssa tulevan tutkintokoulutukseen valmentavan TUVa-koulutuksen kanssa.

Valmentavan koulutuksen on tarkoitus tehdä verkostomaisesti yhteistyötä ammatillisen koulutuksen ja lukioiden kesken toimipaikkojen sijainnista riippumatta. Näin voidaan taata opiskelijoiden vaihtelevien tarpeiden mukaisen koulutuksen tarjonta koko kaupunkia oppimisympäristönä hyödyntäen. Koulutusmuotojen välistä yhteistyötä voidaan tehokkaasti toteuttaa nykyisten lukioiden toimintana. Tätä varten ei tarvitse perustaa uutta lukiota.

Laajasalon koulun tilat

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Laajasalon lukio voitaisiin perustaa uudelleen sen käytössä aiemmin olleisiin tiloihin. Tilat ovat tällä hetkellä kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin järjestämän perusopetuksen käytössä. Perusopetus tarvitsee nämä tilat myös jatkossa.

Itä-Helsingissä, johon valtuustoaloitteessa ehdotettu Laajasalon lukio sijoittuisi, sijaitsee kaksi kaupungin lukiota; Vuosaaren lukio ja Helsingin kielilukio sekä useita yksityisiä lukioita; Kulosaaren yhteiskoulun lukio, Herttoniemen yhteiskoulun lukio ja Helsingin uusi yhteiskoulu. Laajasalosta on jo nykyisellään hyvät kulkuyhteydet keskustaan sekä muualle Helsinkiin. Tulevaisuudessa keskustan lukiot ovat entistä saavutettavampia Laajasalosta käsin mm. Kruunuvuoren sillan valmistamisen myötä.

Lukioiden painotukset

Valtuustoaloitteessa esitetään, että perustettavaksi ehdotetulle Laajasalon lukiolle tulisi ympäristö- ja teknologiapainotus tai taideopintojen osalta rap-musiikin painotus, jolle voisi olla kysyntää itäisessä Helsingissä. Tällä hetkellä Helsingin kaupungin lukioissa on kattava verkosto eri painotuksia. Musiikin osalta Sibeliuksen lukioilla on musiikin erityinen koulutustehtävä. Itä-Helsingissä Vuosaaren lukiossa on sekä musiikki että teknologiapainotus. Musiikin erityistehtävä ja painotus kattavat musiikin eri tyylilajit sekä bänditoiminnan. Aloitteessa esitetyt painotukset katetaan nykyisellä lukioiden koulutustarjonnalla.

Valtuustoaloitteessa mainittu saaristolaiivurin tutkinto on tarjolla muun muassa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Sen suorittaminen voidaan sisällyttää osaksi muualla suoritettuja opintoja, joka on Helsingin kaupungin lukioiden uuden, 1.8.2021 voimaan tulevan opetussuunnitelman mukainen kaupunkitasoinen valinnainen oppiaine.

Asiasta on saatu päätöshistoriasta ilmenevä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite
- 2 Lukion ennuste ja tilapaikat toukokuussa 2021
- 3 Lukiot kartalla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.06.2021 § 242

HEL 2021-002859 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Tuomas Rantasen valtuustoaloitteesta (liite 1) Laajasalon lukion perustamisesta uudelleen:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että alla olevan selvityksen mukaisesti kasvavaan lukioiden opiskelijamäärään pystytään vastaamaan nykyisten lukioiden uusilla tiloilla sekä vuokraamalla lisää tiloja nykyisten lukioiden päätoimipaikkojen läheisyydestä. Laajasalon lukiota ei ole tarpeen perustaa uudelleen.

Kasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta ja paikkojen riittävyyttä seurataan säännöllisesti alue- ja kaupunkitasolla. Palveluverkon suunnittelussa on otettu huomioon rakenteilla ja olemassa oleva tilakapasiteetti. Suunnittelussa on huomioitu koko palvelualueen pitkän tähtäimen kehitys, väestöennuste, asuin- ja liikerakentaminen sekä liikennejärjestelyt.

Lukiosuunnittelun lähtökohtana ovat elinvoimaiset ja riittävän suuret lukiot, jotta myös tulevaisuudessa Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa voidaan turvata laadukas opetus ja monipuolinen opintojaksotarjonta kohtuullisin kustannuksin nykyisillä. 60 prosentille perusopetuksen päättävästä ikäluokasta taataan lukiopaikka.

Lukioverkkoa on tarkasteltu koko Helsingin alueella kokonaisuutena, sillä lukiokoulutukseen on vapaa hakeutumisoikeus. Helsingissä on 12 suomenkielistä kaupungin lukiota, joista yksi on aikuislukio. Nuorten lukioista seitsemällä on erityistehtävä ja viidessä lukiossa on painotettu opetussuunnitelma. Lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta järjestetään kahdessa nuorten lukiossa. Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijamäärä 20.9.2020 oli 7713 opiskelijaa.

Helsingissä on 23 yksityistä, säätiön tai valtion ylläpitämää sekä erikoiskoulun lukiota, joista kaksi aikuislukiota. Yksityisissä ja valtion lukioissa nuorten suomenkielisessä lukiokoulutuksessa 20.9.2020 Helsingissä oli 6085 opiskelijaa. (Oheismateriaali.)

Kokonaisopiskelijamäärään vaikuttavat aloituspaikat, kolmessa vuodessa valmistuvien opiskelijoiden määrä, pidempään kuin kolme vuotta opiskelevien määrä sekä koulutuksesta eronneiden määrä.

Väestöennuste ja lukiopaikat

Helsinkiläisten peruskoulun päättävien ikäluokka kasvaa voimakkaasti tulevina vuosina. Vuoteen 2025 kasvaa on 19 prosenttia eli yli tuhat (1070) nuorta. Vuonna 2030 tarvitaan 800 aloituspaikkaa enemmän

kuin vuonna 2020, jos edelleen 60 prosentille ikäluokasta taataan lukiopaikka.

Aloituspaiikkojen lisäämistarve johtuu 16–18-vuotiaiden ikäluokan kasvamisesta. Kaupungin väestöennusteen mukaan 16–18-vuotiaiden väestömäärä kasvaa vuodesta 2020 vuoteen 2030 noin 4400 henkilöä, jonka jälkeen ikäluokan ennustetaan vähenevän hieman seuraavalla vuosikymmenellä.

Väestöennusteen mukaiseen kasvavaan opiskelijamäärään on lukioissa varauduttu. Yksityisten lukioiden osalta tilapaikat on laskettu 16–18 vuotiaiden opiskelijoiden määrällä, joka on vakioitu koko ennustekauden ajaksi (noin 5000). Tällä hetkellä suunnitelluilla lukioiden tilaratkaisuilla arvioidaan tilojen riittävän opetuksen järjestämiseen vuoteen 2025 asti, jos kaikki suunnitellut perusparannus- ja uudisrakennushankkeet toteutuvat aikataulussa.

Vuosien 2021–2023 aikana Helsingin kielilukion ja Vuosaaren lukion sekä Helsingin luonnontiedelukion käyttöön valmistuu uudet tilat. Etu-Töölön lukiossa, Mäkelänrinteen lukiossa sekä Kallion lukiossa tehdään lisäksi perusparannus. Uusien tilahankkeiden myötä saadaan lukioihin uusia tilapaikkoja arviolta 1030.

Lisäksi Helsingin luonnontiedelukiolle vuokrataan lisätiloja Helsingin yliopistolta. Helsingin kuvataidelukiolle ja Kallion lukiolle selvitetään lisätilan vuokraamista nykyisten tilojen läheisyydestä. Tämä on tulossa kasvatus- ja koulutuslautakunnan käsittelyyn syksyn 2021 aikana. Kallion lukion ja kuvataidelukion vuokratiloilla voidaan lisätä noin 250–300 paikkaa.

Edellä mainituilla tilaratkaisuilla saadaan yhteensä noin 1 300 lisäpaikkaa kaupungin lukioihin. On arvioitu, että vuodesta 2026 lähtien tilatarpeisiin on mahdollista vuokrata lisätiloja lukioille nykyisten tilojen läheisyydestä (ns. SAAS-malli). Tilatarpeisiin voi tulevaisuudessa vaikuttaa digitalisaation laajeneminen, etä- ja lähiopetuksen käyttö opetusjärjestelyissä sekä tavoite käyttää yhä laajemmin toimialan ja koko kaupungin tiloja yhteiskäytössä.

Yhteistyö muiden koulutustoimijoiden kanssa

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että perustettava lukio voisi tehdä alueellista yhteistyötä Stadin ammattiopiston kanssa tulevan tutkintokoulutukseen valmentavan TUVA-koulutuksen kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että valmentavan koulutuksen on tarkoitus tehdä verkostomaisesti yhteistyötä ammatillisen koulutuksen ja lukioiden kesken toimipaikkojen sijainnista riippumatta. Näin voidaan taata

opiskelijoiden vaihtelevien tarpeiden mukaisten koulutuksen tarjonta koko kaupunkia oppimisympäristönä hyödyntäen.

Koulutusmuotojen välistä yhteistyötä voidaan tehokkaasti toteuttaa nykyisten lukioiden toimintana. Tätä varten ei tarvitse perustaa uutta lukiota.

Laajasalon koulun tilat

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Laajasalon lukio voitaisiin perustaa uudelleen sen käytössä aiemmin olleisiin tiloihin. Tilat ovat tällä hetkellä kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin järjestämän perusopetuksen käytössä. Perusopetus tarvitsee nämä tilat myös jatkossa.

Itä-Helsingissä, johon valtuustoaloitteessa ehdotettu Laajasalon lukio sijoittuisi, sijaitsee kaksi kaupungin lukiota: Vuosaaren lukio ja Helsingin kielilukio, sekä useita yksityisiä lukioita: Kulosaaren yhteiskoulun lukio, Herttoniemen yhteiskoulun lukio ja Helsingin uusi yhteiskoulu.

Laajasalosta on jo nykyisellään hyvät kulkuyhteydet keskustaan sekä muualle Helsinkiin. Tulevaisuudessa keskustan lukiot ovat entistä saavutettavampia Kruunuvuoren siltojen valmistumisen myötä.

Lukioiden painotukset

Valtuustoaloitteessa esitetään, että perustettavaksi ehdotetulle Laajasalon lukiolle tulisi ympäristö- ja teknologiapainotus tai taideopintojen osalta rap-musiikin painotus, jolle voisi olla kysyntää itäisessä Helsingissä. Tällä hetkellä Helsingin kaupungin lukioissa on kattava verkosto eri painotuksia. Musiikin osalta Sibeliuksen lukiolla on musiikin erityinen koulutustehtävä. Itä-Helsingissä Vuosaaren lukiossa on sekä musiikki- että teknologiapainotus. Musiikin erityistehtävä ja painotus kattavat musiikin eri tyylilajit sekä bänditoiminnan. Aloitteessa esitetyt painotukset katetaan nykyisellä lukioiden koulutustarjonnalla.

Valtuustoaloitteessa mainittu saaristolaiivurin tutkinto on tarjolla muun muassa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Sen suorittaminen voidaan sisällyttää osaksi muualla suoritettuja opintoja, joka on Helsingin kaupungin lukioiden uuden, 1.8.2021 voimaan tulevan opetussuunnitelman mukainen kaupunkitasoinen valinnainen oppiaine.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi
Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342

20.09.2021

Asia/18

harri.korhonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 654

V 13.10.2021, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite uimapaikaksi soveltuvien rantojen kartoittamisesta

HEL 2021-002225 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki kartoittaa sellaiset luonnon muokkaamat ranta-alueet, jotka voidaan puhdistamalla ja kevyin ensipelastusvarustein saattaa uimarantakäyttöön.

Helsingissä on tasapuolisesti ympäri kaupunkia 26 virallista uimarantaa, joita ylläpidetään ja joiden vedenlaatua seurataan säännöllisesti uimakauden aikana. Kahdellatoista rannalla on uimavalvonta. Näiden lisäksi Helsinkiin on muodostunut epävirallisia uimapaikkoja, joiden uimaveden laatua ei valvota eikä rantoja ylläpidetä yleisen uimarannan tavoin.

Uimarannan ylläpitäjällä on useita lakisääteisiä velvollisuuksia. Uusia uimapaikkoja ei voi perustaa ilman selvitystä uimapaikan turvallisuudesta, veden uintikelpoisuudesta, liikenneturvallisuudesta ja hälytysajoneuvojen pääsystä rannan läheisyyteen. Uimapaikan ylläpitäjänä

kaupunki vastaa riskien arvioinnista, turvallisuuden toteutumisesta sekä terveyshaittojen ja vaarojen tunnistamisesta.

Esimerkiksi aloitteessa mainittu uimapaikka Särkän laiturin vieressä ei sovellu kaupungin ylläpitämäksi uimapaikaksi, koska sen läheisyydessä sijaitsee yksi Helsingin vilkkaimmista veneäylyistä. Keskustan alueella, jossa on paljon vesiliikennettä, uimapaikat tulisi toteuttaa joko selkeästi eroteltuina uimaloina tai vaihtoehtoisesti turvallisen matkan päässä veneliikenteestä.

Uusia uimapaikkoja perustettaessa niiden kunnossapitoon ja varustamiseen on oltava riittävät varat. Uimarannoilla tulee olla ylläpitäjä ja rannat on varustettava jäteastioilla, käymälöillä, ilmoitustauluilla ja tarvittavilla tiedotteilla. Liikuntapalveluissa ei ole tällä hetkellä varauduttu uusien uimapaikkojen perustamiskustannuksiin eikä niiden ylläpitoon.

Merellisten palvelujen kehittäminen etenee osana merellistä strategiaa. Siihen liittyen on vuonna 2019 tehty laajat kartoitukset rannoille sopivista palveluista lähinnä yksityisiä palveluntarjoajia varten. Kartoituksen tuloksena on tunnistettu 120 paikkaa erilaisille toiminnoille, joista osa mahdollistaa myös uimisen. Kerätty tieto on nähtävissä kaupungin avoimessa karttapalvelussa. Uudet paikat yrittämiselle tullaan luovuttamaan pääosin julkisen hakumenettelyn kautta.

Usein jo asemakaavassa esitetään uimapaikat niille sopiviin kohtiin. Uimarantojen suunnittelu etenee muun maankäytön suunnittelun rinnalla sekä merellisessä strategiassa tehtyjen kartoitusten kautta.

Uimapaikkojen valinnassa on jo nykyisellään paljon vapautta. Jokamiehenoikeuksien mukaan ranta-alueella saa uida, mikäli alue ei ole piha-
piirissä tai sen käyttöä ei ole rajoitettu esimerkiksi luonnonsuojelullisin perustein. Tällöin kaupunki ei ole vastuussa uintiin valitun paikan turvallisuudesta eikä siihen tarvitse osoittaa kunnossapidon resursseja. Helsingissä on laajasti mahdollisuuksia uimiseen eri puolilla kaupunkia ja merellisten toimintojen kehittämisen myötä mahdollisuudet tulevat laajenemaan.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

20.09.2021

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.05.2021 § 283

HEL 2021-002225 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä on tasapuolisesti ympäri kaupunkia 25 virallista uimarantaa, joita ylläpidetään ja joiden uimavedenlaatua seurataan säännöllisesti uimakauden aikana. Liikuntapalvelut ylläpitää Helsingin uimarantoja lukuun ottamatta yhtä Helsingin seurakuntayhtymän tarjoamaa uimarantaa. Lisäksi Helsinkiin on muodostunut epävirallisia uimapaikkoja, joiden uimaveden laatua ei valvota, eikä rantoja ylläpidetä yleisen uimarannan tavoin.

Uimaranta palveluna

Uimarannan palveluntarjoajalla on useita lakisääteisiä velvollisuuksia. Uimarantoja koskee mm. terveydensuojelulain (763/1994) ja uimavesiasetusten (177/2008 ja 354/2008) vaatimukset. Uimaranta on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei uimarannalla oleskeleville aiheudu terveyshaittaa. Palveluntarjoajana kaupunki vastaa turvallisuuden toteutumisesta sekä terveyshaittojen ja vaarojen tunnistamisesta. Ympäristöterveysyksikkö valvoo, ettei uimarannoista synny terveyshaittaa käyttäjille ja seuraa säännöllisten uimavesinäytteiden tuloksia.

Uimarannoilla tulee olla ylläpitäjä, rannat on varustettava ilmoitustauluilla ja tarvittavilla tiedotteilla. Lisäksi rannalla on oltava tarvittavat jäteastiat, käymälät sekä pukutilat. Ylläpitäjän tulee huolehtia rannan siisteydestä ja jätehuollosta. Mikäli kyseessä on suuri yleinen uimaranta, uimaveden ominaisuudet, sekä uimareille mahdollisesti terveyshaittaa

aiheuttavat tekijät kootaan uimavesiprofiiliin. Luettelo suurimmista uimarannoista ja tulokset niiden uimavedestä otetuista näytteistä toimitetaan vuosittain Euroopan komissiolle.

Rannan ylläpitäjän on huomioitava myös kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) vaatimukset uimarannan turvallisuudelle. Uimarantojen turvallisuutta valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Merellinen Helsinki

Merellisten palvelujen kehittäminen etenee osana merellistä strategiaa, johon liittyen on tehty laajat kartoitukset mahdollisista Helsingin rannoille sopivista palveluista ensisijaisesti yrittäjien ja muiden palveluntarjoajien käyttöön. Vuonna 2019 kartoitettiin mahdollisten uusien palveluiden paikkoja rannoilla. Suunnittelussa on tunnistettu ranta-alueilta yritystoiminnalle ja palveluille sopivia paikkoja. Työn tuloksena on kerätty yhteensä noin 120 potentiaalista paikkaa erityyppisille palveluille ja toiminnoille, joista osa mahdollistaa myös uimisen. Selvityksessä on kartoitettu mm. kahviloiden, saunojen, kioskien, ravintoloiden, liiketilojen, hotellien sekä muille rantatoiminnoille kuten melonnalle sopivia paikkoja. Kerätty tieto on nähtävissä Helsingin kaupungin avoimessa karttapalvelussa. Uusien toimintojen paikat yrittämiselle tullaan luovuttamaan pääosin julkisten hakumenettelyjen kautta. Toiminnot edellyttävät rakennusvalvonnan lupaharkintaa ja toimenpide- tai rakennuslupaa. Mahdolliset uimarannat edellyttävät myös terveydensuojeluvalvonnan ilmoitusmenettelyä.

Edellisen selvityksen lisäksi vuonna 2020 on kartoitettu erityisesti Itä-Helsingin rantareitin uusia palveluita aiempaa tarkemmin. Itä-Helsingin rantareitin uusien palveluiden kartoitus -selvitys toimii osana Helsingin kaupungin merellistä strategiaa ja jatkeena vuoden 2019 Uusien toimintojen paikat Helsingin rantareitillä -selvitykselle. Molemmat selvitykset löytyvät sähköisinä verkosta.

Uimarantojen ja -paikkojen suunnittelu

Uimarantojen lisääminen perustuu aina harkintaan ja siihen, että uimarannan kunnossapitoon ja varusteiden hankkimiseen on olemassa riittävät varat. Määrärahoja tarvitaan myös uimarantojen säännölliseen sukelluttamiseen. Laitureilta saatetaan heittää mereen esineitä ja aaltojen mukana ranta-alueelle kulkeutuu esimerkiksi uppotukkeja, jotka saattavat aiheuttaa vaaraa uimareille.

Usein jo asemakaavassa esitetään uimapaikat ja -rannat niille sopiviin kohtiin. Uimarantojen suunnittelu etenee muun maankäytön suunnittelun rinnalla sekä merellisessä strategiassa tehtyjen kartoitusten kautta. Uimapaikkojen valinnassa on jo nykyisellään paljon vapautta – joka-

miehen oikeuksien mukaan jokaisella on oikeus uida ranta-alueella, mikäli alue ei ole pihapiirissä tai alueen virkistyskäyttöä ei ole rajoitettu esimerkiksi luonnonsuojelullisin perustein. Tällöin myöskään kunta ei ole vastuussa uintiin valitun paikan turvallisuudesta eikä kohteeseen tarvitse osoittaa kunnossapidon resursseja. Helsingissä on laajasti mahdollisuuksia uimiseen eri puolilla kaupunkia ja merellisten toimintojen kehittämisen myötä mahdollisuudet tulevat laajenemaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti: 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi
Satu Wahlman, terveystieteiden tohtori, puhelin: 310 31596
satu.wahlman(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 25.05.2021 § 75

HEL 2021-002225 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingissä on tasapuolisesti ympäri kaupunkia 26 virallista uimarantaa, joita ylläpidetään ja joiden uimavedenlaatua seurataan säännöllisesti uimakauden aikana. Liikuntapalvelukokonaisuus ylläpitää 25 rantaa, yksi ranta on Helsingin seurakuntayhtymän tarjoama uimaranta. Lisäksi liikuntapalvelukokonaisuus ylläpitää 5 uimapaikkaa. Kahdella toista uimarannalla on valvonta. Valvontatehtävistä huolehtivat liikuntapalveluiden palkkaamat rantapelastajat.

Lautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin uimaranta ja uimapaikkaverkosto on suhteellisen kattava. Uimapaikan perustaminen vaatii monen eri asian huomioonottamista. Aloitteessa mainittu uimapaikka Särkän laiturin vieressä ei liikuntapalvelukokonaisuuden arvioinnin mukaan sovellu kaupungin ylläpitämäksi uimapaikaksi. Särkän laituri on vesireittiliikenteen käytössä, ja rannan läheisyydessä sijaitsee yksi Helsingin vilkkaimmista veneväylistä. Turvallisuus huomioiden vesiliikenteen ja veneväylien läheisyyteen ei pitäisi perustaa uimapaikkaa.

Uusia uimapaikkoja ei tule perustaa ilman perusteellista selvitystä uimapaikan turvallisuudesta, soveltuvuudesta sen ympäristöön, liikenteen vaikutuksesta, hälytysajoneuvon pääsystä rannan läheisyyteen jne. Uimapaikan perustamisessa tulee huomioida se, että uimarannat ja uimapaikat kuuluvat kuluttajaturvallisuuslainsäädännön piiriin. Kulut-

tajaturvallisuuslaki (920/2011) määrää palvelun tarjoajalle huolellisuusvelvoitteen. Palvelun tarjoajan tulee huolehtia siitä, ettei kuluttajapalveluksesta aiheudu vaaraa. Palvelun tarjoajan tulee tuntea palveluun liittyvät riskit.

Uimapaikkojen ja -rantojen lisääminen perustuu aina harkintaan ja siihen, että uimarannan kunnossapitoon ja varusteiden hankkimiseen on olemassa riittävät varat. Liikuntapalvelukokonaisuudessa ei ole varauduttu mahdollisten uusien uimapaikkojen perustamiskustannuksiin eikä niiden ylläpitoon.

Uimarantojen ja uimapaikkojen turvallisuusjärjestelyiden tulee perustua riskiarviointiin. Riskien arvioinnissa tunnistetaan, mitä vaaroja toimintaan liittyy, missä tilanteessa vaaroja voi esiintyä ja millaisia tapaturmia tai onnettomuuksia toiminnassa voi tapahtua. Arvioinnin pohjalta toteutetaan toimenpiteitä vaarojen poistamiseksi, riskien pienentämiseksi ja tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi. Kirjallinen riskien arviointi tulee sisällyttää osaksi turvallisuusasiakirjaa.

Opetusministeriön laatimassa uimarantojen rakentamiseen suunnatussa liikuntapaikkajulkaisussa ei suoranaisesti oteta kantaa kaupunkiympäristöön sijoitettuihin uimarantoihin tai uimapaikkoihin. Julkaisu ohjeistaa hyvin, mihin uimapaikkoja on hyvä toteuttaa ja mihin ei, esimerkiksi veneväylien ja venesatamien läheisyyteen niitä ei tule toteuttaa turvallisuussyistä (Opetusministeriö Liikuntapaikkajulkaisu 90).

Lautakunnan näkemyksen mukaan kaupunkiympäristöön perustettavien uimapaikkojen on noudatettava erityistä huolellisuutta. Keskustan alueella, jossa vesiliikenne on todella vilkasta, tulisi uimapaikka toteuttaa erillisenä uimalana, jolloin alue on selkeästi eroteltu ja uiminen on turvallista, tai vaihtoehtoisesti turvallisen matkan päässä venesatamista ja veneväylistä.

Uimapaikan perustamisessa on otettava huomioon seuraavat asiat:

- Hälytysajoneuvojen toimintaedellytykset (esimerkiksi pelastustiet)
- Pelastusvälineet
- Yleinen saavutettavuus (muun muassa parkkipaikat)
- Ympäristö (läheinen asutus)
- Veden uintikelpoisuus (läheiset viemärit ja mahdolliset virtaukset)
- Maisemointi (sopiiko uintipaikka ympäristöönsä)
- Erityisryhmien tarpeet (rampit ja muu esteetön käyttö)
- Palvelut (muun muassa WC, suihkut, jätehuolto, sähkö, pukeutumistilat)
- Ohjeet ja opasteet

20.09.2021

- Rakenteellinen turvallisuus (muun muassa rantapohja, syvyys, valaistus)
- Liikenneturvallisuus (autot, pyörät ja veneet)
- Ympäristövaikutukset
- Toimintapaikat (auringonotto, kuntoilu)
- Vastuutaho (seura/yhdistys/kaupunki)

Haastavia tekijöitä ovat erityisesti:

- Laivaväylät ja venereitit sekä venesatamat
- Veden laatu (esimerkiksi mattolaiturit)
- Uintipaikan ympärivuotisuus
- Laiturin turvalliset rakenteet
- Turvallinen uintialue rajattu selkeästi
- Selkeä havaittavuus uima-alueen ulkopuolelta

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

§ 655

V 13.10.2021, Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite tekojääkentästä Herttoniemenrannan liikuntapuistoon

HEL 2021-002229 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mauri Venemies ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Herttoniemenrannan liikuntapuistoon rakennetaan uusi tekojääkenttä nykyisen hiekkakentän paikalle.

Kaupunginhallitus toteaa, ettei kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pidä tekojääkentän rakentamista Herttoniemenrannan liikuntapuistoon mahdollisena nykyisillä taloudellisilla ja toiminnallisilla edellytyksillä.

Helsingissä on tällä hetkellä yhdeksän pysyvää tekojäärataa. Viime vuosina ovat valmistuneet uudet tekojääkentät Jätkäsaareen, Lauttasaareen ja Laajasaloon. Laajasalon tekojää sijaitsee noin kahden kilometrin päässä Herttoniemenrannasta ja on hyvin saavutettavissa julkisella liikenteellä. Herttoniemen alueelle on lisäksi tulossa uusi harjoitusjäähalli, jonka rakennustyöt alkavat syksyllä. Harjoitushalliin tulee myös yleisöluisteluvuoroja. Sekä Laajasalon tekojäärata että uusi jäähalli palvelevat hyvin myös Herttoniemenrannan asukkaita.

Tekojäärädan investointikustannukset ovat noin 800 000–2 000 000 euroa riippuen sijainnista, maaperästä ja kentän yhteyteen rakennettava muusta infrastruktuurista. Investointikustannusten lisäksi tekojäärädan rakentamisesta koituu vuosittaisia käyttökustannuksia noin 100 000 euroa seuraavien 20–30 vuoden ajan.

Seuraavaksi tekojääverkosto laajenee Johanneksenpuiston radalla, jonka on tarkoitus olla toiminnassa vuonna 2022. Vuosaaren tekojäärädan rakentamista on suunniteltu vuodelle 2025. Tasaisen alueellisen jakautumisen näkökulmasta seuraavaa tekojääkenttää tulisi suunnitella Länsi-Helsinkiin.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.06.2021 § 88

HEL 2021-002229 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä tällä hetkellä tekojäärädan rakentamista Herttoniemenrannan liikuntapuistoon mahdollisena nykyisillä taloudellisilla ja toiminnallisilla edellytyksillä.

Helsingissä on tällä hetkellä yhdeksän pysyvää tekojäärataa sekä vuosittain rakennettava Rautatien jäänpuisto (poislukien vuosi 2021). Viime vuosina ovat valmistuneet radat Jätkä- ja Lauttasaareen sekä Laajasaloon. Seuraavaksi tekojäärataverkosto laajenee Johanneksenpuiston radalla, jonka olisi tarkoitus olla toiminnassa vuonna 2022. Vuosaaren tekojääradan rakentamista on suunniteltu vuodelle 2025.

Maaria Mäntyniemen vuonna 2015 valmistuneen pro gradu -työn Liikuntapaikkojen saavutettavuus pääkaupunkiseudulla mukaan seuraavat tekojääradat tulisi rakentaa Itä-, Pohjois- tai Luoteis-Helsinkiin. Sopivia alueita voisivat olla muun muassa Vuosaari, Ruskeasuon, Haaga tai Tali. Vuosaaren radan rakentamisen jälkeen seuraavaa tekojäärataa tulisi suunnitella Länsi-Helsinkiin. Herttoniemen jäähallin rakennustyöt ovat alkamassa syksyllä 2021, jonne on suunniteltu yleisöluisteluaikoja.

Tekojääratojen rakentamista hidastavat yleisesti liikuntapalveluiden määrärahojen puute. Yhden tekojääradan rakentamisen investointikustannukset ovat viime vuosina olleet noin 800 000 – 2 000 000 euroa riippuen radan lisäksi rakennettavasta muusta infrastruktuurista, kuten pukuhuoneista ja aidoista. Samoin haastava maaperä tai sijainti voivat nostaa rakentamiskuluja entisestään.

Investointikustannusten lisäksi tekojääradasta koituu kaupungille vuosittaisia käyttökustannuksia työntekijöistä, energiasta sekä aineista ja tarvikkeista noin 100 000 euroa seuraavien 20 - 30 vuoden ajan. Uusien tekojääradan kokoluokan hankkeiden toteuttaminen ei ole mahdollista liikuntapalveluiden nykyisillä investointi- ja käyttömäärärahoilla, vaan molempia olisi korotettava ennen uusien rakentamispäätösten tekoa.

Liikuntapoliittisesta ja Helsingin liikuntastrategisesta näkökulmasta tekojääratojen rakentaminen ovat perusteltuja ehdotuksia. Ne lisäävät kuntalaisten liikkumismahdollisuuksia sekä madaltavat liikkumaan lähtemisen kynnyksiä muun muassa maksuttomuutensa ansiosta. Samoin ratojen rakentamisella olisi myönteisiä vaikutuksia myös alueen nuorisokannalta merkittävänä harrastusmahdollisuuksia lisäävänä sekä sosiaalista integraatiota ja hyvinvointia edistävänä toimenpiteenä. Kuitenkin ennen tekojääratojen suunnittelua ja rakentamispäätöksiä tulisi varmistaa liikuntapalveluiden investointi- ja käyttötalousmäärärahojen riittävyys.

Herttoniemenrannan liikuntapuiston kentän kehittämismahdollisuuksista on valtuutettujen ohella kiinnostunut paikallinen jalkapalloseura. Puotinkylän Valtti haluaisi vuokrata kentän ja asentaa siihen tekonurmimaton. Alustavissa keskusteluissa liikuntapalvelut ja Valtti ovat päässeet

yhteisymmärrykseen siitä, että Herttoniemenrannan liikuntapuiston kenttä olisi kuitenkin talvisin luistelijoiden ja päivisin läheisten koulujen käytössä. Valtti on suhtautunut myös myötämielisesti siihen, että paikallisille asukkaille myönnettäisiin kentältä vapaakäyttövuoroja prime time -aikoina. Näin ollen tekonurmipintainen kenttä parantaisi alueen kaikkien asukkaiden liikuntamahdollisuuksia.

25.05.2021 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Kimmo Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 32342
kimmo.isotalo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 08.06.2021 § 323

HEL 2021-002229 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Herttoniemenrannan liikuntapuisto, jonne tekojäättä ehdotetaan, on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnassa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala vastaa liikuntapuistojen palveluista ja niiden kehittämisestä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tekemän tekojääratiojen verkostosuunnitelman perusteella seuraavaksi on suunniteltu Vuosaaren tekojääradan rakentamista. Se on aikatauluteuttu vuodelle 2025.

Viime vuosina Helsinkiin on valmistunut useita tekojääratioja, joista Laajasalon tekojäärata sijaitsee noin kahden kilometrin päässä Herttoniemenrannasta. Se on hyvin saavutettavissa myös julkisella liikenteellä Herttoniemenrannasta. Lisäksi uuden harjoitusjäähallin rakentaminen aivan Herttoniemenrannan tuntumaan Herttoniemen kartanon pohjoispuolelle, Linnanrakentajantien ja Abraham Wetterin tien risteykseen alkaa tänä syksynä. Halliin on suunniteltu tulevan myös yleisöluisteluai-koja. Sekä Laajasalon tekojäärata että halli palvelevat hyvin myös herttoniemenrantalaisia.

Jäädytykseen ja huoltoon liittyville laitteille tarvitaan rakennus. Se puolestaan vaikuttaa kaupunki- ja maisemakuvaan. Alustavasti voidaan todeta, ettei Herttoniemenrannan liikuntapuiston kentän muuttamisella

20.09.2021

tekojääksi olisi merkittäviä vaikutuksia, sillä liikuntapuiston lähiympäristössä ei ole maisemallisia arvokohteita.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Milja Halmkrona, maisema-arkkitehti: 31026323
milja.halmkrona(a)hel.fi

§ 656

V 13.10.2021, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Harjun nuorisotalon korjaus- ja käyttösuunnitelmasta

HEL 2021-002848 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki laatii vuonna 2019 lakkautetulle Harjun nuorisotalolle korjaus- ja käyttösuunnitelman yhdessä alueen asukkaiden ja aktiivien kanssa.

Harjun entisen nuorisotalon toiminnot ovat pääosin siirtyneet muualle kulttuurisen nuorisotyön alueellistamisen myötä, mutta rakennus on edelleen vuokrattuna kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle. Alueellistamisen tavoitteena oli toteuttaa kulttuurista nuorisotyötä lähipalveluna, tuoda toimintoja lähemmäs nuoria, tukea alueellista omaleimaisuutta ja saada tasaisempi palveluvalikko koko kaupunkiin. Toimintoja siirrettiin

mm. Kontulaan ja Itäkeskukseen, Kannelmäkeen, Lauttasaareen sekä Pikku-Huopalahteen. Harjun nuorisotalon toiminta on kohdistunut alueellista nuorisotyötä laajemmalle asiakaskunnalle.

Rakennus on kulttuurihistoriallisesti arvokas. Se on rakennettu alkujaan ruumishuoneeksi vuonna 1923 ja toiminut nuorisotalona vuodesta 1986 lähtien. Rakennuksella on suojelumerkintä sr-1, jonka mukaan rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka turmelevat julkisivujen, vesikattojen, aula- ja käytävätilojen tai porrashuoneiden rakennustaiteellista tai historiallista arvoa tai tyyliä. Voimassa olevassa asemakaavassa alue on ”julkisten lähipalvelurakennusten korttelialuetta, jolla ympäristö säilytetään” (YL/s). Rakennus tulee siten säilymään osana helsinkiläisten kulttuuriperintöä myös alueen kehittyessä. Jos rakennukselle ei löydy kaupungilla omaa käyttöä, sille voidaan kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon mukaan kehittää uusi käyttötarkoitus Teollisuuskadun akselin kaavoitusta tukien.

Rakennukseen on vuosina 2019–2020 tehty sisäilma- ja rakennusteknisiä tutkimuksia, joiden perusteella on laadittu perusparannussuunnitelma, jotta rakennus voisi toimia jatkossakin nuorisotalona. Epäselvän tulevan käytön vuoksi toimenpiteitä ei ole kuitenkaan aloitettu. Rakennusta ylläpidetään ja mahdolliset vaurioituneet osat korjataan, jotta se pysyy käyttötarkoituksensa mukaisessa kunnossa.

Jos rakennus pidetään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnassa nuorisotalona, se tulee perusparantaa. Samalla on mahdollista tehdä myös toiminnallisia muutoksia. Perusparannuksen kustannusarvio on 2 500 000–4 000 000 euroa riippuen teknisistä ja toiminnallisista ratkaisuista.

Vuoden 2021 talousarvion liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2021–2030 perusparannukseen ei ole varattu määrärahaa. Sekä kaupunkiympäristölautakunta että kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ovat lausunnoissaan esittäneet, että rakennuksen käyttötarkoitus tulee ratkaista mahdollisimman pian ja perusparannus kirjata investointiohjelmaan niin, ettei rakennus pääse enää huonompaan kuntoon.

Vaativa perusparannus nostaa tilan sisäistä vuokraa merkittävästi. Jos rakennus perusparannetaan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tilaksi, sen toiminnot suunnitellaan yhdessä alueen asukkaiden ja aktiivien kanssa. Kaupungin rinnalla alueen järjestöt ja kulttuuritoimijat voisivat toteuttaa toimintaa ja vastata osasta kustannuksia. Kallion alueella on tarvetta kaupungin ja järjestöjen yhteistyössä toteuttamalle kulttuurille ja kansalaistoiminnalle.

Itäisessä kantakaupungissa on edelleen useita nuorisotiloja (mm. kulttuuriareena Tiivistämö ja teatteriin erikoistunut Narrin näyttämö Sörnäissä, Pelitalo Sture ja sateenkaaritoiminnan keskus IrisHelsinki Vallilassa, Loisto settlementti ry:n pyörittämä Poikien talo ja Tyttöjen talo Alppiharjussa). Kolmannen sektorin toimijoista alueella on esim. Oranssin kulttuurikeskus ja Circus. Kaupungin oman toiminnan lisäksi itäisen kantakaupungin alueella on useita toimijoita, joita avustetaan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toiminta- tai tapahtuma-avustuksista.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Molemmat lautakunnat päättivät lausunnoistaan esittelijän ehdotuksesta poiketen, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta äänin 8–5 ja kaupunkiympäristölautakunta yksimielisesti. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 07.09.2021 § 414

HEL 2021-002848 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Harjun nuorisotalo on kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus. Rakennus rakennettiin vuonna 1923 Arkkitehti Albert Nybergin suunnittelemana ruumishuoneeksi ja

rakennus toimi ruumishuoneena 1950-luvun puoliväliin asti. Tämän jälkeen talo toimi pari vuosikymmentä maalivarastona, kunnes vuonna 1978 kaikki toiminta talolla loppui. Kun rakennus jäi tämän jälkeen tyhjäksi, pääsi se ränsistymään. 1980-luvun puolivälissä rakennus korjattiin nuorisotaloksi ja vuodesta 1986 lähtien se on toiminut Kallion seudun nuorisoinen käytössä.

Nykyisen asemakaavan mukaan se on ”julkisten lähipalvelurakennusten korttelialuetta, jolla ympäristö säilytetään” (YL/s). Ruumishuoneella suojelumerkintä sr-1.

Rakennus on vuokrattuna kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle (Kuva), mutta sen toiminnot ovat pääosin siirtyneet pois rakennuksesta. Rakennusta ylläpidetään ja mahdolliset vaurioituneet rakennusosat korjataan, jotta rakennus pysyy käyttötarkoituksensa mukaisessa käyttökunnossa.

Rakennukseen on vuonna 2019 - 2020 tehty sisäilma- ja rakennusteknisiä tutkimuksia joiden perusteella on laadittu Harjun nuorisotalolle perusparannussuunnitelma, jotta talo voisi toimia jatkossakin nuorisotalona. Epäselvän tulevan käytön vuoksi korjaustoimenpiteitä ei ole käynnistetty.

Mikäli Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toimii kohteessa jatkossakin ja talo säilyy nuorisotalona, tulee se tulevaisuudessa peruskorjata, jolloin on mahdollista tehdä myös toiminnallisia muutoksia. Perusparannuksen kustannusarvio voi olla 2,5 - 4,0 M€ riippuen teknisistä ja toiminnallisista ratkaisuista sekä pihajärjestelyistä. Suunnittelu toteutetaan tällöin Kuvan tarvekuvauksen mukaisesti rakennuksen tekniset ominaisuudet ja suojeluarvot huomioiden, mukaan lukien myös alueen asukkaiden ja aktiivien näkökannat sekä löytää ratkaisu siihen, miten nuorisotyö on tarkoitus toteuttaa alueella tulevaisuudessa. Talousarviossa 2021 Talonrakennushankkeiden rakentamishjelma vuosiksi 2021–2030 kohteelle ei ole varattu määrärahaa perusparannukseen. Jos kohteelle ei kaupungilla löydy omaa käyttöä, kohteelle kehitetään uusi käyttötarkoitus Teollisuuskadun akselin kaavoitusta tukien.

Tilat-palvelu on laatimassa koko palvelurakennusten kiinteistökannan kattavaa pitkän tähtäimen korjaussuunnitelmaa (PTS), jonka tarkoituksena on saada kokonaiskuva rakennusten kunnosta ja korjaustarpeista. Tavoitteena on, että kaikkia palvelurakennuksia korjataan ja ylläpidetään sen mukaisesti.

Lautakunta katsoo, että Harjun nuorisotalon tuleva käyttötarkoitus tulee ratkaista mahdollisimman pian ja peruskorjaus tulee kirjata investioitiohjelmaan aikataulussa, jolla varmistetaan, ettei rakennus mene vie-

läkin huonompaan kuntoon. Korjaus on tehtävä talon tulevien käyttäjien tarpeet huomioiden.

Käsittely

07.09.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Tuomas Nevanlinna: Korvataan lause: "Jos kohteelle ei kaupungilla löydy omaa käyttöä, kohteelle kehitetään uusi käyttötarkoitus Teollisuuskadun akselin kaavoitusta tukien." lauseella: "Jos kohteelle ei löydy käyttöä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla, pitää kartoittaa, löytyisikö sille kaupungin muiden toimialojen piiristä käyttötarkoitus."

Kannattaja: Arvind Ramachandran

Vastaehdotus 2:

Tuomas Nevanlinna: Lisätään lausunnon loppuun: "Lautakunta katsoo, että Harjun nuorisotalon tuleva käyttötarkoitus tulee ratkaista mahdollisimman pian ja peruskorjaus tulee kirjata investointiohjelmaan aikataulussa, jolla varmistetaan, ettei rakennus mene vieläkin huonompaan kuntoon. Korjaus on tehtävä talon tulevien käyttäjien tarpeet huomioiden."

Kannattaja: Laura Rissanen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Nevanlinnan vastaehdotuksen 2.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Tuomas Nevanlinnan vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 9

Jenni Hjelt, Olli-Pekka Koljonen, Oona Käyhkö, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Laura Rissanen, Saana Rossi, Lea Saukkonen, Sameli Sivonen

Ei-äännet: 3

Tuomas Nevanlinna, Mika Raatikainen, Arvind Ramachandran

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Silja Borgarsdottir Sandelin

20.09.2021

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 3 (1 poissa).

31.08.2021 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Jouko Snellman, yksikön päällikkö: 310 40334
jouko.snellman(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.09.2021 § 131

HEL 2021-002848 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus pitää perusparantaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tilaksi, jonka toiminnot suunnitellaan yhdessä alueen asukkaiden ja aktiivien kanssa ja jossa toimintaa toteuttaa ja osasta kustannuksista vastaa kaupungin rinnalla alueen järjestöt ja kulttuuritoimijat. Lautakunta katsoo, että Harjun nuorisotalon tuleva käyttösuunnitelma tulee ratkaista mahdollisimman pian ja peruskorjaus tulee kirjata investointiohjelmaan niin, että peruskorjaus voidaan aloittaa mahdollisimman pian, jotta rakennus ei mene huonompaan kuntoon.

Nuorisopalveluiden toiminnan uudelleenorganisoinnin tavoitteena oli kulttuurisen nuorisotyön alueellistaminen, jolloin toimintoja siirrettiin lähemmäksi nuoria, tukemaan alueellista omaleimaisuutta ja aktiivista hyvinvoinnin edistämistä. Tarkoituksena oli saada tasaisempi palveluvalikko koko Helsinkiin ja toteuttaa kulttuurista nuorisotyötä lähipalveluna, mikä mahdollistaa alueella tehtävän työn entistä paremman resurssoinnin myös kulttuurisen nuorisotyön menetelmien ja henkilöstön avulla. Toimintoja siirrettiin mm. Kontulaan ja Itäkeskukseen, Kannelmäkeen, Lauttasaareen sekä Pikkuhuopalahteen. Näissä tiloissa on tehty toiminnallisia muutoksia, jotka tukevat ja mahdollistavat laadukkaan toiminnan tiloissa.

Kulttuurisen nuorisotyön alueellistaminen yhteydessä järjestöt ja muut toimijat ovat pääsääntöisesti löytäneet korvaavat tilat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tiloista tai muualta. Nuorisopalvelukokonaisuuden

tiedossa ei ole järjestöjä, joilta puuttuisi tilat toimintaansa Harjun vanhoista käyttäjistä.

Harjun nuorisotalon toiminta jo aikaisemmin kohdistui alueellisen nuorisotyön kohderyhmää laajemmalle asiakaskunnalle. Kallion alueella on tarvetta kaupungin sekä järjestöjen yhteistyössä toteuttamalle kulttuurille ja kansalaistoiminnalle.

Itäisessä kantakaupungissa on edelleen useita nuorisotiloja:

- Sörnäisissä sijaitsevat nuorisopalvelujen tapahtumayksikön kulttuurireena Tiivistämö ja teatteriin erikoistunut toimipiste Narrin näyttämö
- Vallilassa sijaitsevat nuorisopalveluiden kohdennetun pelitoiminnan keskus Pelitalo Sture, sateenkaarevasta toiminnan keskus IrisHelsinki
- Alppiharjussa sijaitseva Loisto settlementti ry:n pyörittämä Poikien talo/tyttöjen talo
- Mustikkamaa-Korkeasaari alueella sijaitsee kesäkaudella toimiva yhteisöllinen puutarha Syötävä puisto. Kaupunkikonserniin kuuluva Korkeasaari järjestää lapsille ja nuorille suunnattua leiritoimintaa.
- Eteläisen nuorisotyön ja Pasilan nuorisotyön yksikkö tekevät itäisessä kantakaupungissa koulu yhteistyötä

Lisäksi Sörnäisissä sijaitsee kulttuuripalvelukokonaisuuden kaikille avoin monitoimitalo Caisa, jossa järjestetään myös kohdennettuja kursseja ja työpajoja lapsille ja nuorille. Itäisen kantakaupungin alueella on useita toimijoita, joita avustetaan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toiminta-avustuksista tai tapahtuma-avustuksista.

Lisäksi alueella on kolmannen sektorin toimijoista esimerkiksi: Oranssin kulttuurikeskus ja Circus.

Itäisessä kantakaupungissa on edelleen kehittymässä tapahtuma- ja kulttuurikeskittymä, jossa myös nuorille löytyy tekemistä ja tilaa. Esimerkkeinä tulevasta kehityksestä mm. Taideyliopisto Sörnäisten kampus, joka keskittyy kuvataiteen sekä teatterin ja tanssin opetukseen ja Hanasaaren voimalaitoksen rakennusten tulevaisuuden visiot.

Harjun nuorisotalon rakennuksen vaatima usean miljoonan euron korjaustyö nostaa tilan vuokraa merkittävästi. Rakennukseen on teetetty 2019–2020 rakennetekniset tutkimukset, haitta-ainetutkimukset ja julkisivu- ja vesikattotutkimukset, joiden perusteella rakennus vaatii perusparannusta.

Rakennus on suojeltu rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuksena ja siten säilyy osana helsinkiläisten kulttuuri-

perintöä myös alueen kehittymisen yhteydessä. Rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka turmelevat julkisivujen, vesikattojen, aula- ja käytävätilojen tai porrashuoneiden rakennustaiteellista tai historiallista arvoa tai tyyliä.

Käsittely

07.09.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Teija Makkonen: Lisätään ensimmäiseen kappaleeseen:

Lautakunta katsoo tarpeelliseksi, että rakennukselle laaditaan käyttösuunnitelma, jonka perusteella Harjun peruskorjauksen kirjaamista investointisuunnitelmaan arvioidaan käyttösuunnitelman valmistuttua.

Kannattaja: Dani Niskanen

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Lisätään ensimmäiseen kappaleeseen:

Lautakunta katsoo, että Harjun nuorisotalon tuleva käyttösuunnitelma tulee ratkaista mahdollisimman pian ja peruskorjaus tulee kirjata investointiohjelmaan niin, että peruskorjaus voidaan aloittaa mahdollisimman pian, jotta rakennus ei mene huonompaan kuntoon.

Kappaleeseen kymmenen seuraava muutos:

Harjun nuorisotalon rakennuksen vaatima usean miljoonan euron korjaustyö nostaa tilan vuokraa merkittävästi ilman että siitä saadaan toiminnan kannalta vastaavaa hyötyä. -> poistetaan lauseen loppu sanan "merkittävästi" jälkeen.

Lisäksi poistetaan viimeinen kappale:

"Mikäli ei saada Harjun peruskorjausta ei saada mahdutettua kaupungin talonrakentamisen investointiohjelmaan lähivuosille, niin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että Harjun nuorisotalosta voidaan luopua ja suojeltu kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus voisi saada uuden omistajan avulla uuden sisällön, joka täydentää parhaalla tavalla alueen palvelutarjontaa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että rakennusta ei korjata ja jää se vajaakäytölle."

Kannattaja: Eeva Kärkkäinen

Teija Makkosen ja Veronika Honkasalon vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Teija Makkosen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna
EI-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Joel Harkimo, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Eeva Kärkkäinen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon vastaehdotuksen äänin 5 - 8.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Joel Harkimo, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Eeva Kärkkäinen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon vastaehdotuksen äänin 5 - 8.

Kahden suoritettujen äänestyksen jälkeen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti hyväksyä Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna ehdotuksen.

20.09.2021

Asia/21

24.08.2021 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87783
matti.kuusela(a)hel.fi

Tiina Hörkkö, aluepäällikkö, puhelin: 310 23188
tiina.horkko(a)hel.fi

Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, puhelin: 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

§ 657

V 13.10.2021, Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite kulttuurialan koronatyöryhmästä ja suunnitelmasta kriisin korjaamiseksi

HEL 2021-003497 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuomas Rantanen ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki perustaa erillisen asiantuntijaryhmän valmistelemaan koronapandemian kulttuurikentälle aiheuttaman kriisin korjaamiseen tähtäävää suunnitelmaa.

Kulttuurialan toipuminen on keskeisenä tavoitteena kaikessa kaupungin kulttuuripalvelujen toiminnassa ja vuoden 2022 suunnittelussa. Erillistä asiantuntijaryhmää nopeammin ja pitkäjänteisemmin pandemiasta toipumiseen voidaan vaikuttaa kulttuuripalvelujen jo olemassa olevien rakenteiden puitteissa. Erityisen tärkeää on jatkuva vuorovaikutus taiteen ja kulttuurin toimijoiden ja rahoittajien kanssa. Yhteistyöllä varmistetaan, että kaupungin palautumistoimet ovat tarkoituksenmukaisia ja oikea-aikaisia suhteessa toimijoiden tarpeisiin sekä muihin tarjolla oleviin tukimuotoihin.

Kulttuurialan tilannetta on pyritty helpottamaan aikaistetulla avustus- kierroksella, kertaluonteisella kolmen miljoonan euron lisäavustuskierroksella, mahdollistamalla digitaalisten sisältöjen tuottamista ja jakelua, nopealla viestinnällä ja vuorovaikutteisilla tiedotustilaisuuksilla, aktiivisella vuoropuhelulla alan rahoittajien kanssa sekä edunvalvonnalla.

Kulttuuri- ja kirjastojaoston myöntämien avustusten käyttötarkoituksiin on suhtauduttu joustavasti poikkeustilanteesta johtuen. Hankkeita on ollut mahdollista toteuttaa korvaavilla tavoilla kuten digitaalisina julkaisuina ja tallenteina.

Kaupunginvaltuusto on 16.6.2021 myöntänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle 3,5 miljoonan euron katteenalitusoikeuden toimialan myöntämiin avustuksiin. Määrärahalta järjestetään kuluvan syksyn aikana ylimääräinen avustuskierros koronasta aiheutuneiden haittojen vähentämiseksi.

Kulttuuri- ja tapahtumatoimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä on tiivistetty kesän 2021 tapahtumien aikana. Tapahtumateollisuuden, alan toimijoiden ja viranomaisten kanssa on järjestetty kaikille avointa terveysturvallisuuskoulutusta. Kaupungin strategisille kumppanitapahtumille tarjotaan räätälöityä terveysturvallisuuskonsultaatiota ja materiaalihankintaa. Taiteen ja kulttuurin sisältöostoja on lisätty kaupungin omiin tapahtumiin kuten Kasarmitorin kesäterassiin ja Helsingin juhlaviikoille.

Osana kaupungin digitaalisten palveluiden kehitystä on avattu verkkosivusto tapahtumat.hel.fi, joka kokoaa yhteen kaikki Helsingissä järjestettävät julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin tapahtumat ja harrastukset. Kaupunki tulee panostamaan sivuston markkinointiin, mikä osaltaan tukee tapahtumajärjestäjiä. Myös verkkosivusto myhelsinki.fi palvelee taiteen ja kulttuurin toimijoiden viestintää ja markkinointia.

Vastaus on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.06.2021 § 90

HEL 2021-003497 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä kannatettavana aloitteen esitystä perustaa erillinen asiantuntijaryhmä, joka valmistelisi suunnitelmia covid-19-pandemian Helsingin kulttuurikentälle aiheuttaman kriisin korjaamiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on yhtä mieltä valtuutettu Rantasen kanssa covid-19-pandemian kulttuurikentälle aiheuttaman kriisin vakavuudesta ja ankaruudesta ja ymmärtää, että kulttuurikenttä tulee tarvitsemaan erityishuomiota poikkeusajan jälkeiseen toipumiseen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta arvioi, että erillistä asiantuntijaryhmää nopeammin ja pitkäjänteisemmin voimme vaikuttaa koronapandemiasta toipumiseen kulttuuripalvelukokonaisuuden jo olemassa olevien ja suunnitteilla olevien rakenteiden puitteissa, yhteistyössä taiteen ja kulttuurin ekosysteemin kanssa. Erityisen tärkeänä nähdään jatkuva vuorovaikutus kentän toimijoiden sekä rahoittajien kanssa, jotta kaupungin toimet koronasta palautumiseksi olisivat tarkoituksenmukaisia ja oikea-aikaisia suhteessa kentän toimijoiden tarpeisiin sekä muihin toimijoille tarjolla oleviin tuen muotoihin.

Kulttuuripalvelukokonaisuuden toiminnassa ekosysteemin toipuminen on tällä hetkellä vahvasti huomion kohteena sen kaikessa toiminnassa ja vuoden 2022 suunnittelussa.

Covid-19-kriisin aikana kulttuurialan tilannetta on Helsingin kaupungin ja kulttuuripalvelukokonaisuuden toimesta pyritty helpottamaan aikais-
tetulla avustuskerroksella, kertaluonteisella kolmen miljoonan euron lisäavustuskerroksella, vuokrahelpotuksilla, mahdollistamalla digitaalisten sisältöjen tuottamista ja jakelua, nopealla viestinnällä ja vuorovai-
kutteisten tiedotustilaisuuksien järjestämisellä, aktiivisella dialogilla alan rahoittajien kanssa sekä edunvalvonnalla.

Kulttuuri- ja kirjastojaosto on vuosina 2020–2021 poikkeustilanteesta johtuen tulkinnut joustavasti myönnettyjen avustusten käyttötarkoitusta ja antanut mahdollisuuden toteuttaa hankkeista erilaisilla korvaavilla tavoilla, kuten digitaalisina julkaisuina ja tallenteina. Myös avustusten käyttötarkoitusten muutoksiin on suhtauduttu joustavasti.

Parhaillaan valmisteilla on mittava kokonaisuus taiteen, kulttuurin ja tapahtumien yhteistyön tiivistämiseksi kesällä 2021. Kokonaisuudella vahvistetaan tapahtuma-alan mahdollisuuksia järjestää tapahtumia Helsingissä terveysturvallisesti rajoitusten niin sallien. Tapahtumateollisuuden, alan toimijoiden ja viranomaisten kanssa yhteistyössä järjestetään kaikille avointa terveysturvallisuuskoulutusta. Helsingin kaupungin strategisille kumppanitapahtumille tarjotaan lisäksi räätälöityä terveysturvallisuuskonsultaatiota ja -materiaalihankintaa. Kokonaisuuteen kuuluu myös taiteen ja kulttuurin sisältöostojen lisääminen kesällä 2021 kaupungin omiin tapahtumiin (Kasarmitorin kesäterassi ja Juhla- viikot), jotka toteutetaan terveysturvallisesti kulloinkin voimassa olevien rajoitusten puitteissa.

Taiteen ja kulttuurin tilojen edistämiseen on keväällä 2021 kulttuuripalvelukokonaisuudessa kohdennettu henkilöstöresurssi, joka yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja ekosysteemin toimijoiden kanssa hakee ratkaisuja tilakysymyksiin.

Osana kaupungin uusien digitaalisten palveluiden kehitystä on avattu verkkosivusto tapahtumat.hel.fi, jonka tavoitteena on koota helposti löydettäväksi kaikki Helsingissä toteutuvat tapahtumat ja harrastukset. Vuoden 2021 aikana sivustolta löytyy yhä kasvavassa määrin tapahtumajärjestäjien tapahtumia. Vuonna 2022 sivustolta löytyy kaikki Helsingissä toteutuvat tapahtumat ja harrastukset - niin julkisen, kolmannen kuin yksityisen sektorin. Kaupunki tulee viestimään ja markkinoimaan sivustoa, mikä tulee tukemaan kaikkia tapahtumien ja harrastusten järjestäjiä. Myös verkkosivusto myhelsinki.fi tukee jo nykyisellään myös taiteen ja kulttuurin kentän toimijoiden viestintää ja markkinointia.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on niin ikään vuoden 2021 aikana käynnissä palvelustrategiatyö, jonka osana kulttuuripalvelukokonaisuus kartoittaa keskusteluin ja kyselyin taiteen ja kulttuurin toimijoiden tulevaisuuden tarpeita ja toiveita. Jo valmistuneessa kyselyssä ovat nousseet esiin mm. aloitteessakin mainitut markkinointi- ja oppilaitosyhteistyö, taiteen ja kulttuurin tilat sekä verkostojen koordinointi.

Palvelustrategiatyön myötä kirkastetaan kulttuuripalveluiden palvelukuvaus ja asemoidaan palveluiden roolia suhteessa taiteen ja kulttuurin ekosysteemin ja muun toimintaympäristön muuttuviin tarpeisiin sekä

20.09.2021

elokuussa 2019 julkaistuun 2030 vuoteen tähtäävään taide- ja kulttuurivisioon.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että erityisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla Helsingin vastuu ei rajoitu vain kaupungin omaan toimintaan, vaan suuri osa niin liikunnan, nuorisotyön kuin kulttuurin toiminnoista kaupungissamme toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa erityisesti avustusten kautta.

Kaupunki tuki sektoria laajasti vuonna 2020, jotta kaupungissa olisi kulttuuri- ja liikuntapalveluja myös pandemian jälkeen. Avustustarve on jatkunut alan toiminnan estävien koronarajoitusten vuoksi myös vuonna 2021. Lisäksi lasten ja nuorten pahoinvointi on kasvanut ja tarve myös heidän hyvinvointinsa edistämiseksi Helsingissä on ilmeinen. Tämän vuoksi lautakunta on kokouksessaan 11.5.2021 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle 3,5 miljoonan euron alitusoikeutta katteeseen, joka osoitettaisiin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan avustuksiin koronasta aiheutuneiden haittojen vähentämiseksi.

Käsittely

15.06.2021 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Pauliina Saares: Lisätään kappaleen neljä (4) loppuun seuraava virke:

“Jotta käsitys koronan aiheuttamista tuen ja toimien tarpeista on mahdollisimman ajankohtainen ja alan moninaisuuden huomioiva, toimiala toteuttaa aiheesta kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoita kattavasti tavoittelevan kyselyn toimenpiteiden suunnittelun tueksi.”

Kannattaja: Sami Muttilainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Pauliina Saareksen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Silja Borgarsdóttir Sandelin, Mika Ebeling, Arja Karhuvaara, Otto Meri

Ei-äännet: 3

Sami Muttilainen, Pauliina Saares, Johanna Sydänmaa

Tyhjä: 5

Heimo Laaksonen, Terhi Peltokorpi, Nasima Razmyar, Niilo Toivonen, Laura Varjokari

20.09.2021

Poissa: 1
Jussi Chydenius

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hylkäsi Pauliina Saareksen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 4–3 (5 tyhjää, 1 poissa).

25.05.2021 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

20.09.2021

§ 658

V 13.10.2021, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite kulttuurialan toimijoiden vuokrahuojennuksista koronapandemian vuoksi

HEL 2021-002924 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki myöntäisi kulttuurialan toimijoille ja freelance-reille huojennuksia kaupungin omistamien kiinteistöjen vuokrissa tai vapauttaisi taide-, musiikki- ja tapahtuma-alan toimijat vuokranmaksusta kokonaan määrääjäksi.

Helsingin kaupunki ei myönnä vapautuksia tai alennuksia vuokrista, koska huojennukset vähentäisivät vuokralaisten mahdollisuutta hakea valtion kustannustukea ja asettaisivat kulttuuritoimijat keskenään eriarvoiseen asemaan sen perusteella, ovatko ne vuokranneet toimitilansa kaupungilta vai yksityiseltä vuokranantajalta. Jos vuokranalennuksia

myönnettäisiin, kaupunki ottaisi vastattavakseen sellaisia kustannuksia, joihin vuokralaisen olisi mahdollista saada tukea valtiolta.

Pandemian alussa keväällä 2020 kaupunki myönsi vuokravapautuksia sellaisille yrityksille, joiden liikevaihto oli merkittävästi vähentynyt koronan johdosta. Näiden joukossa oli myös taide-, kulttuuri- ja tapahtumalan toimijoita. Yrityksille ei tuolloin ollut tarjolla nykyisenkaltaista valtion järjestämää yleistukea. Markkinaolosuhteiden katsottiin muuttuneen pandemian johdosta niin olennaisesti, etteivät ne vastanneet vuokrasopimusten solmimisen aikaisia edellytyksiä. Myös yksityiset vuokranantajat vapauttivat keväällä 2020 vuokralaisiaan vuokranmaksusta varsin laajasti.

Tilanteen jatkuessa kaupungin myöntämiä vuokrahuojennuksia ei ole enää samalla tavalla voitu pitää markkinaehtoisina, vaan vuokranalennuksissa voisi olla kyse EU:n valtiontukisääntöjen kieltämästä valtiontuesta. Yritystoiminnalle myönnettävät valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä, koska julkinen tuki voi antaa yhdelle toimijalle taloudellista etua verrattuna kilpailijoihin ja siten vääristää EU:n sisämarkkinoiden toimintaa.

Kulttuurialan toimijat eivät ole keskenään yhtenäinen ryhmä eikä valtiontukiarviointia voida tehdä kategorisesti koko alaa koskien, vaan toimintaa on arvioitava tapauskohtaisesti. Vaikka joidenkin kulttuuritoimijoiden vapauttaminen vuokranmaksusta olisi valtiontukisääntelyn puitteissa mahdollista, kaupungin on huomioitava yhdenvertaisuus ja kunnan toimialaa koskevat säännökset. Elinkeinotoiminnan yleisten edellytysten luominen kuuluu kunnan toimialaan, mutta yksittäisten yritysten tukeminen lähtökohtaisesti ei. Koronapandemia ei ole vaikuttanut vain kaupungin vuokralaisiin vaan laajasti kaikkeen asiakaskäynteihin perustuvaan toimintaan. Kulttuurialan toimijoiden yhdenvertainen kohtelu toteutuu parhaiten valtion tukiohjelmien kautta.

Vastaus on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnon mukainen. Asiaa on valmisteltu yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan, kaupunginkanslian oikeuspalvelujen ja kaupungin koronakoordinaatio-ryhmän valmistelun kesken.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731

20.09.2021

maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.06.2021 § 89

HEL 2021-002924 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä kannatettavana aloitteen esitystä siitä, että kaupunki myöntää huojennuksia omistamiensa kiinteistöjen vuokrissa tai vapauttaisi taide-, musiikki- ja tapahtuma-alan toimijat vuokranmaksusta määrääjäksi kokonaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta jakaa valtuutettu Muttilaisen huolen kulttuurialan toimijoiden toimeentulosta ja toimintaedellytyksistä covid-19-pandemian aikana ja ymmärtää monien erilaisten tukimuotojen olevan tarpeellisia poikkeuksellisessa tilanteessa.

Helsingin kaupunki on tehnyt tilanteesta kokonaisarvion ja linjannut, ettei kaupunki myönnä vapautuksia tai alennuksia vuokrista, koska nämä vähentävät toimijoiden mahdollisuutta hakea valtion kustannustukea. Jos vuokranalennuksia myönnettäisiin, vastaisi kaupunki näin kustannuksista, jotka vuokralaisen olisi mahdollista hakea valtiolta. Koska rajoitukset ovat valtion asettamia, nähdään, että valtio on ensisijainen pandemian aiheuttamien kustannusten korvaaja.

Keväällä 2020 kaupunki myönsi vuokravapautuksia tiettyjen toimialojen - mukaanlukien taide, kulttuuri ja tapahtumat - yrityksille, joiden liikevaihto oli vähentynyt koronan johdosta merkittävästi. Yrityksille ei tuolloin ollut tarjolla nykyisenkaltaista valtion järjestämää yleistukea. Markkinaolosuhteiden katsottiin muuttuneen pandemian johdosta niin olennaisesti, etteivät ne vastanneet vuokrasopimusten solmimisen aikaan osapuolten sopimukselle asettamia edellytyksiä. Myös yksityiset vuokranantajat vapauttivat keväällä 2020 varsin laajasti vuokralaisiaan vuokranmaksuista.

20.09.2021

Tilanteen jatkuessa kaupungin myöntämiä vuokranalennuksia tai -vapautuksia ei ole voitu valtioneukisääntöjen näkökulmasta pitää enää markkinaehtoisina, jolloin vuokranalennuksissa voisi olla kyse kielletystä valtiontuesta. Kulttuurialan toimijat eivät ole keskenään yhtenäinen ryhmä, eikä valtiontukiarviointia voi tehdä kategorisesti koko alaa koskien vaan toimintaa on arvioitava tapaus- ja hankekohtaisesti.

Vaikka joidenkin kulttuurialan toimijoiden vapauttaminen vuokranmaksusta saattaisikin valtioneukisääntelyn puitteissa olla mahdollista, kaupungin on huomioitava yhdenvertaisuus ja kunnan toimialaa koskevat säännökset. Elinkeinotoiminnan yleisten edellytysten luominen kuuluu kunnan toimialaan, yksittäisten yritysten tukeminen lähtökohtaisesti taas ei kuulu. Koronapandemia on vaikuttanut laajasti kaikilla sellaisilla toimialoilla toimiviin yrityksiin - ei pelkästään kaupungin vuokralaisiin - joiden toiminta perustuu asiakaskäynteihin. Parhaiten yhdenvertainen kohtelu toteutuukin valtion tukiohjelmien kautta.

25.05.2021 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

20.09.2021

Asia/24

§ 659

V 13.10.2021, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite yleisestä talviuinti- paikasta

HEL 2021-003498 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinkiin avataan kaupungin ylläpitämä valvottu talviuinti-
paikka esimerkiksi Rastilan leirintäalueelle.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käynnissä palvelustrategiatyö, jossa määritellään mitä palveluja kaupunki tuottaa itse, missä se toimii kumppanina ja mahdollistajana, ja millaisten palvelujen tuottamiseen kaupunki ei osallistu. Määrittelytyö koskee myös talviuintia. Palvelustrategiatyön päättymisen jälkeen voidaan ottaa kantaa siihen, onko talviuinti sellaista toimintaa, jota kaupunki järjestää itse.

Talviuintipaikkoja ylläpitävät pääasiassa yritykset, yhdistykset ja urheiluseurat. Kaupunki vuokraa uintipaikat palveluntarjoajille, muttei tällä hetkellä osallistu toiminnan järjestämiseen. Yksinkertaisimmillaan talviuintipaikka sisältää lämpimän pukusuojan, avannon ja avantoon johtavat portaat. Palveluntarjoaja vastaa uintipaikan turvallisuudesta sekä rakennusten, kulkureittien ja varusteiden kunnossapidosta. Kaupungissa toimii kolme kolme yhdistysten tai seurojen ylläpitämää talviuintipaikkaa.

Jos kaupunki tulee jatkossa järjestämään talviuintia omana toimintana, yksi otollinen paikka on aloitteessa ehdotettu Rastilan leirintäalue.

Vastaus on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 25.05.2021 § 74

HEL 2021-003498 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkemyksen mukaan talviuinti on kannatettavaa virkistystoimintaa. Helsingissä on 13 seurojen ylläpitämää talviuintipaikkaa. Kaupunki toimii mahdollistajan roolissa ja vuokraa paikat talviuintiseuroille, jotka järjestävät talviuintitoimintaa jäsenilleen. Kaksitoista sopimusta on liikuntapalvelukokonaisuuden hallinnoi-

20.09.2021

mia ja yksi kaupunkiympäristön toimialan hallinnoima. Talviuintitoimintaa on esitelty lautakunnan kokouksessa 17.12.2019.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on määrittelemässä vuoden 2021 aikana palvelustrategiatyön yhteydessä mitä palveluja tuotetaan itse, missä palveluissa toimitaan kumppanina ja mahdollistajana, sekä mikä palveluiden tuottamiseen kaupunki ei osallistu. Yksi palvelu, joka tullaan arvioimaan liikuntapalvelukokonaisuuden palveluista, on talviuinti, ja miten kaupunki osallistuu sen mahdollistamiseen. Lautakunta tulee aikanaan päättämään talviuinnin järjestämisestä palvelustrategiatyön päättymisen jälkeen ensi syksynä. Lautakunta katsoo, että tämän jälkeen aloitteeseen voidaan ottaa kantaa.

Mikäli kaupunki linjaa, että kaupungin tehtävä on järjestää avointa talviuintitoimintaa, yksi otollinen paikka sen järjestämiselle on aloitteessa mainittu Rastilan leirintäalue. Liikuntapalvelukokonaisuudella on vuoteen 2023 asti voimassa oleva sopimus Helsingin Latu ry:n kanssa Rastilan talviuintipaikasta. Liikuntapalvelukokonaisuuden tiedon mukaan Helsingin Latu ry kannattaa avoimen talviuintipaikan avaamista Rastilaan.

Yksinkertaisimmillaan talviuintipaikka sisältää lämpimän pukusuojan, avannon ja avantoon johtavat portaat. Talviuintipaikan ylläpitäjä, eli palveluntarjoaja, vastaa talviuintipaikan turvallisuudesta. Palveluntarjoaja voi olla esimerkiksi kunta, seurakunta, yhdistys tai yritys. Palveluntarjoaja vastaa talviuintipaikan rakennusten, laitteiden, kulkureittien ja varusteiden huollosta ja kunnossapidosta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

§ 660

V 13.10.2021, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite hätämajoituksen lisäämisestä asunnottomille naisille

HEL 2021-002248 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sinikka Vepsä ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan asunnottomien naisten hätämajoituspaikkojen lisäämistä ja niiden sijoittamista mahdollisuuksien mukaan naisille suunnattuihin yksiköihin.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkistrategian 2017-2021 linjauksiin on kuulunut syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjuminen. Asunnottomuuden ennaltaehkäisy ja vähentämisen toimenpidesuunnitelma on laadittu sosiaali- ja terveystoimialan, kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian yhteistyönä.

20.09.2021

Asunnottomalle pyritään ensisijaisesti järjestämään asunto. Hätmajoitus on viimesijainen ratkaisu. Sosiaali- ja terveystoimialalla on tällä hetkellä 46 omaa hätmajoituspaikkaa, joista yhdeksän on varattu naisille. Lisäksi toimiala on kilpailuttanut hätmajoituksen ostopalvelun syksyllä 2020. Tässä yhteydessä hätmajoituksen paikkamäärää on lisätty. Myös ostopalveluyksiköissä naisille voidaan järjestää oma huone tai tila ja siten sopivasta yksityisyyttä suojaavasta turvallisesta palvelusta pysytään huolehtimaan.

Tällä hetkellä hätmajoituspaikkojen lisäämiseen asunnottomille naisille ei ole syytä ryhtyä, koska paikkamäärää on vastikään lisätty. Hätmajoituksen kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisessä työssä henkilöstön koulutukseen on tarpeen kiinnittää jatkuvasti huomiota.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunkiympäristön toimialan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveystoimiala 25.05.2021 § 108

HEL 2021-002248 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveystoimiala antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sinikka Vepsän ja 17 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta hätmajoituksen lisäämisestä asunnottomille naisille.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

”Aloitteessa edellytetään, että Helsinki lisää asunnottomien naisten hätämajoituspaikkoja ja että nämä sijaitsevat mahdollisuuksien mukaan pelkästään naisille suunnatussa yksikössä. Aloitteen mukaan asunnottomille naisille tulisi taata sukupuolisensitiivistä tilaa ja tukea.

Hätämajoituksen naisasiakkaat vuonna 2020

Hätämajoitusta tarvitseva helsinkiläinen voi hakeutua suoraan Hietaniemen palvelukeskuksen kautta majoitukseen ottamalla yhteyttä puhelimitse tai asioimalla palvelukeskuksessa.

Keskimäärin 15 naista yöpyy joka yö Helsingissä hätämajoituksessa. Esimerkiksi helmikuussa 2021 Hietaniemen palvelukeskuksessa oli seitsemän eri naista asiakkaana sekä Helsingin Diakonissalaitoksen Alppikulmassa kuusi ja Inarintiellä kaksi.

Naisten hätämajoitus Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa on järjestetty omaan siipeen, jossa on makuusalit, wc ja suihku. Naisten vuodepaikkoja on normaalioloissa 12 kolmessa eri huoneessa. Koronaepidemian vuoksi paikkoja on turvavälien vuoksi tällä hetkellä yhdeksän klo 17–08 välisenä aikana.

Vuonna 2020 Hietaniemenkadun palvelukeskuksen hätämajoituksessa yöpyi 108 naista. Heistä 58 prosenttia eli 63 yöpyi lyhytaikaisesti alle 10 vuorokautta. 16 naista joutui turvautumaan hätä-majoitukseen pitkäaikaisesti. Heidän majoitusaikansa ylitti 50 vuorokautta. Asumisvuorokausia oli yhteensä 2 642 eli keskimäärin 24,5 vuorokautta henkilökohden.

Helsingin Diakonissalaitoksen Alppikulman hätämajoitus tarjosi 45 hätämajoituspaikkaa ajalla heinä-joulukuu 2020 päihteitä käyttäville helsinkiläisille asunnottomille. Naisille ja miehille erikseen korvamerkittyä paikkamäärää ei ole, vaan hätämajoituspaikat jakautuvat kysynnän perusteella. Keskimäärin kuusi naista vuorokaudessa majoittui Alppikulman hätämajoitukseen ja yöpymisiä oli yhteensä 1 035.

Helsingin Diakonissalaitoksen Inarintien hätämajoitus on kohdennettu paperittomille sekä helsinkiläisille päihteettömille asunnottomille ja paikkoja oli elo-joulukuussa 2020 yhteensä 30. Lisäksi tarjotaan hätämajoitusta liikkuvalla romaniväestölle. Paikkoja ei ole jaettu sukupuolen mukaan kiintiöihin. Hätämajoitusta tarvitsevia naisia oli keskimäärin kaksi per yö ja yöpymisiä toteutui yhteensä 308 elo-joulukuussa 2020.

Sininahasäätiö ja Helsingin Diakonissalaitos avasivat nuorille tilapäismajoituksen Sturenkadulle Helsinkiin 1.4.2021–30.6.2021. Se on avoinna kaikille asunnottomille nuorille kuntarajoista riippumatta. Hel-

singin kaupunki tukee toimintaa muun muassa tarjoamalla lämpimiä aterioita.

Ostopalveluyksiköissä Alppikulmassa ja Inarintiellä naisia ei koskaan majoiteta miesten kanssa samoihin tiloihin. Tarvittaessa naisille voidaan järjestää oma huone tai tila, vaikka pysyvästi naisille korvamerkityjä tiloja ei olekaan. Yksiköissä toimitaan tilanteen ja tarpeen mukaan ja järjestely on toiminut hyvin. Nykyisellä mallilla pystytään järjestämään sopiva yksityisyyden turvaava ja turvallinen palvelu myös naisille.

Hätämajoituspaikkojen tilanne Helsingissä

Sosiaali- ja terveystoimialalla on tällä hetkellä käytössään yhteensä 46 omaa hätämajoituspaikkaa, joista yhdeksän on varattu naisille. Lisäksi hätämajoitusta hankitaan ostopalveluna paperittomille yksin eläville, pariskunnille ja perheille sekä päihteettömille ja päihdeongelmallisille asunnottomille helsinkiläisille yhteensä 65 paikkaa. Näiden palvelujen kilpailutus toteutettiin syksyllä 2020.

Kilpailutuksen seurauksena hätämajoituksen paikkamäärää lisättiin ja näin myös naisille tarjottava paikkamäärä kasvoi. Tämä on tarpeen, sillä hätämajoitusta tarvitsevien naisten määrä on ollut viime aikoina kasvussa. Naisia ja miehiä ei majoiteta samoihin tiloihin, vaikka majoitus toteutuukin samoissa toimipisteissä. Toimintamalli takaa palvelun joustavuuden, kun majoitusta voidaan tarjota kummallekin sukupuolelle tarpeen mukaan. Palvelussa huomioidaan myös mahdollisuuksien mukaan henkilöiden kulttuurilliset ja muut erityistarpeet.

Sosiaali- ja terveystoimiala on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa laatinut Toimenpidesuunnitelman asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi vuosina 2020–2022. Asunnottomien tilannetta pyritään helpottamaan tilapäisen asumisen ja hätämajoituksen ratkaisujen, erityistä tukea tarvitsevien palveluiden sekä integroitavien ja räätälöityvien ratkaisujen kautta. Osa toimenpidesuunnitelmassa ehdotetuista toiminnoista on jo pantu käytäntöön kuten edellä mainittu lisäpaikkojen hankkiminen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että hätämajoituksen lisäämiseen asunnottomille naisille ei ole tällä hetkellä syytä ryhtyä, koska paikkamäärää on vastikään lisätty. Olemassa olevissa majoituspaikoissa tulee jatkossakin huolehtia kaikkien majoittujien yksityisyydestä, erityistarpeista ja turvallisuudesta. Lisäksi on syytä todeta, että hätämajoitus on viimesijainen ratkaisu. Ensisijaista on pyrkiä järjestämään asunnottomalle asunto. Tästä syystä meneillään olevaa yhteistyötä ja toimenpiteitä asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi Helsingissä on syytä jatkaa. Lautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että hä-

tämajoituksessa työskentelevän henkilöstön osaaminen sukupuolisen-sitiivisessä työssä varmistetaan ja tarvittaessa vahvistetaan.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Perustuslain 19 §:n 1 momentin takaama ihmisarvoisen elämän edellyttäminen välttämätön huolenpito merkitsee, että sellaisessa tilanteessa, jossa henkilö on vailla vakinaista asuntoa ja hänen olosuhteensa muutoin edellyttävät kiireellisen asumisen tai majoituksen järjestämistä, voi kunnalle syntyä velvoite järjestää kiireellisesti asumista tai asumisolosuhteita koskeva ratkaisu järjestämällä sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisia asumispalveluja.

Sosiaalihuoltolain tarkoituksena on muun muassa edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta sekä turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Kunnan järjestämä hätämajoitus tukee näitä periaatteita auttamalla henkilöä, jolla ei ole mahdollista järjestää itse omaa majoittumistaan.

Suunnitelmassa sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi Helsingin kaupungin palveluissa ja toiminnassa 2019–2021, tärkeimpänä tavoitteena on lisätä kaikkia sukupuolia ja sukupuoli-identiteettejä edustavien kaupunkilaisten tasa-arvoa, hyvinvointia ja ihmisoikeuksien toteutumista. Hätämajoituspalveluja käyttävien henkilöiden yksilöllisten tarpeiden ja turvallisuuden varmistamisella voidaan edistää heidän hyvinvointiaan."

Käsittely

25.05.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja Mikko Tamminen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Aleks Niskanen: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Helsingin kaupungin tulee järjestää kaikille suomalaisille asunnottomille hätämajoitus sukupuolesta riippumatta. Niin kauan kun Helsingissä on suomalaisia asunnottomia, ei ole moraalisesti kestäväällä pohjalla tarjota hätämajoitusta Suomessa oleileville ulkomaan kansalaisille."

Jäsen Aleks Niskasasen vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Touko Niinimäki: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen lop-

20.09.2021

puun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Lautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että hätämajoituksessa työskentelevän henkilöstön osaaminen sukupuolisensitiivisessä työssä varmistetaan ja tarvittaessa vahvistetaan."

Kannattaja: jäsen Kati Juva

Vastaehdotus 3:

Jäsen Katju Aro: Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että naisten asunnottomuuden lisääntyminen tunnistetaan ilmiönä ja että asunnottomien naisten palveluissa tunnistetaan sukupuolisensitiivisen työn ja sukupuolierityisten tilojen merkitys muun muassa luottamuksen, vuorovaikutuksen ja turvallisuudentunteen vahvistajana. Lautakunta esittää, että Helsingissä kokeillaan hätämajoitustilojen kohdentamista vain naisille siten, että palvelussa samalla vahvistetaan erityisosaamista sukupuolisensitiivisestä työstä.

Jäsen Katju Aron vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Touko Niinimäki)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Katju Aro, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Kati Juva, Touko Niinimäki, Sanna-Mari Oranen, Reko Ravela, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 2

Alexi Niskanen, Ulla-Marja Urho

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Touko Niinimäen vastaehdotuksen äänin 11 - 0 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Jäsen Aleks Niskanen jätti lausunnosta rauenneen vastaehdotuksensa mukaisen eriävän mielipiteen.

11.05.2021 Pöydälle

20.09.2021

Asia/25

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mari Stycz, erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
mari.stycz(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 661

V 13.10.2021, Valtuutettu Jukka Järvisen aloite vaikuttavasta päihdetyöstä

HEL 2021-006766 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jukka Järvinen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan lääkkeitöntä ja tuloksellista päihdetyötä terapian ja psykososiaalisen kuntoutuksen keinoin.

Päihitteettömyyttä tukevia sosiaali- ja terveystalvuluja tarjotaan ja kehitetään kansallisten hoitosuositusten mukaisesti. Asumisyksiköiden asukkailla ja muilla päihdepalvelujen asiakkailla on käytettävissään monipuoliset psykososiaaliset hoito- ja kuntoutusmuodot sekä erilaiset vertaistuen yhteisöt.

Helsingissä päihdepalvelukokonaisuus sisältää polikliinisia palveluja kuten avovieroitusta, avokuntoutusta, opioidikorvaushoitoa, jälkikuntoutusta, päivätoimintaa, laitospalveluita ja laitoskuntoutusta. Näiden lisäksi tarjotaan mm. terveys- ja sosiaalineuvontaa suonensisäisesti huumeita käyttäville ja palvelukeskustoimintaa HIV-positiivisille päihderiippuvaisille.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa on otettu käyttöön toipumisorientoitunut hoito- ja palvelumalli, joka mahdollistaa ja tukee kunkin asiakkaan omaa yksilöllistä ja kokonaisvaltaista toipumisprosessia. Asiakkaan toimijuus, osallisuus ja tasavertainen kohtaaminen ammattilaisen kanssa korostuvat näissä palveluissa. Palveluja kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä vertais- ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.08.2021 § 146

HEL 2021-006766 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Jukka Järvisen ja 16 muun valtuutetun vaikuttavaa päihdetyötä koskevasta valtuustoaloitteesta:

"Aloitteessa esitetään tuloksellista päihdetyötä asumisyksiköihin ja huumeiden käyttäjille muutakin hoitoa kuin korvaushoitoa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että päihdeettömyyttä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja tarjotaan ja kehitetään Helsingissä kansallisten hoitosuositusten mukaisesti. Asumisyksiköiden asukkailla ja muilla päihdepalvelujen asiakkaila on käytettävissään monipuoliset psykososiaaliset hoito- ja kuntoutusmuodot sekä erilaiset vertaistuen yhteisöt.

Päihdepalvelukokonaisuus sisältää Helsingissä poliklinisia palveluja, kuten avovieroitusta, avokuntoutusta, opioidikorvaushoitoa ja jälkikuntoutusta, sekä päivätoimintaa, laitospäihdehoitoa ja laitospäihdehoitoa. Näiden lisäksi tarjotaan muun muassa terveys- ja sosiaalineuvontaa suonensisäisesti huumeita käyttäville ja palvelukeskustoimintaa HIV-positiivisille päihderiippuvaisille.

Jokaisen huumeita käyttävän asiakkaan palvelu- ja hoitotarve arvioidaan yksilöllisesti. Ohjausta ja neuvontaa tarjotaan kaikkialla peruspalveluissa. Psykiatria- ja päihdepalvelut järjestää huumeiden käyttäjien hoidon ja asumisen tuki on osa psykiatria- ja päihdepalveluita.

Helsingin psykiatria- ja päihdepalveluissa on otettu käyttöön toipumiso-rientoitunut hoito- ja palvelumalli, joka mahdollistaa ja tukee kunkin asiakkaan omaa yksilöllistä ja kokonaisvaltaista toipumisprosessia. Sen aikana asiakas kulkee kohti itsenäisempää elämää sekä parempaa terveyttä ja hyvinvointia, löytää omat vahvuutensa ja hyödyntää voimavarojansa. Toipumisen perusta on toivo siitä, että vaikeista elämäntilanteista ja haasteista voi selvitä.

Toipumiso-rientoituneissa palveluissa korostuvat asiakkaan toimijuus ja osallisuus sekä tasavertainen kohtaaminen ammattilaisten kanssa. Tämän vuoksi palveluja kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä vertais- ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Opioidikorvaushoitoa annetaan opioidiriippuvaisille henkilöille, joille se on tutkimuksissa osoitettu tehokkaaksi hoitomuodoksi. Kannabis- tai stimulanttiriippuvaisten henkilöiden hoidossa psykososiaaliset menettelyt ovat ensisijainen hoitomuoto.

Opioidikorvaushoito vähentää suonensisäisten huumeiden käyttöä sekä niihin liittyviä infektioita, yliannostuksia ja kuolemia. Irroutautuminen laittomista huumeista lisää hyvinvointia rikollisuuden ja velkaantumisen vähenemisen myötä. Opioidikorvaushoito mahdollistaa mielekkään arjen ja sosiaalisen kuntoutumisen, kuten perhesuhteiden korjaantumisen, opiskelun ja työllistymisen. Opioidikorvaushoitoon yhdistetty psykososiaalinen hoito ja kuntoutus vähentävät oheiskäyttöä ja lisäävät raittiutta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Huumeriippuvuus aiheuttaa merkittäviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia uhkia. Hoidon perustana on luottamuksellinen hoitosuhde sekä Käypä hoito-suositusten mukaiset yksilöllisesti suunnitellut psykososiaaliset hoitointerventiot ja lääkehoito. Opioidikorvaushoito vähentää huumeiden suonensisäiseen käyttöön liittyviä riskejä ja mahdollistaa riippuvuuksien hoidon ja psykososiaalisen kuntoutuksen.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

20.09.2021

§ 662

V 6.10.2021 Meri-Rastilan itäosan asemakaavan muuttaminen (nro 12571)

HEL 2019-007132 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vierson ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12571 kartta, päivätty 21.1.2020, muutettu 12.10.2020 ja 11.5.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12571 selostus, päivätty 21.1.2020, muutettu 12.10.2020 ja 11.5.2021, päivitetty 27.8.2021
- 3 Vuorovaikutusraportti 14.2.2017, täydennetty 21.1.2020, 12.10.2020 ja 4.5.2021 sekä liitteenä selvityksiä ja asukastilaisuuksien muistiot
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7017), 4.5.2021
- 6 Meri-Rastilan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen vaikutukset Kallahden harju-, niitty- ja vesialueiden Natura 2000-alueeseen, Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, 29.3.2018
- 7 Vuosaaren alueen lahkaviosammalselvitys vuonna 2020, Faunatican raportteja 24/2020
- 8 Meri-Rastilan puistojen yleissuunnitelma, Loci maisema-arkkitehdit Oy, 21.11.2018
- 9 Metsä- ja puustoinen verkosto - opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa, Sitowise Oy, Kaupunkiympäristön julkaisu- ja, 05/2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 54. kaupunginosan (Vuosaari) korttelien 54112, 54210–54212, 54214–54216 ja 54230 sekä katu-, puisto-, lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelu- ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 21.1.2020 päivätyn sekä 12.10.2020 ja 4.5.2021 muutetun piirustuksen nro 12571 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmevin perustein (muodostuvat uudet korttelit 54164, 54165, 54166, 54167, 54245 ja 54246).

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Meri-Rastilan 1990-luvun alussa rakennetun kerrostaloalueen itäosaa ja Ison Kallahden puistoa sekä Kallahden länsiosan viheralueita, Pohjavedenpuistoa ja Ullaksenpuistoa sekä asuinalueiden sisäisiä katualueita. Kaavahanke on osa Meri-Rastilan kaupunkiuudistusta, jossa uutta rakentamista, puistojen ja katualueiden sekä julkisten palvelujen ja palvelutilojen kehittämistä on suunniteltu laaja-alaisesti ja asukkaita monipuolisesti osallistaen. Kaavahanke on käsittänyt luonnosvaiheeseen saakka koko kaupunkiuudistusalueen ja on ehdotusvaiheen valmistelun aikana jaettu kahteen osaan (Meri-Rastilan länsiosa ja Meri-Rastilan itäosa). Meri-Rastilan länsiosan asemakaavan muutos (nro 12570) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 3.2.2021 ja se on tällä hetkellä Helsingin hallinto-oikeuden käsittelyssä kaavasta tehtyjen valitusten johdosta.

Kaavahankkeen tavoitteena on tiivistää olemassa olevaa kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteydessä, korostaa alueen vahvuuksia ja mahdollistaa arjen palvelujen kehittyminen. Alueelle on suunniteltu uutta asuin- liike- ja palvelurakentamista viheralueiden reunoille sekä olemassa oleville tonteille. Asemakaavan muutokseen sisältyy joitakin purkavan uusrakentamisen hankkeita, joiden toimijat ovat jättäneet kaavamuutoshakemuksia.

Kaava-alueen kokonaiskerrosala 149 165 k-m², josta olemassa olevaa asuntorakentamista on 31 515 k-m² ja uutta asuntorakentamista on 103 600 k-m². Olemassa olevia julkisia palveluita kaavaan sisältyy 9 500 k-m² ja uusia julkisia palveluita 3 500 k-m² sekä uutta liiketilaa 1 050 k-m². Koska kaavaratkaisu perustuu osittain olemassa olevan rakennuskannan purkamiseen, on asuntorakentamisen lisäys 95 190 k-m², julkisten palveluiden lisäys 1 900 k-m² ja liiketilojen lisäys 460 k-m².

Uusien ja uudistuvien asuin- ja pysäköintitonttien keskimääräinen tehokkuusluku on $et=1,4$. Kaava-alueen kaikkien tonttien keskimääräinen tehokkuusluku on $et=0,96$. Asukasmäärän lisäys on noin 2 000.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piirustus nro 7017), jonka mukaan Meri-Rastilan tie ja ympäröivät katutilat päivitetään vastaamaan eri kulkumuotojen tilantarvetta ja kaupungin nykyisiä liikennesuunnitteluperiaatteita. Kaava-alueen kokoojakaduille on suunniteltu yksisuuntaiset pyöräkaistat. Bussipysäkkiparien määrää on vähennetty Meri-Rastilan tiellä ja Leikosaarentiellä runkolinjan tehostamiseksi ja sijoittelua on tarkistettu turvallisuuden parantamiseksi. Pohjanvedenpuiston ympäristöön rakentuu uusia tonttikatuja täydennysrakentamisen myötä.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että tiivistyvä kaupunkirakenne metroaseman ja runkolinjan yhteydessä tukee kestävästä liikkumisesta sekä edistää alueen palveluiden kehittymistä ja asumisen hallintamuotojen monipuolistumista. Kaavamuutoksella on merkittävä vaikutus alueen kaupunkikuvaan. Uuden rakentamisen korttelitehokkuus ja kerrosluvut ovat suurempia kuin olemassa olevan kaupunkirakenteen. Kaavahankkeen ratkaisu tukeutuu pääosin olemassa olevaan infraverkostoon ja sen yhdyskuntataloudelliset kustannukset ovat kohtuuhintaiset uudisalueisiin verrattuna.

Uudet korttelialueet pienentävät viheralueita reunoiltaan, mutta kaavaratkaisu säilyttää viheraluerakenteen rungon, tekee mahdolliseksi viheralueiden toiminnallisen kehittämisen ja turvaa merkittävien luontoarvojen säilymisen. Viheralueiden nykyiset metsään, merenrantaan ja kulttuurihistoriaan liittyvät erityispiirteet pyritään säilyttämään kaavaratkaisun avulla osana alueen identiteettiä.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Merkittävänä kaupunkiudistusalueena kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista. Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on pääosin A2 -asuntovaltaista aluetta, mikä tarkoittaa pääasiassa korttelitehokkuutta $e=1,0 - 2,0$. Asuntovaltaisia alueita kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata. Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1989–2012. Kaava-alueella on nykyään noin 40 000 k-m² asuinrakentamista, joka on pääosin kerrostalorakentamista ja noin 11 000 k-m² julkisia palveluita. Korttelitehokkuus vaihtelee 0,4 ja 0,7 välillä. Kaava-alueella asuu noin 1 200 asukasta. Kaava-alueella on suhteellisesti Helsingin nykyisiä tavoitteita enemmän vuokratalovaltaista asuntokantaa.

Helsingin kaupunki omistaa kaava-alueen kortteli-, puisto- ja katualueet ja kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta. Kaavahankkeeseen on sisällytetty kaavamuutoshakemusten johdosta suunniteltuja osaluueita, joiden sisältö on neuvoteltu hakijoiden kanssa. Kaavahankkeeseen on myös sisällytetty korttelit 54112, 54165, 54167 ja tontti 54212/4, jotka varattiin toteutettavaksi kumppanuuskaavoituksella. Lisäksi kaavahankkeeseen kuuluva kortteli 54246 on ollut mukana Asuntoreformi Helsinki – Asuminen 2020 -kilpailussa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Asemakaavan muutoksen toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia (9/2020) ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

Kadut ja aukiot	7 milj. euroa
Puistot ja viheralueet	1 milj. euroa
Julkiset rakennukset / palvelut	9 milj. euroa
Teknisen huollon verkosto	3,9 milj. euroa
Yhteensä	n. 21 milj. euroa

Kadut ja aukiot pitää sisällään kaavamuutoksesta katuihin ja aukioihin kohdistuvien rakennustöiden kustannukset kaava-alueella.

Julkiset rakennukset ja palvelut sisältävät kaavoitettavalle alueelle suunnitellun palvelurakennuksen rakentamiskustannukset. Rakennuskustannukset täsmentyvät jatkosuunnittelun yhteydessä. On huomioitava, että rakennus palvelee tätä kaava-alueella laajempaa kokonaisuutta.

Puistot sekä virkistysalueet sisältävät kaava-alueelle toteutettavien puistojen sekä virkistysaluevyöhykkeiden kustannukset. Puistojen kustannusarvio perustuu pääosin kaava-alueesta laadittuun Meri-Rastilan Kaupunkiuudistus - Puistojen yleissuunnitelmaan (Loci Maisema-arkkitehdit, 2018).

Kustannusarviossa ei ole huomioitu purettavien rakennusten purkukustannuksia eikä myöskään liikenteen väliaikaisratkaisuja.

Kaavamuutos nostaa alueen arvoa. Kaupungille uudesta kaavoitettavasta kerrosalasta kertyvä rakennusoikeuden arvo on laskettu käyttäen AM-ohjelman mukaista hallinta- ja rahoitusmuotojakaamaa.

Kaavanmukaisen kokonaiskerrosalan rakennusoikeuden arvo on yhteensä noin 60–70 miljoonaa euroa.

- Josta kaavassa esitettävän uuden, osittain purkavalla saneerausella saatavan, kerrosalan rakennusoikeuden arvo on yhteensä noin 50–55 miljoonaa euroa.
- Olemassa olevan ja pysyvän kerrosalan rakennusoikeuden arvo on yhteensä noin 10–15 miljoonaa euroa

Koko aluetta koskeva laaja kaavamuutos on käynnistetty kaupungin toimesta. On ollut kaupungin edun mukaista ja kustannustehokasta saada alueella sijaitsevat yksityisten hallinnoimat tontit mukaan laajaan kaavamuutokseen. Kaupunki on maanomistaja kyseisillä tonteilla. Tonttien haltijoilta ei peritä kaavoitusmaksua. Kaavamuutos on tehty laaja-alaisesti kehittäen ja hyödyntäen kaupunki uudistuksen menetelmiä.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotus esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle keväällä 2020, ja se edellytti, että kaavan valmistelussa huolehditaan siitä, että kaikki tarvittavat luontoselvitykset tehdään, niiden tulokset huomioidaan ja että ne ovat asianmukaisesti osa vuorovaikutusta. Lisäksi lautakunta edellytti, että jatkosuunnittelussa huomioidaan Helsingin yleiskaavan 2016 kaupunkiluonto-teemakartan mukaiset viheryhteydet ja niiden edelleen kehittäminen kaava-alueella. Kaavaehdotusta muutettiin lautakunnan edellyttämällä tavalla ennen sen asettamista julkisesti nähtävillä. Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 12.10.-10.11.2020, mistä ilmoitettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 26 muistutusta. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat asemakaavoitusta ohjaavien kaavatasojen, säädösten, sopimusten ja ohjelmien tulkintaan, luonto- ja virkistysarvojen huomiointiin, asukkaiden osallistamiseen, rakentamisen määrään ja vaihteistukseen sekä yleiskaavan tulkintaan ja rakentamiseen ympäröivillä alueilla, kaupunkikuvaan ja maisemaan, alueiden saavutettavuuteen, pyöräilyn edistämiseen, palvelujen, liiketilöiden ja infrastruktuurin riittävyteen, sosiaaliseen kestävyys, liikennemeluun sekä ilmasto-vaikutuksiin.

Lausunnot kaavaehdotuksesta saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/ kaupungin museo
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat meluun ja ilmanlaatuun, luonnonsuojeluun, vesijohto- ja kaukolämpöjohtolinjauksiin, viheralueiden pienentymiseen, rakennuskannan purkamiseen, pysäköintita-

20.09.2021

lon sijoittamiseen koulun viereen sekä pysäköinnin aiheuttamiin kustannuksiin.

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa: sosiaali- ja terveystoimiala, Helen Sähköverkko Oy ja Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä (HSL). Museovirasto ilmoitti, että alueellisten vastuuseiden työnjaon mukaisesti lausunnon asiasta antaa Helsingin kaupungin museo.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin ennen julkista nähtävilläoloa ja sen jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa. Niitä, joiden etua muutokset koskevat, on kuultu erikseen sähköpostilla.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12571 kartta, päivätty 21.1.2020, muutettu 12.10.2020 ja 11.5.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12571 selostus, päivätty 21.1.2020, muutettu 12.10.2020 ja 11.5.2021, päivitetty 27.8.2021
- 3 Vuorovaikutusraportti 14.2.2017, täydennetty 21.1.2020, 12.10.2020 ja 4.5.2021 sekä liitteenä selvityksiä ja asukastilaisuuksien muistiot
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7017), 4.5.2021
- 6 Meri-Rastilan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen vaikutukset

20.09.2021

- 7 Kallahden harju-, niitty- ja vesialueiden Natura 2000-alueeseen, Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, 29.3.2018
Vuosaaren alueen lahkaviosammalselvitys vuonna 2020, Faunatican raporteja 24/2020
- 8 Meri-Rastilan puistojen yleissuunnitelma, Loci maisema-arkkitehdit Oy, 21.11.2018
- 9 Metsä- ja puustoinen verkosto - opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa, Sitowise Oy, Kaupunkiympäristön julkaisu- ja, 05/2019

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
2 Ilmakuva
3 Muistutukset
4 Tehdyt muutokset

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunginmuseo
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Sosiaali- ja terveystoimiala
Asemakaavoitus

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.05.2021 § 238

HEL 2019-007132 T 10 03 03

Hankenumero 4730_3

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 21.1.2020 päivätyn ja 12.10.2020 sekä 11.5.2021 muutetun asemakaavan muutosehdotuksen nro 12571 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 54. kaupunginosan (Vuosaari) kortteleita 54112, 54210–54212, 54214–54216 ja 54230 sekä katu-, puisto-, lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelu- ja vesialueita (muodostuvat uudet korttelit 54164, 54165, 54166, 54167, 54245 ja 54246).

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksesteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

11.05.2021 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Sanna Meriläinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Mia Haglund: Lautakunta palauttaa asemakaavan valmisteluun korttelin 54165 pinta-alan pienentämiseksi. Muutoksen on mahdollistettava Pohjavedenpuiston pohjoisosan säilymisen yhtenäisenä viheralueena arvokkaine avokallioineen ja rakentamisen osoittamista METSO II -luokituksen metsän päälle on minimoitava. Ellei rakentamista saa mahdutettua alueelle näillä reunaehdoilla on korttelista luovuttava kokonaa.

20.09.2021

Kannattaja: Noora Laak

Asian käsittelyn palauttamisesta äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Lautakunta palauttaa asemakaavan valmisteluun korttelin 54165 pinta-alan pienentämiseksi. Muutoksen on mahdollistettava Pohjavedenpuiston pohjoisosan säilymisen yhtenäisenä viheralueena arvokkaine avokallioineen ja rakentamisen osoittamista METSO II -luokituksen metsän päälle on minimoitava. Ellei rakentamista saa mahdutettua alueelle näillä reunaehdoilla on korttelista luovuttava kokonaan.

Jaa-äännet: 11

Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Jape Lovén, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Elli Saari, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2

Mia Haglund, Noora Laak

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 11-2.

04.05.2021 Pöydälle

11.02.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

04.02.2020 Pöydälle

21.01.2020 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Sanna Meriläinen, arkkitehti, asemakaavoitus, puhelin: 310 21154
sanna.merilainen(a)hel.fi

Tuukka Linnas, tiimipäällikkö, asemakaavoitus, puhelin: 310 37308
tuukka.linnas(a)hel.fi

Janne Antila, liikenneinsinööri, liikenne- ja katusuunnittelu, puhelin: 310 20355
janne.antila(a)hel.fi

Johanna Iivonen, tiimipäällikkö, liikenne- ja katusuunnittelu, puhelin: 310 37137
johanna.iivonen(a)hel.fi

Anu Kiiskinen, tiimipäällikkö, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi

Sakari Mentu, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37217
sakari.mentu(a)hel.fi

20.09.2021

Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi

Pirjo-Liina Koivusaari, johtava tonttiasiamies, maaomaisuuden kehittäminen ja tontit,
puhelin: 310 38800

pirjo-liina.koivusaari(a)hel.fi

Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 310 37436
tiina.antila-lehtonen(a)hel.fi

Mikko Uro, yksikön päällikkö, viestintäpalvelut, puhelin: 310 37394
mikko.uro(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 04.12.2019 § 69

HEL 2019-007132 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12571 pohjakartan kaupunginosassa 54 Vuosaari. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12571

Kaupunginosa: 54 Vuosaari

Kartoituksen työnumero: 33/2019

Pohjakartta valmistunut: 30.8.2019

Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25

Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

§ 663

Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimus

HEL 2021-009837 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi liitteenä 1 olevan pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimuksen.

Sopimus korvaa aiemman, vuoden 2021 loppuun saakka voimassa olevan sopimuksen. Uusi sopimus on voimassa toistaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus nimesi pääkaupunkiseudun yhteistyöryhmän jäseniksi valtuustokaudeksi 2021-2025 pormestarin ja kansliapäällikön lisäksi apulaispormestarit.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 31023337
inga.nyholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Pääkaupunkiseudun yhteistyösopimus 2021

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Pääkaupunkiseudun yhteistyö on pitkään pohjautunut pääkaupunkiseudun kaupunkien hyväksymään sopimukseen. Edellisen valtuustokauden sopimus solmittiin määräaikaiseksi ja sen voimassaolo päättyi vuoden 2021 lopussa. Tämän johdosta sopimus on tarpeen uusida. Päivitetty sopimus vastaa oleellisilta osiltaan edelliskauden sopimusta. Siihen on tehty lähinnä eräitä teknisiä täsmennyksiä. Uuden sopimuksen ehdotetaan olevan voimassa toistaiseksi.

Yhteistyösopimuksessa sovitaan pääkaupunkiseudun kaupunkien eli Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan yhteistyön tavoitteista ja organisoinnista. Yhteistyösopimuksen päämääränä on edistää kaupun-

kien välistä strategisen tason vuoropuhelua ja operatiivisen tason yhteistyötä.

Keskeisiä yhteistyökysymyksiä käsitellään pääkaupunkiseudun yhteistyöryhmässä, joka koostuu Helsingin pormestarista ja kansliapäälliköstä, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginjohtajista sekä neljästä Helsingin, kolmesta Espoon ja kolmesta Vantaan ja yhdestä Kauniaisten nimeämästä luottamushenkilöstä. Yhteistyöryhmä kokoontuu tarpeen mukaan, vähintään kahdesti vuodessa, pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien koollekutsumana. Sen puheenjohtajana toimii Helsingin pormestari. Yhteistyön koordinaatiosta vastaavat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat. Helsingin kaupunki vastaa yhteistyöryhmän ja pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien kokousten sihteeritehtävistä yhdessä pääkaupunkiseudun sihteeristön kanssa. Lisäksi kaupunginjohtajat voivat perustaa toimialakohtaista operatiivisen tason yhteistyötä varten tarvittavan määrän pks-työryhmiä, joissa kaupunkeja edustavat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien nimeämät kaupunkien edustajat.

Sopimuksella ei siirretä päätöstoimivaltaa yhteisille toimielimille, vaan yhteistyön edellyttämät kaupunkeja sitovat päätökset tehdään kunkin kaupungin omien määräysten mukaisesti.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat käsitelivät kokouksessaan 31.8.2021 päivitettyä sopimusta ja päättivät toimittaa sen hyväksyttäväksi kaikkiin pääkaupunkiseudun kaupunkeihin.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 31023337
inga.nyholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Pääkaupunkiseudun yhteistyösopimus 2021

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Yhteistyöryhmään nimetyt

§ 664

Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden hyväksyminen yhtiölle Asunto Oy Oulunkyläntori 2

HEL 2021-009147 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä asunnot -yhteisöryhmään kuuluvan Asunto Oy Oulunkyläntori 2:n omistajastrategian liitteen mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Pia Halinen, controller, puhelin: 310 25718
pia.halinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Asunto Oy Oulunkyläntori 2

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Kaupunginvaltuuston hyväksymän voimassa olevan konserniohjeen mukaisesti kaupungin tytäryhteisöt salkutetaan markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin ja muihin tytäryhteisöihin.

Konserniohjeen mukaan tytäryhteisöjen toiminnan markkinaehtoisuutta arvioidaan kokonaisharkintana käyttäen hyväksi seuraavia markkinaehtoisuuteen ja elinkeinotoiminnan harjoittamiseen liittyviä tunnusmerkkejä:

- yhteisöä ei ole nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole kaupallista tai teollista luonnetta
- yhteisöllä ei ole julkista palvelutehtävää tai viranomaistehtäviä,

- yhteisön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa,
- yhteisö toimii kilpailuolosuhteissa (kilpailutilanne, markkinaehtoinen hinnoittelu),
- yhteisön toiminta kohdistuu laajaan tai rajoittamattomaan asiakaskuntaan,
- yhteisön toiminta perustuu pääosin omaan tulorahoitukseen, eikä julkiseen rahoitukseen tai tukeen.

Kaupunginhallitus päättää tytäryhteisöjen sijoittamisesta salkkuihin osana tytäryhteisökohtaista omistajastrategiaa.

Kaupungin omistajaohjauksessa voidaan konserniohjeen mukaan soveltaa erilaisia toimintaperiaatteita ja -tapoja markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen ja muiden tytäryhteisöjen välillä. Eri salkuissa oleville tytäryhteisöille voidaan esimerkiksi asettaa erilaisia velvollisuuksia raportoinnin, tiedottamisen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suhteen ja ne voivat noudattaa erilaista henkilöstöpolitiikkaa.

Konserniohjeen mukaan markkinaehtoisesti toimivat tytäryhteisöt kuuluvat pormestarin ja apulaispormestarien välisessä toimialajaossa pormestarin toimialaan. Muiden tytäryhteisöjen kuuluminen pormestarin tai apulaispormestarin toimialaan ratkaistaan asianomaisen yhteisön toimialan perusteella.

Muut kuin markkinaehtoisesti toimivat tytäryhteisöt

Edellä mainittujen konserniohjeessa määriteltyjen kriteerien perusteella kaupungin tytäryhteisöt kuuluvat yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta muihin kuin markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin.

- alueelliset ja infra,
- asunnot,
- elinvoima- ja markkinointi
- kulttuuri
- liikunta
- sosiaali- ja terveys
- toimitilat
- tukipalvelut ja muut.

Tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat

Konserniohjeen mukaisesti kaupungin omistajuus on luonteeltaan strategista siten, että sillä saadaan aikaan taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Uudet tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat kuvastavat myös kaupungin omaa sitoutumista omistajana tytäryhteisöille asetettaviin keskipitkän aikavälin kehittämistavoitteisiin ym. linjauksiin, mikä tukee pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta omistajuudessa.

Kaupunginhallitus päätti asunnot -yhteisöryhmään kuuluvien tytäryhteisöjen omistajastrategioista 22.3.2021 § 212. Ryhmää täydennetään vielä Asunto Oy Oulunkyläntori 2:n omistajastrategialla.

Asunto Oy Oulunkyläntori 2

Yhtiön toimialana on hallita vuokralaisena kaupungin vuokratonttia osoitteessa Oulunkyläntori 2. Yhtiö omistaa tontilla sijaitsevan kolmikerroksisen asuinkerrostalon. Yhtiön hallinnoima tontti sijaitsee keskeisellä paikalla juna-aseman ja rakennettavan Raide-Jokerin pysäkin välisellä alueella. Yhtiön omistaminen edistää osaltaan Oulunkylän uudistettavan keskustan aloituskorttelin kehittämistä.

Helsingin kaupunki omistaa yhtiön osakekannasta 100 %.

Yhtiön tavoitteena edistää uuden tehokkaan keskustakorttelin kehittämistä Oulunkylään. Tontilla sijaitsevan rakennuksen purkaminen mahdollistaa rakentamisen myös viereisille tonteille, jotka ovat kaupungin omistuksessa. Yhtiön toimintaa ylläpidetään huomioiden Raide-Jokerin rakentamisen aikataulu.

Yhtiölle omistajastrategiassa määriteltävät keskeiset tavoitteet liittyvät kustannustehokkuuteen sekä Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toteuttamiseen.

Lopuksi

Tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat kuvastavat kaupungin pitkän aikavälin omistajalinjauksia kunkin tytäryhteisön osalta. Linjausten on oltava yhteisöjen toiminnan kehittämisen tukemiseksi riittävän pitkäjänteisiä. Omistajastrategioissa asetetaan tytäryhteisöille keskipitkälle aikavälille kaupunkiomistajan näkökulmasta keskeiset tavoitteet/kehityssuunnat ja niiden avainmittarit.

Omistajastrategioiden myötä erillisestä vuotuisesta talousarviotavoitteiden asettamisprosessista luovutaan. Omistajastrategioiden tavoitteet ovat pitkäjänteisempiä ja ne kiinnitetään paremmin kaupunkistrategiaan kuin nykyiset vuosittain erikseen asetettavat tavoitteet.

20.09.2021

Yhtiöiden vaiheittaista etenemistä kohti konkreettisia tavoitetasoja ja/tai tavoitteilla osoitettuun haluttuun kehityssuuntaan seurataan säännöllisesti osana tytäryhteisöjen raportointia ja muuta seurantaa. Tuloksista raportoidaan konsernijaostolle ainakin yhteisöraporttien yhteydessä 1-2 kertaa vuodessa.

Jos mittarit osoittavat, että kehitys ei tytäryhteisön osalta ole tavoitteiden suuntaista, asiaan puututaan tarpeen mukaan konserniohjauksen keinoin. Tarvittaessa kehityssuuntaa osoittavia tavoitteita voidaan myös vuosittain tarkentaa konserniohjauksella yhteisöille asetettavilla omistajastrategian mukaisten mittareiden raja-arvoilla.

Omistajastrategioiden sekä niissä määriteltyjen keskeisten tavoitteiden ja mittareiden päivitystarvetta tarkastellaan jatkossa vähintään kaupunkistrategiakausittain.

Konserniohjeen mukaisesti kaupunginhallitus päättää omistajastrategioista konsernijaoston esityksen pohjalta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Pia Halinen, controller, puhelin: 310 25718
pia.halinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Asunto Oy Oulunkyläntori 2

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 30.08.2021 § 87

HEL 2021-009147 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto esitti kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä asunnot -yhteisöryhmään kuuluvan Asunto Oy Oulunkyläntori 2:n omistajastrategian liitteen mukaisesti.

20.09.2021

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Pia Halinen, controller, puhelin: 310 25718
pia.halinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 665

Lainan myöntäminen Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy:lle

HEL 2020-012864 T 02 05 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti:

A

siirtää lainojen myöntämistä varten talousarviokohdan 9 01 02, Muu antolainaus, Khn käytettäväksi, määrärahoja alakohtien välillä seuraavasti:

TA-alakohdasta

9 01 02 02, Muut koululainat - 11 750 000 euroa

Siirretään alakohtaan

9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille + 11 750 000 euroa

B

myöntää Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy:lle 11 750 000 euron suuruisen koululainan talousarvion kohdalta 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille. Laina myönnetään koulukiinteistön laajentamiseen ja perusparannukseen seuraavin ehdoin:

Laina-aika: Laina on lyhennyksistä vapaa. Laina-aika on koulun ylläpitäjän ja kaupungin välillä tehdyn sopimuksen voimassaoloaika edellyttäen, että vakuudet ovat voimassa.

Lainan korko: Lainasta veloitettava korko on tällä hetkellä 0 % ja perustuu valtiovarainministeriön puolivuositain vahvistamaan peruskorkoon.

Lainan vakuus: Lainansaaja panttaa lainan vakuudeksi kaupungin omistaman tontin vuokraoikeuteen kohdistuvia panttikirjoja tai muun kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hyväksymän vakuuden.

Lainan erityisehdot: Lainansaajan tulee järjestää Kaupunkiympäristön toimialan Tilat-palvelun edustajalle mahdollisuus riittävään toteutuksen kustannus seurantaan hankkeessa. Lisäksi lainansaajan tulee toimittaa hankkeen dokumentaatio sekä hankesuunnitteluvaiheen että lopullisten toteutussuunnitelmien ja viranomaiskatselmusten osalta tallennettavaksi kaupungin projektipankkiin viimeistään tilojen käyttöönottoaiheessa.

20.09.2021

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 20.4.2015 tekemän päätöksen mukaisia velan yleisiä ehtoja sekä yleisiä panttaus- ja takausehtoja.

Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston rahoitusyksikköä laatimaan tarvittavat laina-asiakirjat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656
keijo.harkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lainahakemus
- 2 Hankesuunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hanke

Helsingin Uusi yhteiskoulu on yksityinen sopimuskoulu, joka toimii osoitteessa Lucina Hagmanin kuja 4. Koulua ylläpitää Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy.

Helsingin Uuden yhteiskoulun nykyinen oppilasmäärä on 620. Esitetyn hankesuunnitelman mukainen 200 oppilaspaikan tarve vastaa alueen palveluverkon pitkän aikavälin oppilasmäärän kasvua.

Koulun perusparannuksessa uusitaan A-talon kaikki vesi- ja viemäriin- ja IV-koneet, parannetaan rakennuksen energiatehokkuutta sekä

korjataan A- ja B-talojen länsipuolen ikkunat. Koulun yhteyteen rakennettavaan laajennusosaan toteutetaan monimuotoisia opetustiloja, ruokalan laajennus sekä oppilashuollon ja opinto-ohjauksen pienryhmätiloja.

Tavoiteaikataulun mukaan hankkeen rakentaminen alkaa 2021 ja koulun laajennusosa otetaan käyttöön lukuvuonna 2022 - 2023 ja peruskorjattu A-talo lukuvuonna 2023 - 2024.

Koululainalla rahoitettavat investointikustannukset

Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy on hakenut kaupungilta koululainaa 14 570 000 euroa. Rakennushankkeen sisältämä alv ei kasvata rakennuksen vakuusarvoa, eikä sisälly koululainalla rahoitettaviin kustannuksiin. Koululainalla rahoitettaviksi investointikustannuksiksi jää 11 750 000 euroa.

Toimialojen lausunnot

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on antanut Helsingin Uuden yhteiskoulun laajennusosan hankesuunnitelmasta ja esitetyn hankkeen lainoittamiskelpoisuudesta puoltavan lausunnon.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on puoltanut Helsingin Uuden yhteiskoulun laajennuksen ja perusparannuksen hankesuunnitelmaa alueellisen koulutustarpeen aiheuttamasta tilatarpeen näkökulmasta. Pienet investointimenot huomioidaan kaupungin sopimuskorvauksia määrittäessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei näe tarpeellisenä laajentaa perustamishankkeiden liitännäiskustannusten korvaamista nykyisestä tasosta eikä talousarviossa ole määrärahavaroja korvausten laajentamiseen.

Sopimuskoulu ja koululaina

Kaupunki on tehnyt alueellaan toimivien yksityisten opetuksen järjestäjien kanssa sopimuksia (koulusopimus), joissa on sovittu yksityisten opetuksen järjestäjien ja kaupungin välisestä yhteistyöstä perusopetuksen järjestämisestä perusopetuslain 4 §:n mukaisesti, sekä sopimuskoulujen velvollisuuksista osana kaupungin kouluverkkoa.

Kaupunki on tämän mukaisesti tehnyt koulusopimuksen Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy:n kanssa. Sopimuskoulujen yksittäisiä peruskorjaushankkeita on toistaiseksi rahoitettu niin sanotulla koululainajärjestelmällä. Koska sopimuskouluille maksettava valtionosuus ei sisällä tilakustannusten pääomaosuutta, on kaupunki muiden mahdollisten rahoittajatahojen puuttuessa lainoittanut hankkeita koululainajärjestelmällä.

Koululainajärjestelmän mukaisia lainoja ei lyhennetä ja ne erääntyvät maksettaviksi vain, jos kyseisiä lainoitettuja opetustiloja ei enää käytetä opetustarkoitukseen. Laina on myönnetty lähtökohtaisesti vain hankkeeseen liittyviin rakentamiskustannuksiin.

Koululainojen vakuuksina ovat koulurakennukset käyvästä arvostaan, käytännössä teknisestä arvostaan. Koska koululainoja ei lyhennetä, on järjestelmän kannalta osoittautunut toistaiseksi ratkaisemattomaksi ongelmaksi, että velkamäärät kumuloituvat suhteessa vakuutena olevien koulurakennusten vakuusarvon kehitykseen. Sopimuskoulut eivät kaupungin kouluja koskevista hankkeista poiketen saa valtiolta palautuksena myöskään investointihankkeiden sisältämiä arvonlisäveroja ja kyseiset verot jäävät kunkin hankkeen lopullisiksi kustannuksiksi. Hankkeisiin sisältyvät arvonlisäverot eivät kasvata rakennuksen vakuusarvoa, eivätkä kuulu lyhentämättömällä koululainalla rahoitettaviin menoihin.

Valtiontuki ja kuntalain 129 §

Komission tiedonannon (2016/c 262/01) mukaan julkista koulutusta, joka järjestetään julkisen tahon rahoittaman ja valvoman kansallisen koulutusjärjestelmän puitteissa, ei pidetä valtiontukisäännösten mukaisena taloudellisena toimintana. Komission tiedonannossa julkisesta koulutuksesta todettua sovelletaan myös yksityisiin kouluihin, jotka saavat rahoituksensa pääosin julkisista varoista. Myönnettävään lainaan ei siten sisälly SEUT 107(1) artiklan mukaista valtiontukea.

Kuntalain 129 §:n 1 momentin mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädettyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kaupungin talouden tunnuslukujen perusteella voidaan todeta, että kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitamisen tai talouden ei erittäin varovaisestikaan arvioituna voida katsoa vaarantuvan Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy:lle myönnetyn lainan vuoksi.

Määrärahat

Kaupungin talousarvion kohdalla 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille, varatut 12 miljoonan euron määrärahat, 5 miljoonan euron ylitysoikeudet huomioiden, on kokonaan käytetty. Talousarvion kohdalla 9 01 02 02, Muut koululainat, on käytettävissä 22 670 000 euroa investointien rahoittamiseen myönnettäviin lainoihin. Koska Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy:n hanke toteutetaan koululainamallilla, on laina hankkeen luonteen vuoksi perusteltua myöntää talousarvion kohdalta 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille. Esitetyn, 11 750 000 euron,

20.09.2021

siirron jälkeen talousarvion kohdassa 9 01 02 01 on käytettävissä 11 750 000 euroa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656
keijo.harkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lainahakemus
- 2 Hankesuunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Helsingin Uusi yhteiskoulu Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 17.06.2021 § 62

HEL 2020-012864 T 02 05 03 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle puoltavan lausunnon Helsingin Uuden yhteiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelmasta ja esitetyn hankkeen lainoittamiskelpoisuudesta.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Markku Hakonen, projektinjohtaja, puhelin: 310 39569
markku.hakonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.09.2021

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.03.2021 § 176

HEL 2020-012864 T 02 05 03 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon lainan myöntämisestä Helsingin uusi yhteiskoulu Oy:lle:

Lautakunta toteaa antaneensa 22.9.2020 (§ 239) puoltavan lausunnon Helsingin uuden yhteiskoulun laajennuksen hankesuunnitelmasta. Lausunto koskee alueellisista koulutustarpeista syntyviä tilatarpeita. Hankkeen teknisistä tarpeista ja ratkaisuisista on antanut lausunnon kaupunkiympäristön toimiala.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa edelleen hankesuunnitelmaa. Lautakunnalta ei ole pyydetty kannanottoa lainahakemuksesta, vaan siihen liittyen näkemystä

- kaupungin ja toisaalta yksityisen opetuksen järjestäjän vastuulle kuuluvista kustannuksista sekä
- toimialan tahtotilasta yleisesti avustaa sopimuskouluja tilamuutosten liitännäiskustannuksissa jatkossa.

Helsingin uusi yhteiskoulu on yksityinen kaupungin sopimuskoulu ja itsenäinen koulutuksen järjestäjä. Valtioneuvosto on myöntänyt koululle järjestämisluvan eli luvan järjestää perusopetusta. Perusopetuslain 3. luvun 7 §:n mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen.

Yksityiset koulut saavat rahoituksensa perusopetuksen järjestämiseen peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta oppilaiden kotikuntien maksamina kotikuntakorvauksina, joiden suuruudesta päättää vuosittain valtio. Lisäksi Helsingin kaupunki vastaa oppilas- ja opiskelijahuollon lain 2 luvun 9 §:n mukaisesti koulun sijaintikuntana opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä oppilaiden kotipaikasta riippumatta.

Lähtökohtaisesti opetus tulisi pystyä järjestämään edellä todetulla rahoituksella. Sopimuksin Helsinki on kuitenkin halunnut turvata sen, että sopimuskouluilla on käytössään helsinkiläisten oppilaiden osalta samat oppilaskohtaiset resurssit (sama palvelutaso) kuin niillä olisi kaupungin kouluina. Korvausta on maksettu, jos kaupungin koulujen määrärahat oppilasta kohti ovat ylittäneet Helsingin sopimuskouluille lain perusteel-

20.09.2021

la maksaman kotikuntakorvauksen oppilasta kohti. Korvausta on maksettu viime vuosina kahdelle neljästätoista kaupungin sopimuskoulusta. 12 sopimuskoululla kotikuntakorvaus on tuottanut paremman resursoinnin, kuin minkä koulut olisivat saaneet kaupungin kouluina.

Kuntien maksamien kotikuntakorvauksien pohjana oleviin kustannuksiin sisällytetään ns. pienet investointimenot, joiden kokonaiskustannukset alittavat valtioneuvoston perustamishankkeelle säädetyn vähimmäismäärän, 400 000 euroa ilman arvonlisäveroa. Nämä pienet investointimenot huomioidaan myös sopimuskoulujen kustannuksissa kaupungin sopimuskorvauksia määritettäessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei näe tarpeellisen laajentaa perustamishankkeiden liitännäiskustannusten korvaamista nykyisestä tasosta eikä talousarviossa ole määrärahavaroja korvausten laajentamiseen.

Käsittely

23.03.2021 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Vesa Korkkula. Esteellisyyden syy: palvelussuhdejääviys (hallintolain 28.1 § kohta 4).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

20.09.2021

Asia/31

§ 666

Helsingin kaupungin jäsenen ja varajäsenen nimeäminen väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään

HEL 2021-007457 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti nimetä kansliapäällikkö Sami Sarvilinnan Helsingin kaupungin jäseneksi ja sosiaali- ja terveystoimialan hallintojohtaja Tiina Mäen varajäseneksi sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lain-säädännön voimaanpanosta annetun lain 9 §:n mukaiseen väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään.

Samalla kaupunginhallitus kumosi päätöksensä 26.7.2021 § 543 väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän jäsenten nimeämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ellinoora Sappinen, lakimies, puhelin: 310 26537
ellinoora.sappinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Pöytäkirjanote 14.6.2021 § 90

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Nimetyt	Esitysteksti
Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin	Esitysteksti
Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin	Esitysteksti
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin	Esitysteksti
Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelu-	Esitysteksti

toimielin
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) hallitus on päättänyt 14.6.2021 § 90 esittää pyynnön Helsingin kaupungille ja Uudenmaan hyvinvointialueiden väliaikaisille valmistelutoimielimille jäsenten ja heidän varajäsentensä nimeämisestä väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamista koskevan lain (voimaansaattolaki) 9 § mukaan väliaikainen HUS-valmisteluryhmä toimii HUS-sairaanhoitopiirin osana ja sen asettaa HUS:n hallitus.

Uudenmaan hyvinvointialueiden väliaikaiset valmistelutoimielimet sekä Helsingin kaupunki nimeävät väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään kuusi jäsentä ja kullekin varajäsenen, yksi Helsingistä, yksi jokaisesta Uudenmaan hyvinvointialueesta ja yksi HUS-sairaanhoitopiirin kuntayhtymästä.

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän puheenjohtajana toimii Helsingin kaupungin nimeämä jäsen ja varapuheenjohtajana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien nimeämä jäsen.

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän jäseniksi voidaan nimetä edellä tarkoitettujen hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-sairaanhoitopiirin kuntayhtymän viranhaltijoita, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta.

Voimaansaattolain 11 §:ssä säädetään väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän tehtävistä. Voimaansaattolain mukaan väliaikainen HUS-valmisteluryhmä valmistelee ehdotuksen HUS-yhtymän perussopimukseksi. Lisäksi sen on valmistettava ne asiat, jotka ovat HUS-yhtymän perustamiseksi ja toiminnan käynnistämiseksi välttämättömiä käsitellä yhtymän ylimmän toimielimen kokouksessa, Uudenmaan aluevaltuustojen kokouksessa tai Helsingin kaupunginvaltuustossa.

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän työ päättyy, kun HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin on valinnut yhtymän yhtymähallituksen.

20.09.2021

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän kokoonpanoon sovelletaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (tasa-arvolaki) 4 a §:ää. Mainittu lainkohta edellyttää, että sekä ryhmän varsinaisista jäsenistä että varajäsenistä kummastakin on sekä naisia että miehiä vähintään 40 prosenttia.

HUS:in hallitus on pyytänyt Helsingin kaupunkia ja Uudenmaan hyvinvointialueiden väliaikaisia valmistelutoimielimiä koordinoimaan esityksensä siten, että väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän kokoonpano noudattaa tasa-arvolain 4 a §:n vaatimuksia. Kaupunginhallitus on päättänyt 26.7.2021 § 543 Helsingin kaupungin jäsenen ja varajäsenen nimeämisestä väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään. Tasa-arvolain kiintiösäännöksen täyttämiseksi Helsingin kaupungin jäseniä väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään esitetään uudestaan nimettäväksi. Päätösesitykset jäsenten nimeämisestä on sovitettu yhteen Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden väliaikaisten valmistelutoimielinten kesken niin, että väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän kokoonpano täyttää tasa-arvolain vaatimukset.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ellinoora Sappinen, lakimies, puhelin: 310 26537
ellinoora.sappinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Pöytäkirjanote 14.6.2021 § 90

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Nimetyt	Esitysteksti
Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin	Esitysteksti
Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin	Esitysteksti
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin	Esitysteksti
Vantaan ja Keravan hyvinvoin-	Esitysteksti

20.09.2021

tialueen väliaikainen valmistelu-
toimielin
Helsingin ja Uudenmaan sai-
raanhoitopiiri

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 26.07.2021 § 543

HEL 2021-007457 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti nimetä kansliapäällikkö Sami Sarvilinnan Helsingin kaupungin jäseneksi ja sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohdaja Juha Jolkkosen varajäseneksi sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaannon annettuna lain 9 §:n mukaiseen väliaikaiseen HUS-valmisteluryhmään.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ellinoora Sappinen, lakimies, puhelin: 310 26537
ellinoora.sappinen(a)hel.fi

§ 667

Luottamushenkilöjäsenen valitseminen Helsingin kaupungin Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmään

HEL 2021-009167 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti valita Anniina Iskaniuksen luottamushenkilöjäseneksi Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmään.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Maarit Vierusen ehdotuksesta valita Anniina Iskaniuksen luottamushenkilöjäseneksi Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmään.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus päätti 19.10.2020 § 655, että Helsingin kaupunki hakee mukaan Suomen Unicef ry:n Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävään kehittämistyöhön. Suomen Unicef ry hyväksyi Helsingin kaupungin mukaan kehittämistyöhön helmikuussa 2021. Lapsiystävällisen kunta -tunnustuksen saaminen kestää keskimäärin kaksi vuotta.

Lapsiystävällinen kunta -malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa lasten oikeudet huomioiden. Mallia toteuttaa jo 44 kuntaa eri puolilla Suomea. YK:n lapsen oikeuksien sopimus tuli Suomessa voimaan 1991 ja se takaa maailman jokaiselle lapselle erityiset oikeudet, kuten oikeuden elämään ja kehittymiseen, yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja siihen, että lapsen etu on yhteiskunnassa ensisijaisesti otet-

tava huomioon. Lapsiystävällinen kunta -malli on työtapa, jonka avulla varmistetaan, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen lapsen arjessa. Tavoitteena ovat pysyvät, rakenteelliset muutokset kunnan toiminnassa.

Lapsiystävällinen kunta -malli auttaa kuntaa tunnistamaan erityisesti heikoimmassa asemassa olevat lapset ja parantamaan heidän hyvinvointiaan. Lapsiystävällisyys on paitsi oikeudellisesta ja inhimillisestä näkökulmasta oikein, myös kannattava panostus kestävään tulevaisuuteen.

Suomen Unicef ry edellyttää kehittämistyössä mukana olevilta kunnilta lapsen oikeuksien edistämisen lisäksi riittävällä työajalla resursoitua koordinaattoria ja koordinaatioryhmää, lasten ja nuorten osallisuutta kehittämistyöhön sekä sitoutumista hyvään tiedottamiseen kehittämistyön tavoitteista ja tuloksista kuntalaisille.

Koordinaatioryhmän kokoonpanossa tulee olla kaupungin eri toimialojen edustus, lasten ja nuorten edustus, järjestöjen edustus sekä luottamushenkilöjäsen. Suomen muissa kunnissa luottamushenkilöjäsenenä on tyypillisesti kaupunginvaltuutettu. Helsingin kaupungin Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmänä toimii Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän alaisuudessa oleva lasten ja nuorten strateginen verkosto laajennettuna Suomen Unicef ry:n edellyttämällä tavalla.

Koordinaatioryhmän tehtävänä on kouluttautua lasten oikeuksien näkökulmiin, huolehtia nykytilan kartoituksesta, valita kaupungin kehittämis-kohteet sekä toteuttaa ja arvioida työtä yhteistyössä Suomen Unicef ry:n kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Käsiteltävä tässä kokouksessa

§ 668

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022–2024

HEL 2021-007537 T 11 00 01

Lausunto

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022–2024 seuraavan lausunnon:

Suunnitelma perustuu HSY:n hallituksen hyväksymään strategiaan vuodelle 2025, jonka päämäärinä ovat ympäristövastuu, resurssitehokkuus toimintavarmuus, sujuvat palvelut ja vakaa talous. Tavoitteet ovat linjassa Helsingin kaupungin tavoitteiden kanssa. HSY:n talous- ja toimintasuunnitelma ohjaa tulevien vuosien työskentelyä. Investointiohjelmat, suunnitelmat ja toimenpiteet perustuvat lähtökohtaisesti talous- ja toimintasuunnitelmassa annettuihin ohjeisiin.

Suurimmat vuosittaiset investoinnit liittyvät vesihuoltoon. Kaupungin laajeneminen edellyttää uuden vesihuollon rakentamista ja nämä kaupunkilähtöiset investoinnit pitävät investointitason suunnitelmakaudella melko korkeana. Uusien raidehankkeiden johtosiirtotarpeet sekä muun muassa Kalasataman rakentaminen lisäävät investointeja lähivuosina. Suurin osa investoinneista liittyy vesihuollon saneerausta ja vanhaa infraa korvaaviin uudistusinvestointeihin. Tasapaino näiden investointikorien välillä tulee säilyttää, jotta investointien tasainen suunta säilyy ja tarvittavat vesihuoltopalvelut saadaan rakennettua muun kaupunkikehityksen vaatimassa tahdissa.

Sekavesiviemäröinnistä luopuminen ja viemäriverkoston eriyttäminen on välttämätöntä ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta ja tuo Helsingin verkostolle toimintavarmuutta. Samalla sillä on välitön vaikutus mereen laskettavien päästöjen vähenemisenä ja sen tuomina positiivisina ympäristövaikutuksina.

Kierrätysasteen kasvattamiseksi on tarpeen etsiä viestinnällisten keinojen lisäksi myös muita tapoja vähentää polttoon menevän jätteen määrää, kuten esimerkiksi jätejakeiden ohjaavaa hinnoittelua ja investointeja mekaaniseen lajitteluun sekä tutkia mahdollisuuksia hyödyntää yksityisten jätehuoltoyritysten tarjoamia palveluja.

Tavoitteet vähentää jäteveden fosforin ja typen kuormitusta mereen ovat hyviä ja kannatettavia. On edistysellistä, että ravinnekuormitusta

20.09.2021

pystytään vähentämään, vaikka jäteveden määrä kasvaa. On myös positiivista, että työ haitallisten aineiden ja mikropartikkeleiden kuormituksen vähentämiseen jatkuu.

Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa vuosille 2021–2030 tarkastellaan pitkällä tähtäimellä Helsingin vesihuollon kehitys- ja toteuttamistarpeita. Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on ajoitettu vesihuollon suunnittelu- ja toteutustarpeita kaupungin asemakaavoituksen etene- misen mukaisesti, jotta alueiden toteutusaikatauluja vesihuollon osalta osataan ohjata. Vuosittaiset toiminta-aluepäätökset tarkentavat suunnittelu- ja ohjaustarvetta tältä osin.

Östersundomin vesihuollon toiminta-alue sekä liittyminen vesihuoltoon tulee ratkaista suunnitelmallisesti ja keskitetysti. Kapasiteetin riittävyys tulee varmistaa alueen kaavoituksen ja rakentamisen tiivistymisen aika- taulussa.

Lähitulevaisuudessa odottamattomille vanhan infran peruskorjaustarpeille ei ole taloussuunnitelmassa osoitettu erillisiä varauksia.

Voimaan tullut maanalainen yleiskaava 2021 varaa HSY:n merkittävimmille maanalaisille teknisen huollon kallioon sijoittuville hankkeille tilat pitkällä tähtäimellä. Investointiohjelman erittelystä ei käy ilmi erillisten hankkeiden investointien suuruus eikä ajoitus.

Jätelain muutokset toiminnan ohjaamiselle koskevat lähinnä HSY:n operatiivista toimintaa. Jätehuollon toimenpiteet Ämmässuon ja Sorttiasemien toimintojen parantamiseen ovat kannatettavia.

Seutu- ja ympäristötiedon keruussa jatkuu hyödyllinen ilmanlaadun seuranta. Ilmanlaatutiedon tuottaminen ja tutkimukset ovat kaupunkeja palvelevaa lähtötietoa varsinkin, kun yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja asuminen tulee yhä enemmän sijoittumaan vilkkaiden väylien lähiympäristöön. Kestävään kaupunkielämään tähtäävät ohjelmat kuten kiertotalous ja kestävä kulutus ovat kannatettavia toimenpiteitä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 18.6.2021
- 2 Lausuntopyyntö 18.6.2021, liite, alustava toimintasuunnitelma
- 3 Lausuntopyyntö 18.6.2021, liite, ote pöytäkirjasta 18.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSY pyytää lausuntoa HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022–2024. Lausuntoa on pyydetty 22.9.2021 mennessä.

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2022–2024 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymään strategiaan 2025. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

1. Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä
2. Korkea toimintavarmuus
3. Sujuvat palvelut
4. Vakaa talous

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen. Tuottavuustavoite on myös yksi omistajaohjaustavoitteista. Muita toiminta- ja taloussuunnitelmassa huomioituja omistajaohjaustavoitteita ovat ympäristövastuullisuuden lisääminen sekä vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen. Näihin tavoitteisiin liittyvät tarkemmat mittarit on huo-

mioitu strategisissa tavoitteissa kappaleessa 2. Toiminta- ja taloussuunnitelman liitteenä on tuottavuusohjelma vuosille 2021 – 2023.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon alustavat taksamuutokset. Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2022 on käytetty 1,3 %, ellei tarkempaa arviota menoeristä ole ollut käytettävissä. Suunnitelmavuodet 2023 ja 2024 on esitetty vuoden 2022 hintatasossa. Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2020 hyväksymään 10 vuoden investointiohjelmaan, johon on tehty keväällä 2021 tarkennuksia aikataulu- ja laajuusmuutosten takia.

Talous

Toimintatuotot

HSY:n toimintatuotot vuonna 2022 ovat 397,9 miljoonaa, 8,8 miljoonaa (2,3 %) enemmän vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna. Vesihuollon myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon laskutuksen volyyymiennusteen 0,5 % vuotuinen kasvu sekä alustavat hinnankorotukset vuodelle 2022; inflaatio 1,3%, reaalikorotus 2 %. Hintojen nosto perustuu tulevien vuosien suurien investointien sekä rahoituskulujen kattamiseen. Suunnitelmavuosille 2023 ja 2024 on huomioitu reaalikorotus 2% sekä vuodelle 2023 lisäksi peruspääoman nousevan koron kompensationsa 0,9%. Liittymismaksut ovat edelleen korkealla tasolla, mutta niiden arvioidaan laskevan rakentamisen kiihkeimmän kasvun vuosista. Kaupunkien maksama korvausyleisten alueiden hulevesistä jatkuu sopimuksen puitteissa ollen 7,2 miljoonaa euroa/vuosi. Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan maltillisesti talousarvio- ja suunnitelmavuosina ja taksoja arvioidaan tarkistettavan yhteensä noin inflaation verran kokonaistasolla tarkasteltuna.

Toimintamenot

HSY:n toimintamenot vuonna 2022 ovat 206,1 miljoonaa euroa, joka on 10,4 miljoonaa (5,3 %) enemmän kuin vuoden 2021 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Suuri vaikutus kuluihin on Blominmäen jätevedenpuhdistuksen käyttöönotolla. Vuodelle 2023 ja 2024 on kuluissa huomioitu Suomenojan laitoksen purkukustannusta 5 milj. euroa molempina vuosina ja vuodelle 2022 on tehty 10 miljoonan euron varaus. Henkilöstökuluihin sisältyy arvioidun palkkatarkaisun vaikutukset keskimäärin 1,5 %.

Vuonna 2022 toimintakuluista noin 51 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalve-

luista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 24 %, materiaalihankinnat 15 % sekä muut kulut 10 %.

Tuloksen muodostuminen

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2022 on 194,1 miljoonaa (48,8 %), kun sen vuonna 2021 ennustetaan olevan 195,7 miljoonaa (50,3 %). Suunnitelmavuonna 2023 toimintakate paranee ja on 212,1 miljoonaa (52,1 %) ja vuonna 2024 217,8 miljoonaa.

Maksusuodet

Helsingin kuntaosuus HSY:n perussopimuksen mukaisesti on ehdotuksessa vuodelle 2022 2,171 miljoonaa euroa, vuodelle 2023 2,335 miljoonaa euroa ja vuodelle 2024 2,322 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen suunnitelmakaudella tulee pudottamaan vesihuollon investointien tason lähemmäksi pitkän aikavälin normaalia. Toisaalta viime vuosina jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin ovat olleet suuret ja tämä on nostanut myös HSY:n vesihuollon investointeja näiltä osin. Jäsenkuntien investoinnit näyttävät säilyvän korkealla tasolla myös suunnitelmakaudella. Erityisesti jos jäsenkuntien suuret raidehankkeet lähtevät liikkeelle ennakoitulla tavalla, pitävät nämä liitännäishankkeineen vesihuollon investoinnit 10 vuoden investointiohjelmaa korkeammalla tasolla. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa on otettu vesihuollon investointikustannusten ennusteissa huomioon raidehankkeet siinä aikataulussa ja laajuudessa kuin ne nyt ovat tiedossa, vaikka lopullisia päätöksiä hankkeiden toteuttamisesta ei vielä olekaan tehty. Investointibudjetin kasvun hillitsemiseksi on vastaavasti siirretty useita vesihuoltolähtöisiä hankkeita eteenpäin. Hankkeiden siirroista huolimatta toiminta- ja taloussuunnitelman investointibudjettivaraukseksi esitetään selvästi 10 vuoden investointiohjelmaa suurempia summia. Korkeana säilyvä vesihuollon investointibudjetin taso asettaa paineita vesimaksuille ja suuria haasteita HSY:n rahoitukselle. Jätehuollon investointitaso laskee vuosille 2022–2023 vuoteen 2021 verrattuna, ollen 10 vuoden investointiohjelmaa matalampi, kun taas vuodelle 2024 on varauduttu mittaviin investointeihin esimerkiksi täyden mittakaavan pyrolyysilaitoksen ja Ämmäsuolle suunnitellun tuulivoimalan rakentamiseen. Näiden investointien toteuttamisesta päättäminen aikanaan tulee vaatimaan hyvin laajaa konnaistarkastelua.

Rahoitus

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2021 lopussa ennusteen mukaan noin 704 miljoonaa, mikäli vuoden 2021 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti. Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 447 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 231 miljoonalla, josta 59,9 miljoonaa euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 921 miljoonaa euroa. Lainamäärän jatkuva kasvu aiheuttaa lisääntyvää painetta HSY:n taloudelle kasvavien lainakorkojen ja lyhennysten myötä. On tarpeen tarkastella investointimenojen, velkaantumisen ja taksapolitiikan tasapainoa. Nykyisen kaltaisen investointitason jatkuminen tuo merkittävää painetta asiakasmaksujen korotuksille kummallakin toimialalla.

Vesihuolto

Vesihuollon toimiala tuottaa korkealaatuista juomavettä yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle, viemäroä jätevedet ja hulevedet sekä puhdistaa tehokkaasti kaupunkilaisten ja teollisuuden jätevedet. Toimintaa kehitetään suunnittelukautena muun muassa parantamalla omaisuuden hallintaa, edistämällä tiedon hyödyntämistä ja tiedolla johtamista sekä vähentämällä päästöjä mereen ja ilmakehään. Suunnittelukautena otetaan käyttöön Blominmäen jätevedenpuhdistamo ja jatketaan sekaviemäroidyn viemäriverkoston eriyttämistä. Näiden toimenpiteiden arvioidaan vähentävän päästöjä mereen jo suunnittelukaudella.

Merkittävä muutos investointitasoon suunnitelmakaudella johtuu Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistumisesta, mikä pudottaa vesihuollon kokonaisinvestointien määrän suunnitelmakauden vuosilla lähemmäksi pitkän ajan keskiarvoa eli alle 200 miljoonan euron vuosittaisen tason. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella kuitenkin aiemmin arvioitua (mm. 10 vuoden investointiohjelma) korkeammalla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien aiemmin arvioitua korkeampana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Erityisesti suuret raidehankkeet mahdollisesti käynnistyessään nostavat näiden investointien määrää.

Jätehuolto

Hallituksen esitys jätelain muuttamiseksi on parhaillaan (toukokuu 2021) eduskunnan käsiteltävänä. Tavoiteaikataulun mukaan jätelain

muutos tulisi voimaan 1.7.2021. Mikäli jätelain muutos toteutuu esityksen mukaisesti, jäävät muutoksen vaikutukset HSY:n talouteen ja toimintaan arviolta melko vähäisiksi. HSY keräisi vastuulleen kuuluvalta kiinteistöiltä sekä kiinteät jätteet että sako- ja umpikaivoliitteet vastavalla tavoin kuin tällä hetkellä. Pakkausjätteen tuottajilta saatavat korvaukset näkyisivät jatkossa pakkausjätteiden tyhjennyshintojen laskuna ja HSY:n taksan ohjaavuus vahventuisi. HSY:n uudet, pääsääntöisesti ehdotettujen säännösten mukaiset erilliskeräysveloitteet ovat tulleet voimaan 1.1.2021.

Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa jatketaan toimia, joiden tavoitteena on parantaa ympäristön tilaa. Tällaisia toimia ovat muun muassa biokierrätystoimintojen hajupäästöjen vähentämiseksi tehdyn toimenpidesuunnitelman mukaiset työt, kasvihuonekaasujen vähentäminen kaatopaikkojen sulkemistoimenpiteillä sekä kaasunkeräysjärjestelmän saneerauksella ja energiansäästötoimenpiteillä sekä vesienhallintatoimet ottamalla käyttöön uutta tasausallaskapasiteettiä. Rakennetun infran tehokkaaksi hyödyntämiseksi jatketaan Ekomo-yhteistyön laajentamista yritysten kanssa.

Sortti-asemien toimintaa sujuvoitetaan ja palvelutasoa parannetaan muun muassa ottamalla käyttöön uusi Sortti-pienasema sekä tarkastelemalla viikonloppuaukioloaikoja nyt käynnissä olevan Konalan Sortti-aseman viikonloppuaukiolokokeilun pohjalta. Sortti-asematoiminnan uusien konseptien kehittäminen jatkuu ja niitä otetaan käyttöön talousarviokaudella ja digitalisaation edistämistä jatketaan.

Aluepalvelulähtöisissä investoinneissa jatketaan talousarviovuonna yhteistyötä Kierrätyskeskuksen kanssa. Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit keskittyvät jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen. Talousarviovuonna toteutetaan jätteiden loppusijoitusalueiden tiiviitä pintarakenteita ja maisemoidaan kaatopaikka-alueita ympäristölupien mukaisesti.

Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan maltillisesti suunnitelmakaudella. Sekajätteen määrä vähenee, kun taas lajitellun jätteen määrän lisääntyy. Suoritemuutokset kompensoivat toisiaan ja kokonaisuudessaan niiden vaikutus toimialan talouteen olisi neutraali. Sortti-asemien asiakasmäärien arvioidaan edelleen kasvavan lisäen siten tuottoja ja kattaen paremmin toiminnan pääomamenoja.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien hyväksymät kuntayhtymän omistajaohjauksen tavoitteet

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat ovat keväällä 2021 hyväksyneet HSY -kuntayhtymän omistajaohjauksen tavoitteet kaudelle 2022–2025 seuraavasti:

20.09.2021

1. Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %	2. Ympäristö vastuullisuuden lisääminen	3. Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen
Mittarit: 1. Tuottavuusohjelman laatiminen ja toimeenpano, investointiohjelman mitoitus sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi niin, että tarve vesihuollon tariffien reaalisisille hinnankorotuksille pystytään hillitsemään 2. Toimintamenot euroa/asukas	Mittarit: 1. Yhdyskunta- ja kotitalousjätteen kierrätysaste vuosittain, tavoitetaso 2022: vähintään 54 % 2. Kasvihuonekaasupäästöjen määrä HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa, tavoitetaso 2022: enintään 150 000 t CO2-ekv	Mittarit: 1. Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastytyvyisyys vuosittain

Kuntayhtymän vuoden 2022 talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 0,5 %:n korvaus. Vuosien 2023 ja 2024 osalta valmistelussa otetaan huomioon 1 %:n korvaus ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %:n korvaus.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 18.6.2021
- 2 Lausuntopyyntö 18.6.2021, liite, alustava toimintasuunnitelma
- 3 Lausuntopyyntö 18.6.2021, liite, ote pöytäkirjasta 18.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta 07.09.2021 § 419

HEL 2021-007537 T 11 00 01

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun ympäristöpalvelut – kuntayhtymän hallitus on pyytänyt kaupungin lausuntoa HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2022–2024 sekä vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmasta samoille vuosille. Lausunto pyydetään 7.9.2021 mennessä.

Suunnitelma perustuu HSY:n hallituksen hyväksymään strategiaan vuodelle 2025, jonka pohjana ovat ympäristövastuu, resurssitehokkuus toimintavarmuus, sujuvat palvelut ja vakaa talous. Tavoitteet ovat linjassa Helsingin kaupungin tavoitteiden kanssa. HSY:n talous- ja toimintasuunnitelma on tärkeä raportti ohjaamaan tulevien vuosien työskentelyä. Investointiohjelmat, suunnitelmat ja toimenpiteet lähtökohtaisesti perustuvat raportin antamiin ohjeisiin.

Vuosittaisista investoinneista vesihuolto on selvästi suurin. Kaupungin laajenemisen myötä syntyvät uuden vesihuollon rakentamisesta johtuvat kaupunkilähtöiset investoinnit pitävät investointitason suunnitelma-kaudella melko korkeana. Uusien raidehankkeiden johtosiirtotarpeet sekä mm. Kalasataman rakentaminen kuormittavat investointeja lähivuosina. Suurin osa investoinneista menee tosin vesihuollon saneerausta ja vanhaa infraa korvaaviin uudistusinvestointeihin. Tasapaino näiden investointikorien välillä tulee säilyttää, jotta investointien tasainen suunta säilyy ja saamme tarvittavat vesihuoltopalvelut rakennettua muun kaupunkikehityksen vaatimassa tahdissa.

Sekavesiviemäröinnistä luopuminen ja viemäriverkoston eriyttäminen on välttämätöntä ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta ja tuo Helsingin verkostolle toimintavarmuutta. Samalla sillä on välitön vaikutus mereen laskettavien päästöjen vähenemisenä ja sen tuomina positiivisina ympäristövaikutuksina. Investointeja sekaviemäröinnistä luopumiseen ei tule lykätä ja investointeihin on varattava riittävät resurssit.

Kierrätysasteen kasvattamiseksi on tarpeen etsiä viestinnällisten keinojen lisäksi myös muita tapoja vähentää polttoon menevän jätteen määrää, kuten esimerkiksi jätejakeiden ohjaavaa hinnoittelua ja investointeja mekaaniseen lajitteluun sekä tutkia mahdollisuuksia hyödyntää yksityisten jätehuoltoyritysten tarjoamia palveluja.

Nykyiset tavoitteet vähentää jäteveden fosforin ja typen kuormitusta mereen ovat hyviä ja kannatettavia. On edistyksellistä, että ravinnekuormitusta pystytään vähentämään, vaikka jäteveden määrä kasvaa. On myös positiivista, että työ haitallisten aineiden ja mikropartikkeleiden kuormituksen vähentämiseen jatkuu.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma vuosille 2021–2030 tarkastelee pitkällä tähtäimellä Helsingin vesihuollon kehitys- ja toteuttamistarpeita. Terveys- ja ympäristöperusteisen vesihuollon tarve nousi esiin raporttia laadittaessa vesihuoltolain 6.2 § osalta koskemaan erityisesti virkistysalueita, saaristoa ja haja-asutusta. Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on ajoitettu vesihuollon suunnittelu- ja toteutustarpeita kaupungin asemakaavoituksen etenemisen mukaisesti, jotta alueiden toteutusaikatauluja vesihuollon osalta osataan ohjata. Vuosittaiset toiminta-aluepäätökset tarkentavat suunnittelu- ja ohjaustarvetta tältä osin.

Östersundomin vesihuollon toiminta-alue sekä liittyminen vesihuoltoon tulee ratkaista suunnitelmallisesti ja keskitetysti. Kapasiteetin riittävyys tulee varmistaa alueen kaavoituksen ja rakentamisen tiivistymisen aika-aulussa.

Lähitulevaisuudessa odottamattomille vanhan infran peruskorjaustarpeille ei ole taloussuunnitelmassa osoitettu erillisiä varauksia.

Voimaan tullut maanalainen yleiskaava 2021 varaa HSY:n merkittävimmille maanalaisille teknisen huollon kallioon sijoittuville hankkeille tilat pitkällä tähtäimellä. Investointiohjelman erittelystä ei käy ilmi erillisten hankkeiden investointien suuruus eikä ajoitus.

Jätelain muutokset toiminnan ohjaamiselle koskevat lähinnä HSY:n operatiivista toimintaa. Jätehuollon toimenpiteet Ämmässuon ja Sorttiasemien toimintojen parantamiseen ovat kannatettavia.

Seutu- ja ympäristötiedon keruussa jatkuu hyödyllinen ilmanlaadun seuranta. Ilmanlaadutiedon tuottaminen ja tutkimukset ovat kaupunkeja palvelevaa lähtötietoa varsinkin, kun yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja asuminen tulee yhä enemmän sijoittumaan vilkkaiden väylien lähiympäristöön. Kestävään kaupunkielämään tähtäävät ohjelmat kuten kiertotalous ja kestävä kulutus ovat kannatettavia toimenpiteitä.

Helsingin kaupunki puoltaa HSY:n talous- ja toimintasuunnitelma 2022–2024 hyväksymistä.

Käsittely

07.09.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

20.09.2021

Vastaehdotus:

Saana Rossi: Lisäys kohtaan (5): Sekavesiviemäröinnistä luopuminen ja viemäriverkoston eriyttäminen on välttämätöntä ilmastomuutokseen sopeutumisen kannalta ja tuo Helsingin verkostolle toimintavarmuutta. Samalla sillä on välitön vaikutus mereen laskettavien päästöjen vähenemisenä ja sen tuomina positiivisina ympäristövaikutuksina. Investointeja sekaviemäröinnistä luopumiseen ei tule lykätä ja investointeihin on varattava riittävät resurssit.

Kierrätysasteen kasvattamiseksi on tarpeen etsiä viestinnällisten keinojen lisäksi myös muita tapoja vähentää polttoon menevän jätteen määrää, kuten esimerkiksi jätejakeiden ohjaavaa hinnoittelua ja investointeja mekaaniseen lajitteluun sekä tutkia mahdollisuuksia hyödyntää yksityisten jätehuoltoyritysten tarjoamia palveluja.

Kannattaja: Katri Penttinen

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Eija Kivilaakso, johtava erityisasiantuntija, puhelin: 310 37247
eija.kivilaakso(a)hel.fi

20.09.2021

Asia/34

§ 669

Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman peruskorjauksen hankesuunnitelma

HEL 2021-006189 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman peruskorjauksen hankesuunnitelman siten, että hankkeen arvonlisäveroton kokonaishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt, erillishankinnat sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 9 000 000 euroa tammikuun 2021 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman ja asemamuuntamon peruskorjaus ja modernisointi parantaa Helsingin metrojärjestelmän luotettavuutta ja häiriönsietokykyä sekä varmistaa Hakaniemen metroaseman sähkönjakelun toimintaa.

Hankkeen strategiasidonnaisuus

Helsingin kaupunkistrategian mukaan liikennejärjestelmän toimivuudesta huolehditaan liikenneinvestoinneilla ja että kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan. Päätösehdotus tukee näitä kaupunkistrategian tavoitteita kestävä kasvun turvaamisesta ja on näin strategian mukainen.

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Hakaniemen metron sähkösyöttöasema ja asemamuuntamo ovat metrojärjestelmän vanhimpia ja lähes 40 vuoden käytön jälkeen tulossa käyttöikänsä päähän. Lisäksi vanhoihin laitteistoihin on vaikea saada varaosia.

Hakaniemen metron sähkösyöttöasemaa lähimmät sähkösyöttöasemat sijaitsevat Kampissa ja Kalasatamassa. Hakaniemen sähkösyöttöaseman vaikea vikaantuminen voi aiheuttaa metron liikennöinnille itäisen kantakaupungin osuudella huomattavia häiriöitä ja pahimmillaan keskeytyksiä. Myös Kampin metron sähkösyöttöaseman laitteistot ovat ikääntyneitä, joten Hakaniemen metron sähkösyöttöaseman modernisointi on tarkoituksenmukaista ja tarpeellista toteuttaa metroliiikenteen toimintavarmuuden takaamiseksi ja vikasietoisuuden parantamiseksi. Modernisoinnin myötä myös sähkösyöttöaseman kunnossapidettävyyden paranee.

Asemamuuntamo vastaa metroaseman sähköjakelusta ja sen toimintahäiriöt saattavat aiheuttaa metroaseman sulkemisen korjauksen ajaksi.

Hakaniemen sähkösyöttöaseman laittilat sijaitsevat hankalissa paikoissa ratatunnelin yläpuolella, kolmessa eri tasossa. Johtoreittien uusiminen ratatason ja laittilojen välillä tulee olemaan haastavaa reittien kulkiessa kuilua pitkin alas ja edelleen ratatunnelin kalliokatossa sisältäen myös sivuttaissiirtymiä.

Samoissa tiloissa metron sähkösyöttöaseman kanssa sijaitsee myös raitiotien sähkösyöttöasema, jonka laitteistot ovat kuitenkin uudempia eikä niitä tarvitse tässä yhteydessä uusia.

HKL on tällä hetkellä toteuttamassa uutta metron sähkösyöttöasemaa Ruoholahden metroasemalle varmistamaan liikennöinnin toimintavarmuuden Kampin ja Lauttasaaren metroasemien välisellä osuudella. Hakaniemen sähkösyöttöaseman peruskorjaushanke on riippuvainen rakenteilla olevan Ruoholahden metron sähkösyöttöaseman valmistamisesta. Ruoholahden sähkösyöttöaseman on oltava käyttöönotettu ja prosessikäytössä ennen Hakaniemen sähkösyöttöaseman kriittisten laitteistojen uusimisen aloittamista. Näin minimoidaan Hakaniemen syöttöaseman peruskorjauksesta aiheutuvia riskejä metron liikennöinnille.

Hankkeen toteuttaminen

Hanke on tarkoitus toteuttaa vuosien 2022–2024 aikana ja töiden kokonaiskesto on noin 23 kuukautta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.09.2021

Hankkeessa uusitaan metron sähkösyöttöaseman ja asemamuuntamon laitteistot ja peruskorjataan näiden tilat ja asennusreitit rakenteiden, pintojen ja talotekniikan osalta.

Hanke toteutetaan vaiheittain metron sähkösyöttöaseman ratasähkökojeistojen ja laitteiden uusimisen osalta. Nykyiset laitteistot pidetään osittain käytössä töiden aikana ja uusimisen vaatimat laitteistojen käyttökätköt minimoidaan. Myös asemamuuntamon laitteistojen ja asennusten uusiminen tehdään vaiheittain aseman sähköjakelun varmistamiseksi.

Hankkeen toteutussuunnittelussa valittavissa teknisissä ratkaisuissa niin rakennus- kuin talotekniikan osalta kiinnitetään huomioita ratkaisujen elinkaareen, energiatehokkuuteen ja vähäpäästöisyyteen tai kiertotalouteen. Rakennus- ja taloteknisissä töissä toteutetaan siirto- ja väistötoimia tarpeen mukaisesti.

Hankkeessa uusitaan molemmat metron sähkösyöttöaseman rata-sähkömuuntajat. Uusiksi muuntajiksi hankintaan vähähäviöisiä malleja, jotta häviöenergian määrä vähenee. Myös sähkösyöttöaseman tasa-sähkökatkaisijakojeistot, DC-kaapelisyötöt, rataerotinkojeistot, sähkösyöttöaseman 10 kV-kojeistot ja sähkösyöttöaseman omakäyttömuuntaja uusitaan.

Metroaseman laituritasolla sijaitsevan asemamuuntamon 10 kV-kojeistot ja muuntajat uusitaan. Aseman läheisyyteen ratatunneliin tuodaan uusimisen ajaksi siirrettävä pakettimuuntamo, jolla varmistetaan aseman sähkösyöttö tämän vaiheen aikana.

Uusittavien laitteistojen kaukovalvontaa lisätään samalla toimintavarmuuden parantamiseksi ja paloriskien pienentämiseksi. Uusien laitteistojen käyttöikäksi on arvioitu 30 vuotta.

Hankkeen toteuttaminen ei vaadi muutoksia asemakaavaan tai rakennuslupakäsittelyä.

Hanke toteutetaan siten, ettei metrolienteelle aiheudu katkoja ja tavoitteena on välttää vähäisemmätkin liikenteen rajoitukset. Työmaajärjestelyt eivät vaikuta metroasemaa käyttävien matkustajien kulkureitteihin. Kriittisiä käyttöönotto- ja kytkentätöitä suoritetaan öisin, kun asema on suljettu.

Hankkeen kustannusten muodostuminen

Hakaniemen metron sähkösyöttöaseman saneerauksen arvonlisäverottomat kustannukset ovat enintään 9,0 milj. euroa hankesuunnitelman mukaisesti.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Hankesuunnitelman kustannusselvityksen on laatinut rakennusosa-arviona rakennushankkeen kustannus- ja määrätietopalveluihin erikoistunut yritys. Laskelma perustuu sähkösuunnittelijan kustannusarvioihin, arkkitehdin ja rakennesuunnittelijan hankesuunnitelma-aineistoon sekä LVI-suunnittelijan kustannusarvioon.

Kustannusarvio on laadittu Helsingin hintatasoon 1/2021 Talonrakennuksen kustannustietokirjan mukaisella menettelyllä. Käytetty Haahtela-indeksi on 103,0 rakennuskustannusindeksin ollessa 103,8 (2015 = 100).

Hankkeen suunnitteluun on käytetty maaliskuuhun 2021 mennessä n. 0,16 milj. euroa.

HKL:n vuoden 2021 budjetissa hankkeelle on varattu n. 0,19 milj. euroa.

Vuodelle 2022 hankkeen kustannuksiksi on arvioitu 3 800 000 euroa, vuodelle 2023 3 700 000 euroa ja vuodelle 2024 1 200 000 euroa. Vuodelle 2021 arvioitu osuus kustannuksista on huomioitu HKL:n vuoden 2021 tulosbudjetissa. Vuosille 2022–2024 sijoittuvat kustannukset otetaan huomioon HKL:n talousarvion laatimisessa kyseisille vuosille.

Hankkeen vaikutukset käyttötalouteen

Hanke rahoitetaan lainarahoituksella ja hanke aiheuttaa 25 vuoden poistoajalla tasapoistoina noin 360 000 euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin. Hankkeen on arvioitu tuovan kustannussäästöjä kustannustoiminnassa mm. vanhojen laitteistojen viankorjausten poistumisen.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (180 000 euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (25 vuoden aikana yhteensä 2 900 000 euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskuttaa HSL:ltä. HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa 50 % laskennallisen korkomenon ns. infran korkotulona kaupungille.

Loppuosa poistoista (noin 180 000 euroa vuodessa) ja investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset 3 900 000 euron korkokulut laina-aikana (korkokanta 3 % ja laina-aika 25 vuotta) jäävät kaupungin liikenneliikelaitoksen infratukena maksettavaksi. Hakaniemen metron sähkösyöttöaseman peruskorjauksen vaikutus HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 220 000 euroa vuodessa.

Lisäksi osa HSL:ltä laskutettavasta 50 % poisto-osuudesta ja 50 % laskennallisesta korosta kiertyy vuosittain käytön mukaisesti kaupungin

20.09.2021

maksettavaksi HSL:n maksuosuuden kautta; noin 50 % poistoosuudesta ja laskennallisesta korosta katetaan lipputuloilla ja loppuosa kohdistuu kuntaosuuteen. Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman saneerauksen HKL:n osuuden kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen arvioidaan olevan keskimäärin 350 000 euroa vuodessa (HSL:n maksuosuus ja HKL:n saama kaupungin tuki yhteensä).

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus on 12.6.2017 § 665 päättänyt, että liikennelaitoksen johtokunta päättää tilahankkeista, joiden hankesuunnitelman mukainen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään viisi miljoonaa euroa. Kun hankkeen kustannusarvio ylittää 5 miljoonaa euroa on päätösvalta kaupunginhallituksella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Liikenneliikelaitos

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 15.06.2021 § 100

HEL 2021-006189 T 08 00 02

Esitys

Johtokunta esitti kaupunginhallitukselle Hakaniemen metron sähkönsyöttöaseman saneerauksen hankesuunnitelman 21.2.2021 hyväksymistä niin, että hankkeen arvonlisäveroton enimmäishinta yhteensä si-

20.09.2021

sältäen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 9,0 milj. euroa kustannustasossa tammikuu 2021.

Esittelijä

yksikön johtaja
Antti Nousiainen

Lisätiedot

Eero Valkama, projektipäällikkö, puhelin: 310 21914
eero.valkama(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.09.2021

§ 670

Kiinteistö Oy Auroranlinnan vuokrausehtojen muuttaminen

HEL 2021-010004 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esteelliset: Jenni Rope

Esteellisyyden syy: osallisuusjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vierson ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää muuttaa kaupunginvaltuuston 24.10.2001, § 302 hyväksymää Kiinteistö Oy Auroranlinnan perustamispäätöksessä määriteltyä huoneistojen vuokrauksen määräaikaaisuutta koskevaa periaatetta siten, että huoneistojen vuokrauksen määräaikaaisuudesta luovutaan. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että Kiinteistö Oy Auroranlinna voi jatkossa itse määritellä huoneiston vuokrauksessa sovellettavat ehdot.

Esittelijän perustelut

Kiinteistö Oy Auroranlinna

Helsingin kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Auroranlinnan (yhtiö) koko osakekannan. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön toimialana on osana Helsingin kaupunkikonsernia omistaa ja hankkia omistukseensa tai vuokraoikeudella hallita tontteja, omistaa ja hallita tonteilla olevia tai niille rakennettavia asuinrakennuksia sekä omistaa ja hankkia omistukseensa asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja käydä niil-

lä kauppaa. Yhtiö antaa hallitsemansa huoneistot vuokralle. Yhtiön toimialana on lisäksi Helsingin kaupungin tai sen tytäryhtiöiden omistamien asuntojen välittäminen vuokralle ja näihin asuntoihin liittyvät hallinnointipalvelut sekä asuntojen hallinnointipalveluiden tuottaminen Helsingin kaupunkikonserniin kuuluville yhtiöille.

Kaupunginvaltuusto on 24.10.2001, 302 § päättänyt vuokra-asuntojen tarjontaan perustuvan yhtiön Kiinteistö-oy Auroranlinnan perustamisesta. Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että perustettavan yhtiön toiminnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Kaikki asunnot vuokrataan markkinavuokralla.
- Fuusion jälkeen hankitut uudet asunnot vuokrataan määräaikaisilla vuokrasopimuksilla.
- Asunnot, joita ei tarvita kaupungin työsuhdeasunnoiksi, vuokrataan yleisille vuokramarkkinoille tai kaupunginhallituksen erikseen päättämän tarkoituksen mukaisesti.

Päätöksen perusteluissa on yhtiön asuntojen käyttötarkoituksesta sekä asunnonjaosta kirjattu seuraavasti:

- Joustavuuden vuoksi yhtiön asunnot vuokrattaisiin aina määräajaksi, esim. 3–5 vuodeksi. Jotta omaisuus voidaan realisoida on määräaikaisuus välttämätöntä niissä tapauksissa, joissa asunnon rahoitus perustuu pääomalainaan. Nykyisten työsuhdeasunto käytössä olevien huoneistojen kohdalla noudatetaan kuitenkin nykyistä käytäntöä. Uudet työsuhdekäyttöön osoitettavat asunnot vuokrataan ao. hallintokunnalle määräaikaisena. Työsuhdeasukkaan vuokrasuhteen ehdot päätetään Khssa.
- Asuntojen osoittaminen eri käyttötarkoituksiin samoin kuin asunnonjaon periaatteet päätetään Khssa.
- Asunnot, joita ei tarvita työsuhdeasunnoiksi, vuokrataan joko suoraan vuokralaisille yleisten vuokramarkkinoiden menettelyin tai tiettyyn Khn erikseen päättämään erikoistarkoitukseen, jollainen voi olla esimerkiksi kaupungin elinkeinopolitiikan tukeminen. Vuokrasuhteet ovat määräaikaisia ja vuokrat markkinavuokria. Yleiseen käyttöön tarkoitettujen asuntojen vuokralaisvalinnan suorittaa yhtiö. Kaupunginhallituksen päättämässä erikoistarkoituksissa noudatetaan päätöksessä mainittua menettelyä.

Vuokrasuhteen määräaikaisuudesta luopuminen

Yhtiön kaupunginhallituksen konsernijaostolle raportoitavaksi asetettu tavoite on, että yhtiön vuokra-asuntojen taloudellinen käyttöaste on vähintään 97 %, huomioituna peruskorjauksessa olevien kiinteistöjen tyhjiillään olo. Yhtiön käyttöaste on kevään 2021 aikana laskenut aiempien

vuosien noin 97 %:n tasosta. Heinäkuun 2021 käyttöaste oli noin 95 %, mitä on pidettävä huolestuttavana tasona.

Käyttöasteen heikkeneminen on havaittu Kiinteistötieto Oy:n raportin (KTI asuntovuokravertailu 2021) mukaan yleisestikin pääkaupunkiseudun markkinoilla, mutta yhtiön asuntojen osalta suurimmaksi haluttavuutta heikentäväksi tekijäksi asuntojen vuokrauksessa on arvioitu vuokrasopimusten määräaikaisuus. Määräaikaisuus vähentää merkittävästi kiinnostusta yhtiön asuntoihin jo niiden ilmoitusvaiheessa. Lisäksi vuokrasuhteen määräaikaisuus mietityttää vuokralaisehdokkaita usein vielä vuokraustilanteessa, vaikka asunto muilta osin olisi todettu vastaavan vuokralaisehdokkaan tarpeita. Tietoisuus määräajan päätymisestä lisää vuokralaisen halua hakeutua toiselle vuokranantajalle, vaikka asunto edelleen vastaisi asumistarpeita, koska vuokralaiselle on mahdollista ilmoittaa mahdollisuudesta jatkosopimukseen vasta muutama kuukausi ennen määräajan päättymistä.

Lisäksi voidaan todetaan, että yhtiöllä ei enää ole perustamispäätöksessä mainittua pääomalainaa, jonka vuoksi määräaikaisuus on katsottu välttämättömäksi. Myöskään perustamispäätöksessä mainittu yhtiön omaisuuden realisointiin liittyvä joustavuus ei ole yhtiön nykytoiminnan kannalta perusteltu. Yhtiön yleisille vuokramarkkinoille vuokrattujen huoneistojen vuosittainen vaihtuvuus on noin 22 %, joka on käytännössä selvästi ylittänyt kaupungin vuokra-asuntotarpeen.

Vuokrasopimusten määräaikaisuus, jonka on yhtiön perustamisen aikaan uskottu tuovan joustavuutta yhtiön toimintaan ja edesauttavan tyydyttämään Helsingin kaupungin työsuhteasuntojen tarpeen, vaikeuttaa nykyisin yhtiön toimintaa sekä sellaisten asumispalveluiden tuottamista helsinkiläisille, jollaisia helsinkiläiset haluavat ja tarvitsevat. Tämän johdosta on perusteltua luopua vuokrasopimusten määräaikaisuuden vaatimuksesta.

Jatkossa on tarkoituksenmukaista, että yhtiö voi itse määritellä vuokrauksen käytännön ehdot. Kaupungin mahdolliset linjaukset ja suositukset vuokrauksen ehdoista voidaan tarpeen mukaan päättää yhteisökohtaisessa omistajastrategiassa.

Toimivalta

Hallintosäännön mukaan 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamus henkilölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö

20.09.2021

Asia/35

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Kiinteistö Oy Auroranlinna

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Konserniohjaus

§ 671

Valtuutettu Reetta Vanhasen toivomusponsi koronatilanteen vaikutuksista kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja kiusaamisen ennaltaehkäisystä

HEL 2021-005070 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi kaupunginvaltuuston 21.4.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyn selvityksen ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esiteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 21.4.2021 nuorten aloitteita ajalta 9.6.–31.12.2020 kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Reetta Vanhasen toivomusponnen: "Valtuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuuksia tutkia koronatilanteen vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan sekä keinoja, miten kiusaamista ja väkivaltaa voitaisiin ennaltaehkäistä paremmin."

Koronapandemian vaikutusten seuranta

Koronapandemian vaikutuksia koululaisten hyvinvointiin ja kiusaamiseen on kartoitettu vuosina 2020-2021 useissa tutkimuksissa. Vuonna

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

2020 toteutetusta Turun yliopiston kyselytutkimuksesta ”Koululaisten koronakevät” käy ilmi, että koululaisten kokemusten mukaan koronatilanteesta johtuva etäopiskelu vähensi koulukiusaamista. Myös Helsingin yliopiston tutkimus ”Koulunkäynti, opetus ja hyvinvointi Helsingin kouluissa koronaepidemian aikaan” osoittaa etäopetuksella olleen kiusaamista vähentävä vaikutus. Tutkimuksessa kartoitettiin koulun henkiöstön, oppilaiden ja huoltajien kokemuksia kyselyillä keväällä ja syksyllä 2020. Lisäksi Helsingissä on kartoitettu 7.–10.-luokkalaisten hyvinvointia kyselytutkimuksella etäopetuksen aikana keväällä 2021.

Kouluissa seurataan oppilaiden hyvinvointia systemaattisesti. Hyvinvoinnin seurannassa hyödynnetään Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen valtakunnallisesti laatiman kouluterveyskyselyn tuloksia. Viimeisimmässä, keväällä 2021 kerätyssä aineistossa on kartoitettu kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan liittyviä seikkoja sekä koronapandemiaan liittyviä huolia ja vaikutuksia. Kouluterveyskyselystä kertyvää tietoa hyödynnetään oppilaitosten hyvinvointityön kehittämisessä, kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisemisessä sekä kiusaamiseen puuttumisessa. Kouluterveyskyselyn lisäksi oppilaiden hyvinvoinnin seurannassa hyödynnetään esimerkiksi Koulun hyvinvointiprofiili -kyselytyökalua. Koulun hyvinvointiprofiilin avulla voidaan kartoittaa luokka- ja koulukohtaisesti oppilaiden hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Kyselyistä kerättyä tietoa hyödynnetään koulun yhteisöllisen opiskelu-huoltoryhmän johdolla kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemisessä ja siihen puuttumisessa monin eri keinoin yksilö- ja yhteisötasolla.

Koronapandemian vaikutuksia seurataan myös sosiaali- ja terveystoimialalla karttuvan tilastollisen tiedon sekä aihetta käsittelevien tutkimusten avulla. Toimialalla seurataan mm. lastensuojeluilmoitusten määriä ja syitä. Seurannassa otetaan huomioon tutkimustieto kiusatuksi tulemisen riskiä lisäävistä tekijöistä. Lasten lähisuhteissaan eri tavoin kokema väkivalta on merkittävä ja sen vuoksi seurattava kiusaamisväkivallan riskitekijä.

Lasten lähisuhteissaan kokema väkivalta vaikuttaa lastensuojeluilmoitustilastojen valossa lisääntyneen tuntuvasti koronapandemian aikana. Ilmoitustilastoista ei ole mahdollista päätellä yksiselitteisesti syy-seuraussuhteita. On kuitenkin maininnan arvoista, että verrattuna vuoteen 2020, oli tammi-huhtikuussa 2021 merkittävää kasvua niissä ilmoitusluokissa, jotka saattavat olla seurausta lasten lähisuhteissaan ja kotonaan kokemasta turvattomuudesta ja väkivallasta. On mahdollista, että jatkossa koronapandemian seurauksena lisääntynyt lasten kokema lähisuuhdeväkivalta tulee näkymään myös lasten vertaissuhteissaan eri tavoin esiintyvänä väkivallan kasvuna, kuten kiusaamisen ja kiusaamisväkivallan kasvuna. Tätä tietoa on jo ennakkoiden hyödynnetty jäljempänä kuvattavien, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosi-

aali- ja terveystoimialan yhteisten kehittämistoimenpiteiden käynnistämässä ja kohdentamisessa.

Edellä mainitut julkaisut ja selvitykset mahdollistavat koronapandemian jo ilmenneiden vaikutuksien tarkastelun ja koulujen toiminnan kehittämisen niiden pohjalta. Koronapandemian ja kiusaamisen yhteisvaikutuksia on mahdollista edelleen selvittää ja seurata luokka-, koulu-, ja kaupunkitasoisesti sekä valtakunnallisesti kouluterveyskyselyn ja koulun hyvinvointiprofiilin avulla. Kouluterveyskyselyn ja koulun hyvinvointiprofiilin käyttö oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi on kirjattu myös Helsingissä kaupunkitasoisesti käytössä olevaan Kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan (KVO13).

Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisy

Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyssä avainasemassa on turvallisen kouluympäristön varmistaminen kaikille. Turvallisessa ympäristössä oppilaat kertovat kiusaamisesta herkemmin koulun aikuisille. Helsingissä on lukuvuosina 2019–2021 saatu hyviä tuloksia siitä, miten viikoittainen tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen vahvistaa oppilaiden sosiaalisia taitoja, parantaa ilmapiiriä sekä vähentää kiusaamista ja rasismia. Oppilaiden tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen auttaa selvittämään ristiriitatilanteita turvallisesti ja ennaltaehkäisee konfliktien syntymistä. Sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävien ohjelmien käyttö ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen ovat myös KVO 13:n toimenpiteitä.

KVO13 on tärkeä työkalu kiusaamisen ennaltaehkäisyssä. Ohjelman toimeenpano jatkuu tulevina lukuvuosina perustoiminnan ohella myös hanketyössä. Helsingin kouluissa on käynnistymässä Sitouttava koulu-yhteistyö -hanke, jonka yhtenä tavoitteena on jalkauttaa kiusaamisen vastainen ohjelma osaksi jokaisen helsinkiläisen koulun arkea sekä mallintaa toimintaa myös valtakunnallisesti vuosina 2022–2023. Sitouttavalla koulu-yhteistyöllä voidaan vähentää kiusaamista vahvistamalla myönteistä koulukulttuuria. Lisäksi jo käynnissä oleva Oikeus oppia – oppimisen tuki ja inklusio esi- ja perusopetuksessa -kehittämistyö pyrkii vahvistamaan koulujen valmiuksia tarjota tarpeellinen tuki kaikille oman alueensa oppilaille, tukemaan kouluja hyvinvointityön strukturoinnissa sekä vahvistamaan koulujen ja lapsiperheiden palvelujen yhteistyötä matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti.

Osana varhaisen puuttumisen ja väkivallan ehkäisyn kehittämistyötä Helsingin kouluterveydenhuollossa kokeillaan Turva10 - keskustelumenetelmän käyttöä ja soveltuvuutta lokakuusta 2021 alkaen. Turva10 on Ensi- ja turvakotien liiton kehittämä työmenetelmä työntekijän ja lapsen väliseen keskusteluun koskien turvallisuuden ja

turvattomuuden kokemuksia. Pilotissa varmistetaan, että lapsella on mahdollisuus jatkaa keskustelua peloistaan, mahdollisesti kokemastaan väkivallasta, turvallisuudesta ja Turva10 -keskustelun herättämistä ajatuksista ja tunteista oppilashuollossa tai lapsiperhepalveluissa. Mikäli kokeilun perusteella Turva10 -puheeksioton menetelmän katsotaan soveltuvan Helsingissä väkivallan ehkäisyn ja varhaisen puuttumisen työhön, se otetaan laajasti käyttöön kouluterveydenhuollossa ja muissa lapsiperhepalveluissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan yhteistyönä on keväällä 2021 valmisteltu yhteinen toimintaohje lastensuojelulle, perhesosiaalityölle ja perusopetukseen kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyyn, riskien tunnistamiseen sekä kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumiseksi. Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn sekä puuttumisen toimenpiteet on kuvattu toimijakohtaisesti sekä yhteistyön näkökulmasta. Yhteistyö yli toimialarajojen parantaa valmiuksia puuttua kiusaamiseen ja väkivaltaan, sekä ehkäistä kiusaamisen ja väkivallan vaikutuksia.

Lopuksi

Koronapandemian vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan on mahdollista selvittää kiusaamisen vastaisen ohjelman mukaisia toimenpiteitä hyödyntämällä. Ohjelman mukaisten kyselytyökalujen käyttö mahdollistaa vaikutusten tunnistamisen ja seuraamisen kouluissa yksilö- ja yhteisötasolla. Ohjelman toimenpiteiden systemaattinen toteuttaminen tukee koulujen valmiuksia ennaltaehkäistä kiusaamista ja väkivaltaa, ja auttaa ylläpitämään turvallista kouluympäristöä. Yhteistyö yli toimialarajojen tehostaa kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn sekä puuttumisen mahdollisuuksia.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että koronatilanteen vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan seurataan tarkasti ja että kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn keinoja kehitetään kaupungin KVO13-toimenpideohjelman ja muiden kehittämisohjelmien puitteissa.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava toivomusponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua sen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi valtuutetuille.

Esittelijä

20.09.2021

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.08.2021 § 281

HEL 2021-005070 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen toivomusponnosta mahdollisuuksista tutkia koronatilanteen vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan sekä kiusaamisen ennaltaehkäisyä:

Koronatilanteen vaikutuksia koululaisten hyvinvointiin ja kiusaamiseen on kartoitettu vuosina 2020-2021 useissa tutkimuksissa. Vuonna 2020 toteutetusta Turun yliopiston kyselytutkimuksesta ”Koululaisten korona-kevät” käy ilmi, että koululaisten kokemusten mukaan koronatilanteesta johtuva etäopiskelu vähensi koulukiusaamista. Myös Helsingin yliopiston koulutuksen arviointikeskuksen tutkimuksesta ”Koulunkäynti, opetus ja hyvinvointi Helsingin kouluissa koronaepidemian aikaan” käy ilmi etäopetuksella olleen kiusaamista vähentävä vaikutus. Tutkimuksessa kartoitettiin koulun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kokemuksia kyselyillä keväällä ja syksyllä 2020. Lisäksi Helsingissä on kartoitettu 7. – 10. luokkalaisten hyvinvointia etäopetuksen aikana keväällä 2021 kyselytutkimuksella.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kouluissa seurataan oppilaiden hyvinvointia systemaattisesti. Hyvinvoinnin seurannassa hyödynnetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen valtakunnallisesti laatiman kouluterveyskyselyn tuloksia. Viimeisimmässä, keväällä 2021 kerätyssä aineistossa on kartoitettu kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan liittyviä seikkoja sekä koronapandemiaan liittyviä huolia ja vaikutuksia. Kouluterveyskyselystä kertyvää tietoa hyödynnetään oppilaitosten hyvinvointityön kehittämisessä, kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisemisessä sekä kiusaamiseen puuttumisessa. Kouluterveyskyselyn lisäksi oppilaiden hyvinvoinnin seurannassa hyödynnetään esimerkiksi Koulun hyvinvointiprofiilia. Koulun hyvinvointiprofiili on kyselytyökalu, jolla voidaan kartoittaa luokka- ja koulukohtaisesti oppilaiden hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Kyselyistä kerättyä tietoa hyödynnetään koulun yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän johdolla kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseen sekä siihen puuttumiseen monin eri keinoin yksilö- ja yhteisötasolla.

Edellä mainitut julkaisut ja selvitykset mahdollistavat koronatilanteen jo ilmenneiden vaikutusten tarkastelun ja koulujen toiminnan kehittämisen niiden pohjalta. Koronapandemian ja kiusaamisen yhteisvaikutuksia on mahdollista edelleen selvittää ja seurata luokka-, koulu-, ja kaupunkitasoisesti sekä valtakunnallisesti kouluterveyskyselyn ja koulun hyvinvointiprofiilin avulla. Kouluterveyskyselyn ja koulun hyvinvointiprofiilin käyttö oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi on kirjattu myös Helsingissä kaupunkilaaajuisesti käytössä olevaan Kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan (KVO 13). Ohjelma on osa Helsingin kaupunkistrategian (2017–2021) tasa-arvoisten koulutusmahdollisuuksien kokonaisuutta. Ohjelma koostuu 13 kiusaamisen ehkäisyyn kohdennetusta toimenpiteestä ja sen tarkoituksena on parantaa mahdollisuuksia puuttua kiusaamiseen systemaattisesti sekä ennaltaehkäistä kiusaamista.

Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyssä avainasemassa on turvallisen kouluympäristön varmistaminen kaikille (Perusopetuslaki 29 §). Turvallisessa ympäristössä oppilaat kertovat kiusaamisesta herkemmin koulun aikuisille. Helsingissä on lukuvuosina 2019–2021 saatu hyviä tuloksia siitä, miten viikoittainen tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen vahvistaa oppilaiden sosiaalisia taitoja, parantaa ilmapiiriä sekä vähentää kiusaamista ja rasismia. Oppilaiden tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen auttaa selvittämään ristiriitatilanteita turvallisesti ja ennaltaehkäisee konfliktien syntymistä. Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävien ohjelmien käyttö ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen ovat myös kiusaamisen vastaisen ohjelman toimenpiteitä.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on tärkeä työkalu kiusaamisen ennaltaehkäisyssä. Ohjelman implementointi jatkuu tulevina lukuvuosina perustoiminnan ohella myös hanketyössä. Helsingin kouluissa on käyn-

nistymässä Sitouttavan koulu yhteistyön hanke, jonka yhtenä tavoitteena on jalkauttaa kiusaamisen vastainen ohjelma osaksi jokaisen helsinkiläisen koulun arkea sekä mallintaa toimintaa myös valtakunnallisesti vuosina 2022–2023. Sitouttavalla koulu yhteistyöllä voidaan vähentää kiusaamista vahvistamalla myönteistä koulukulttuuria. Lisäksi jo käynnissä oleva Oikeus oppia – oppimisen tuki ja inklusio esi- ja perusopetuksessa -kehittämistyö pyrkii vahvistamaan koulujen valmiuksia tarjota tarpeellinen tuki kaikille oman alueensa oppilaille, tukemaan kouluja hyvinvointityön strukturoinnissa sekä vahvistamaan koulujen ja lapsiperheiden palvelujen yhteistyötä matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla sekä sosiaali- ja terveystoimialalla on keväällä 2021 valmisteltu yhteistyössä yhteinen toimintaohje lastensuojelulle, perhesosiaalityölle ja perusopetukseen kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyyn, riskien tunnistamiseen sekä kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumiseksi. Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyyn sekä puuttumisen toimenpiteet on kuvattu toimijakohtaisesti sekä yhteistyön näkökulmasta. Yhteistyö yli toimialarajojen parantaa valmiuksia puuttua kiusaamiseen ja väkivaltaan, sekä ehkäistä kiusaamisen ja väkivallan vaikutuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että koronatilanteen vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan on mahdollista selvittää kiusaamisen vastaisen ohjelman mukaisia toimenpiteitä hyödyntämällä. Ohjelman mukaisten kyselytyökalujen käyttö mahdollistaa vaikutusten tunnistamisen ja seuraamisen kouluissa yksilö- ja yhteisötasolla. Ohjelman toimenpiteiden systemaattinen toteuttaminen tukee koulujen valmiuksia ennaltaehkäistä kiusaamista ja väkivaltaa ja auttaa ylläpitämään turvallista kouluympäristöä. Yhteistyö yli toimialarajojen tehostaa kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyyn sekä puuttumisen mahdollisuuksia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Laura Juvonen, projektisuunnittelija, puhelin: 310 35577
laura.s.juvonen(a)hel.fi

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.08.2021 § 156

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2021-005070 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen toivomusponnosta koskien kiusaamisen ennaltaehkäisyä sekä koronatilanteen vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan:

”Toivomusponnossa edellytetään selvitettävien mahdollisuuksien tutkimista koronatilanteen vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan. Toivomusponnossa pyydetään myös kuvaamaan sitä, miten kiusaamista ja väkivaltaa voitaisiin ennaltaehkäistä paremmin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että koulukiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyssä hyödynnetään kiusaamisen vastaista ohjelmaa (KVO13). Sosiaali- ja terveystoimialan tehtävänä on tukea lasten, nuorten ja perheiden tervettä kasvua ja kehitystä. Siihen kuuluu muun muassa kiusaamista ja väkivaltaa ehkäisevät toimenpiteet, kiusaamisen ja väkivallan tunnistaminen, niihin puuttuminen, puheeksi ottaminen, kartoitus, arviointi sekä tarvittavan tuen ja hoidon tarjoaminen. Koronan vaikutuksia seurataan sosiaali- ja terveystoimialassa kartoitettavan tilastollisen tiedon kautta sekä aihetta käsitteleviä tutkimuksia seuraamalla ja niihin kustannusneutraalisti osallistumalla.

Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisy

Sosiaali- ja terveystoimialalla kehitetään kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn ja varhaisen puuttumisen palveluja. Monia toimenpiteitä lasten ja nuorten turvallisuuden lisäämiseksi sekä kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn vahvistamiseksi on jo tehty.

Helsingissä on käytössä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13. Ohjelma koostuu 13 kiusaamisen ehkäisyyn kohdennetusta toimenpiteestä. Kiusaamisen vastaisessa ohjelmassa panostetaan kiusaamisen ennaltaehkäisyyn esimerkiksi sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja opettamalla. Ohjelmassa kiinnitetään huomiota myös kiusaamiseen puuttumiseen sekä jälkihoitoon.

Sosiaali- ja terveystoimialalla sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tehty yhteistyötä kiusaamisen ennaltaehkäisyn ja kiusaamiseen puuttumisen mallintamisessa. Keväällä 2021 kiusaamisen ennaltaehkäisyä, tunnistamista ja kiusaamiseen puuttumista on kuvattu riskien mukaan porrastuvan lähisuuhdeväkivalta lapsiperheessä - palveluketjumallinnuksen avulla. Kuvauksessa on avattu konkreettisella tasolla sekä kunkin toimijan tehtäviä että toimialojen välistä yhteistyötä kiusaamisen ennaltaehkäisyssä, tunnistamisessa ja kiusaamiseen

puuttumisessa. KVO13 toimenpideohjelman osa-alueet sekä lastensuojelun ja perhesosiaalityön palveluissa sovitut konkreettiset kehittämistoimenpiteet on sisällytetty kuvaukseen portaittain toteutuvina. Kuvauksessa on eritelty myös sitä, miten vakavissa kiusaamistilanteissa toimitaan sekä sitä, millaisissa tilanteissa kiusaamiseen puuttuminen edellyttää yhteistyötä lastensuojelun ja poliisiviranomaisten kanssa. Porrasteisen mallin mukaista yhteistyötä implementoidaan syksyllä 2021.

Osana varhaisen puuttumisen ja väkivallan ehkäisyn kehittämistyötä Helsingin kouluterveydenhuollossa käynnistyy lokakuussa 2021 pilotti, jossa kokeillaan Turva10 -puheeksioton menetelmän soveltuvuutta osana kouluterveydenhuollossa kuuluvaa terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen tehtävää. Mikäli kokeilun perusteella Turva10 -puheeksioton menetelmän katsotaan soveltuvan Helsingissä väkivallan ehkäisyn ja varhaisen puuttumisen työhön, se otetaan laajasti käyttöön kouluterveydenhuollossa ja muissa lapsiperhepalveluissa. Turva10 on Ensi- ja turvakotien liiton kehittämä työmenetelmä työntekijän ja lapsen väliseen keskusteluun koskien turvallisuuden ja turvattomuuden kokemuksia. Pilotissa varmistetaan, että lapsella on mahdollisuus jatkaa keskustelua peloistaan, mahdollisesti kokemastaan väkivallasta, turvallisuudesta ja Turva10 -keskustelun herättämistä ajatuksista ja tunteista oppilashuollossa tai lapsiperhepalveluissa.

Korona-pandemian vaikutusten seuranta ja seurantatiedon huomioiminen palvelujen kehittämisessä

Koronapandemian vaikutuksia lasten ja perheiden hyvinvointiin kartoitetaan useissa tutkimuksissa esimerkiksi yliopistojen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimesta. Vuonna 2020 toteutettu Turun yliopiston kyselytutkimus "Koululaisten koronakevät" on esimerkki tutkimuksesta, jolla kartoitettiin koronapandemian vaikutuksia koulukiusaamiseen. Sen mukaan etäopiskelu vähensi koulukiusaamista. Helsingin sosiaali- ja terveystoimialalla seurataan tutkimuksia ja niihin osallistutaan tarpeen mukaan kustannusneutraalisti.

Kouluissa ja oppilaitoksissa oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia seurataan muun muassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laatiman kouluterveyskyselyn avulla. Kouluterveyskysely sisältyy kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan. Kyselystä saatavaa tietoa hyödynnetään kiusaamisen ennaltaehkäisemisessä sekä siihen puuttumisessa. Kouluterveyskyselyssä kartoitetaan kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan liittyviä seikkoja sekä koronaepidemiaan liittyviä huolia ja vaikutuksia.

Sosiaali- ja terveystoimialalla seurataan lastensuojeluilmoitusten määriä ja syitä. Seurannassa otetaan huomioon tutkimustieto kiusatuksi tu-

lemisen riskiä lisäävistä tekijöistä. Lasten lähisuhteissaan eri tavoin kokemaa väkivaltaa on merkittävä ja sen vuoksi seurattava kiusaamisväkivallan riskitekijä. Tutkimuksesta tiedetään, että väkivaltakokemuksilla on taipumusta kasautua samoille lapsille monen tyyppiseksi väkivaltakokemuksiksi (Ellonen & Peltonen 2011).

Lasten lähisuhteissaan kokemaa väkivaltaa vaikuttaa lastensuojeluilmoitustilastojen valossa lisääntyneen tuntuvasti korona-pandemian aikana. Seurantajaksolla 4–5/2020 ilmoitusmäärät laskivat kokonaisuudessaan ja erityisesti lasku näkyi ilmoituksissa, joiden syynä oli lapseen kohdistuva väkivalta. Seurantajaksolla 1–4/2021 ilmoitukset, joiden syynä oli lapseen kohdistuva väkivalta, lisääntyivät 27 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen aikaan. Ilmoitukset liittyen aikuisten väliseen väkivaltaan ovat tällä hetkellä huolestuttavasti samalla korkealla tasolla kuin vuosi sitten.

Ilmoitustilastoista ei ole mahdollista päätellä yksiselitteisesti syy-seuraussuhteita. On kuitenkin maininnan arvoista, että verrattuna vuoden 2020, oli aikavälillä 1–4/21 merkittävää kasvua niissä ilmoitusluokissa, jotka saattavat olla seurausta lasten lähisuhteissaan ja kotonaan kokemasta turvattomuudesta ja väkivallasta. Lastensuojeluilmoitukset ovat lisääntyneet 27 prosenttia liittyen lasten psyykkiseen hyvinvointiin, 21 prosenttia liittyen lapseen epäiltynä rikollisesta teosta sekä 19 prosenttia liittyen koulunkäynnin haasteisiin.

On mahdollista, että jatkossa korona-pandemian seurauksena lisääntynyt lasten kokemaa lähisuhteiden väkivaltaa tulee näkymään myös lasten vertaissuhteissaan eri tavoin esiintyvän väkivallan kasvuna, kuten kiusaamisen ja kiusaamisväkivallan kasvuna. Tätä tietoa on jo ennakkoiden hyödynnetty edellä kuvattujen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan yhteisten kehittämistoimenpiteiden käynnistämisessä ja kohdentamisessa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että koronatilanteen vaikutuksia kouluissa esiintyvään kiusaamiseen ja väkivaltaan seurataan tarkasti ja että kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn keinoja kehitetään kaupungin KVO13-toimenpideohjelman ja muiden kehittämishjelmien puitteissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Koulukiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyllä on merkittäviä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyllä on vaikutusta lasten ja nuorten mielenterveyteen, sosiaalisten suhteiden ylläpitoon sekä fyysiseen terveyteen. Koulukiusaamiseen varhain puuttamalla voidaan vähentää myös korjaavien palvelujen tar-

20.09.2021

Asia/36

vetta. Sosiaali- ja terveystoimiala tarjoaa ja kehittää palveluita, jotka tukevat lasten ja nuorten turvallista kehitystä ja kasvuympäristöä.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Marjo Alatalo, projektipäällikkö, puhelin: 310 52018
marjo.alatalo(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 672

Valtuutettu Mari Rantasen toivomusponsi Etelä-Karjalan mallin käytöstä kouluissa tapahtuvien lainvastaisten tekojen käsittelyssä

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Viurusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin poliisilaitoksen lausunto, 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi kaupunginvaltuuston 21.4.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyn selvityksen ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 21.4.2021 nuorten aloitteita ajalta 9.6.–31.12.2020 kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnen "Valtuusto edellyttää selvitettävän Etelä-Karjalassa käytössä olevaa mallia kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä käyttöönotettavaksi myös Helsinkiin."

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma (KVO13), jonka puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Etelä-Karjalassa koulujen, poliisin, sosiaali- ja terveystieteiden edustajista koostuva ryhmä on antanut koko maakuntaan yhteisen ohjeistuksen, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan. Ohjeistuksessa on tapauskohtaisia ohjeita eri kiusaamistilanteisiin. Koulun toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa teon välitön keskeyttäminen ja ilmoitus kaikkien osapuolten huoltajille. Käytännössä Etelä-Karjalan malli tarkoittaa siis sitä, että jos alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon, asiasta tehdään rikosilmoitus. Tekijä ohjataan keskusteluryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelussa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Toimintamallilla pyritään siihen, että rikoksen tunnusmerkit täyttävät tapaukset käsitellään lainvastaisina tekoina eikä kiusaamisena.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on yksi KVO13-ohjelman toimintatapa, joka on Aseman Lapset ry:n kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyössä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia tullaan vertaamaan Etelä-Karjalan malliin ja toimintaa kehitetään eteenpäin. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteesta viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto. Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muut tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Väkivallan ja muun rikollisuuden vähentäminen

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Helsingin Poliisilaitoksen osalta nuorten tekemien rikosten ennaltaehkäisy on vastuutettu hälytys- ja valvontayksikön ennalta estävälle toiminnolle ja jo tapahtuneiden rikosten tai rikollisten tekojen tutkinta rikostorjuntayksikön nuorisoryhmälle. Rikosten ennaltaehkäisemiseksi poliisilaitos tekee päivittäistä yhteistyötä kaupungin koulujen kanssa. Koulut ovat matalalla kynnyksellä yhteydessä ennalta estävään toimintoon päivittäisten ongelmatapausten ratkaisemiseksi. Yhteydenotto on keskitetty yhteen paikkaan saavutettavuuden varmistamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia pitkäaikaisia ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Kiusaamisen vastainen työ Helsingissä

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan Helsingissä tehdään päivittäin suunnitelmallista ja tiivistä käytännön yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, järjestöjen, poliisin sekä kaupungin kesken kiusaamisen ja väkivallan vähentämiseksi kouluissa, kaduilla ja sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena on, että nuorten rikolliseen oirehintaan ja kiusaamiseen puututaan jo varhaisessa vaiheessa ja nuorten rikokset tutkitaan tehokkaasti ja viivytyksettä.

Helsingin poliisilaitos pitää lausunnossaan Helsingin yhteistyömallia Etelä-Karjalan mallia laajempänä ja monipuolisempänä. Sen mukaan Helsingin toimintamalli kohdentuu puuttumisen osalta varhaisempaan vaiheeseen. Lisäksi Helsingin mallissa kouluissa tapahtuvien rikosten tutkinta on keskitetty tietylle tutkintaryhmälle muun muassa tarvittavan asiantuntemuksen varmistamiseksi.

Kaupungin sisäisenä lastensuojelun, perhesosiaalityön sekä perusopetuksen yhteistyönä viimeistellään parhaillaan KVO13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että KVO13-ohjelma vastaa monilta osin Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista kiusaamisen vastaisessa työssä.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä Helsingin poliisilaitoksen lausunnot. Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen. Sosiaali- ja terveyslautakunta on äänin 7-5, yksi tyhjä, kannattanut kiusaamisen vastaisen KVO13-ohjelman täydentämistä siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin poliisilaitoksen lausunto, 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Pöytäkirjan ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

20.09.2021

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.08.2021 § 172

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnesta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä:

”Toivomusponnassa edellytetään selvitettävien mahdollisuuksien ottaa Helsingissä käyttöön Etelä-Karjalassa käytössä oleva malli kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä.

Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kiusaaminen

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin alueen rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin. Kiusaamisongelman ratkaisemiseksi ei ole olemassa yhtä ratkaisua, mikä toimisi kaikkialla.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti

tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Etelä-Karjalan malli

Kiteytettynä Etelä-Karjalan mallissa on kyse siitä, että lainvastaisen teon tekevistä alle 15-vuotiaasta lapsesta tehdään rikosilmoitus. Tekijä ohjataan ryhmään, jossa on hänen ja uhrin lisäksi mukana keskustelussa myös molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Malli painottaa eri tahojen välisen tiiviin yhteistyön merkitystä kiusaamisongelmaan puuttumisessa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt. Kouluissa tapahtuvaan pitkittyneisiin ja vakaviin kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin liittyen Ankkurissa tehdään yhteistyötä K-0 (Aseman Lapset) kanssa, mikä on hyväksi havaittu jalkautuva toimintamalli.

Virkaa tekevä Ankkurin sosiaalityöntekijä kirjaa lapsen tietoihin tilannekuvauksen tapahtumien osalta ja tekee tarvittaessa myös lastensuojeluilmoituksen.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain (417/2007) 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisisosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus valmistelevat parhailaan toimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen yhteistyössä. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.”

Käsittely

31.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Korjataan Kiusaaminen-alaotsikkoa edeltävä kappale kuulumaan seuraavasti: Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyöstä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

20.09.2021

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 5

Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Minna Lindgren, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 7

Samuel Adouchief, Maaret Castrén, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov

Tyhjä: 1

Kati Juva

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (tyhjää 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

17.08.2021 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi
Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 040 3341703
mika.porvari(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 17.08.2021 § 258

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen liitteenä olevasta toivomusponnesta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Toivomusponnessa edellytetään selvittävän mahdollisuuksia ottaa Helsingissä käyttöön Etelä-Karjalassa käytössä oleva malli kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä. Etelä-Karjalan mallissa tehdään aina rikosilmoitus, mikäli alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon. Tekijä ohjataan erityiseen ryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelemassa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja.

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma eli KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on yksi KVO13-ohjelman toimintatapa, joka on Aseman Lasten kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyötä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia tullaan vertaamaan Etelä-Karjalan malliin ja toimintaa kehitetään eteenpäin. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisiosiosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus viimeistelevät parhailaan KVO 13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kiusaamisella ja koulussa tapahtuvalla väkivallalla voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamis- ja väkivaltaongelmiin tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Mikäli nuori tekee lainvastaisia tekoja, eikä hän joudu vastuuseen teostaan, on hänellä suurempi riski rikkoa lakia myöhemminkin. Rikosten toistuessa on riskinä, että nuori joutuu yhä syvemmälle rikolliseen elämäntapaan mukaan. Nuorisorikollisille kasautuu tyypillisesti hyvin suuri määrä erilaisia psykososiaalisia ongelmia. Varhainen lainvastaisiin tekoihin puuttuminen ja sovittelu ehkäisee tutkimusten perusteella riskiä, että nuori ajautuu syvempään rikoskierteeseen myöhemmin.

20.09.2021

KVO 13

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 vastaa melko lailla Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä, mutta Helsingin malli on hieman laajempi. Sekä Etelä-Karjalassa että Helsingissä kiusaamisongelmaa on lähestytty samoista lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin ja kiusaamistilanteisiin vastataan samanlaisilla menetelmillä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista.

Käsittely

17.08.2021 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Pia Kopra: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen toimintamalli kirjataan osaksi Kvo13-ohjelmaa ja kyseinen malli otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Pia Kopran ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Pia Kopra jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Koulujen ja turvallisuusongelmiin; kiusaamiseen ja lainvastaisiin tekoihin ei ole kyetty puuttumaan riittävän tehokkaasti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on jo melko laaja, mutta KVO 13 ohjelmaa on syytä täydentää kirjaamalla Etelä-Karjalan toimintamalli lainvastaisissa teoissa osaksi KVO 13 ohjelmaa ja jalkauttamalla sen käyttö kouluihin ja muihin lasten ja nuorten kanssa toimiin yhteisöihin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Anton Björninen, pedagoginen asiantuntija, puhelin
anton.bjorninen(a)edu.hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 88047
antti.varto(a)hel.fi

§ 673

Valtuutettu Pilvi Torstin toivomusponsi selvitetään mahdollisuudet rekisteröidä tai nimetä jokaiselle syntyvälle helsinkiläiselle nimikopuu

HEL 2020-011169 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Nasima Razmyarin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 7.10.2020 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään Vihreiden valtuustoryhmän ryhmäaloitetta Helsinkiin 100 000 uutta puuta kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Pilvi Torstin ehdottoman toivomusponnen:

" Hyväksyessään aloitteen valtuusto edellyttää selvitetävän, voisiko jatkosuunnittelussa luoda tavan, jolla esimerkiksi jokaiselle syntyvälle helsinkiläiselle on mahdollista rekisteröidä tai nimetä syntymävuonna nimikkopuu."

Helsingin yleisille alueille istutetaan vuosittain noin 2 000 puuta. Helsingin kaupunkimetsissä suositaan jatkuvaa kasvatusta eli suuri osa

uusista metsäpuiden taimista on olevien puiden siemenistä kehittyviä taimia. Helsingissä syntyy vuosittain noin 6 300– 6 500 lasta.

Nimikkopuurekisterin mukaisten henkilötietojen kerääminen edellyttää oikeusperustetta. Ilman oikeusperustetta ei henkilötietojen käsittelyä voida tehdä. Nimikkopuurekisterin mukainen henkilötietojen kerääminen ja käsittely ei ole lainmukainen peruste luovuttaa lapseen ja hänen vanhempansa liittyviä tietoja. Henkilötietojen käsittely on mahdollista rekisteröidyn suostumuksella mutta kun kyse on alaikäisistä, tulee suostumus saada heidän huoltajiltaan. Lisäksi suostumus voidaan peruuttaa koska tahansa, jolloin suostumukseen perustuva henkilötietojen käsittely tulee lopettaa. Ei ole löytynyt tietosuojalainsäädännön mahdollistamaa tapaa, jolla jokaiselle syntyvälle helsinkiläiselle voitaisiin rekisteröidä tai nimetä syntymävuonna nimikkopuu.

Kaupunkiympäristön toimiala luo käytännön, jossa istutetaan joka vuosi juhlavin menoin yksi suurehko puun taimi kyseisenä vuotena syntyville helsinkiläisille lapsille. Puulajiksi valitaan pitkäikäiseksi tiedetty laji. Paikka valitaan jostakin uudesta tai peruskorjattavasta puistosta. Puun viereen sijoitetaan kyltti, jossa kerrotaan puun olevan omistettu tietynä vuonna syntyneille lapsille, puun tieteellinen nimi, puun nimi suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä mahdollisesti runo tai loru. Istutustapahtumasta tiedotetaan ja kaupunkilaisia kutsutaan mukaan osallistumaan tapahtumaan.

Kaupunkiympäristön toimiala lisää tämän nimikkopuun Helsingin kaupungin puurekisteriin. Jatkossa nimikkopuu ja sen tarkka sijainti on mahdollista löytää puurekisterin kaikkien katsottavissa olevasta selainpohjaisen versiosta.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Ponnen ehdottaja

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 19.01.2021 § 14

HEL 2020-011169 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Puiden istuttaminen

Helsingin yleisille alueille istutetaan vuosittain sadoissa eri hankkeissa noin 2 000 puuta. Helsingin kaupunkimetsissä suositaan jatkuvaa kasvatus eli suuri osa uusista metsäpuiden taimista on olevien puiden siemenistä kehittyviä taimia. Metsiin istutetaan puita vuosittain hyvin vaihteleva määrä, johon vaikuttavat sekä mahdolliset metsätuhot että luonnonhoidon työt. Helsingissä syntyy vuosittain noin 6 300 - 6 500 lasta.

Kaupunkiympäristön toimialan ei ole mahdollista saada reaaliaikaista tietoa istutettavista puista, koska tiedot istutetuista puista toimitetaan puurekisteriin aina jälkikäteen. Metsäpuita ei viedä puu- eikä metsärekisteriin.

Kaupunkiympäristön toimiala ei valitettavasti voi myöskään taata, säilyisikö henkilökohtainen nimikkopuu syntyneen lapsen koko eliniän. Monet seikat vaikuttavat puun elinkaareen: puu voi kuolla tautien, tuholaisien tai ilkevillä takia tai se voidaan joutua poistamaan muiden syiden vuoksi.

Kaupunkiympäristön toimiala arvioi, että Helsingissä syntyvien lasten ja istutettavien puiden yhteen saattaminen vaatisi kahden henkilön vuosityönpanoksen yhteydenottoineen ja rekisterin ylläpitämisineen.

Nimikkopuu ja tietosuojalainsäädäntö

Kaupunkiympäristön toimialan lakipalvelut selvitti, voidaanko kaupungilla tai toimialalla tietosuojalainsäädäntö huomioon ottaen luoda toimintatapa, jossa jokaiselle syntyvälle lapselle rekisteröitäisiin tai nimettäisiin syntymävuonna oma nimikkopuu. Lakipalvelut totesi, että nimikkopuu-rekisterin mukaisten henkilötietojen kerääminen edellyttäisi oikeusperusteen olemassaoloa. Ilman oikeusperustetta ei henkilötietojen käsittelyä voida tehdä.

Oikeusperusteena voisi periaatteellisesti toimia lasten henkilötietojen käsittely suostumuksen perusteella. Kun kyse on alaikäisistä, tulisi suostumus saada heidän huoltajiltaan. Tämä olisi haasteellista. Suostumuksen käyttö on yleisesti ottaen myös epävarmaa, koska suostumus voidaan peruuttaa koska tahansa, jolloin suostumukseen perustuva henkilötietojen käsittely tulee lopettaa. Syntyvistä lapsista rekisteriä pitävältä (sote) ei voida kerätä tietoja, koska nimikkopuurekisterin mukainen henkilötietojen kerääminen ja käsittely ei ole lainmukainen peruste luovuttaa sekä lapseen että hänen vanhempaansa liittyviä tietoja, joita pidetään arkaluonteisina.

Ottaen huomioon edellä mainittu sekä lasten ja heihin liittyvien arkaluonteisen henkilötietojen käsittelyn luonne ja riskit tällaista eilakisääteistä tarkoitusta eli henkilökohtaisen nimikkopuun istutusta varten, lakipalvelut toteaa, että se ei ole toteutettavissa oleva toimintatapa.

Yhteinen nimikkopuu lapsille

Kaupunkiympäristön toimiala luo vuodesta 2021 alkaen käytännön, jossa istutetaan joka vuosi juhlin menoin yksi suurehko puun taimi sinä vuonna syntyville helsinkiläisille lapsille. Puulajiksi valitaan pitkäikäiseksi tiedetty laji. Paikka valitaan jostakin uudesta tai peruskorjattavasta puustosta, ja kohde voi sijaita missä päin Helsinkiä tahansa. Puun viereen sijoitetaan kyltti, jossa kerrotaan puun olevan omistettu tietynä vuonna syntyneille lapsille, puun tieteellinen nimi, puun nimi suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä mahdollisesti runo tai loru. Istutustapahtumasta tiedotetaan ja kaupunkilaisia kutsutaan mukaan osallistumaan tapahtumaan.

Kaupunkiympäristön toimiala lisää tämän nimikkopuun Helsingin kaupungin puurekisteriin. Jatkossa nimikkopuu ja sen tarkka sijainti on mahdollista löytää puurekisterin kaikkien katsottavissa olevasta selainpohjaisen versiosta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

20.09.2021

Asia/38

Lisätiedot

Elina Nummi, projektipäällikkö: 310 38475
elina.nummi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 674

Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite Perhetalo Naapurin toiminnan jatkamisesta Kontulassa

HEL 2021-002228 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara ja kahdeksan muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Perhetalo Naapurin toimintaa Kontulassa jatketaan koronarajoitusten purkamisen jälkeen entiseen tapaan ja tarvittaessa perhetalotoiminnalle etsitään Kontulasta uudet tilat.

Kaupunginhallitus toteaa aloitteesta saatuun kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon viitaten, että Perhetalo Naapurille on löydetty korvaavat tilat osoitteessa Kivikonkaari 11 sijaitsevasta Kivenkolon asukastilasta. Mikään perhetalon toiminta ei lakkaa perhetalon osoitteen muutoksen vuoksi. Koronatilanteesta johtuen perhetalojen toiminta on kuitenkin toistaiseksi suljettu. Perhetalotoiminta uusissa tiloissa käynnistetään heti, kun koronarajoitukset sallivat sisätoiminnan.

Perhetalossa järjestetään ohjattuja ryhmätoimintoja ja vertaistoimintaa lapsiperheille. Ohjatun toiminnan lisäksi tiloissa voi toimia ja leikkiä leikkiympäristössä omaehtoisesti.

20.09.2021

Perhetalo Naapurin tilat osoitteessa Naapurintie 14 otettiin samassa kiinteistössä toimivan päiväkotikiinteistön uuden lapsiryhmän käyttöön 11.1.2021 alkaen. Näin uudet varhaiskasvatuspaikat (21 kpl) voitiin järjestää päiväkotihoidon tarvitsevien lasten kotien läheisyyteen. Perhetalo Naapurin aiemmin käyttämä piha jää edelleen perheiden käyttöön. Pihaassa voi käydä leikkimässä myös päiväkodin toiminta-aikana.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus antaa vastauksen aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 17.08.2021 § 259

HEL 2021-002228 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta valtuutettu Ville Jalovaaran valtuustoaloitteesta Perhetalo Naapurin toiminnan jatkamisesta Kontulassa:

Helsingin kaupunki järjestää avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa, joka pitää sisällään leikkipuistotoimintaa ja kerhotoimintaa. Avoimen varhaiskasvatuksen toimipisteet, leikkipuistot ja perhetalot, ovat avoimia kohtaamispaikkoja kaikille lapsiperheille. Toiminta on maksutonta.

Leikkipuistojen ja perhetalojen toiminta on Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman mukaista avointa varhaiskasvatusta. Toi-

mintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä lasten ja perheiden kanssa. Varhaiskasvatuslaissa (2018) avoin varhaiskasvatus on määritelty yhdeksi varhaiskasvatuksen toimintamuodoksi.

Perhetalo Naapuri on toiminut osoitteessa Naapurintie 14, päiväkotikiinteistön kanssa samassa kiinteistössä. Perhetalossa on järjestetty ohjattuja ryhmätoimintoja ja vertaistoimintaa lapsiperheille. Ohjatun toiminnan lisäksi tiloissa on voinut toimia ja leikkiä leikkiympäristössä omaehtoisesti. Avoimen varhaiskasvatuksen tiloissa, leikkipuistoissa ja perhetaloissa, on kotikeittiöissä mahdollista lämmitellä ruokaa vauvoille ja leikki-ikäisille lapsille ja vanhemmat voivat laittaa kahvia/teetä. Perheiden käytettävissä on wc ja vaipanvaihtoon pesutilat.

Perhetalo Naapurin tilasta luovuttiin 11.1.2021 lukien. Samassa kiinteistössä toimiva päiväkotikiinteistö Kontula sai tilat uuden lapsiryhmän käyttöön. Varhaiskasvatusjohtaja hyväksyi 21 paikan lisäämisen varhaiskasvatusyksikkö Kontula - Kurki yhteyteen 11.1.2021 lukien. Lasten varhaiskasvatuspaikat saatiin näin järjestettyä lähelle kotia varhaiskasvatukseen.

Toivottiin, että perhetalon toiminnalle löytyy yksi osoite Kontulassa ja nyt se on löytynyt: Syystoimintakauden 2021 alusta perhetalo Naapurin avoimen varhaiskasvatuksen toiminta voidaan järjestää Kivenkolon asukastilassa osoitteessa Kivikonkaari 11 maanantaista perjantaihin klo 9-16. Toiminnassa perinteisesti perjantai on perheretkipäivä. Mikään perhetalon toiminta ei lakkaa perhetalon osoitteen muutoksen vuoksi.

Koronaepidemian aikana Helsingin perhetalojen toiminta on ollut rajoitettua ja suljettuna 30.11.2020 alkaen. Perhetalotoiminta käynnistyy, kun koronarajoitusten purkamisen jälkeen on mahdollista taas kokoontua sisätiloissa.

Kontulan alueella myös leikkipuisto Kiikku ja Lampi järjestävät avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa. Leikkipuistot ovat koronarajoitusten päätyttyä jälleen kuntalaisten ja alueen toimijoiden käytettävissä ilta- sekä viikonlopputoimintaan lapsiperheille. Kaikissa leikkipuistoissa on monipuoliset pihat ja ulkoleikkivälitteet.

Perhetalon Naapurin aiemmin käyttämä piha jää edelleen perheiden käyttöön. Pihassa voi käydä leikkimässä myös päiväkodin toiminta-aikana. Päiväkotikiinteistö Kontula toivottaa perheet tervetulleiksi ulkoleikkikeihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää avoimen varhaiskasvatuksen ohjattua toimintaa tärkeänä Idän lapsiperheille. Perheiden toiveita ja ideoita toiminnan tarpeista kartoitetaan ja toimintaa suunnitellaan yhdessä alueen lapsiperheiden kanssa. Tiedotamme avoimen varhais-

20.09.2021

kasvatuksen toiminnan suunnittelusta ja toiminnasta leikkipuistojen ja perhetalojen verkkosivuilla www.hel.fi/leikkipuistot.

15.06.2021 Palautettiin

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Hanna Linna, erityissuunnittelija, puhelin: 310 41259
[hanna.linna\(a\)hel.fi](mailto:hanna.linna(a)hel.fi)

§ 675

Valtuutettu Dani Niskasen aloite Tehtaankadun tai sen osan nimeämisestä Boris Nemtsovin kaduksi

HEL 2021-002233 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Niskanen Dani Tehtaankadun nimen muuttaminen Boris Nemtsovin kaduksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Dani Niskanen ja viisi muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan 17.2.2021, että eräiden muiden maailman kaupunkien, kuten Washingtonin, Prahan ja Vilnan esimerkin mukaan Helsinki kunnioittaisi venäläisen oppositiopoliitikko Boris Nemtsovin muistoa nimeämällä uudelleen Tehtaankadun tai sen osan Boris Nemtsovin kaduksi. Näin voitaisiin kunnioittaa asianmukaisella tavalla Nemtsovia, joka eläessään teki työtä ihmisoikeuksien puolesta ja korruptoitunutta ja autoritääristä hallintoa vastaan.

Aloitteesta on saatu nimistötoimikunnan 10.3.2021 ja kaupunkiympäristötoimialan lausunto 28.6.2021.

Lautakunnan mukaan nimistön suunnittelu on osa kaupunkisuunnittelua, ja nimistö suunnitellaan asemakaavojen laatimisen yhteydessä. Helsingissä on noin 7 000 paikannimeä sekä suomeksi että ruotsiksi. Noin kahdeksan prosenttia nimistä on annettu henkilöiden mukaan. Henkilönnimien käyttö nimistössä voi olla perusteltua, kun henkilö tai

hänen elämäntyönsä liittyy läheisesti nimettävään paikkaan tai alueella käytettävään nimistön aihepiiriin.

Lautakunta toteaa nimitystoimikunnan tapaan Helsingin kaupungin vaikiintuneista nimeämisperiaatteista, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta ilman erityisiä, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen liittyviä perusteita. Tehtaankadun nimi on tullut käyttöön vuonna 1887, ensin ruotsinkielisenä muodossa Fabriksgatan, eikä nimen muuttamiselle ole milloinkaan esitetty erityisiä syitä tai perusteluita. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä, ja se on keskeinen osa helsinkiläistä ja erityisesti ullanlinnaista ja punavuorelaista nimimaisemaa.

Yleisistä nimeämisperiaatteista todetaan, että jonkin kohteen nimeämistä henkilön muistoksi voidaan harkita, mikäli henkilö on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän elämäntyön tehnyt suomalainen, tai henkilö on syntynyt tai asunut osan elämästään tai tehnyt elämäntyönsä Helsingissä, tai henkilö liittyy positiivisella tavalla nimettävään paikkaan tai edustaa sen historiallista kerrostuneisuutta. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Edellä esitettyyn selvitykseen viitaten Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle Boris Nemtsovin kaduksi ei ole perusteita.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 3 momentin mukaan aloitteen, jonka on allekirjoittanut alle 15 valtuutettua, käsittelee kaupunginhallitus.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Niskanen Dani Tehtaankadun nimen muuttaminen Boris Nemtsovin kaduksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 28.6.2021

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2021-002233 T 00 00 03

Kaupunkiympäristön toimiala antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nimistönsuunnittelu on osa kaupunkisuunnittelua, ja nimistö suunnitellaan asemakaavojen laatimisen yhteydessä. Helsingissä on noin 7 000 paikannimeä sekä suomeksi että ruotsiksi. Noin kahdeksan prosenttia nimistä on annettu henkilöiden mukaan. Henkilönnimien käyttö nimistöissä voi olla perusteltua, kun henkilö tai hänen elämäntyönsä liittyy nimettävään paikkaan tai alueella käytettävään nimistön aihepiiriin.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa nimistötoimikuntaa kuultuaan Helsingin kaupungin vakiintuneista nimeämisperiaatteista, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta ilman erityisiä, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen liittyviä perusteita. Tehtaankadun nimi on tullut käyttöön vuonna 1887, ensin ruotsinkielisenä muodossa Fabriksgatan. Suomenkielinen nimi on tullut voimaan vuonna 1909. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä, ja se on oleellinen osa helsinkiläistä nimimaisemaa ja kaupunkikuvaa.

Kaupunkiympäristön toimiala katsoo, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 10.03.2021 § 17

HEL 2021-002233 T 00 00 03

Nimistötoimikunta antoi lausunnon kaupunkiympäristön toimialalle:

Nimistötoimikunta kiittää aloitteentekijöitä mielenkiinnosta Helsingin nimistöä kohtaan. Nimistötoimikunta toteaa Helsingin kaupungin vakiintuneista nimeämisperiaatteista, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta ilman erityisiä, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen liittyviä perusteita. Tehtaankadun nimi on tullut käyttöön vuonna 1887, ensin ruotsinkielisenä muodossa Fabriksgatan, eikä nimen muuttamiselle ole milloinkaan esitetty erityisiä syitä tai perusteluja. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä, ja se on keskeinen osa helsinkiläistä ja erityisesti ullanlinnaista ja punavuorelaista nimimaisemaa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

20.09.2021

Nimistötoimikunta jatkaa, että jonkin kohteen nimeämistä henkilön muistoksi voidaan harkita, mikäli henkilö on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän elämäntyön tehnyt suomalainen, tai henkilö on syntynyt tai asunut osan elämästään tai tehnyt elämäntyönsä Helsingissä, tai henkilö liittyy positiivisella tavalla nimettävään paikkaan tai edustaa sen historiallista kerrostuneisuutta. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Nimistötoimikunta katsoo, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

§ 676

Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022–2024

HEL 2021-007336 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta (TTS) vuosille 2022–2024 seuraavan lausunnon:

HSL:n strategia

HSL:n voimassa olevan strategian 2018–2021 visio ja strategiset painopisteet ovat antaneet hyvän perustan kuntayhtymän toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat tukeneet omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäytön ja liikenteen kehittämiseksi asettamia tavoitteita. On hyvä, että strategiassa pyöräily ja kävely nähdään osana kestävän liikkumisen kokonaisuuden suunnittelua. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista. Tavoite luoda seudulle toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä tehokkaasti ja kilpailuneutraalisti on kannatettavaa.

Helsingin kaupungin strategiaa ei ole vielä hyväksytty eivätkä uuden strategian painopisteet ole vielä tiedossa. HSL:n strategiatyö tulee tehdä vuorovaikutuksessa kaupungin strategiatyön kanssa.

Helsingin strategiatyössä on tunnistettu joitakin kaupungin toimintaympäristön kannalta keskeisiä ilmiöitä ja muutostekijöitä. Kasvavan kaupungin liikennejärjestelmää muokkaavat kaupunkitilan rajallisuus, liikumistottumusten muutos ja päästöjen vähennys. Helsinki kehittyy yleiskaavan mukaisesti kohti raideliikenteen verkostokaupunkia ja älyliikenteen palveluiden merkitys kasvaa.

Liikenteen ja logistiikan kehitykseen vaikuttavat useat ulkoiset muutosvoimat, joista merkittävimmät ovat digitalisaatio, päästöjen vähennystarpeet, kansainvälisyys, verkkokauppa ja sähköistyminen. Sisäisesti kaupungin kasvu, alueiden tiivistyminen, väestön muuttuvat työssäkäynti- ja elämäntavat sekä ikääntyvän väestöryhmän kasvu tuovat uusia vaatimuksia liikenteelle. Seudullisen liikenteen järjestämisen kannalta on merkittävää, että raitioliikenne laajenee Helsingin ulkopuolelle.

Helsingin näkökulmasta joukkoliikenteen seudullistumiskehitys on keskeinen tulevaisuudessa tapahtuva toimintaympäristön muutos, johon on syytä varautua. HSL:n strategiasuunnitelmassa esiin nostama tavoite joukkoliikenteen toimintaympäristön ja tuotantoekosysteemiin liitty-

vien taustajärjestelmien kehittämisestä siten, että mahdollistetaan seudullistumiskehitys, uudet hankkeet ja toisaalta erilaiset liikenteen hankintatavat on kannatettavaa. Kaluston ja varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyillä linjauksilla voidaan merkittävästi vaikuttaa joukkoliikenteen luotettavuuteen ja kokonaiskustannustasoon erityisesti kaupunkiraideliikenteessä. Lisäksi kaluston ja varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyt linjaukset ovat keskeisiä myös kaupunkikehitysnäkökulmasta. On tärkeää, että liikenteenhoidon, varikoiden ja kaluston omistuksen ja hallinnan ratkaisut tehdään riittävän tarkkojen, hyötyjen ja haittojen analyttiseen ja riippumattomaan asiantuntija-arvioon perustuen. Koska tehtävillä infran ja kaluston hallinnan linjauksilla on laajat sekä pitkäaikaiset vaikutukset liikennöintiin sekä kaupunkikehitykseen, tulee nämä tehdä infran omistajakaupunkien strategisen tason keskustelujen pohjalta. Hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa.

Joukkoliikenteen kehityssuunnusteisiin pitkällä aikavälillä liittyy useita eri suuntiin vaikuttavia tekijöitä, joten pitkän aikavälin matkustajamääräkehitystä tai palvelutarpeita on vaikea ennustaa. Kaupungistuminen tulee kasvattamaan joukkoliikenteen matkustajamääriä. HSL:n tulevassa strategiassa on perusteltua varautua kaupungistumisen jatkumiseen ja matkustajamäärien palautumiseen kasvu-uralle koronasta aiheutuneiden rajoitusten poistuttua.

HSL:n toiminnan painopistettä ei ole perusteltua siirtää merkittävästi joukkoliikennettä täydentävien palvelujen suuntaan vaan jatkaa edellisten strategioiden suuntaista vahvaan runkojoukkoliikenteeseen perustuvan joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä Helsingin seudulla. Tietoa asiakkaiden muuttuvista tarpeista on tärkeää hyödyntää palvelujen kehittämisessä. Suuria liikennejärjestelmän tulevaisuuteen liittyviä painopistemutoksia ei lyhyen pandemia-ajan kokemuksista ole tarkoituksenmukaista tehdä mutta keinoja mahdollisen muutosjoustavuuden lisäämiseksi tulee kartoittaa aktiivisesti.

Koronapandemia on vaikuttanut huomattavasti joukkoliikenteen talouteen. Siksi on tärkeää, että talousnäkökulma ohjaa merkittävästi tulevan strategian valmistelua. Alustavassa TTS:ssa joukkoliikenteen rahoitukseen liittyvien strategisten tavoitteiden yhteydessä esitetyn rahoitusjärjestelmän ja sen eri elementtien arvioimisen ohella tulee aktiivisesti arvioida vaikuttavuutta ja tuottavuutta yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa esimerkiksi kaluston uusimiselle asetettujen tavoitteiden ja operaattoreille asetettujen velvoitteiden näkökulmasta. Esitetty myynnin ja markkinoinnin kehittäminen sekä digitalisaation aktiivinen hyödyntäminen lipputulojen kasvattamiseksi on hyvä kehityskulku.

Taloudesta aiheutuvien reunaehtojen sisällä on kuitenkin kyettävä ohjaamaan kasvavaa seutua entistä enemmän kestävään liikkumiseen, toimivaan liikennejärjestelmään ja ihmisten entistä helpompiin liikkumisvalintoihin. HSL:n strategiassa on tärkeää keskittyä entistä vahvemmin ydintekemiseen eli matkustajia hyvin palvelevan ja kustannustehokkaan joukkoliikenteen suunnitteluun ja löytää siten tehokkaita keinoja vastata strategiaan tavoitteisiin. Samalla voidaan myös vastata HSL:lle asetettuihin omistajaohjauksellisiin tavoitteisiin.

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kestävän liikkumisen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen on merkittävässä osassa kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävässä toimis-
sa, koska liikenne tuottaa 20 % Helsingin kaikista hiilidioksidipäästöistä. MAL-suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä edistetään monipuolisesti Helsingin seudun kestävä kehitystä. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista ja Helsingin kaupungun liikenne liikelaitos (HKL) tukee HSL:ää sähköisen joukkoliikenteen toimintaedellytysten luomisessa muun muassa toteuttamalla investoinnit tarvittavaan lataus- ja varikkoinfraan.

Kaupungistumisen myötä suuret kaupungit ovat keskeisessä roolissa myös ilmastonmuutoksen vastaisesta työstä ja kestävä kehityksen edistämisestä Suomessa. Kestävän yhdyskuntarakenteen edistäminen vaatii myös merkittäviä investointeja asuntorakentamiseen, väyläverkostoon ja joukkoliikenteeseen. Myös valtion tulisi tunnustaa pääkaupunkiseudun tärkeä rooli ilmastopäästöjen vähentämisessä ja tukea nykyistä voimakkaammin seutua esim. MAL-sopimusten kautta.

HSL:n tulee vaikuttaa siihen, että valtio osallistuu jatkossa nykyistä suuremmalla osuudella MAL-sopimuksissa sovittavien väylä- ja julkisen liikenteen hankkeiden toteuttamiseen.

Toiminta- ja taloussuunnitelma

HSL:n tulee toimia kustannustehokkaasti ja pyrkiä toteuttamaan sille asetetut omistajaohjaukselliset tavoitteet muun muassa tuottavuuden kehittämisessä. HSL on toiminut yli vuosikymmenen ajan. Joukkoliikenteen kehitys tänä aikana ei ole kaikilta osin ollut suotuisaa.

Vuosikymmenen aikana lippujen hinnat ja kuntaosuudet ovat nousseet yli kolmanneksella, kun vastaavana aikana kuluttajahintaindeksi on noussut 12 %:lla. Muutosta ei selitä pelkästään kasvu infrakustannuksissa, joiden osuus HSL:n kokonaiskustannuksista on noin viidennes. Joukkoliikennematkustaminen on tuona aikana kasvanut vain saman verran kuin HSL-alueen asukasluku. Tehdyt taloudelliset panostukset eivät siis ole johtaneet joukkoliikenteen matkustamisen ja kulkumuoto-osuuden kasvuun.

Tarve talouden tasapainottamiseen tulee vaikuttamaan useita vuosia sekä HSL:n että kaupungin toimintaan ja taloussuunnitteluun. Tulevien vuosien talouteen liittyy paljon epävarmuutta. Todennäköisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ja lipputulot jäävät pidemmäksi ajaksi aiempaa alhaisemmalle tasolle. Joukkoliikenteen käyttäjien luottamus on palautettava ja siten pyrittävä välttämään kulkumuoto-osuuden merkittävä lasku. Pitkällä aikavälillä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden tulisi kasvaa koko HSL:n alueella.

Kaupunginhallitus toteaa, että alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman matkustajaskenaariot on tehty epävarmassa tilanteessa, jossa tulevaisuuden ennustaminen on haastavaa. Joukkoliikenteen matkustajamäärät jäävät todennäköisesti pidemmäksi ajaksi aiempaa alhaisemmalle tasolle ja siten kuntaosuuksien osuutta rahoituksesta joudutaneen tilapäisesti kasvattamaan. HSL:lle asetettujen omistajaohjauksellisten tavoitteiden mukaisesti kuntaosuuksien taso tarkastelukauden 2022–2025 loppuun mennessä tulee olla enintään 50 % kokonaiskustannuksista. HSL:n tulee aktiivisesti etsiä mahdollisuuksia tuottavuuden parantamiseen ja joukkoliikenteen järjestämiseen aikaisempaa kustannustehokkaammin. Tarvittavat talouden sopeutustoimet tulisi kuitenkin osata kohdistaa siten, että lipun hinnat, palvelutaso ja kuntakohtaisten maksuosuuksien taso pidetään kohtuullisessa tasapainossa. Vyöhykeuudistuksen yhteydessä valtaosan helsinkiläisistä joukkoliikenteen lippujen hinnat nousivat selvästi. Nyt pandemian aikana joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat laskeneet voimakkaasti ja yksi tärkeimmistä tulevan vuoden prioriteeteista on matkustajien houkuttelu takaisin joukkoliikenteen pariin. Edellä mainituista syistä syistä kaupunginhallitus katsoo, että joukkoliikenteen lippujen hintoja ei tule tässä tilanteessa nostaa. Helsinkiläisten joukkoliikenteen käyttäjien näkökulmasta on erityisen tärkeää, että AB-lipun hinnat eivät nouse.

HSL:n tulee yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa tehdä vaikuttamistyötä valtion pääkaupunkiseudulle antaman joukkoliikenteen tuen kasvattamiseksi.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia.

Helsinki suhtautuu runkolinjojen perustamiseen positiivisesti. Samalla tulisi vähentää keskustaan suuntautuvan bussiliikenteen vuoromäärää ja parantaa esikaupunkialueiden liityntäyhteyksien palvelutasoa. Helsingin yleiskaavan mukaisen raideliikenteen verkostokaupungin kehittä-

täminen vaatii myös tarvittaessa HSL:n linjastosuunnitelmien, strategioiden ja ohjelmien päivittämisen tämän tavoitteen mukaiseksi. Junaliikennettä tulee kehittää siten, että Käpylän ja Valimon vaihtoasemien matkustajaliikenne pystytään hoitamaan myös tulevaisuudessa, kun matkustajamäärät kasvavat.

Pandemian aiheuttaman talouden tasapainotustarpeen vuoksi esitetyt palvelutason heikennykset ja tarjonnan vähennykset ovat olleet perusteltuja. Helsinki edellyttää, että jäsenkunnille muodostetaan näistä muutoksista kokonaiskuva ja niiden vaikutukset joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuksiin selvitetään. Jatkossa mahdollisia muutoksia tulee tehdä läpinäkyvillä kriteereillä siten, että vaikutukset joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuteen ovat mahdollisimman vähäiset. Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti pandemiatilanteen edetessä. Joukkoliikenteen palvelutason kokonaistilanne tulee arvioida uudestaan, kun pysyvistä liikkumisen muutoksista saadaan riittävästi tietoa.

Kuntaosuuksien taso

HSL:n alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa Helsingin kuntaosuus vuonna 2022 on 234,5 miljoonaa euroa (kasvua noin 9,4 % verrattuna vuoden 2021 hyväksytyyn HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelman maksuosuuteen), jolloin Helsingin kuntaosuus muodostaisi noin 51 % HSL-kuntien yhteenlasketuista kuntaosuuksista. Kaupunginhallituksen 23.8.2021 § 576 hyväksymässä vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raamissa kaupungin toimintamenojen kasvuprosentti on 2,01–2,82 verrattuna talousarvioon 2021. HSL:n maksuosuuden kasvuprosentti olisi siten yli kolminkertainen verrattuna kaupungin toimintameno-raamiin.

Alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan jäsenkuntien subventioprocentti olisi noin 60 ja Helsingin kuntakohtainen subventio noin 56 %. Paine kuntaosuuksien tilapäiselle kasvattamiselle on seurausta alentuneista matkustajamääristä. HSL:n alustava TTS on tehty oletuksella, että vuoden 2022 matkustajamäärät ovat noin 25 % pienemmät kuin vuonna 2019. HSL:lle asetettujen omistajaohjauksellisten tavoitteiden mukaan kuntaosuuksien tulisi palautua tarkastelukauden 2022–2025 loppuun mennessä tasolle, jossa niillä katetaan enintään 50 % kokonaiskustannuksista.

Vallitsevassa tilanteessa, jossa alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman matkustajamääräarvioihin ja esimerkiksi valtion tukitoimiin kohdistuu suurta epävarmuutta, tulee Helsingin maksuosuuden kasvua kohtuullistaa vuoden 2022 osalta. Kuntaosuus tulee suunnitella tasoon, jossa euromääräinen kasvu olisi noin puolet HSL:n esittämästä laskennallisesta kasvusta. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisil-

la luvuilla tämän tarkoittaisi 224,5 miljoonan euron kuntaosuutta vuodelle 2022 (kasvua 4,7 %).

Kohtuullistamisen myötä Helsingin kaupungille tulee todennäköisesti kertymään HSL:n maksuosuuden osalta alijäämää vuonna 2022, joka tulee katettavaksi seuraavien vuosien maksuosuuksissa. HSL:n ensimmäisen osavuosikatsauksen mukaan Helsingin kaupungille ennustetaan syntyvän noin 11 miljoonaa euroa alijäämää vuoden 2021 loppuun mennessä.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

Joukkoliikenteen investointien rahoittaminen merkittävässä määrin lipputuloilla on maailmalla hyvin harvinaista – myös kaupallisissa järjestelmissä. Suurten joukkoliikenneinvestointien hyödyt syntyvät kaupunkirakenteen kehittämisestä ja hyödyttävät muitakin kuin uuden linjan käyttäjiä. Investointikustannusten kierrättäminen HSL:n kautta tarjoaa mahdollisuudet tasapainottaa eri kuntien osuutta investointikustannuksista, mutta lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Investointien subventio-astetta tulisi seurata erillään käyttötalouden subventioasteesta ja se tulisi määritellä selvästi 50% alapuolelle, erityisesti suurissa kaupunkikehityshankkeissa. Tällöin kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla myös yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrainvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen. Alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

Kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen

Helsingissä kaupunkipyöräjärjestelmä on ollut erittäin suosittu, sen käyttöaste on maailman kärkeä ja asiakastyytyväisyys korkea. Kaupunkipyörät täydentävät joukkoliikenteen matkaketjua ja parantavat joukkoliikenteen saavutettavuutta. Käyttäjien kannalta mahdollisimman yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä HSL-alueella on hyvä tavoite. Edellytykset tehokkaalle ja edulliselle järjestelmälle ovat parhaat Helsingissä, mikä tulee ottaa huomioon seudullista järjestelmää kehitettäessä sekä järjestelmän tuloja ja kustannuksia jaettaessa. Onnistumista on edesauttanut tiivisyhteistyö kaupungin liikennesuunnittelun, HKL:n, operaattorin, mainosrahoittajan ja HSL:n kesken.

Käyttäjien kannalta mahdollisimman yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä HSL-alueella on hyvä tavoite. HSL:n nykyinen käyttöliittymästä ja markkinoinnista vastaava rooli on järkevä ja palvelee seudun tarpeita. Palvelua tulee kuitenkin operatiivisella tasolla toteuttaa paikalliset (kaupunkitasoiset) tarpeet ja käyttäjäprofiili huomioiden.

Tulojen ja kustannusten jakautumisessa on otettava huomioon kaupunkien erilainen kannattavuus kaupunkipyöräpalvelun näkökulmasta. Lisäksi onnistunut kaupunkipyöräpalvelu edellyttää palvelun suunnittelua ja ohjaamista paikallinen infra, asiakasprofiili sekä muuttuva toimintaympäristö ja asiakaspalaute huomioiden. Kaupunkien rooli katu- ja mainostilan käytön ohjaamisessa on selkeä. Kaupunkipyöräpalvelun hankinnassa ja ohjauksessa tulee säilyttää kaupunkien mahdollisuus ohjata palvelua paikallisesti ja operatiivisella tasolla parhaan taloudellisen ja asiakastuloksen saavuttamiseksi.

On huomattava, että Helsingin kaupunkipyöräjärjestelmän ylläpito ja operatiivinen ohjaus määrittely- ja hankintavaiheen jälkeenkin vie HKL:ssä keskimäärin n. 1 henkilötyövuoden ja edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin liikennesuunnittelun kanssa. HSL:n esittämässä kaupunkipyöräpalvelun toteutusmallissa kaupunkien operatiivisen ohjauksen resurssitarve ei poistu, mutta lisää resurssitarvetta HSL:n päässä palvelun hankintaan ja ohjaukseen. On tärkeää, että kuntien ja HSL:n välinen työnjako suunnitellaan tehokkaaksi, päällekkäistä työtä välttäen. Helsingin kaupunki on onnistunut palvelun ohjaamisessa kulu-neena kaupunkipyöräkautena erinomaisesti, ja HKL:llä on tähän valmiit resurssit, osaaminen ja toimintamallit. Tätä toimintamallia ei tule rikkoa tarpeettomasti ja kertynyt osaaminen tulee hyödyntää tulevana hankintakausina tehokkaasti.

Ilman mainosrahoitusta Helsingin (ja Espoon) kaupunkipyöräpalvelusta maksettavaksi jäävä osuus olisi noin kaksinkertainen nykytilaan verrattuna. Mainosrahoitus ja sen kannattavuus liittyvät vahvasti kaupunkitilaan, infran rakenteisiin, kaupunkikuvaan, kaupunkien muihin sopimuksiin mainoslaittepaikoista sekä mahdollisuuksiin tarjota perinteisten katumainoslaitteiden lisäksi mahdollisesti muita mainostuksen tapoja, esimerkiksi isoja näyttöjä ja muita mainospintoja. Nykyisen järjestelmän taloudellinen kannattavuus on osaltaan perustunut tiiviiseen yhteistyöhön tilaajan, operaattorin ja mainostilasta vastaavan yhtiön välillä, jotta mainittuja muutostekijöitä on voitu tehokkaasti hallita yhteistyössä. Mainonnasta saatavien tulojen mallia on voitava sovittaa kaupunkien tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan ja sen tulee olla kiinteä osa palvelun hankintaa.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60–80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta matkustamisesta, väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kolmansille osapuolille.

Kuntakohtaisen ylijäämän tai alijäämän käyttö

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän kattaminen esityksen mukaisesti on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi. Yhtenä keinona alijäämän kuntakohtaisten maksuosuuksien tasaamisessa voisi käyttää kolmea vuotta pidempää aikaväliä.

Käsittely

Reetta Vanhasen ensimmäinen vastaehdotus:

Kappale 17: Poistetaan lauseet: Lähtökohtaisesti joukkoliikenteen talouden tasapainottamisessa ei tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tule ennalta käsin sulkea mitään vaihtoehtoa pois. Kaikki käytössä olevat keinot on syytä säilyttää keinovalikoimassa; kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen sekä palvelutason ja tarjonnan sopeuttaminen.

17. Kappaleen loppuun lisätään lauseet:

Vyöhykeuudistuksen yhteydessä valtaosan helsinkiläisistä joukkoliikenteen lippujen hinnat nousivat selvästi. Nyt pandemian aikana joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat laskeneet voimakkaasti ja yksi tärkeimmistä tulevan vuoden prioriteeteista on matkustajien houkuttelu takaisin joukkoliikenteen pariin. Edellä mainituista syistä syistä kaupunginhallitus katsoo, että joukkoliikenteen lippujen hintoja ei tule tässä tilanteessa nostaa. Helsinkiläisten joukkoliikenteen käyttäjien näkökulmasta on erityisen tärkeää, että AB-lipun hinnat eivät nouse.”

22. Kappale: Poistetaan virkkeen loppuosa: “vieden liikkumavaraa kaupungin muilta toimintamenoilta.”

26. Kappale, Poistetaan lauseet: Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä katettu lipputuloilla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessakin.

Poistetut kappaleet korvataan seuraavasti:

Joukkoliikenteen investointien rahoittaminen merkittävässä määrin lipputuloilla on maailmalla hyvin harvinaista – myös kaupallisissa järjestelmissä. Suurten joukkoliikenneinvestointien hyödyt syntyvät kaupunkirakenteen kehittämisestä ja hyödyttävät muitakin kuin uuden linjan käyttäjiä. Investointikustannusten kierrättäminen HSL:n kautta tarjoaa mahdollisuudet tasapainottaa eri kuntien osuutta investointikustannuksista, mutta lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Investointien subventio-astetta tulisi seurata erillään käyttötalouden subventioasteesta ja se tulisi määritellä selvästi 50% alapuolelle, erityisesti suurissa kaupunkikehityshankkeissa. Tällöin kun-

20.09.2021

taosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla myös yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrainvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus:

Anniina Iskanius: Lisätään kappaleen 17 loppuun: Jos taloutta sopeutetaan lippuhintoja korottamalla, tulisi korotuksissa painottua muiden lipputyypien kuin ab-vyöhykkeen lippu.

Kannattaja: Daniel Sazonov

Reetta Vanhasen toinen vastaehdotus:

Muutetaan 32. Kappale tarkastusmaksusta ("Tarkastusmaksu esitetään TTS-luonnoksessa korotettavaksi 100 euroon. Esitystä on pidettävä perusteltuna.") seuraavasti:

"Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60–80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin lipputta matkustamisesta, väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kolmansille osapuolille."

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Anniina Iskaniuksen ja Reetta Vanhasen ensimmäisestä vastaehdotuksesta äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Anniina Iskaniuksen vastaehdotus

Ei-ehdotus: Reetta Vanhasen ensimmäinen vastaehdotus

Jaa-äännet: 6

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Johanna Nuorteva, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Reetta Vanhasen ensimmäisen vastaehdotuksen äänin 6-9.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Reetta Vanhasen ensimmäisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Johanna Nuorteva, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen

Kaupunginhallitus hyväksyi Reetta Vanhasen ensimmäisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 6-9.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Reetta Vanhasen toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 7

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Johanna Nuorteva, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen

Kaupunginhallitus hyväksyi Reetta Vanhasen toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 7-8.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 15.6.2021
- 2 Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2022-2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Lausuntoehdotus

Kaupunginhallitus antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta (TTS) vuosille 2022–2024 seuraavan lausunnon:

HSL:n strategia

HSL:n voimassa olevan strategian 2018–2021 visio ja strategiset painopisteet ovat antaneet hyvän perustan kuntayhtymän toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat tukeneet omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäytön ja liikenteen kehittämiseksi asettamia tavoitteita. On hyvä, että strategiassa pyöräily ja kävely nähdään osana kestävän liikkumisen kokonaisuuden suunnittelua. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista. Tavoite luoda seudulle toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä tehokkaasti ja kilpailu-neutraalisti on kannatettavaa.

Helsingin kaupungin strategiaa ei ole vielä hyväksytty eivätkä uuden strategian painopisteet ole vielä tiedossa. HSL:n strategiatyö tulee tehdä vuorovaikutuksessa kaupungin strategiatyön kanssa.

Helsingin strategiatyössä on tunnistettu joitakin kaupungin toimintaympäristön kannalta keskeisiä ilmiöitä ja muutostekijöitä. Kasvavan kaupungin liikennejärjestelmää muokkaavat kaupunkitilan rajallisuus, liikumistottumusten muutos ja päästöjen vähennys. Helsinki kehittyy yleiskaavan mukaisesti kohti raideliikenteen verkostokaupunkia ja älyliikenteen palveluiden merkitys kasvaa.

Liikenteen ja logistiikan kehitykseen vaikuttavat useat ulkoiset muutosvoimat, joista merkittävimmät ovat digitalisaatio, päästöjen vähennystarpeet, kansainvälisyys, verkkokauppa ja sähköistyminen. Sisäisesti kaupungin kasvu, alueiden tiivistyminen, väestön muuttuvat työssäkäynti- ja elämäntavat sekä ikääntyvän väestöryhmän kasvu tuovat uusia vaatimuksia liikenteelle. Seudullisen liikenteen järjestämisen kannalta on merkittävää, että raitioliikenne laajenee Helsingin ulkopuolelle.

Helsingin näkökulmasta joukkoliikenteen seudullistumiskehitys on keskeinen tulevaisuudessa tapahtuva toimintaympäristön muutos, johon on syytä varautua. HSL:n strategiasuunnitelmassa esiin nostama tavoite joukkoliikenteen toimintaympäristön ja tuotantoekosysteemiin liitty-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

vien taustajärjestelmien kehittämisestä siten, että mahdollistetaan seudullistumiskehitys, uudet hankkeet ja toisaalta erilaiset liikenteen hankintatavat on kannatettavaa. Kaluston ja varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyillä linjauksilla voidaan merkittävästi vaikuttaa joukkoliikenteen luotettavuuteen ja kokonaiskustannustasoon erityisesti kaupunkiraideliikenteessä. Lisäksi kaluston ja varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyt linjaukset ovat keskeisiä myös kaupunkikehitysnäkökulmasta. On tärkeää, että liikenteenhoidon, varikoiden ja kaluston omistuksen ja hallinnan ratkaisut tehdään riittävän tarkkojen, hyötyjen ja haittojen analyttiseen ja riippumattomaan asiantuntija-arvioon perustuen. Koska tehtävillä infran ja kaluston hallinnan linjauksilla on laajat sekä pitkäaikaiset vaikutukset liikennöintiin sekä kaupunkikehitykseen, tulee nämä tehdä infran omistajakaupunkien strategisen tason keskustelujen pohjalta. Hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa.

Joukkoliikenteen kehitysennusteisiin pitkällä aikavälillä liittyy useita eri suuntiin vaikuttavia tekijöitä, joten pitkän aikavälin matkustajamääräkehitystä tai palvelutarpeita on vaikea ennustaa. Kaupungistuminen tulee kasvattamaan joukkoliikenteen matkustajamääriä. HSL:n tulevassa strategiassa on perusteltua varautua kaupungistumisen jatkumiseen ja matkustajamäärien palautumiseen kasvu-uralle koronasta aiheutuneiden rajoitusten poistuttua.

HSL:n toiminnan painopistettä ei ole perusteltua siirtää merkittävästi joukkoliikennettä täydentävien palvelujen suuntaan vaan jatkaa edellisten strategioiden suuntaista vahvaan runkojoukkoliikenteeseen perustuvan joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä Helsingin seudulla. Tietoa asiakkaiden muuttuvista tarpeista on tärkeää hyödyntää palvelujen kehittämisessä. Suuria liikennejärjestelmän tulevaisuuteen liittyviä painopistemutoksia ei lyhyen pandemia-ajan kokemuksista ole tarkoituksenmukaista tehdä mutta keinoja mahdollisen muutosjoustavuuden lisäämiseksi tulee kartoittaa aktiivisesti.

Koronapandemia on vaikuttanut huomattavasti joukkoliikenteen talouteen. Siksi on tärkeää, että talousnäkökulma ohjaa merkittävästi tulevan strategian valmistelua. Alustavassa TTS:ssa joukkoliikenteen rahoitukseen liittyvien strategisten tavoitteiden yhteydessä esitetyn rahoitusjärjestelmän ja sen eri elementtien arvioimisen ohella tulee aktiivisesti arvioida vaikuttavuutta ja tuottavuutta yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa esimerkiksi kaluston uusimiselle asetettujen tavoitteiden ja operaattoreille asetettujen velvoitteiden näkökulmasta. Esitetty myynnin ja markkinoinnin kehittäminen sekä digitalisaation aktiivinen hyödyntäminen lipputulojen kasvattamiseksi on hyvä kehityskulku.

Taloudesta aiheutuvien reunaehtojen sisällä on kuitenkin kyettävä ohjaamaan kasvavaa seutua entistä enemmän kestävässä liikkumiseen, toimivaan liikennejärjestelmään ja ihmisten entistä helpompiin liikkumisvalintoihin. HSL:n strategiassa on tärkeää keskittyä entistä vahvemmin ydintekemiseen eli matkustajia hyvin palvelevan ja kustannustehokkaan joukkoliikenteen suunnitteluun ja löytää siten tehokkaita keinoja vastata strategiaan tavoitteisiin. Samalla voidaan myös vastata HSL:lle asetettuihin omistajaohjauksellisiin tavoitteisiin.

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kestävän liikkumisen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen on merkittävässä osassa kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävässä toimisessa, koska liikenne tuottaa 20 % Helsingin kaikista hiilidioksidipäästöistä. MAL-suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä edistetään monipuolisesti Helsingin seudun kestävä kehitystä. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista ja Helsingin kaupungun liikenne liikelaitos (HKL) tukee HSL:ää sähköisen joukkoliikenteen toimintaedellytysten luomisessa muun muassa toteuttamalla investoinnit tarvittavaan lataus- ja varikkoinfraan.

Kaupungistumisen myötä suuret kaupungit ovat keskeisessä roolissa myös ilmastonmuutoksen vastaisesta työstä ja kestävä kehityksen edistämisestä Suomessa. Kestävän yhdyskuntarakenteen edistäminen vaatii myös merkittäviä investointeja asuntorakentamiseen, väyläverkostoon ja joukkoliikenteeseen. Myös valtion tulisi tunnustaa pääkaupunkiseudun tärkeä rooli ilmastopäästöjen vähentämisessä ja tukea nykyistä voimakkaammin seutua esim. MAL-sopimusten kautta.

HSL:n tulee vaikuttaa siihen, että valtio osallistuu jatkossa nykyistä suuremmalla osuudella MAL-sopimuksissa sovittavien väylä- ja julkisen liikenteen hankkeiden toteuttamiseen.

Toiminta- ja taloussuunnitelma

HSL:n tulee toimia kustannustehokkaasti ja pyrkiä toteuttamaan sille asetetut omistajaohjaukselliset tavoitteet muun muassa tuottavuuden kehittämisessä. HSL on toiminut yli vuosikymmenen ajan. Joukkoliikenteen kehitys tänä aikana ei ole kaikilta osin ollut suotuisaa.

Vuosikymmenen aikana lippujen hinnat ja kuntaosuudet ovat nousseet yli kolmanneksella, kun vastaavana aikana kuluttajahintaindeksi on noussut 12 %:lla. Muutosta ei selitä pelkästään kasvu infrakustannuksissa, joiden osuus HSL:n kokonaiskustannuksista on noin viidennes. Joukkoliikennematkustaminen on tuona aikana kasvanut vain saman verran kuin HSL-alueen asukasluku. Tehdyt taloudelliset panostukset eivät siis ole johtaneet joukkoliikenteen matkustamisen ja kulkumuoto-osuuden kasvuun.

Tarve talouden tasapainottamiseen tulee vaikuttamaan useita vuosia sekä HSL:n että kaupungin toimintaan ja taloussuunnitteluun. Tulevien vuosien talouteen liittyy paljon epävarmuutta. Todennäköisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ja lipputulot jäävät pidemmäksi ajaksi aiempaa alhaisemmalle tasolle. Joukkoliikenteen käyttäjien luottamus on palautettava ja siten pyrittävä välttämään kulkumuoto-osuuden merkittävä lasku. Pitkällä aikavälillä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden tulisi kasvaa koko HSL:n alueella.

Kaupunginhallitus toteaa, että alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman matkustajaskenaariot on tehty epävarmassa tilanteessa, jossa tulevaisuuden ennustaminen on haastavaa. Joukkoliikenteen matkustajamäärät jäävät todennäköisesti pidemmäksi ajaksi aiempaa alhaisemmalle tasolle ja siten kuntaosuuksien osuutta rahoituksesta joudutaneen tilapäisesti kasvattamaan. HSL:lle asetettujen omistajaohjauksellisten tavoitteiden mukaisesti kuntaosuuksien taso tarkastelukauden 2022–2025 loppuun mennessä tulee olla enintään 50 % kokonaiskustannuksista. HSL:n tulee aktiivisesti etsiä mahdollisuuksia tuottavuuden parantamiseen ja joukkoliikenteen järjestämiseen aikaisempaa kustannustehokkaammin. Lähtökohtaisesti joukkoliikenteen talouden tasapainottamisessa ei tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tule ennalta käsin sulkea mitään vaihtoehtoa pois. Kaikki käytössä olevat keinot on syytä säilyttää keinovalikoimassa; kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen sekä palvelutason ja tarjonnan sopeuttaminen. Tarvitavat talouden sopeutustoimet tulisi kuitenkin osata kohdistaa siten, että lipun hinnat, palvelutaso ja kuntakohtaisten maksuosuuksien taso pidetään kohtuullisissa tasapainossa.

HSL:n tulee yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa tehdä vaikuttamistyötä valtion pääkaupunkiseudulle antaman joukkoliikenteen tuen kasvattamiseksi.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia.

Helsinki suhtautuu runkolinjojen perustamiseen positiivisesti. Samalla tulisi vähentää keskustaan suuntautuvan bussiliikenteen vuoromäärää ja parantaa esikaupunkialueiden liityntäyhteyksien palvelutasoa. Helsingin yleiskaavan mukaisen raideliikenteen verkostokaupungin kehittäminen vaatii myös tarvittaessa HSL:n linjastosuunnitelmien, strategioiden ja ohjelmien päivittämisen tämän tavoitteen mukaiseksi. Juna-liikennettä tulee kehittää siten, että Käpylän ja Valimon vaihtoasemien

matkustajaliikenne pystytään hoitamaan myös tulevaisuudessa, kun matkustajamäärät kasvavat.

Pandemian aiheuttaman talouden tasapainotustarpeen vuoksi esitetyt palvelutason heikennykset ja tarjonnan vähennykset ovat olleet perusteltuja. Helsinki edellyttää, että jäsenkunnille muodostetaan näistä muutoksista kokonaiskuva ja niiden vaikutukset joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuksiin selvitetään. Jatkossa mahdollisia muutoksia tulee tehdä läpinäkyvillä kriteereillä siten, että vaikutukset joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuteen ovat mahdollisimman vähäiset. Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti pandemiatilanteen edetessä. Joukkoliikenteen palvelutason kokonaistilanne tulee arvioida uudestaan, kun pysyvistä liikkumisen muutoksista saadaan riittävästi tietoa.

Kuntaosuuksien taso

HSL:n alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa Helsingin kuntaosuus vuonna 2022 on 234,5 miljoonaa euroa (kasvua noin 9,4 % verrattuna vuoden 2021 hyväksytyyn HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelman maksuosuuteen), jolloin Helsingin kuntaosuus muodostaisi noin 51 % HSL-kuntien yhteenlasketuista kuntaosuuksista. Kaupunginhallituksen 23.8.2021 § 576 hyväksymässä vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raamissa kaupungin toimintamenojen kasvuprosentti on 2,01–2,82 verrattuna talousarvioon 2021. HSL:n maksuosuuden kasvuprosentti olisi siten yli kolminkertainen verrattuna kaupungin toimintameno-raamiin vieden liikkumavaraa kaupungin muilta toimintamenoilta.

Alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan jäsenkuntien subventioprosentti olisi noin 60 ja Helsingin kuntakohtainen subventio noin 56 %. Paine kuntaosuuksien tilapäiselle kasvattamiselle on seurausta alentuneista matkustajamääristä. HSL:n alustava TTS on tehty oletuksella, että vuoden 2022 matkustajamäärät ovat noin 25 % pienemmät kuin vuonna 2019. HSL:lle asetettujen omistajaohjauksellisten tavoitteiden mukaan kuntaosuuksien tulisi palautua tarkastelukauden 2022–2025 loppuun mennessä tasolle, jossa niillä katetaan enintään 50 % kokonaiskustannuksista.

Vallitsevassa tilanteessa, jossa alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman matkustajamääräarvioihin ja esimerkiksi valtion tukitoimiin kohdistuu suurta epävarmuutta, tulee Helsingin maksuosuuden kasvua kohdittuullistaa vuoden 2022 osalta. Kuntaosuus tulee suunnitella tasoon, jossa euromääräinen kasvu olisi noin puolet HSL:n esittämästä laskennallisesta kasvusta. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisilla luvuilla tämän tarkoittaisi 224,5 miljoonan euron kuntaosuutta vuodelle 2022 (kasvua 4,7 %).

Kohtuullistamisen myötä Helsingin kaupungille tulee todennäköisesti kertymään HSL:n maksuosuuden osalta alijäämää vuonna 2022, joka tulee katettavaksi seuraavien vuosien maksuosuuksissa. HSL:n ensimmäisen osavuositarkastuksen mukaan Helsingin kaupungille ennustetaan syntyvän noin 11 miljoonaa euroa alijäämää vuoden 2021 loppuun mennessä.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä katettu lipputulolla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessaakin. Alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

Kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen

Helsingissä kaupunkipyöräjärjestelmä on ollut erittäin suosittu, sen käyttöaste on maailman kärkeä ja asiakastyytyväisyys korkea. Kaupunkipyörät täydentävät joukkoliikenteen matkaketjua ja parantavat joukkoliikenteen saavutettavuutta. Käyttäjien kannalta mahdollisimman yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä HSL-alueella on hyvä tavoite. Edellytykset tehokkaalle ja edulliselle järjestelmälle ovat parhaat Helsingissä, mikä tulee ottaa huomioon seudullista järjestelmää kehitettäessä sekä järjestelmän tuloja ja kustannuksia jaettaessa. Onnistumista on edesauttanut tiivisyhteistyö kaupungin liikennesuunnittelun, HKL:n, operaattorin, mainosrahoittajan ja HSL:n kesken.

Käyttäjien kannalta mahdollisimman yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä HSL-alueella on hyvä tavoite. HSL:n nykyinen käyttöliittymästä ja markkinoinnista vastaava rooli on järkevä ja palvelee seudun tarpeita. Palvelua tulee kuitenkin operatiivisella tasolla toteuttaa paikalliset (kaupunkitasoiset) tarpeet ja käyttäjäprofiili huomioiden.

Tulojen ja kustannusten jakautumisessa on otettava huomioon kaupunkien erilainen kannattavuus kaupunkipyöräpalvelun näkökulmasta. Lisäksi onnistunut kaupunkipyöräpalvelu edellyttää palvelun suunnittelua ja ohjaamista paikallinen infra, asiakasprofiili sekä muuttuva toimintaympäristö ja asiakaspalaute huomioiden. Kaupunkien rooli katu- ja mainostilan käytön ohjaamisessa on selkeä. Kaupunkipyöräpalvelun hankinnassa ja ohjauksessa tulee säilyttää kaupunkien mahdollisuus ohjata palvelua paikallisesti ja operatiivisella tasolla parhaan taloudellisen ja asiakastuloksen saavuttamiseksi.

On huomattava, että Helsingin kaupunkipyöräjärjestelmän ylläpito ja operatiivinen ohjaus määrittely- ja hankintavaiheen jälkeenkin vie HKL:ssä keskimäärin n. 1 henkilötyövuoden ja edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin liikennesuunnittelun kanssa. HSL:n esittämässä kau-

punkipyöräpalvelun toteutusmallissa kaupunkien operatiivisen ohjauksen resurssitarve ei poistu, mutta lisää resurssitarvetta HSL:n päässä palvelun hankintaan ja ohjaukseen. On tärkeää, että kuntien ja HSL:n välinen työnjako suunnitellaan tehokkaaksi, päällekkäistä työtä välttäen. Helsingin kaupunki on onnistunut palvelun ohjaamisessa kuluneena kaupunkipyöräkautena erinomaisesti, ja HKL:llä on tähän valmiit resurssit, osaaminen ja toimintamallit. Tätä toimintamallia ei tule rikkoa tarpeettomasti ja kertynyt osaaminen tulee hyödyntää tulevana hankintakausina tehokkaasti.

Ilman mainosrahoitusta Helsingin (ja Espoon) kaupunkipyöräpalvelusta maksettavaksi jäävä osuus olisi noin kaksinkertainen nykytilaan verrattuna. Mainosrahoitus ja sen kannattavuus liittyvät vahvasti kaupunkitilaan, infran rakenteisiin, kaupunkikuvaan, kaupunkien muihin sopimuksiin mainoslaittepaikoista sekä mahdollisuuksiin tarjota perinteisten katumainoslaitteiden lisäksi mahdollisesti muita mainostuksen tapoja, esimerkiksi isoja näyttöjä ja muita mainospintoja. Nykyisen järjestelmän taloudellinen kannattavuus on osaltaan perustunut tiiviiseen yhteistyöhön tilaajan, operaattorin ja mainostilasta vastaavan yhtiön välillä, jotta mainittuja muutostekijöitä on voitu tehokkaasti hallita yhteistyössä. Mainonnasta saatavien tulojen mallia on voitava sovittaa kaupunkien tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan ja sen tulee olla kiinteä osa palvelun hankintaa.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksu esitetään TTS-luonnoksessa korotettavaksi 100 euroon. Esitystä on pidettävä perusteltuna.

Kuntakohtaisen ylijäämän tai alijäämän käyttö

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän kattaminen esityksen mukaisesti on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi. Yhtenä keinona alijäämän kuntakohtaisten maksusuosuuksien tasaamisessa voisi käyttää kolmea vuotta pidempää aikaväliä.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSL pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa HSL:n alustavasta toimintaja taloussuunnitelmasta vuosille 2022-2024. Lausuntoa on pyydetty 31.8.2021 mennessä. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 22.9.2021 asti.

Yleistä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. HSL:n hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Ehdotuksesta pyydetään jäsenkuntien lausunnot. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

HSL on pyytänyt kaupungilta lausuntoa taloussuunnitelmaehdotuksesta 2022–2024. HSL pyytää jäsenkuntiaan ottamaan lausunnoissaan kantaa erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

1) Strategiasuunnitelma

- Näkemys seudun keskeisistä, HSL:n toimintaan liittyvistä haasteista sekä muu evästyks HSL:n strategiatyöhön
- HSL:n tuleva rooli muuttuvassa toimintaympäristössä, erityisesti mahdolliset painopisteen muutokset

2) Taloussuunnitelma

- HSL:n kestävä talous ja joukkoliikenteen rahoituksen yhtälö
- Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin sekä kuntakohtaisen alijäämän kattaminen (tai ylijäämän käyttö) TTS-kaudella
- Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

3) Toimintasuunnitelma

- Keskeiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet sekä mittarit
- Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset
- Näkemys Helsingin seudun yhtenäisen kaupunkipyöräjärjestelmän kehittämisestä

HSL:n strategia

HSL:n yhtymäkokous hyväksyy hallituskausittain laadittavan toiminnan kehittämistä ohjaavan strategian. HSL:n uusi strategia laaditaan vuoden 2021 aikana.

HSL:n voimassa olevassa strategiassa 2018–2021 on viisi painopistettä: erinomainen asiakaskokemus, tehokas runkoverkko, ennakointi ja uudistuminen, aktiivinen yhteistyö sekä kestävä talous.

HSL:n keskeiset strategiset tavoitteet toiminta- ja taloussuunnittelukaudella ovat:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- joukkoliikenteen käyttö ja muu kestävä liikkuminen lisääntyvät,
- palvelumme vastaavat asiakkaidemme muuttuvaa liikkumista ja
- joukkoliikenteen rahoitus on kestäväällä pohjalla.

Taloussuunnitelma

HSL:n toiminnan ja talouden suunnittelu vallitsevassa koronapandemian tilanteessa on edelleen vaikeaa. Pandemian kesto ja sen vaikutus tulevaan kehitykseen on merkittävin epävarmuustekijä, jonka vuoksi niin matkustajamäärien kuin lipputulokertymien ennustaminen on haasteellista.

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu skenaarioon, jossa matkustus vuonna 2022 on -25% vuoden 2019 tasosta. Vuonna 2023 matkustajamäärät ovat 14 % alle vuoden 2019 ja vuonna 2024 jäädään vielä -8 % vuoden 2019 tasosta.

Traficommin toimivaltaisille joukkoliikenneviranomaisille myöntämään koronatukeen liittyä ehtoja, jotka rajoittavat merkittävästi HSL:n toimivaltaa palvelutason muutoksissa ja lippujen hinnoittelussa. Tukiehtojen mukaan joukkoliikenteen lippujen hintoihin hyväksytään taloustilanteen parantamiseksi tehtävät enintään indeksikorotuksen mukaiset korotukset. Liikenteen palvelutason hyväksytään säästötoimenpiteenä tehtävä enintään 3 % palvelutason lasku.

HSL:n toimintamenojen on vuonna 2022 arvioitu olevan yhteensä 728,0 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2021 toteutumaennusteeseen verrattuna 8,1 milj. euroa (+ 1,1 %). Vuonna 2023 toimintamenojen arvioidaan olevat 796,7 milj. euroa ja vuonna 2024 818,6 milj. euroa.

Joukkoliikenteen operointikustannukset vuonna 2022 ovat 512,0 milj. euroa, mikä muodostaa 70,3 % HSL:n toimintamenoista. Liikennemuodoittain kustannukset jakautuvat seuraavasti: bussiliikenne 319,1 milj. euroa (62,4 %), metroliikenne 47,0 milj. euroa (9,2 %), raitioliikenne 57,9 milj. euroa (11,3 %), junaliikenteen 82,8 milj. euroa (16,2 %) ja lauttaliikenne 4,5 milj. euroa (0,9 %).

HSL:n kautta laskutettava kuntien joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2022 on 147,1 milj. euroa. Tästä metron osuus on 104,9 milj. euroa (72,1 %). Inframenoihin sisällytetään 50 % investointien poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä.

Muuhun kuin liikennöitsijöille maksettaviin liikennöintikorvauksiin ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 36,1 milj. euroa vuonna 2022. Näistä palveluostoista lähes puolet on HSL:n tietojärjestelmien kustannuksia,

joilla ylläpidetään lippu- ja informaatiojärjestelmiä ja niihin liittyviä kapasiteettipalveluita sekä huolehditaan laitteiden huollosta.

HSL:n toimintatulot vuonna 2022 ovat yhteensä 759,5 milj. euroa. Kasvu kuluvan vuoden ennusteeseen verrattuna on 57,8 milj. euroa (+ 8,2 %). Merkittävä kasvu edellisvuoteen verrattuna johtuu vuosien 2020 ja 2021 alijäämän kattamisesta. Toimintatulojen arvioidaan olevan 826,9 milj. euroa vuonna 2023 ja 849,0 milj. euroa vuonna 2024.

Alustavassa taloussuunnitelmassa esitetyt lipputulot eivät sisällä hintojen korotusesityksiä. Vuonna 2022 lipputuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 285,5 milj. euroa. Kuntaosuudet vuonna 2022 ovat yhteensä 456,1 milj. euroa. Keskimääräiseksi subventioasteeksi muodostuu 60,1 %. Kuntaosuudet ovat yhteensä 478,1 milj. euroa vuonna 2023 ja 479,8 milj. euroa vuonna 2024.

Helsingin kuntaosuuden on arvioitu vuonna 2022 olevan 234,5 milj. euroa. Tämä on melkein 40 milj. euroa enemmän kuin ”normaalina” vuonna (195,5 milj. euroa vuonna 2019). Kuntaosuuden on arvioitu olevan 230,4 milj. euroa vuonna 2023 ja 236,2 milj. euroa vuonna 2024. Helsingin subventioasteeksi muodostuu vuonna 2022 56,4 %, vuonna 2023 52,3 % ja vuonna 2024 51,5 %.

HSL esittää tarkastusmaksun korotusta 80 eurosta 100 euroon vuonna 2022. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan kertyvän 4,0 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota yhteensä noin 1,6 milj. euroa. Tarkastusmaksutuotot on laskettu taloussuunnitelmassa voimassaolevan 80 euron tarkastusmaksun määrän mukaisina.

Toimintakatteen ennen rahoitustuottoja ja -kuluja sekä poistoja, arvioidaan olevan 31,5 milj. euroa ylijäämäinen. Suunnitelman mukaiset poistot ovat 18,8 milj. euroa vuonna 2022. Tilikauden ylijäämäksi arvioidaan 12,7 milj. euroa ja sillä katetaan edellisiltä vuosilta kertynyttä alijäämää.

Keskeisiä muutoksia suunnitelmakaudella

Järvenpää tekee HSL-jäsenyydestä uudelleentarkastelun tähtäimessä vuosi 2024, jolloin Järvenpään sisäisen bussiliikenteen nykyinen sopimus on päättymässä.

Merkittävimmät liikenteen palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella ovat:

Vuonna 2022

- Raitioliikenteessä varaudutaan jatkamaan linjan 7 reittiä Pasilasta Meilahteen uudelle Rosina Heikelin puiston käänköpaikalle ja linjan 9

reittiä Pasilasta Ilmalan torille.

- Bussiliikenteessä toteutetaan Hämeenlinnanväylän ja Vihdintien sekä Tuusulanväylän linjastosuunnitelmien mukaiset muutokset syysliikenteen alusta. Suunnitelmien mukaisesti perustetaan uudet runkolinjat 300, 400 ja 600.

Vuonna 2023

- Metroliikenteessä varaudutaan metroradan Kivenlahden jatkeen avautumiseen vuoden alusta. Tällöin nykyisin Matinkylään päättyvät junat jatketaan Kivenlahteen.
- Raitioliikenteessä varaudutaan linjan 8 jatkeeseen Jätkäsaassa osuudella Saukonpaasi–Melkinlaituri. Pasilassa otetaan käyttöön uudet rataosuudet Asemapäällikönkadulla ja Pasilankadulla, mikä mahdollistaa reittimuutokset linjoilla 2, 7 ja 9.
- Bussiliikenteessä Kivenlahden metron valmistuminen vaikuttaa olennaisesti länsimetron vaikutusalueen bussilinjastoon.

Vuonna 2024

- Junaliikenteessä tihennetään vuoroväliä päiväliikenteessä ja lauantaisin klo 9–19 Helsingin ja Järvenpään välillä nykyisestä 30 minuutista noin 15 minuuttiin, mikäli Järvenpää liittyy HSL:n jäseneksi.
- Raitioliikenteessä jatketaan linjan 6 reitti Hietalahdesta Eiranrantaan. Linjojen 8 ja 9 reittejä jatketaan Länsiterminaalilta Bunkkerin edustalla olevalle uudelle käänköpaikalle. Linjaa 7 jatketaan Länsiterminaalilta Melkinlaiturille. Lisäksi varaudutaan Kalasataman raitiotien liikennöinnin aloitukseen Nihdin ja Länsi-Pasilan välillä. Raide-Jokerin eli pikaraitiolinjan 550 matkustajaliikenteen käynnistämiseen varaudutaan vuoden 2024 aikana.

Kaikkien liikennemuotojen osalta koronakriisin taloudellisten vaikutusten vuoksi vuosina 2020 ja 2021 tehtyjä liikenteen sopeutustoimia jatketaan koko suunnitelmakauden 2022–2024 ajan. Vähäisiä lisäsäästötoimenpiteitä kohdistetaan pienen kysynnän ajankohtiin varhaisen aamun, iltojen ja viikonlopun liikenteeseen.

HSL:n lippu- ja maksujärjestelmä uudistetaan perustuen tilipohjaiseen taustajärjestelmään. Uudessa järjestelmässä matkustusoikeus voidaan todentaa matkakortin lisäksi muilla erilaisilla tunnisteilla. Lipputilihankkeeseen sisältyy tilipohjainen tausta, uudet lukijalaitteet ja tulevaisuuden lipputuotteiden sekä palvelumallin konseptointityö. Uudet lukijat mahdollistavat myös lähimaksamisen. Lähimaksu otetaan käyttöön kaikissa liikennevälineissä vuosina 2022–2023 ja uudenlaiset lipputuotteet ovat täysimääräisesti käytössä kaikissa myyntikanavissa vuonna 2024.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien hyväksymät kuntayhtymien omistajaohjauksen tavoitteet

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat ovat keväällä 2021 hyväksyneet HSL -kuntayhtymän omistajaohjauksen tavoitteet kaudelle 2022–2025 seuraavasti:

1. Tuottavuuden nousu koko tarkastelukaudella yhteensä vähintään 5 % vuosien 2015 – 2019 keskiarvoon verrattuna
2. Kuntaosuudet tarkastelukauden loppuun mennessä enintään 50 % kokonaiskustannuksista
3. Joukkoliikenteen toimivuuden parantaminen

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja Helsingin kaupungin liikenne liikelaitoksen johtokunnan (HKL) lausunnot.

Esittelijän kannanotto

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain mukaan tarkastusmaksun määrä voi olla enintään 40 kertaa niin suuri kuin alin aikuisten kertamaksu (8.6.2006/448). Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. HSL esittää tarkastusmaksun korottamista vuonna 2022 100 euroon.

Esittelijä esittää HSL:n esityksen mukaisesti tarkastusmaksun korottamista 100 euroon toisin kuin kaupunkiympäristölautakunta. Tarkastusmaksun korotus on tarpeen, jotta liputta matkustamisen houkuttelevuutta saataisiin vähennettyä, ja liputta matkustamisen kasvu pysähtymään. Vuonna 2015 liputta matkustavia oli HSL:n mukaan keskimäärin 2,7 %, vuonna 2016 keskimäärin 2,9 % ja vuonna 2017 keskimäärin 3,3 % tarkastetuista matkustajista. Tarkastusmaksun suuruuden osalta esittelijän lausuntoesitys poikkeaa kaupunkiympäristölautakunnan lausunnossaan esittämästä. Lautakunnan mukaan tarkastusmaksun korottaminen ei ole perusteltua.

Esittelijä ei ole ottanut lausuntoesitykseen kaupunkiympäristölautakunnan ehdotusta, että joukkoliikenteen lippujen hintoja ei tule tässä tilanteessa nostaa, koska ei ole syytä ennalta rajata mitään keinoa pois valikoimasta. Myöskään kaupunkiympäristölautakunnan ehdotusta kuntakohtaisesta joukkoliikennesubventiosta ei ole otettu lausuntoesitykseen, sillä suurempaa subventiota ei voida pitää realistisena tässä haastavassa taloudellisessa tilanteessa, jossa kuntakohtaiseen maksusuuteen kohdistuu jo nyt suuria kasvupaineita. Kuntakohtainen subventio ei myöskään edistäisi HSL-alueen yhtenäistä taksa- ja lippu-

20.09.2021

järjestelmän luomista. Lausuntoesitys poikkeaa kaupunkiympäristölautakunnan esityksestä myös siltä osin, että maininnat investointien subventioasteen määrittämisestä erillisenä käyttötalouden subventioasteesta on poistettu HSL:lle asetettujen omistajaohjauksellisten tavoitteiden vastaisina.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 15.6.2021
- 2 Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2022-2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.09.2021 § 629

HEL 2021-007336 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

13.09.2021 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anni Sinnemäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 26.08.2021 § 134

HEL 2021-007336 T 00 01 06

Lausunto

Liikennelaitosliikelainoksen johtokunta antoi kaupunginhallitukselle Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) alustavasta taloussuunnitelmasta 2022 – 2024 seuraavan lausunnon:

Yleistä

HSL:n hallitus on pyytänyt jäsenkuntien lausuntoa kuntayhtymän Toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022-2024. HSL pyytää lausuntoa erityisesti seuraavista asioista:

1. Strategiasuunnitelma

- Näkemys seudun keskeisistä, HSL:n toimintaan liittyvistä haasteista sekä muu evästys HSL:n strategiatyöhön
- HSL:n tuleva rooli muuttuvassa toimintaympäristössä, erityisesti mahdolliset painopisteen muutokset

2. Taloussuunnitelma

- HSL:n kestävä talous ja joukkoliikenteen rahoituksen yhtälö
- Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin sekä kuntakohtaisen alijäämän kattaminen (tai ylijäämän käyttö) TTS-kaudella
- Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

3. Toimintasuunnitelma

- Keskeiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet sekä mittarit
- Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset
- Näkemys Helsingin seudun yhtenäisen kaupunkipyöräjärjestelmän kehittämisestä

HKL tuottaa HSL:lle raitio-, metroliikenteen ja Suomenlinnan lauttaliikenteen sekä Helsingin alueella myös joukkoliikenteen infraan liittyvät palvelut. Lisäksi HKL on tehnyt erillisiä sopimuksia HSL:n kanssa mm. tilojen vuokraamisesta, automaattien ylläpidosta sekä IT-palveluista. HKL on liikenteen tuottamisessa HSL:n tärkein yhteistyökumppani, sillä HKL vastaa kokonaan raitio- ja metroliikenteestä sekä Suomenlinnan liikenteestä.

Strategiasuunnitelma

HKL:n mielestä HSL:n voimassa olevan strategian 2018-2021 visio ja strategiset painopisteet ovat antaneet hyvän perustan HSL:n toiminnalle. HSL:n visio ”Kestävällä liikkumisella sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu” toteuttaa hyvin osaltaan Helsingin kaupungin ja seudun kehittämisen tavoitteita kokonaisvaltaisesti liittämällä joukkoliikenteen palvelut osaksi seudun kokonaisvaltaista kehitystä. On hyvä, että strategiassa pyöräily ja kävely nähdään osana kestävän liikkumisen kokonaisuuden suunnittelua. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista. Kannatettava on myös HSL:n tavoite luoda seudulle toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä tehokkaasti ja kilpailuneutraalisti.

HSL:n strategian tapaan Helsingin kaupunkistrategia ja HKL:n tavoiteohjelma (strategia) luodaan valtuustokausittain. Uusittu kaupunkistrategia tullaan hyväksymään loka-marraskuussa 2021, joten uuden strategian painopisteistä ei ole tässä vaiheessa tietoa. HSL:n strategiatyö kannattaa tehdä vuorovaikutuksessa kaupungin strategiatyön kanssa. HKL omassa strategiatyössään pitää lähtökohtanaan kaupungin strategisten linjausten lisäksi HSL:n strategisten tavoitteiden tukemista.

Helsingin strategiatyössä on jo tunnistettu joitakin kaupungin toimintaympäristön kannalta keskeisiä ilmiöitä ja muutostekijöitä. Kasvavan kaupungin liikennejärjestelmää muokkaavat kaupunkitilan rajallisuus, liikkumistottumusten muutos ja päästöjen vähennys. Helsinki kehittyy yleiskaavan 2016 mukaisesti kohti raideliikenteen verkostokaupunkia ja älyliikenteen palveluiden merkitys kasvaa.

Liikenteen ja logistiikan kehitykseen vaikuttavat useat ulkoiset muutosvoimat, joista merkittävimmät ovat digitalisaatio, päästöjen vähennystarpeet, kansainvälisyys, verkkokauppa ja sähköistyminen. Sisäisesti kaupungin kasvu, alueiden tiivistyminen, väestön muuttuvat työssäkäynti- ja elämäntavat sekä ikääntyvän väestöryhmän kasvu tuovat uusia vaatimuksia liikenteelle. Seudullisen liikenteen järjestämisen kannalta on merkittävää, että raitioliikenne laajenee Helsingin ulkopuolelle.

Joukkoliikenteen kehitysennusteisiin pitkällä aikavälillä liittyy useampia eri suuntiin vaikuttavia tekijöitä, joten pitkän aikavälin matkustajamääräkehitystä tai palvelutarpeita on haastavaa ennustaa. Kaupungistuminen on kuitenkin vahva ja todellinen ilmiö, joka kasvattaa joukkoliikenteen matkustajamääriä. HSL:n tulevassa strategiassa on perusteltua edelleen varautua kaupungistumisen jatkumiseen ja sitä kautta myös matkustajamäärien palautumiseen kasvu-uralle koronapandemiasta aiheutuneiden rajoitusten poistuttua.

HSL:n toiminnan painopistettä ei ole perusteltua siirtää merkittävästi joukkoliikennettä täydentävien palvelujen suuntaan, vaan jatkaa edellisten strategioiden suuntaista vahvaan runkojoukkoliikenteeseen perustuvan joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä Helsingin seudulla. Tietoa asiakkaiden muuttuvista tarpeista on tärkeää hyödyntää palvelujen kehittämisessä.

Koronapandemia on vaikuttanut erittäin paljon joukkoliikenteen talouteen, joten on tärkeää, että talousnäkökulma ohjaa merkittävästi tulevan strategian valmistelua. Alustavassa TTS:ssa joukkoliikenteen rahoitukseen liittyvien strategisten tavoitteiden yhteydessä esitetyn rahoitusjärjestelmän ja sen eri elementtien arvioimisen ohella tulisi myös aktiivisesti tehdä vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. HKL:n toimintakentässä tämä tarkoittaa esimerkiksi kaluston uusimiselle asetettujen tavoitteiden huolellista arviointia. Esitetty myynnin ja markkinoinnin kehittäminen sekä digitalisaation aktiivinen hyödyntäminen lipputulojen kasvattamiseksi on hyvä kehityskulku. HSL:n on kuitenkin tärkeää huolehtia myös fyysisten asiakaspalvelupisteiden palvelun sujuvuudesta.

Helsingin ja HKL:n tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden kasvattaminen on merkittävässä osassa kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävissä toimissa, koska liikenne tuottaa 20 % Helsingin kaikista hiilidioksidipäästöistä. MAL-suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä edistetään monipuolisesti Helsingin seudun kestävä kehitystä. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista ja HKL tukee HSL:ää sähköisen joukkoliikenteen toimintaedellytysten luomisessa mm. toteuttamalla investoinnit tarvittavaan la-
taus- ja varikkoinfraan.

HKL näkee positiivisena, että HSL uudessa strategiassaan pyrkii kehittämään strategian tavoitteiden mittareita. HKL:n näkemyksen mukaan strategian tavoitteita olisi varaa kuitenkin edelleen konkretisoida selkeämmiksi (mitattavuus, aikaan sitovuus, selkeys), jotta sen avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistumisia ja tehtyjä muutoksia riittävän läpinäkyvästi, muun muassa suunnittelun laadun ja taloudellisuuden suhteen. Suunnitelmassa tulisi esittää myös strategisten painopisteiden nykytilanne sekä tavoitetasot ja seuranta myös lukujen osalta. Mittariston tulee olla riittävän laaja, jotta sen avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjä muutoksia.

Taloussuunnitelma

Tarve talouden tasapainottamiseen tulee vaikuttamaan useita vuosia sekä HSL:n että kaupungin toimintaan ja taloussuunnitteluun. Joukko-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

liikenteen käyttäjien luottamus pitää pystyä palauttamaan ja siten välttämään kulkutapaosuuden merkittävä lasku. Pitkällä aikavälillä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden tulisi kasvaa koko HSL:n alueella. HSL:n tulee toimia kustannustehokkaasti ja pyrkiä toteuttamaan sille asetetut tavoitteet mm. tuottavuuden kehittämisessä.

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä ka-
tettu lipputuloilla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessa-
kin erityisesti operatiivisten kustannusten osalta, jotta joukkoliikenteen
lippujen hinnoittelu pysyy kilpailukykyisenä. Pandemiasta johtuvassa
joukkoliikenteen talouden tasapainottamisessa on perusteltua käyttää
kaikkia keinoja. Koronavaikutusten johdosta kuntaosuuksille ja lippu-
tuottojen kasvulle esitettyjä yleisiä tavoitteita voidaan tapauskohtaisesti
vuotuisesti tarkentaa. Tarvittavat talouden sopeutustoimet tulisi osata
kohdistaa siten, että lipun hinnat, palvelutaso ja kuntakohtaisten mak-
suosuuksien taso pidetään kohtuullisessa tasapainossa.

Koronapandemian aiheuttaman lipputulojen vähenemisen korjaamises-
sa voidaan myös varautua ratkaisuun, jossa kausiliput hinnoitellaan
kuntakohtaisesti. Tällöin kuntien erilaiset taloudelliset tilanteet ja mah-
dollisuudet tukea joukkoliikennettä voidaan hyödyntää lippujen hinnoit-
telussa. Muussa tapauksessa lipunhinnat voivat määräytyä heikoim-
man kuntatalouden mukaan, mikä ei välttämättä ole koko seudun kan-
nalta järkevin ratkaisu.

HSL:n tulee yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa vaikuttaa
valtion pääkaupunkiseudulle antaman joukkoliikenteen tuen kasvatta-
miseksi.

Toimintasuunnitelma

Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liiken-
teeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia. Rai-
tio- ja metrolinjojen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhti-
teistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. HKL on omassa taloussuunni-
telmassa 2022-2024 valmistautunut HSL:n taloussuunnitelmassa esi-
tettyihin palvelutason muutoksiin.

HSL:n toimintasuunnitelmassa nostetaan erityisesti esiin kaluston ja
varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyt linjaukset. HKL:n näkee,
että näillä linjauksilla voidaan merkittävästi vaikuttaa joukkoliikenteen
luotettavuuteen ja kokonaiskustannustasoon erityisesti kaupunkiraide-
liikenteessä. Lisäksi strategiasuunnitelmassa esiin nostettu kalusto- ja
varikkoyhtiöasia on keskeinen myös kaupunkikehitysnäkökulmasta.
Onkin tärkeää, että liikenteenhoidon, varikoiden ja kaluston omistuksen
ja hallinnan ratkaisut tehdään riittävän tarkkojen, hyötyjen ja haittojen
analyttiseen ja riippumattomaan asiantuntija-arvioon perustuen. Koska

tehtävillä infran ja kaluston hallinnan linjauksilla on laajat sekä pitkäaikaiset vaikutukset liikennöintiin sekä kaupunkikehitykseen, tulee nämä tehdä infran omistajakaupunkien strategisen tason keskustelujen pohjalta ja hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa.

HKL:n näkemyksen mukaan pääkaupunkiseudun olisi edullista tavoitella synergia- ja mittakaavaetua varikko- ja kaluston omistuksen järjestelyissä. Erityisesti kaupunkiraideliikenteen hoidossa liikennöinnin, kaluston ja varikoiden yhteisen hallinnan tuottamien ns. vertikaalisten synergiahyötyjen suuruudesta on jo Raide-Jokerin hankinnan valmistelujen yhteydessä tehty asiantuntijaselvityksiä, joissa nykyisen kokonaisvaltaisen mallin synergiaedut ovat mittavia. On vahvasti yhteiskunnan edun mukaista, että varikkoja ja kalustoa hallitaan ja kehitetään yhtenä kokonaisuutena. Alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

HKL:llä on jo nykyisin ainutlaatuinen osaamiskeskittymä kaupunkiraideliikenteen varikoiden, kaluston ja näiden kunnossapitoon liittyvissä asioissa. HKL rakennuttaa seuraavan vuosikymmenen aikana Helsingin kaupungin alueella neljä raitiovaunuvarikkoa. Lisäksi HKL on toteuttanut tai toteuttaa raitiovaunu- ja pikaraitiovaunuhankintoja yhteensä yli 200 milj. euron arvosta samalla aikajänteellä. Helsingin sisällä HKL toimii siis jo esitetyn kaltaisena keskitettynä varikko- ja kalustorganisaationa. Kehittyneen osaamisen myötä HKL:llä olisi erinomaiset edellytykset toimia tässä roolissa myös laajemmin pääkaupunkiseudulla. HKL on sitoutunut kehittämään HSL:n kanssa yhteistyössä varikoiden ja kalustonhallinnan linjauksia siten, että HKL:n toimintamalli tukee liikenteen seudullista kehittämistä ja mahdollistaa erilaiset liikenteen hankintatavat. HKL:n mahdollisella yhtiöittämisellä syntyvä yhtiö toimisi hyvänä edellytyksenä seudullisen yhteistyön syventämiselle.

Kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen

Kaupunkipyörät täydentävät joukkoliikenteen matkaketjua ja parantavat joukkoliikenteen saavutettavuutta. Asiakastyytyväisyyden ja käyttömäärien perusteella arvioituna Helsingin kaupunkipyöräpalvelu on yksi maailman suosituimmista. Keskeisenä onnistumisen tekijänä tässä on ollut tiivis yhteistyö Helsingin kaupungin liikennesuunnittelun, HKL:n, operaattorin, mainosrahoittajan sekä HSL:n kesken.

Käyttäjien kannalta mahdollisimman yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä HSL-alueella on hyvä tavoite. HSL:n nykyinen käyttöliittymästä ja markkinoinnista vastaava rooli on järkevä ja palvelee seudun tarpeita. Palvelua tulee kuitenkin operatiivisella tasolla toteuttaa paikalliset (kaupunkitasoiset) tarpeet ja käyttäjäprofiili huomioiden.

Tulojen ja kustannusten jakautumisessa on otettava huomioon kaupunkien erilainen kannattavuus kaupunkipyöräpalvelun näkökulmasta. Lisäksi onnistunut kaupunkipyöräpalvelu edellyttää palvelun suunnittelua ja ohjaamista paikallinen infra sekä asiakasprofiili huomioiden. Kaupunkien rooli katu- ja mainostilan käytön ohjaamisessa on selkeä. Kaupunkipyöräpalvelun hankinnassa ja ohjauksessa tulee säilyttää kaupunkien mahdollisuus ohjata palvelua paikallisesti ja operatiivisella tasolla parhaan taloudellisen ja asiakastuloksen saavuttamiseksi.

HKL nostaa esiin, että varsinainen kaupunkipyöräpalvelun operatiivinen suunnittelu ja ohjaaminen kytkeytyy olennaisesti kaupunkien infraan ja päivittäisen toiminnan käytännön organisointiin tiiviissä yhteistyössä palvelun toimittajan kanssa. Asemasijainteja joudutaan muuttamaan säännöllisesti, asemien toimintaa arvioidaan ja työmaat vaikuttavat ympäristöön, joten asemasijainneista vastaavan tahon on oltava tiiviissä yhteydessä palvelun operaattoriin. Asemien sijainteja ja kapasiteettia sovitetaan ja muutoksia tehdään tarvittaessa kauden kokemusten ja tiedossa olevien työmaiden sekä asiakaspalautteen mukaan.

On huomattava, että Helsingin kaupunkipyöräjärjestelmän ylläpito ja operatiivinen ohjaus määrittely- ja hankintavaiheen jälkeenkin vie keskimäärin HKL:ssä n. 1 henkilötyövuotta, ja edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin liikennesuunnittelun kanssa. HSL:n esittämässä kaupunkipyöräpalvelun toteutusmallissa kaupunkien operatiivisen ohjauksen resurssitarve ei poistu, mutta lisää resurssitarvetta HSL:n päässä palvelun hankintaan ja ohjaukseen. On tärkeää, että kuntien ja HSL:n välinen työnjako suunnitellaan tehokkaaksi, päällekkäistä työtä välttäen. Helsingin kaupunki on onnistunut palvelun ohjaamisessa kuluneena kaupunkipyöräkautena erinomaisesti, ja HKL:llä on tähän valmiit resurssit, osaaminen ja toimintamallit. Tätä toimintamallia ei tule rikkoa tarpeettomasti ja kertynyt osaaminen tulee hyödyntää tulevana hankintakausina tehokkaasti.

Kaupunkipyöräpalvelun rahoittamisessa on tärkeää huomioida palvelun erilaiset käyttäjämäärät eri kaupungeissa ja erilaisissa kaupunkirakenteissa. Tällä on suuri vaikutus kaupunkipyöräpalvelusta saataviin käyttäjätuloihin sekä mainostulopotentiaaliin. Helsingissä tehdään matkoja ja sen asukkaista on rekisteröityneitä käyttäjiä suhteessa pyörien määrään jopa kaksi kertaa enemmän kuin Espoossa ja näissä molemmissa merkittävästi enemmän kuin Vantaalla. Helsingissä valtaosa palvelun kustannuksista voidaan kattaa käyttötuloilla.

Ilman mainosrahoitusta Helsingin (ja Espoon) palvelusta maksettavaksi jäävä osuus olisi noin kaksinkertainen nykytilaan verrattuna. Mainosrahoitus ja sen kannattavuus liittyvät vahvasti kaupunkitilaan, infran rakenteisiin, kaupunkikuvaan, kaupunkien muihin sopimuksiin mainoslai-

tepaikoista sekä mahdollisuuksiin tarjota perinteisten katumainoslaitteiden lisäksi mahdollisesti muita mainostuksen tapoja, esimerkiksi isoja näyttöjä ja muita mainospintoja. Nykyisen järjestelmän taloudellinen kannattavuus on osaltaan perustunut tiiviiseen yhteistyöhön tilaajan, operaattorin ja mainostilasta vastaavan yhtiön välillä, jotta mainittuja muutostekijöitä on voitu tehokkaasti hallita yhteistyössä. Mainonnasta saatavien tulojen mallia on voitava sovittaa kaupunkien tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan ja sen tulee olla kiinteä osa palvelun hankintaa.

Pöytäkirjan tarkistaminen

Samalla johtokunta tarkasti pöytäkirjan tämän kohdan osalta heti.

Käsittely

26.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Karoliina Rajakallio: Lisätään kpl:een 13 loppuun. Esitetty myynnin ja markkinoinnin kehittäminen sekä digitalisaation aktiivinen hyödyntäminen lipputulosten kasvattamiseksi on hyvä kehityskulku. HSL:n on kuitenkin tärkeää huolehtia myös fyysisten asiakaspalvelupisteiden palvelun sujuvuudesta.

Vastaehdotus:

Minna Salminen: Poistetaan kappaleesta 17 lause: Siten myös matkustajien lipunhintojen korotukset ovat mahdollisia.

Vastaehdotus:

Minna Salminen: Lisätään kappaleen 22 loppuun lause: Alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan kappaleesta 17 lause: Siten myös matkustajien lipunhintojen korotukset ovat mahdollisia.

Jaa-äännet: 2

Pekka Pirkkala, Samuli Voutila

Ei-äännet: 7

Niklas Kaskeala, Sini Korpinen, Minna Salminen, Mirita Saxberg, Anu Suoranta, Aino Tuominen, Joonas Turtiainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

20.09.2021

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen 22 loppuun lause: Alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

Jaa-äännet: 2

Pekka Pirkkala, Samuli Voutila

Ei-äännet: 7

Niklas Kaskeala, Sini Korpinen, Minna Salminen, Mirita Saxberg, Anu Suoranta, Aino Tuominen, Joonas Turtiainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

19.08.2021 Pöydälle

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Karoliina Rajakallio, yksikön johtaja, puhelin: 310 35920
karoliina.rajakallio(a)hel.fi
Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 17.08.2021 § 373

HEL 2021-007336 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

HSL:n strategia

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) voimassa olevan strategian 2018-2021 visio ja strategiset painopisteet ovat antaneet hyvän perustan HSL:n toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat tukeneet omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäytön ja liikenteen kehittämiseksi asettamia tavoitteita.

HSL:n strategian tapaan myös Helsingin kaupunkistrategia luodaan valtuustokausittain. Uusittu strategia tullaan hyväksymään lokamarraskuussa 2021, joten uuden strategian painopisteistä ei ole tässä

vaiheessa tietoa. HSL:n strategiatyö kannattaa tehdä vuorovaikutuksessa kaupungin strategiatyön kanssa.

Helsingin strategiatyössä on jo tunnistettu joitakin kaupungin toimintaympäristön kannalta keskeisiä ilmiöitä ja muutostekijöitä. Kasvavan kaupungin liikennejärjestelmää muokkaavat kaupunkitilan rajallisuus, liikkumistottumusten muutos ja päästöjen vähennys. Helsinki kehittyy Yleiskaavan 2016 mukaisesti kohti raideliikenteen verkostokaupunkia ja älyliikenteen palveluiden merkitys kasvaa.

Liikenteen ja logistiikan kehitykseen vaikuttavat useat ulkoiset muutosvoimat, joista merkittävimmät ovat digitalisaatio, päästöjen vähennystarpeet, kansainvälisyys, verkkokauppa ja sähköistyminen. Sisäisesti kaupungin kasvu, alueiden tiivistyminen, väestön muuttuvat työssäkäynti- ja elämäntavat sekä ikääntyvän väestöryhmän kasvu tuovat uusia vaatimuksia liikenteelle. Seudullisen liikenteen järjestämisen kannalta on merkittävää, että raitioliikenne laajenee Helsingin ulkopuolelle.

Joukkoliikenteen kehitysennusteisiin pitkällä aikavälillä liittyy useampia eri suuntiin vaikuttavia tekijöitä, joten kovin vahvasti ei pitkän aikavälin matkustajamääräkehitystä tai palvelutarpeita voida ennustaa. Kaupungistuminen on kuitenkin hyvin vahva ja todellinen ilmiö, joka kasvattaa joukkoliikenteen matkustajamääriä. HSL:n tulevassa strategiassa onkin perusteltua edelleen varautua kaupungistumisen jatkumiseen ja sitä kautta myös matkustajamäärien palautumiseen kasvu-uralle koronasta aiheutuneiden rajoitusten poistuttua.

HSL:n toiminnan painopistettä ei ole perusteltua siirtää merkittävästi joukkoliikennettä täydentävien palvelujen suuntaan, vaan jatkaa edellisten strategioiden suuntaista vahvaan runkojoukkoliikenteeseen perustuvan joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä Helsingin seudulla. Tietoa asiakkaiden muuttuvista tarpeista on tärkeää hyödyntää palvelujen kehittämisessä. Isoja liikennejärjestelmän tulevaisuuteen liittyviä painopistemutoksia ei lyhyen pandemia-ajan kokemuksista ole tarkoitukseenmukaista tehdä, joskin keinoja mahdollisen muutosjoustavuuden lisäämiseksi tulee kartoittaa aktiivisesti.

Koronapandemia on vaikuttanut erittäin paljon joukkoliikenteen talouteen, joten on tärkeää, että talousnäkökulma ohjaa merkittävästi tulevan strategian valmistelua. Alustavassa TTS:ssa joukkoliikenteen rahoitukseen liittyvien strategisten tavoitteiden yhteydessä esitetyn rahoitusjärjestelmän ja sen eri elementtien arvioimisen ohella tulisi myös aktiivisesti tehdä vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa esimerkiksi kaluston uusimiselle asetettujen tavoitteiden ja operaattoreille asetettujen velvoitteiden näkökulmasta. Esitetty myynnin ja markkinoinnin kehittäminen sekä digitalisaation ak-

tiivinen hyödyntäminen lipputulosten kasvattamiseksi on hyvä kehityskulku.

Taloudesta aiheutuvien reunaehtojen sisällä on kuitenkin kyettävä ohjaamaan kasvavaa seutua entistä enemmän kestäväan liikkumiseen, toimivaan liikennejärjestelmään ja ihmisten entistä helpompiin liikkumisvalintoihin. HSL:n strategiassa olisi tärkeää keskittyä entistä vahvemmin ydintekemiseen eli matkustajia hyvin palvelevan ja kustannustehokkaan joukkoliikenteen suunnitteluun, ja löytää siten tehokkaita keinoja vastata strategiaan tavoitteisiin. Samalla voidaan myös vastata omistajaohjauksen HSL:lle asettamiin tavoitteisiin.

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden kasvattaminen on merkittävässä osassa kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävässä toimisssa, koska liikenne tuottaa 20 % Helsingin kaikista hiilidioksidipäästöistä. MAL-suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä edistetään monipuolisesti Helsingin seudun kestäväa kehitystä. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on myös Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista.

Kaupungistumisen myötä suuret kaupungit ovat keskeisessä roolissa myös ilmastonmuutoksen vastaisesta työstä ja kestäväan kehityksen edistämisestä Suomessa. Kestävän yhdyskuntarakenteen edistäminen vaatii myös merkittäviä investointeja asuntorakentamiseen, väyläverkostoon ja joukkoliikenteeseen. Myös valtion tulisi tunnustaa pääkaupunkiseudun tärkeä rooli ilmastopäästöjen vähentämisessä ja tukea nykyistä voimakkaammin seutua esim. MAL-sopimusten kautta.

HSL:n ja Helsingin kaupungin tulisi vaikuttaa siihen, että valtio osallistuu jatkossa nykyistä suuremmalla osuudella MAL-sopimuksissa sovitavien väylä- ja julkisen liikenteen hankkeiden toteuttamiseen.

Toiminta- ja taloussuunnitelma

HSL:n tulee toimia kustannustehokkaasti ja pyrkiä toteuttamaan omistajaohjauksen asettamat tavoitteet muun muassa tuottavuuden kehittämisessä. HSL on toiminut reilun vuosikymmenen ajan. Joukkoliikenteen kehitys tänä aikana ei ole kaikilta osin ollut suotuisaa.

Vuosikymmenen aikana lippujen hinnat ja kuntaosuudet ovat nousseet yli kolmanneksella, kun vastaavana aikana kuluttajahintaindeksi on noussut 12 %:lla. Muutosta ei selitä pelkästään kasvu infrakustannuksissa, joiden osuus HSL:n kokonaiskustannuksista on noin viidennes. Joukkoliikennematkustaminen on tuona aikana kasvanut vain saman verran kuin HSL-alueen asukasluku. Tehdyt taloudelliset panostukset

eivät siis ole johtaneet joukkoliikenteen matkustamisen ja kulkumuoto-osuuden kasvuun.

Tarve talouden tasapainottamiseen tulee vaikuttamaan useita vuosia sekä HSL:n että kaupungin toimintaan ja taloussuunnitteluun. Tulevien vuosien talouteen liittyy paljon epävarmuutta. Todennäköisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ja lipputulot jäävät pidemmäksi ajaksi aiempaa alhaisemmalle tasolle. Joukkoliikenteen käyttäjien luottamus pitäisi pystyä palauttamaan ja siten välttämään kulkutapaosuuden merkittävä lasku. Pitkällä aikavälillä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden tulisi kasvaa koko HSL:n alueella.

Vyöhykeuudistuksen yhteydessä valtaosan helsinkiläisistä joukkoliikenteen lippujen hinnat nousivat selvästi. Nyt pandemian aikana joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat laskeneet voimakkaasti ja yksi tärkeimmistä tulevan vuoden prioriteeteista on matkustajien houkuttelu takaisin joukkoliikenteen pariin. Edellä mainituista syistä lautakunta katsoo, että joukkoliikenteen lippujen hintoja ei tule tässä tilanteessa nostaa. Helsinkiläisten joukkoliikenteen käyttäjien näkökulmasta on erityisen tärkeää, että AB-lipun hinnat eivät nouse. Koronavaikutusten johdosta kuntaosuuksille ja lipputuottojen kasvuksi esitettyjä yleisiä tavoitteita voidaan tapauskohtaisesti vuotuisesti tarkentaa. Tarvittavat talouden sopeutustoimet tulisi osata kohdistaa siten, että lipun hinnat, palvelutaso ja kuntakohtaisten maksuosuuksien taso pidetään kohtuullisessa tasapainossa.

HSL:n tulee yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa tehdä vaikuttamistyötä valtion pääkaupunkiseudulle antaman joukkoliikenteen tuen kasvattamiseksi.

Koronapandemian aiheuttamassa poikkeuksellisessa taloustilanteessa on syytä pitää mahdollisena myös viimesijaisena keinona erottaa joukkoliikenteen subventio kuntakohtaiseksi. Helsingin kaupungin tavoitteena on kestävä liikenteen korkea kulkumuoto-osuus, mihin vaikuttaa myös joukkoliikenteen säännöllisen käytön hinnoittelu.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia.

Helsinki suhtautuu runkolinjojen perustamiseen positiivisesti. Samalla tulisi vähentää keskustaan suuntautuvan bussiliikenteen vuoromäärää ja parantaa esikaupunkialueiden liityntäyhteyksien palvelutasoa. Helsingin yleiskaavan mukaisen raideliikenteen verkostokaupungin kehittä-

täminen vaatii myös tarvittaessa HSL:n linjastosuunnitelmien, strategioiden ja ohjelmien päivittämisen tämän tavoitteen mukaiseksi. Junaliikennettä tulee kehittää siten, että Käpylän ja Valimon vaihtoasemien matkustajaliikenne pystytään hoitamaan myös tulevaisuudessa, kun matkustajamäärät kasvavat.

Pandemian aiheuttaman talouden tasapainotustarpeen vuoksi esitetyt palvelutason heikennykset ja tarjonnan vähennykset ovat olleet perusteltuja. Edellytämme näistä muutoksista jäsenkunnille kokonaiskuvan muodostamista ja niiden vaikutusten selvittämistä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuksiin. Jatkossa näitä mahdollisia muutoksia tulee tehdä läpinäkyvillä kriteereillä siten, että vaikutukset joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuteen ovat mahdollisimman vähäiset. Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti pandemiatilanteen edetessä. Joukkoliikenteen palvelutason kokonaistilanne tulee arvioida uudestaan, kun pysyvistä liikkumisen muutoksista saadaan riittävästi tietoa.

Kuntaosuuksien taso

Kuntaosuudet voivat vuotuisina poikkeuksina muodostaa yli 50 % HSL:n tuloista koronapandemian aiheuttaman lipputulomenetyksen tasapainottamiseksi. Kaupunginkanslia on esittänyt laativansa kaupunginhallituksen lausuntoon mennessä tarkemman esityksen, mihin kuntaosuuden tasoon HSL:n tulisi suunnitella Helsingin maksuosuus.

Joukkoliikenteen investointien rahoittaminen merkittävässä määrin lipputuloilla on maailmalla hyvin harvinaista – myös kaupallisissa järjestelmissä. Suurten joukkoliikenneinvestointien hyödyt syntyvät kaupunkirakenteen kehittämisestä ja hyödyttävät muitakin kuin uuden linjan käyttäjiä. Investointikustannusten kierrättäminen HSL:n kautta tarjoaa mahdollisuudet tasapainottaa eri kuntien osuutta investointikustannuksista, mutta lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Investointien subventio-astetta tulisi seurata erillään käyttötalouden subventioasteesta ja se tulisi määritellä selvästi 50% alapuolelle, erityisesti suurissa kaupunkikehityshankkeissa. Tällöin kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla myös yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrainvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä kalettu lipputuloilla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessaakin. Alennusryhmille myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

Kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen

Helsingissä kaupunkipyöräjärjestelmä on ollut erittäin suosittu, sen käyttöaste on maailman kärkeä. Kaupunkipyörät täydentävät joukkoliikenteen matkaketjua ja parantavat joukkoliikenteen saavutettavuutta. Käyttäjien kannalta mahdollisimman yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä HSL-alueella on hyvä tavoite. Edellytykset tehokkaalle ja edulliselle järjestelmälle ovat parhaat Helsingissä, mikä tulee ottaa huomioon seudullista järjestelmää kehitettäessä sekä järjestelmän tuloja ja kustannuksia jaettaessa.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60–80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta matkustamisesta, väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kolmansille osapuolille.

Kuntakohtaisen ylijäämän tai alijäämän käyttö

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän kattaminen esityksen mukaisesti on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi. Yhtenä keinona alijäämän kuntakohtaisten maksumuksien tasaamisessa voisi käyttää kolmea vuotta pidempää aikaväliä.

Käsittely

17.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli liikenneinsinööri Markku Granholm. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Kaupungistumisen myötä suuret kaupungit ovat keskeisessä roolissa myös ilmastonmuutoksen vastaisesta työstä ja kestäväen kehityksen edistämisestä Suomessa. Kestäväen yhdyskuntarakenteen edistäminen vaatii myös merkittäviä investointeja asuntorakentamiseen, väyläverkostoon ja joukkoliikenteeseen. Myös valtion tulisi tunnustaa pääkaupunkiseudun tärkeä rooli ilmastopäästöjen vähentämisessä ja tukea nykyistä voimakkaammin seutua esim. MAL-sopimusten kautta.

HSL:n ja Helsingin kaupungin tulisi vaikuttaa siihen, että valtio osallistuu jatkossa nykyistä suuremmalla osuudella MAL-sopimuksissa sovitavien väylä- ja julkisen liikenteen hankkeiden toteuttamiseen.

20.09.2021

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Korvataan kappaleen 14 kolme ensimmäistä lausetta seuraavasti:

Vyöhykeuudistuksen yhteydessä valtaosan helsinkiläisistä joukkoliikenteen lippujen hinnat nousivat selvästi. Nyt pandemian aikana joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat laskeneet voimakkaasti ja yksi tärkeimmistä tulevan vuoden prioriteeteista on matkustajien houkuttelu takaisin joukkoliikenteen pariin. Edellä mainituista syistä syistä lautakunta katsoo, että joukkoliikenteen lippujen hintoja ei tule tässä tilanteessa nostaa. Helsinkiläisten joukkoliikenteen käyttäjien näkökulmasta on erityisen tärkeää, että AB-lipun hinnat eivät nouse.

Korvataan kappale 21 seuraavasti:

Joukkoliikenteen investointien rahoittaminen merkittävässä määrin lipputuloilla on maailmalla hyvin harvinaista – myös kaupallisissa järjestelmissä. Suurten joukkoliikenneinvestointien hyödyt syntyvät kaupunkirakenteen kehittämisestä ja hyödyttävät muitakin kuin uuden linjan käyttäjiä. Investointikustannusten kierrättäminen HSL:n kautta tarjoaa mahdollisuudet tasapainottaa eri kuntien osuutta investointikustannuksista, mutta lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Investointien subventio-astetta tulisi seurata erillään käyttötalouden subventioasteesta ja se tulisi määritellä selvästi 50% alapuolelle, erityisesti suurissa kaupunkikehityshankkeissa. Tällöin kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla myös yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrainvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen.

Kannattaja: Eveliina Heinäluoma

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Poistetaan lausunnosta kohta:

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60–80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin lipputta

20.09.2021

matkustamisesta, väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaa-
raa myös kolmansille osapuolille.

Kannattaja: Mika Raatikainen

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Kappaleeseen 22 seuraava lisäys: Alennusryhmille
myönnettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

Kannattaja: Tuomas Nevanlinna

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleeseen 22 seuraava lisäys: Alennusryhmille myön-
nettyjen alennusten ulottamista kertalippuihin tulee selvittää.

Jaa-äännet: 5

Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Laura
Rissanen

Ei-äännet: 7

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Otso Kivekäs, Sami Kuusela, Tuo-
mas Nevanlinna, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 1

Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Mia Haglundin vastaehdotuk-
sen äänin 7-5 (1 tyhjä).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan lausunnosta kohta:

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perustel-
tua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkees-
tä riippuen 60–80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole pe-
rusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta
matkustamisesta, väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaa-
raa myös kolmansille osapuolille.

Jaa-äännet: 7

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Otso Kivekäs, Sami Kuusela, Tuo-
mas Nevanlinna, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

20.09.2021

Ei-äänet: 6

Silja Borgarsdottir Sandelin, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Laura Rissanen

Esittelijän ehdotus jäi voimaan äänin 7-6.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 677

Selvitys mielenterveyskuntoutujien eri asumismuotojen ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen riittävydestä

HEL 2021-006864 T 05 05 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen mielenterveyskuntoutujien eri asumismuotojen ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen riittävydestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite. Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelujen tuotantotapojen tarkastelu 2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on edellyttänyt (päätökset oheismateriaalina) ennen vuoden 2022 budjetin esittelyä selvitystä mielenterveyskuntoutujien eri asumismuotojen ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen riittävydestä.

Selvitystä on pyydetty seuraavasti:

- kuinka paljon mielenterveyskuntoutujien eri asumismuotojen kapasiteettia on kasvatettava, jotta jonot niihin saadaan purettua vuoteen 2025 mennessä myös niiltä osin kuin jonoja ei voida poistaa virtausta tehostamalla tai kotiin vietävällä palvelulla
- mitä toimenpiteitä kapasiteetin kasvattaminen vaatii
- kuinka paljon resursseja kapasiteetin kasvattaminen edellyttää

20.09.2021

- selvitys päihdekuntoutujien asumispalvelujen riittävydestä sekä tarpeesta ja tarvittavista resursseista kapasiteetin kasvattamiseen, jotta kullekin kuntoutujalle sopivaan asumiseen pääsy tapahtuu sujuvasti.

Sosiaali- ja terveystoimialan (23.8.2021) ja kaupunkiympäristön toimialan (30.8.2021) laatimat selvitykset sisältyvät päätöshistoriaan.

Selvitysten mukaan mielenterveysasiakkaiden asumispalveluketjun kehittäminen vaatii kuntouttavan työotteen vahvistamista tuetussa asumisessa, kotiin vietävien palvelujen laajentamista, etä- ja digitaalisten palvelujen lisäämistä sekä asumispaikkojen kapasiteetin hallittua lisäämistä. Vuoden 2021 ostopalveluhankinnassa puitesopimuksiin tulevien asumisyksiköiden sijaintikriteeriä laajennetaan Helsingin lisäksi pääkaupunkiseudulle ja Uudellemaalle. Toiminnan sisällöllisen kehittämisen lisäksi mielenterveysasumisen kapasiteettia on kasvatettava noin 200-300 asumispaikalla ennen vuotta 2025.

Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelujen tuotantotapojen tarkastelu (2021) on liitteenä.

Päihdekuntoutujien tuetun asumisen ja asumispalvelujen kapasiteetti on riittävä eikä odottajia ole. Parhailaan päihdehuollon asumispalveluista ja päihdehoitopalveluista rakennetaan aiempaa vahvempi ja pitkäjänteisempi toipumista tukeva ketju.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite. Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelujen tuotantotapojen tarkastelu 2021

Oheismateriaali

1 Kaupunginhallituksen päätös 15.2.2021 § 121
2 Kaupunginvaltuuston päätös 5.5.2021 § 122

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

20.09.2021

Asia/42

Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.09.2021 § 630

HEL 2021-006864 T 05 05 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

13.09.2021 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

§ 678

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 37

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta 14.9.2021

lautakunnat ja niiden jaostot
kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.9.2021

- suomenkielinen jaosto
- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta 14.9.2021

- ympäristö- ja lupajaosto 16.9.2021
- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

pelastuslautakunta

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- kulttuuri- ja kirjastojaosto
- liikuntajaosto
- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta 14.9.2021

- sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto 16.9.2021

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos
- taloushallintopalveluliikelaitos
- työterveysliikelaitos
- rakentamispalveluliikelaitos 16.9.2021
- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

apulaispormestarit

20.09.2021

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

20.09.2021

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 666, 667, 668, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677 ja 678 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 663, 664, 665 ja 669 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

20.09.2021

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

20.09.2021

Kaupunginhallitus

Juhana Vartiainen
puheenjohtaja

Saara Nirkko
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Tuomas Rantanen

Anniina Iskanius

Minja Koskela

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 29.09.2021.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566